י״ד תמוז תשמ״ה, 3.7.1985 מיספר 2496 שנה 49 המחיר 1850 שקלים (כולל מע״מ

העולם הזה

תיאטרון הבובות של פרס

ישראל קיסר
ויצחק מודעי
בתמונת פוטומונטז׳

השחיקה הגדולה

8-קל
רק 8
קלוריות
לכוס משקה
תפוזים!
משקה טעים וקל
לשמור על המשקל
מכיל ™Nutra Sweet ממתיק מהפכני המורכב מחומרים טבעיים.
3 שקיות להכנת 3 ליטר משקה.
5 כוסות בכל שקית

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

מכתבים

תודה לגוש־אימונים

על ההפגנה בתל־אביב (העולם הזה 19.6).

בלעם הרשע ביקש לקלל ונמצא מברך. הי־פוכו של דבר אירע לאנשי גוש־אמונים, בהפגנה שערכו בכיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב. הם ביקשו להשיג את תמיכת הציבור, אך תחת זאת חשפו לעיני כל את פרצופם האמיתי.

במשך שנים טענו דובריהם, כי הם מבקשים לחיות עם הערבים בדו־קיום. עתה נשמעו מעל בימתם דיברי בלע והסתה גיזעניים חמורים ביותר ודרישות לגירוש הערבים מן הארץ.

לא נותר אלא להודות למתנחלי הגוש על שערכו הפגנה זאת, ובכך איפשרו לציבור לראות בבירור מי הם ולאן מובילה דרכם.

ד"ר **שלמה רוזנבאום־נרקיס**, תל־אביב

● ● ●

השיעור הראשון

על האשמות מנכ"ל רשות־השידור כנגד נתן ברון (העולם הזה 12.6).

כבוגר בית־הספר לעיתונאות שבבית ציוני אמריקה בתל־אביב, ברצוני להכחיש את ה־האשמות שמטיח מנכ"ל רשות־השידור בחבר הוועד־המנהל, נתן ברון.

כפי שאכן משתמע מתגובתו של ברון, אני, וכמוני גם כל תלמידי הקורס שבו למדתי, נת־בקשנו לחתום על טופס־התחייבות סטנדרטי של הנהלת בית־הספר, ולפיו ברור וידוע לי שאין ההנהלה מבטיחה דבר (ובכלל זה גם לא עבודה) בתום הקורס ולאחריו.

יתרה מזאת: ברון הקריא לפנינו את תוכנו של טופס־ההתחייבות מייד בשיעור הראשון של ה־קורס, וזאת חרף העובדה שכל אחד מהתלמידים כבר חתם על הטופס וידע על מה הוא חותם.

ברצוני גם לציין כי כאשר תלמידים פנו אל ברון, כדי שישתדל אצל עורכי־עיתונים שיפר־סמו את כתבותיהם, דחה ברון את כל הבקשות הללו מייד.

אהוד שסיגל, רמת־גן

● ● ●

לשון ירושלמית

עוד על מסילת־הברזל ירושלים־יפו (העולם הזה 19.6).

לי יש סיפור אחר על הרכבת הראשונה מיפו ירושלימה, שנחנכה בין ראש־השנה ליום־הכיפורים 1892. את דבר מסע „הקיטור" ירושלימה בישר אליעזר בן־יהודה בשבועונו האור, באותיות של קידוש־לבנה. באין מונחים לחידוש טכנולוגי זה, השתמש בן־יהודה במילים כמו לוקומוטיף, מטילי־הברזלים, עגלות.

אחרי שבועיים כתב דויד ילין (מנהל בית־המידרש למורים, ממייסדי ועד הלשון ולימים פרופסור לסיפרות ימי־הביניים באוניברסיטה העברית) מיכתב למערכת, שבו הציע לקרוא ל־לוקומוטיף קטר.

בן־יהודה קיבל את הצעתו, ותוך כדי כך הציע הוא לקרוא לקטר ול„שורת העגלות" שאחריו בשם „רכבת". כך חידשו שני חכמי ירושלים, לפני 93 שנה, שתי מילים בלשון העברית: קטר ורכבת.

אחרי 13 שנה, כאשר נאלץ אחד־העם להש־תמש במילה רכבת, הוא העיר: בעל כורחנו אנו צריכים ללשון ירושלמית.

ד"ר **ראובן סיוון**, ירושלים

● ● ●

פסיכולוגיה בגרוש

עוד על אירועים בחייה של גולדה מאיר (העולם הזה 12.6 ואילך).

אם, לפי שיטת הפסיכולוגיה בגרוש, זה היה צריך להשפיע על גולדה מאיר, שאם־הסבתא שלה היתה שמה מלח בתה שלה, אז כיצד השפיעה עליה העובדה שערב מיבצע קדש, ב־1956, עת היא כיהנה כשרת־החוץ, היתה מיש־פחתה מעורבת ישירות בתקרית־דמים בגבול הירדני.

היה זה בעת סיור ארכיאולוגים ברמת רחל הירושלמית (שהיתה אז, כמובן, קיבוץ ספר) כשצלפים ירדניים פתחו באש מעמדות בבית־לחם על המסיירים וקטלו ארבעה מהם. אחד מהארבעה היה חותנו של מנחם, בנה של גולדה מאיר.

שימשון צור, ירושלים

● ● ●

סוניה פה, סוניה שם

על אשת ראש־ממשלה בשם סוניה (העולם הזה 26.6)

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

ההימור הגדול

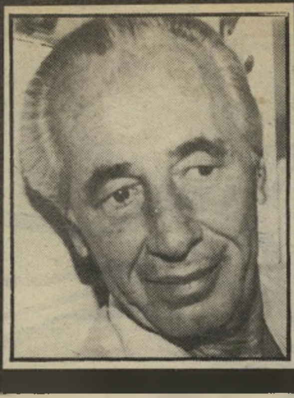

שימעון פרס הימר על כל הקופה (הריקה). אם יצליח המהלך הכלכלי ותצומצם האינפלציה — ייצא מנצח. אם השרים יחקו את יצחק רבין ויחבלו בקיצוצים — לא יהיה קץ לזעמם של השכירים, היחידים הנושאים בעול. במיקרה כזה לא רק המערך יפסיד, אלא גם הדמוקרטיה. כי הפוליטיקאים יחפשו מישהו כמו אריק שרון, שיסכים לירות ב־ממורמרים אשר ייצאו לרחובות.

6

רעל בכותרות

הנער הטוען כי נחטף והובל לפרדס, אך נמלט ברגע האחרון, הוא פעיל של מאיר כהנא. המישטרה עדיין חוקרת, אך העיתונות כבר הרשיעה את החד־שוד: גבר מעזה. „ערבי אנס!" „ערבי רצח!" „ערבי חטף!" זוע־קות הכותרות. כהנא מתחזק, אך התיקשורת נותרת חפה מכל פשע.

11

כתבת השער האחורי:

מוות ביער

האהבה החשאית בין מיכל כהן (בתמונה) ומאיר בן־יאיר הסתיימה במוות בעומק היער. כיוון החקירה העיקרי: מישהו חשב כי זאת אהבה אסורה וירה במיכל, אחות אהודה שהתחילה לחזור בתשו־בה, ובמאיר, אב ובעל למופת.

8

שימחת עשירים

בשעה ששרי הממש־לה ישבו בירושלים והתווכחו על גזירות וצווי־חירום, חגגו נשותיהם, יחד עם כל נשות העשירים במדינה, באירוע מנקר עיניים. **אופירה נבון** (ב־תמונה) התנצלה: השימלה שלה היא, בעצם, מיד שניה.

38

תורת הבישול

הפתקים הסודיים שהחליפו ביניהם הליברלים המתקוטטים שופכים אור נוסף על התורה המיוחדת במינה: איך מבשלים ועידה מיפלגתית ומסדרים יריבים.

21

אוטובוס על פסי הרכבת

11 הרוגים ו־25 פצועים – זהו קציר־הדמים בהתנגשות בין רכבת ואוטובוס ליד חיפה. הדבר היה לפני 31 שנים, גם אז הוסקו מס־קנות – אבל לא נעשה דבר.

14

נקניק פלילי

חקירה מיוחדת

משה בדש, כוכב תיקשורת פיקנטי, יצרן נקניקים, בעל קשרים פוליטיים בצמרת הליכוד, חשוד כי עמד בראש רשת של זייפני דולארים. חקירה מיוחדת על התמנון הפוליטי־פלילי־כלכלי.

12

גלות חיפאית

יעקב אורלנד, מאבות הזמר העברי, מספר על חברותו עם אלתרמן, פן, חלפי ושלונסקי, על עבודתו המשותפת עם מרדכי זעירא, על שי־ריו שהיו לשירי־עם, ומסביר מדוע בחר להסתגר בחיפה, ה־רחוקה מן ההמולה הסיפרותית.

30

סלון בכלא

ספר־צמרת ביקר השבוע בכלא **נווה־תירצה**, להעניק לאסירות מטיפולו. העולם הזה עקב אחרי המיספריים וה־מסרק, והתמקד בשפתון של **אורית ארביב** (בתמונה).

22

ליבם לליביה

איך נקלעה ליביה חכמון (בתמונה) ללב־ליבה של מ־סיבה שכולה מא־כלים תימניים ● מדוע השליכה האם את בתה, אירית כרמלי, לתוך הים הסוער ● ממי קיבלה נטע רמון תחתונים מאוד־מיוחדים.

24

עניין של גיל

מבקרי הקולנוע הבוגרים קטלו את „חסמבה", אך שכחו לש־אול לדעתו של ילד בן 10. מהדורה מקומית של אגדת המלך העירום.

26

קפטן אזולאי

חנן אזולאי, הקפטן של בית"ר ירוש־לים, הוא ביישן. אך השבוע כאשר שני חבריו המפורסמים, אורי מלמיליאן ואלי אוחנה, נעדרו מן המיגרש, הוכיח לכולם עד כמה הוא מיקצועי.

37

אסיר הנשים

כתבה בעיתון על אסיר הונגרי יפה־תואר הזעיקה לכלא נשים רבות, שבפיהן הצעות־נישואין, ו־אפילו מחזור אחד ממין זכר.

29

רחל המרחלת מדווחת:

מדוע שמישהו יזרוק עגבניות על **מריק עפ־רון**, ביום חתונתו עם **אילנה שושן** ● איך הסתבכה **הלנה שרע־בי**, אשתו של **בועז**, ב־חובות ● מיהו הגבר הצרפתי החדש של **שלומית אמיר** (בתמונה) ● **ליאור ייני ואביבה אור־שלום** – כמה זמן ייבערו!

40

העולם הבא

אצבע אלוקים: השביתה ב„דובק" פרצה בגלל העישון בשבת, ותקציבו של בית־הספר „ברנר" בפתח־תיקווה, שייסגר, יתחלק שווה בשווה בין המוסדות של חב"ד והמוסדות של ש"ס.

42

המדורים הקבועים:

מיכתבים – על סוניה פרס ועל סוניה גאנדי 3
קורא יקר – ההשגחה העליונה והעולם הזה 4
תשקיף – שליחות לחו"ל למישפחת ליסה פרץ מקריית־שמונה 5
במדינה – מיהו ח"כ הראון 9
הנדון – הידיעה הראשונה היא הקובעת 11
יומן אישי – אצבע קטנה בכף הרגל של הרייך השלישי 17
מה הם אומרים – „לא התכוונתי שאנשים יתגרו מתספר שלי" 18
אנשים – תישעה אחים ודוגמנית אחת 20
לילות ישראל – ישראל קיסר: רבע נאום תמורת רבע הצגה 24
גם זה וגם זה – קערת־אבטיח וקטילת־סרט 26
שידור – יפות: בלי ציניות ובלי סארקאזם 27
תשבץ – התרגום הרומי הראשון של כיתבי־הקודש (6 אותיות) 28
תמרורים – הרב היה צלף 28
קולנוע – כיצד ערבי מגהק אחרי הארוחה 34
הורוסקופ – סרטן: תאונות ואסונות 35
ספורט – עיסקי המכביה 37
רחל המרחלת – קצר בין שני אורות וסרט עם גאזים בבטן 40
העולם הבא – פגישות 42

בלי משוא פנים

קורא יקר,

האם יש השגחה עליונה, המגינה על העולם הזה והמענישה את המתנכלים לו?

לפעמים זה נדמה כך. זה קרה עשרות פעמים. עכשיו זה קרה שוב.

לפני חודש חשף העולם הזה (5.6) את פרצופם של „הפירסומאי" חזי כהן והנקניקן משה בדש. שניים אלה חברו יחד כדי להפיץ ברותה זדונית, כאילו הוצע להם לקנות את העולם הזה או חלק ממנו. הם עשו זאת כחלק ממילחמתם בשילטונות החקירה והמס.

כל אוייבי העולם הזה עטו על המציאה הזאת והפיצו את הדותה בכתב ובעל־פה, כחלק ממסע־לחישות (בפעם המי יודע כמה?) שהנה־הנה, אור־טו־טו, יחוסל סוף־סוף העולם הזה.

השבוע גילתה המישטרה שאותו בדש נמצא במעצר. בחשד של ביצוע עבירות גדולות, כגון זיוף דולארים בסיטונות (ראה עמודים 12 ואילך).

צדיקים מלאכתם נעשית על־ידי אחרים. נראה שאנחנו צדיקים גמורים.

✶ כתב־אישום מפורט

שורה ארוכה של אנשי־כלכלה, ראשי־בנקים ואנשי־מימשל בכירים, בעבר ובהווה,

שער „העולם הזה" (9.1.85)
אישום פלילי!

קיבלו לפני שבועיים מיכתבי־אתראה. ועדת־החקירה הממלכתית לבדיקת ויסות המניות הבנקאיות הזהירה אותם רישמית, על פי סעיף 15 של חוק־ועדות־החקירה, שהם עלולים להיפגע ממסקנותיה.

על פי החוק, חייבת הוועדה להודיע על כך בעוד מועד למי שעלול להינזק ממסקנותיה. מאותו הרגע הופכים העדים, למעשה, לנאשמים, שעומדות להן כמעט אותן הזכויות שיש לנאשמים במישפט פלילי. הם יכולים להתגונן באמצעות פרקליטים, לחקור עדים שתי־וערב, לעיין בחומר־הראיות, ועוד ועוד.

(ועדת־החקירה לבדיקת מחדלי יום־הכי־פורים, „ועדת אגרנט", סירבה בשעתו להעניק זכויות אלה לאלוף שמואל גונן, הוא גורודיש, ועל כן מתחנו עליה ביקורת קטלנית).

קוראים נאמנים של העולם הזה. ששמעו את הידיעה על טיב האזהרה וזהות המוזהרים, בוודאי נזכרו באחר השערים החשובים של העולם הזה (9.1) השנה. הופיעו בו התצלומים של מנהלי ארבעת הבנקים הגדולים, והכותרת: „אמנון זיכרוני עיבר את כתב־האישום המפורט נגד הבנקאים. מנהלי הבנקים למישפט פלילי!"

✶ כתב־אישום מפורט

הכתבה שליוותה את השער הזה היתה, למעשה, פירוט של כתב־אישום אפשרי.

אמנון זיכרוני התבקש על־ידי העולם הזה לבדוק את האספקטים הפליליים האפשריים של משבר־הבנקאיות. הוא ישב ימים ולילות על מרוכה זו, והגיש לנו עבודה מישפטית לתפארת. הוא העלה את הסעיפים הנוגעים־בדבר של חוק העונשין. פקודת הבנקאות, חוק ניירות־הערך, חוק החברות ועוד, וניתח לאורם את המעשים והמחדלים של שורה ארוכה של אישים במשק. בכתבה הוזכרו במפורש הבנקאים ארנסט יפת בל"ל), גיורא גזית (פועלים), רפי רקנאטי (דיסקונט) ואהרון מאיר (המיזרחי), נגיד בנק־ישראל משה מנדלבאום וקודמו־בתפקיד, ארנון גפני, המפקחת על הבנקים גליה מאור, השר־לשעבר יורם ארידור ועוד. כל אלה הוזהרו השבוע. גם תוכן האזהרות של הוועדה דומה מאוד לחשדות שהועלו על־ידי זיכרוני בעבודתו.

כתב אז זיכרוני, בפתח הכתבה שלו:

אין צורך בשום ועדת־חקירה. מינוי ועדה בא להשיג מטרות שליליות בלבד: לדחות את כל העניין עד עבור זעם הסערה הצי־בורית. להציל את מנהלי־הבנקים ואת ה־פקידים הבכירים. להטביע את כל העניין בים של מילים.

אין זה פלא שכל האשמים בירכו השבוע על ההחלטה להקים ועדה. רווח להם. העניין נדחה – ובינתיים יבואו סערות אחרות ושערוריות חדשות. שישכיחו את שערוריית המיליארדים.

אין צורך בוועדת־חקירה, מפני שאפשר להגיש כתב־אישום נגד כל המעורבים בפר־שה. מלבד שרי־האוצר הנהנים מחסינות פר־למנטרית. להלן אפרט את פרטי־האישום בכתב־אישום אפשרי.

חוץ מזה מוסמכים הנגיד או המפקחת על הבנקים. לפטר את מנהלי־הבנקים. כפי שאראה להלן.

מעבר לזה מתעוררת השאלה אם אין צורך להלאים את הבנקים. אחרי שמשלם־המיסים אולץ לקבל על עצמו את חובות המיליארדים שהמדינה התחייבה לכסות.

✶ עוד קשר־שתיקה

אין זה מיקרה שהעולם הזה היה העיתון היחידי בארץ שהעז להעלות דברים אלה.

גם עתונים אחרים מתחו ביקורת חמורה על הבנקאים וראשי־הכלכלי בעיקבות משבר הבנ־קאיות. אך אף אחד מהם לא העז לדבר על אישום פלילי, ולזהות את האשמים אישית.

היתה סיבה טובה למחדל זה: הבנקים הם מן המפרסמים הגדולים ביותר במשק. במשך ה־שנים. שבהם הוציאו הבנקים סכומי־עתק על מודעות בעיתונים, לא נמצא אף עיתון אחד שיזהיר את הציבור מפני המפולת הצפויה.

גם קשר־השתיקה הזה נשבר על־ידי השבועון המסויים.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

דווקא הצליח למתוח אותי אורי אבנרי ביומן אישי האחרון עד שהגעתי לשורה שבה גילה את הסוד, שהמדובר, בעצם, בסוניה גאנדי ולא בסוניה פרס. אבל, נדמה לי, שיש, בכל זאת, עוד כמה הבדלים בין שתי הגברות, מעבר לאלה המובנים מאליהם.

קודם כל ראג'יב פגש אומנם את סוניה שלו בקמברידג', אבל במיסעדה יוונית דווקא, בזמן ששימעון פגש את סוניה, כפי שכולנו התבשרנו לפני כמה שבועות, באלומות שמעל לכינרת.

שנית, סוניה של ראג'יב דוברת לא רק איטל־קית והינדית אלא גם אנגלית, צרפתית, ספרדית ואפילו קצת רוסית.

זה אשר לגברות. אשר לגברים, הרי מעבר לכל שוני, חייו של שימעון פרס, בכל זאת, קלים יותר מאלה של ראג'יב גאנדי, במלוא מובן המילה. כי מאז שהוא עלה לשילטון, בעיקבות רצח אמו, לובש גאנדי, בעת כל הופעה פומבית, שכפ"ץ.

יפרח ביטון, תל־אביב

● ● ●

קפה מן הספל הפרטי

על היחסים בין הסופר יגאל גלאי לאיש קול־ישראל, זאב ענר (העולם הזה 26.6).

לא לחינם חיבק זאב ענר את כתפיו של יגאל גלאי במסיבה להולדת בתו השניה של גלאי. זאת

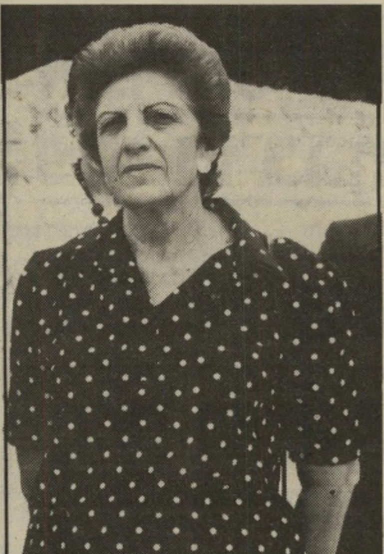

סוניה פרס
בקיבוץ גלילי

היתה, בסך הכל, סגירת חשבון, אם כי מאוחרת במקצת. ומעשה שהיה כך היה:

לפני כמה שנים טובות היה ענר עורך הירחון במחנה נח"ל. הוא היה עורך ששמר על דיס־טאנס, והכתבים שעברו תחת ידיו כל־כך יראו מפניו, עד שהיו מעדיפים לבוא למערכת בדרכים עקלקלות ובלבד שלא להיתקל בענר. וזה, למ־רות שביניהם היו קאליברים כמו נחמן שי, כיום דובר מישרד־הביטחון ושוש אביגל, כיום מב־קרת־תיאטרון.

לא כך נהג הכתב המתחיל יגאל גלאי. כאשר הוא בא כפעם הראשונה לבמחנה נח"ל, ניגש הישר לענר, טפח בחביבות על שכמו של העורך הנורא, ומול עיניהם המבוהלות של הכתבים הוא

סוניה גאנדי
במיסעדה יוונית

מזג לעצמו קפה בספל הפרטי של ענר ופתח עימו בשיחה, בזו הלשון: „אז תראה, זאבוש..."

נחלאי בדימוס, תל־אביב

● ● ●

שוויון המינים

על מינם של הנשאלים במדור מה הן אומרות / מה הם אומרים.

אני לא פמיניסטית או משהו. אבל צריך שיהיה שוויון אלמנטרי בכל זאת. נכון שהחודש הופיעו פעמיים באותו גליון שלוש מה הן אומרות כנגד שלושה מה הם אומרים, אבל, בדרך כלל, היחס הוא 2:4 לטובת האומרים.

ואל תענו לי שכנראה נשים, בכל זאת, מדב־רות פחות.

ודרך אגב, גם בכותרת של המדור יש אי־שוויון: חמש פעמים „אומרים" כנגד ארבע פעמים „אומרות".

תיקווה צוויבל, גבעתיים

הטייס הראשון

כמו היום, כך לפני 25 שנה, היה המדור אנשים גדוש בפנינים מפי אישי־ציבור וכך דיווח העולם הזה בגליון שהופיע השבוע, לפני 25 שנה:

● ראש־הממשלה, דויד בן־גוריון, בטקס מסירת המטוס הראשון מדגם פוגה־מגיסטר מתוצרת ישראל לחיל־האוויר: „הטייס הישראלי הראשון חי לפני 3,700 שנה. זה היה אליהו הנביא, שעלה השמיימה ברכב־אש. חסרונו של המטוס שלו היה רק. שהוא לא שב אר־צה!"

דף תשקיף

מחוות מצריות

צפויות כמה מחוות מצריות מפליגות כלפי ישראל בתחום התיירות, הסחר והיחסים התרבותיים. הן נועדו להכשיר את הקרקע להסכמה ישראלית לבוררות בסיכסוך טאבה.

ייתכן שבעיקבות מחוות אלה ייווצר בקבינט המדיני רוב לתמיכה בבוררות.

פרס מאוכזב מהדתיים

סיכום של סיבוב־שיחות מקיף שערכו ראשי העבודה עם המיפלגות הדתיות מעורר סימני־שאלה קשים לגבי הסיכויים שהם יילכו עם שימעון פרס לממשלה צרה.

מלבד אגודת־ישראל, אין עם מי „לסגור עיסקה" בשום מיפלגה דתית.

התנדבות לניקראגואה

שיבעה קיבוצניקים ילידי דרום־אמריקה, יוצאי יחידות קרביות, החליטו לצאת לניקראגואה ולהתנדב שם לכוחות הממשלה, אם יממשו האמריקאים את איומי הפלישה.

רבין תוקף את תמיר

שר־הביטחון, יצחק רבין, תוקף בחריפות את התנהגותו של שמואל תמיר בפרשת החזרת־השבויים. תמיר טען שהוא המשיך במילוי התפקיד, למרות שבמהלך המשא־ומתן התברר שיעורן הגבוה של דרישות אחמד ג'יבריל — דרישות שלהן הוא התנגד.

רבין גילה שעוד בטרם נפתח המשא־ומתן כבר חתמה ישראל על זיכרון־דברים, שבו נכללה התחייבות להיענות לכל תנאיו של ג'יבריל. המשא־ומתן עסק בתיאום החילופים בלבד.

גור מתארגן

שר־הבריאות מרדכי („מוטה") גור אינו מתכוון, כנראה, לפרוש מפעילות פוליטית, כפי שהצהיר.

עתה הוא יוזם התארגנות חדשה סביבו במיפלגת־העבודה, תחת הסיסמה: „צריך לנער את המיפלגה מתרדמתה!"

ברחוב הירקון 110 מתקשים להעריך את כוחה הצפוי של הקבוצה.

בינתיים עבר חתול שחור גם בין גור ומנכ"ל מישרדו, הפרופסור דן מיכאלי, והם כמעט שאינם מדברים זה עם זה.

תפנית בחקירת התק"ם

מידע חדש על טיב היחסים בין איש־העסקים דויד בלאס וגורם פיננסי נוסף בתק"ם הועבר באחרונה לידי הבודק, דויד ליבאי.

המדובר בחבר קיבוץ עין־החורש מאוחד, המחזיק על־פי הסכם עם המשק בחלק מחברת־ביטוח מישפחתית עירונית.

מיסמכים מראים שכסף הועבר מחברות של בלאס לחברה שהקים הקיבוצניק, שהיה יד־ימינו של אחד הגיזברים המוכשרים בתק"ם.

ליבאי עצמו עדיין לא ביקש ממאיר פלבסקי, החוקר הפרטי, שאסף חומר רב בפרשה, שימסור את כל הידוע לו. פלבסקי פנה מיוזמתו לליבאי והציע את עזרתו, אך ליבאי עדיין לא נפגש איתו.

מעקלים את שהרבני

התק"ם עיקל כספים בסכום של שניים וחצי מיליארד שקל בשיבעה חשבונות־בנק של מישפחת שהרבני, השולטת בשוק־ההלוואות האפור.

העיקול הוא בהמשך לתביעה כספית גדולה שהגיש התק"ם נגד השהרבנים — האב ניסים, והבנים משה ומרדכי — על רקע הסתבכויות כספיות עימם.

שיבעה כיתבי־אישום נגד קליינר

ח"כ־חרות לשעבר, מיכאל קליינר, עומד לדין בבית־המישפט העירוני בתל־אביב, מפני שבמערכת־הבחירות האחרונה להסתדרות נדבקו כרוזות שלו ושל הליכוד באופן בלתי־חוקי ברחבי העיר.

בסך־הכל הוגשו נגדו שיבעה כיתבי־אישום. הוא פנה לבית־המישפט וביקש ששמו יימחק, ושיוגש כתב־אישום מתוקן, נגד הליכוד בלבד.

דולצין נגד עשירי הסוכנות

אריה דולצין, יושב־ראש ההסתדרות הציונית, כינס ביום השישי האחרון ישיבה סודית של כל מרכיבי ההנהלה הציונית, כדי לטכס עצה איך למנוע מבעלי־ההון — חברי חבר־הנאמנים — מלהשתלט על ההסתדרות הציונית.

במהלך ישיבות עצרת הסוכנות היהודית, שנערכו בשבוע שעבר בירושלים, התברר ששניים מחבר־הנאמנים, השולט בסוכנות — ג'רלד הופברגר, היו"ר, ומנדל קפלן מדרום־אפריקה — מבקשים להתערב בבחירת הנציגים הישראליים שירכיבו את ההנהלה הציונית.

משתתפי הישיבה אצל דולצין התחייבו לשמור את תוכנה בסוד. הם לא הגיעו עדיין להחלטה מוסכמת.

יצאניות מהמיזרח־הרחוק לתל־ברוך

יצאניות מלוכסנות־עיניים, מהמיזרח־הרחוק, החלו להציע שרותים בחוף תל־ברוך, במחירים גבוהים מן הנדרשים על־ידי הישראליות.

חלק מהיצאניות עבדו עד לאחרונה במשק־בית אצל עשירים בצפון תל־אביב ובהרצליה, ונותרו לטענתן ללא פרנסה אחרי שפוטרו. הן לא מצאו מקום־עבודה חליפי.

למרות המחיר, יש להן ביקוש רב.

תנאים חריגים ללביא

נפתלי לביא, המנכ"ל החדש של המגבית המאוחדת, שיישב בבית הסוכנות בירושלים, העלה שורה של תביעות חריגות, ערב כניסתו לתפקיד.

לביא, לשעבר קונסול ישראל בניו־יורק, יקבל משכורת שנתית של 50 אלף דולר. קודמו, חיים ויניצקי, היוצא לפנסיה, השתכר משכורת המקובלת בישראל.

לביא מבקש שייערכו שיפוצים מקיפים בלישכתו בירושלים, שיוצמדו אליו רכב ונהג, שביתו יותקן מכשיר־טלפון לשיחות־חוץ ושיוקצה לו סכום־אירוח נכבד עבור אורחים מחו"ל.

בעבר היה לביא איש־אמונם של משה דיין ושימעון פרס במישרד־הביטחון, והוא נחשב כאיש שניהל עבור פרס את המסע הגאוני נגד ראש־הממשלה יצחק רבין, אשר רבין כינה אותו „חתרנות בלתי־נלאית".

דרישותיו מעוררות מורת־רוח, משום שהן באות על חשבון תרומות המגבית לארץ.

רובינשטיין ייאלץ לפרוש

בדיקת יחסי־הכוחות במועצת תנועת־שינוי מראה על יתרון קל לשוללי המשך ישיבת השר אמנון רובינשטיין בממשלה.

בשבוע הבא תמשיך המועצה לדון בהצעה לפרוש מהקואליציה.

רובינשטיין הודיע אישית לחברים במועצה שהחלטה כזו תתפרש בעיניו כאי־אמון בו, והוא יסיק את המסקנות ויפרוש כליל מהתנועה.

אנשיו — חלקם עובדי־מדינה במישרד־התיקשורת — מנהלים מסע־הסברה אינטנסיבי בין חברי המועצה ומעבירים את המסר של שר־התיקשורת במיסגרת שעות־העבודה.

מילוא ידאג לליסה פרץ

מישפחת פרץ מקריית־שמונה נפגשה באחרונה עם סגן שר־החוץ, רוני מילוא, וביררה מה העזרה שהמישרד יכול להציע למישפחה, המבקשת לצאת לשליחות בחו"ל.

לא סוכם עדיין באיזה תירוץ ולאיזו מדינה תצא מישפחת ליסה פרץ.

בעבר ניסתה האם, שושנה, לצאת לחו"ל כשליחת בית"ר, אך ראשי בית"ר בארץ מנעו את קבלת התפקיד.

שדי נגד שדיים

חרדים בכל רחבי הארץ מתארגנים כדי למנוע את הפיכת חוף־הוואי בצפון טבריה לחוף שבו יותר למתרחצות להסיר את החלק העליון של בגד־הים שלהן.

חרדים בבני־ברק כבר הקימו ועד פעולה, המרכז את הפעילות, והם מבטיחים קיץ חם, שיאפיל על ההפגנות נגד הבניה במלון „בני־חמת".

תחילת הפרשה החדשה בצילומים שנשלחו למערכות העיתונים, ובהן מתנדבות מקיבוץ־אפיקים, כשהן שטות בסירה ליד החוף, ושדיהן חשופים.

המירוץ בלאומי לשיאו

המירוץ לתפקיד יושב־ראש מועצת־המנהלים של בנק לאומי, במקומו של ארנסט יפת, שיפרוש בקרוב, נכנס להילוך גבוה.

לפחות שני מועמדים מתמודדים על התפקיד רב־הסמכויות והמוניטין. האחד הוא אלי הורביץ מ„טבע", הנהנה בעקיפין מתמיכתו של ראש־הממשלה. השני הוא אהרון דוברת, מנכ"ל „כלל".

בבנק עצמו יש כמה בכירים, הסבורים שהתפקיד חייב לעבור לאחד מהם דווקא.

מבוקש דובר תמ"י

המישטרה מחפשת אחרי יצחק אלמליח, לשעבר דובר־תמ"י, החייב כספים לביטוח־הלאומי ולגורמים אחרים.

איש אינו יודע היכן הוא מתגורר עתה.

בינתיים בודקת המישטרה מדי פעם את דירתו ברמת־גן שבה התגורר עד לאחרונה, בתיקווה שישוב אליה.

זרוע בקליפורניה

איפא"ק, השדולה הפרו־ישראלית בוושינגטון, פתחה סניף בלוס־אנג'לס.

בראש הזרוע הקליפורנית של האירגון עומד מוריי וויד, עסקן הקהילה היהודית במקום.

שינויים נוספים ב„כלל"

סילוקו של חזי שלח מתפקיד מישנה־למנכ"ל כלל לא סיים את סבב־התפקידים החדש בחברה.

צפויים שינויים פרסונאליים מפתיעים נוספים.

עדנה לגביש

מנכ"ל כור, ישעיהו גביש, רשם לעצמו בשבוע שעבר הישג נוסף בדרך לצמרת הפוליטית־כלכלית של מיפלגת העבודה — מאזן ריווחי. בבית הוועד־הפועל מעידים שמעמדו של גביש התחזק.

הפעם הולך פרס על כל הקופה (הריקה)

ההימור הגדול

המדינה **נתונה** במצב־חירום שלא היה כדוגמתו. על כך אין ויכוח.

עכשיו כבר אין טעם לדבר על הבראת המשק. צריכים ל־דבר על הצלת המדינה.

„אילו היה כיום המצב הביטחוני של המדינה כמו המצב הכלכלי, היו מכ־ריזים על מצב־חירום, מגייסים את המילואים ויוצאים למילחמה!" אמר השבוע כלכלן, שאינו נוטה להגזמות.

לאור המצב הזה יש לדון את אשר קרה השבוע. אחרי חודשים ארוכים של חוסר־מעש, של נסיונות־סרק ודיבורים ריקים, החליטה הממשלה על תוכנית כלכלית, המורכבת משורה ארוכה של גזירות כלכליות.

השאלה היא: האם זה טוב? האם הגזירות מובילות בדרך הנכונה? האם הן מספיקות?

האם תצמח מזה ישועה?

האמת שהיא שרוב חברי הממשלה, שהשתתפו בישיבה המאראתונית בת 18 השעות, לא הבינו את התוכנית. הם היו מותשים ומטושטשים, והצביעו

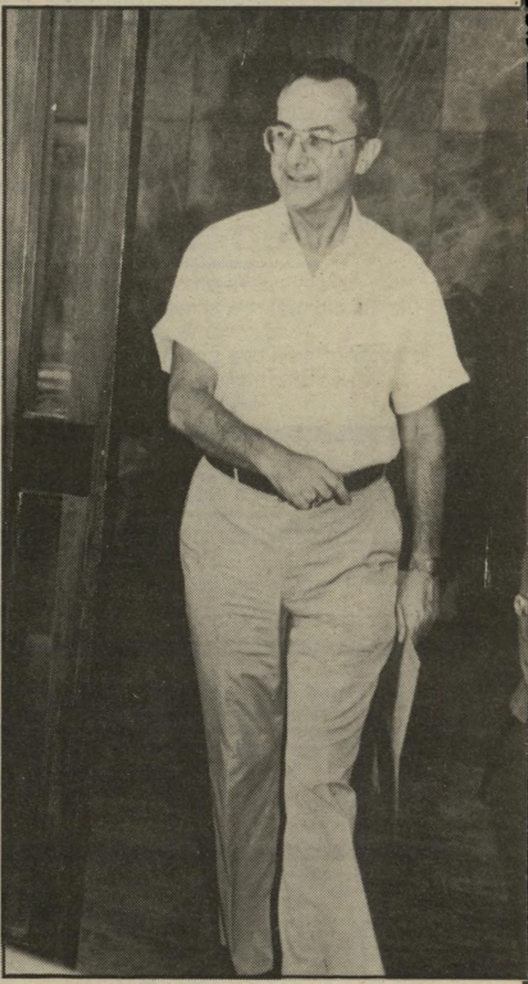

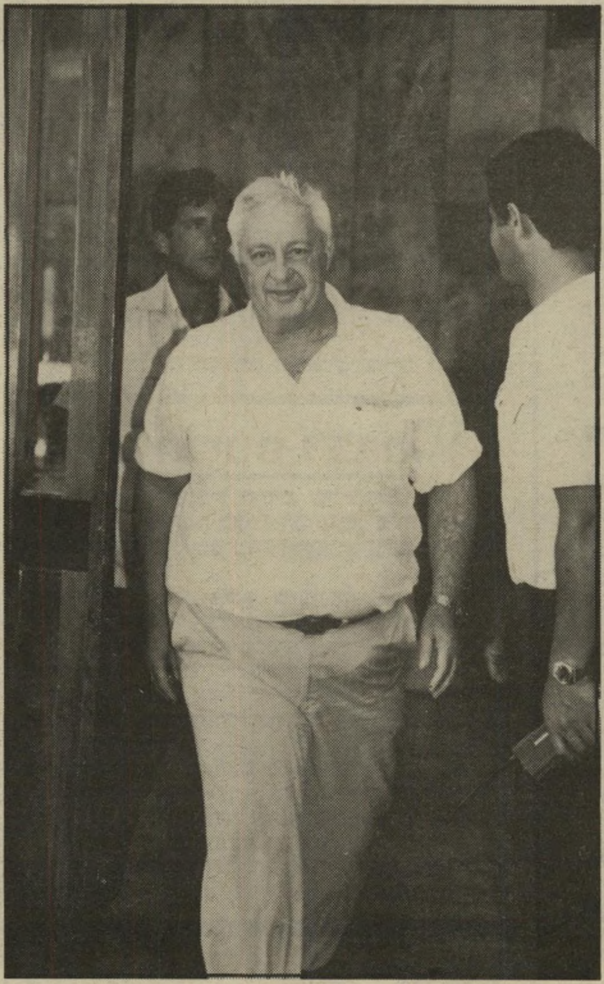

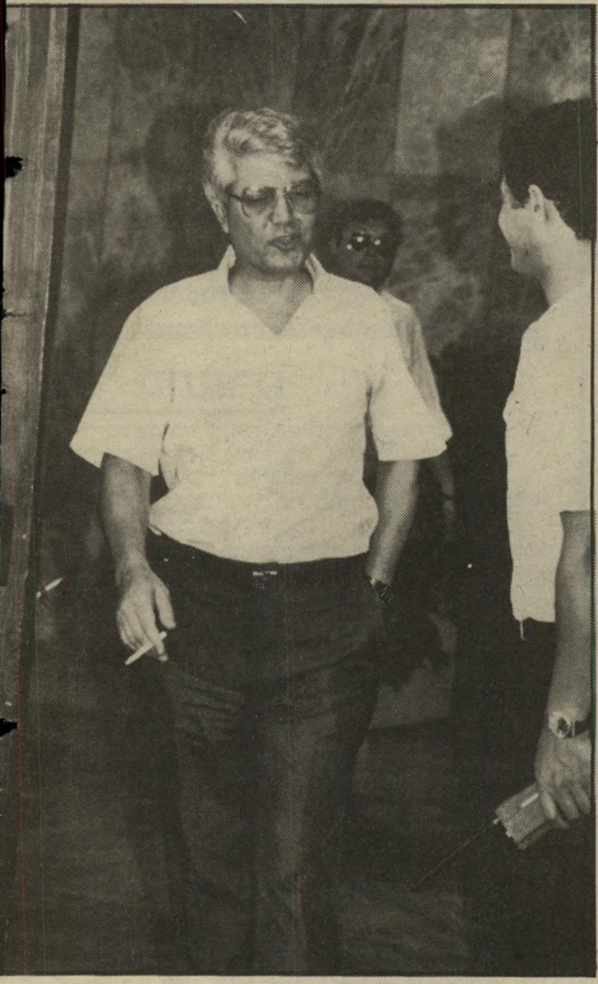

מצביעי הנגד בממשלה: משה ארנס, אריאל שרון ודויד לוי מקווים ליהנות מן ההפקר

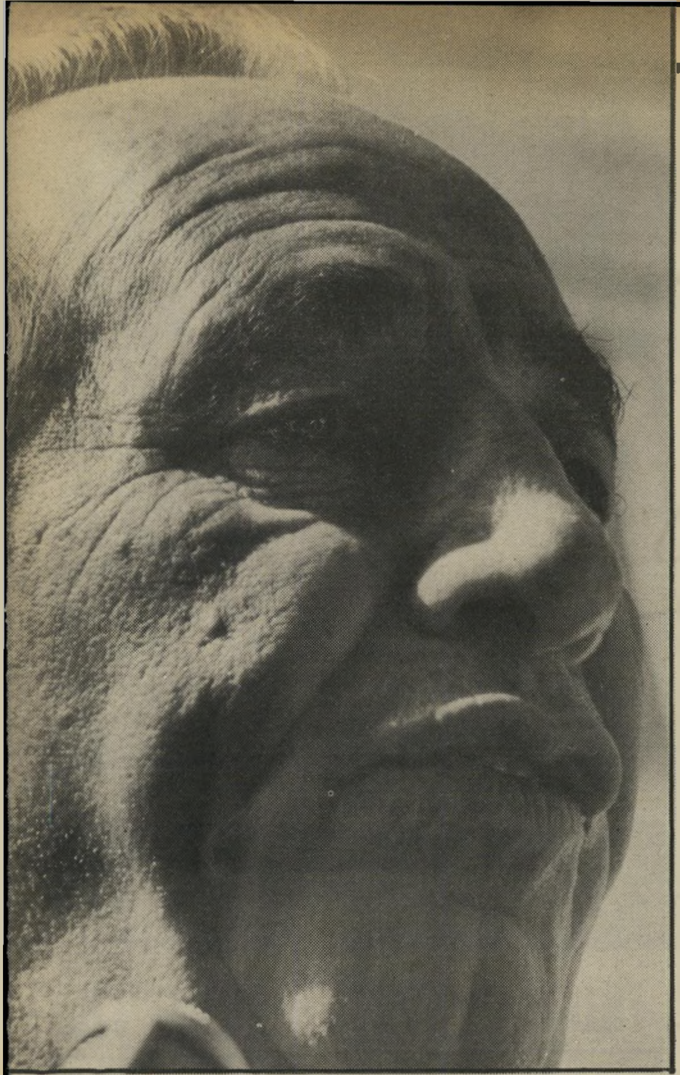

בסופו של דבר מפני שלא היתה ברירה.

הכל הבינו שדרושה תוכנית. זאת היתה התוכנית שהיתה.

גם שימעון פרס, שאינו כלכלן, אף שהשתדל לאחרונה ללמוד ולהבין, הצביע בעד התוכנית מבלי להתעמק בדברים יותר מדי. פרס חרד לתרמיתו. תרמית זו התערערה. פשטה ההרגשה שאינו מנהיג, אינו מסוגל לכפות דברים, שאינו מסוגל להחליט. הוא כפה את התוכנית שהוכנה על־ידי אנשי־האוצר כדי להוכיח את ההיפך: שהוא וממשלתו מסוגלים להחליט ולבצע.

מי מבין את התוכנית

חבר מרכזי של ועדת־הכספים של הכנסת אמר, אחרי ההצבעה על התוכנית בכנסת: „איני מבין את התוכנית. אני מחכה לבירור בועדת־הכספים כדי לברר אם מחברי־התוכנית עצמם מבינים אותה. אם כן, אולי יעזרו גם לי להבין."

זה היה המצב הכללי בכנסת. כאשר היא הצביעה ביום השלישי, הבינו רק מעטים מאוד מהמצביעים את התוכנית כולה, את משמעותה ואת הסיכויים והסיכונים הכרוכים בה. היא לא הונחה כלל על שולחן הבית. הצביעו בעדה ונגדה מתוך סיבות אחרות.

הפרה הקדושה: תקציב הביטחון

ף תבן שגורל התוכנית כולה יוכרע על־ידי מחדל אחד, גדול ופשוט:

התוכנית דיברה על קיצוצים נר־

מאת
אורי אבנרי

חבים בהוצאות הממשלה. הכל מבינים — ועל כך יש הסכמה כללית — שזהו המרכיב העיקרי של כל תוכנית להבראה כלכלית. יש לצמצם את הביקוש הממשלתי האדיר, הגורם לאינפלציה.

אולם תוכנית זו אינה כוללת שום צימצום — אף לא להלכה — בתקציב־הביטחון.

תקציב־הביטחון שווה בגודלו כמעט לכל שאר מרכיבי התקציב גם יחד. זהו תקציב אדיר, המתאים למעצמה גדולה, ושאינו עומד בשום יחס ליכולת המשק הישראלי הקטן. הוא דומה למירכב של מרצדס המורכב על מנוע של חיפושית פולקסוואגן.

צימצום־ענק בתקציב־החינוך או בתקציב־הבריאות שווה לצימצום קטן בתקציב־הביטחון. צימצום שאינו נוגע בתקציב־הביטחון הוא צימצום עלוב, גם כשהוא מכאיב ביותר להמונים.

השבוע גילה שר־הכלכלה גד יעקובי כי מילחמת־הלבנון עלתה למדינה שלושה וחצי מיליארד דולר.

הוא לא כלל בסכום זה את ימי־המילואים, התשלום למישפחות והוצאות רבות אחרות. יש הסבורים כי ההוצאה הכוללת של המילחמה המטורפת עלתה על 10 מיליארד דולר — סכום השווה להקצבה האמריקאית בתוך כמה שנים.

מיליארדים נוספים הושקעו בהתנחלות בשטחים הכבושים, שבהם הקימה המדינה בשנים האחרונות תשתית למדינה חדשה — כבישים מפוארים, קווי חשמל ומים, נוסף על הבניה, וגיוס אנשי־מילואים כדי להגן לא־פעם על שני קרוואנים, שבהם הושקעו השקעות־יסוד של עיר.

צה"ל עצמו הוא גוף בזבזני, בו לא נערך בדק־בית כלכלי מזה 37 שנים.

הכיסא הריק בין יצחק שמיר ויצחק רבין הוא כיסאו של דויד לוי, שנעדר מהצבעת אי־האמון שנערכה בכנסת. שר המישפטים משה ניסים מצביע בעמידה. בגלל ההצבעה החוזרת, התעייפו יצחק נבון ויצחק שמיר, והורידו את ידיהם, בשעה שפרס, רבין ומודעי ממשיכים להצביע.

קיסר שובת מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר יושב מבלי להצביע (בשורה השניה משמאל), בשעה שכל השרים (בשורה הראשונה: וייצמן, שריר, גור ופת) וחברי הכנסת (בשורה השניה: אורה נמיר ורפי אדרי) מצביעים בעד הממשלה. קיסר לא הצביע בעד ולא הצביע נגד, ואפילו לא נמנע רשמית.

איש לא בדק מזמן אם יש בו יחידות מיותרות, אם גודל היחידות הבלתי־לוחמות מוצדק, וכן הלאה.

פעם העזו רק מעטים (ובראשם שבועון זה) לקרוא לצימצום תקציב־הביטחון. הוא היה בגדר פרה קדושה. כיום יש קונסנזוס די רחב לגבי הצורך החיוני הזה. אין הוא מוגבל ליונים, אלא גם ניצים רבים שותפים לו. השבוע התבטאו ברוח זו לא רק עזר וייצמן, אלא גם חברי־הכנסת יגאל כהן־אורגד, בני שליטא, דן מרידור ואחרים.

והנה זה פלא: בישיבת הממשלה לא הועלתה כלל הדרישה לצמצם את תקציב־הביטחון. לא נדרש אף צימצום סימלי. שימעון פרס לא העז לנגוע בנחלתו של יצחק רבין — מחשש פן יקרא רבין תגר על התוכנית הכלכלית ויפוצץ אותה. למרות זאת נמנע רבין מההצבעה עליה בממשלה.

מחדל מרכזי זה מרוקן את התוכנית מחלק ניכר של תוכנה. הסרבנות של רבין תעודד את השרים האחרים להתנגד בפועל לקיצוצים במישרדיהם, שעליהם הוחלט, ולמנוע את ביצועם בדרך של מילחמת־גרילה.

אם ינהגו כך — תמות התוכנית כבר בימיה הראשונים.

וישמן ישורון וימשיך לבעוט

מחדל חמור אחר הוא חוסר האיזון החברתי של התוכנית.

השכירים נפגעים קשה. רמת־המחיה שלהם תרד באופן דראסטי. מופעלים חוקי־חירום כדי לשבור הסכמי־עבודה והסכם תוספת־היוקר — חוקים שהפעלתם במדינה דמוקרטית היא מעשה חמור ביותר.

אולם שום דבר דומה אינו קורה בצד השני של הסולם החברתי. המעמדות העשירים אינם נפגעים, למעשה, כלל. האמצעים שדובר עליהם אינם אלא קישוט.

אין בתוכנית מס־רכוש. אין מס על הון, על ריווחי־בורסה, על מניות. לא נעשה למעשה דבר כדי לצאת למילחמה רצינית בהון השחור העצום, המאפשר לשיכבה חברתית גדולה לחיות חיי־מותרות מחוץ למעגלי המיסוי.

הצריכה הראוותנית של שיכבה זו בולטת לעין, והיא הורסת את המוראל של שאר השכבות. חברי־הממשלה, הטסים במסוקים לחתונות־ראווה של עשירים, מעודדים ראוותנות זו.

כלכלנים יטענו כי יש לכך סיבה כלכלית מעשית: הרבה יותר קל לצמצם את הביקושים של השכירים מאשר את הביקושים של השכבות העשירות, היודעות להסתיר את הונן ולחמוק מתשלום מס.

אדם ציני יטען כי מקבלי־ההחלטות שייכים בעצמם לשכבות בעלות זכויות־היתר, ואין מעמד מיוחד מקבל החלטות הפוגעות בו עצמו.

כך או כך: אין ספק שכמעט כל הנטל של התוכנית יפגע בשכבות הבינוניות והחלשות, וכי היא תגביר את הפערים ואי־הצדק בחברה הישראלית.

יהיה קשה להחזיר את אמון הציבור בממשלה, מה גם שראשי המדינה עצמם אינם נותנים שום דוגמה אישית. בעודם מדברים על שעת־חירום, הם ממשיכים במעשיהם הנלוזים כתמול־שילשום.

בהעדר אמון, שום תוכנית כלכלית לא תצלח. כל מהלך כלכלי מחייב תהליכים פסיכולוגיים מתאימים. שום אדם לא יוציא את הדולארים שלו מתחת לבלטה ויפקיד אותם בידי ממשלה שאין לו אמון ביושרה המוסרי וביכולת־התיפקוד שלה.

דויד לוי: שיאן החוצפה

תיפקוד הממשלה עמד השבוע במיבחן אכזרי, והקילקולים בלטו לעין.

בממשלה הצביעו כמעט כל שרי הליכוד נגד התוכנית שהוצעה על־ידי שר־האוצר הליברלי, שנתמך על־ידי ראש־הממשלה ממיפלגת־העבודה.

(המשך בעמוד 36)

שתי גופות התגלו בחורשה נידחת — ושתי מישפחות מוכות ישבו שיבעה, בהרגשה של עלבון — אחת בדממה המומה ואחת בזעם אלים והיסטרי

המוות חשף את הסוד

ביום חמישי, בין 11.30 ל־14.00, נרצחו מיכל כהן ומאיר בן־יאיר במכונית ביער־משואה. מיכל ומאיר היו נשואים — אך לא זה לזו.

מיכל, 30, תושבת בית־שמש, אחות בקופת־החולים, היתה נשואה למיכאל, עובד במפעל לבטון נשר ואב שני ילדיה.

מאיר, 35, מנהל־אחזקה במיפעל פיוניר, תושב ירושלים, היה נשוי למירית, פקידת־מס ואם שני ילדיו.

הרצח כונה „הרצח הכפול" ועורר סערה גדולה בירושלים, ובעיקר בבית־שמש.

„איפה הילדים?"

יום השישי, 15.00 בצהריים, בית־הקברות בגיבעת־שאול בירושלים.

במודעות־האבל נכתב שמסע ההלוויה ייצא כ־14.00 מבית־ההלוויות ברוממה. המסע של עשר דקות התארך לשעה שלמה. חמישה מעובדי סניף תל־אביב של פיוניר, חברה אוסטרית לבטון, המתינו בקוצר־רוח בפתח בית־הקברות. „נו, איפה כולם?" שאלה אשה בסרבל לבן ושפתיים מאופרות בכבדות.

מאיר בן־יאיר, הנרצח המובל לקבורה, עבד בסניף הירושלמי של פיוניר. עובדי השלוחה התל־אביבית הכירו אותו היכרות שיטחית, ושניים מהם בכלל לא. באו רק כדי לייצג את החברה.

„הו, סוף־סוף!" קראה האשה בסרבל, למראה המיניבוס של חברה קדישא של עדת המערבים, „ואפילו הגיע אוטובוס מלא אבלים," הוסיפה בהתרגשות, וכבר התמלאה בפעילות. משכה את שולי הסרבל כלפי מטה, הברישה את שערותיה באצבעותיה, פתחה במהירות את דלת מכוניתה, התיישבה במושב הסמוך לנהג ורמזה לחבריה בתנועות־ידיים מהירות לעשות כמוה. „ניסע בעקבותיהם אל הקבר," הודיעה.

מאות בני־מישפחה וידידים השתתפו בהלווייה. בדממה כמעט מוחלטת הביטו הכל באלמנה, מירית, מעולפת למחצה, היא נשענה על זרועות אחיה. נמצאת ולא נמצאת.

רבע שעה חלפה מתחילת ההלווייה ועד לסופה. כל אותו זמן איש לא העז להתקרב למירית. אף לא אחד מבין מאות המשתתפים ניסה לנחם או לעודד. „וכי מה כבר אפשר להגיד?" מילמלה אחת משכנותיה של מירית.

הוריו של מאיר וארבעת אחיו של הנרצח חלפו על פניה בדרכם מהקבר הטרי למיגרש־החניה. מירית, שהיתה שעונה על אחד הקברים, הביטה בהם בעיניים עצומות־למחצה.

„איפה הילדים של מאיר? למה לא הבאת אותם לקבר של אבא שלהם?" שאלה האם.

אחיה של מירית השיב שהילדים בביתם של השכנים. „מירית בסדר גמור," הוא הודיע בקול גדול לחברות דאגניות, שהציעו לו להעבירה לפינה מוצלת. „וחוץ מזה, אין כאן פינות מוצלות."

בדרך למיגרש־החניה אמרו חבריו של מאיר: „הוא היה עובד מסור ושקט. קשה להאמין שהיתה לו פילגש. הוא אף פעם לא סיפר לנו על המיכל הזאת!"

כבוד המישפחה

באותו היום גילו חוקרי המישטרה שהרצח בוצע בשני אקדחים. אחד מהם, כנראה, אקדחו הנעלם של מאיר עצמו. ייתכן שהיה רק רוצח אחד. יתכן שהיו שניים. בין השאר בודקים אפשרות של רצח על רקע רומנטי, בידי בן־מישפחתה של מיכל, שהחליט להציל את כבוד־המישפחה, אחרי שנודע לו כי מיכל היתה פילגשו של מאיר.

יום הראשון, 9.00 בבוקר, רחוב גרינוולד בקריית־יובל בירושלים. דירה בבניין של שמונה דיירים.

חדר־האורחים גדול מאוד, מלא בירק. טרקלין של מישפחה שהסתדרה בחיים. אף שמאיר נולד וגדל גם הוא בבית־שמש, נראה שהתקדם בחיים מאז שנשא את מירית. מירית, כמו בעלה, פילגשו ובעלה של זו, היא יוצאת מרוקו.

בבוקר הגיעו הוריו של מאיר בן־יאיר לביתה של מירית בן־יאיר, כדי לנחם ולהתנחם. במשך חצי שעה ישבו שמונה בן־יאירים בחדר־האורחים המרווח של מירית. מסוגרים בתוך עצמם. אחר־כך שבו ההורים לדירתם בבית־שמש, שם ישלימו את ימי השיבעה.

אהבה בתוך החורשה

ביום החמישי בבוקר ערכה מיכל כהן קניות בחנות המכולת השכונתית בבית־שמש. את סל המיצרכים העמיסה במכוניתה, והתרחקה בנסיעה, מרחק של כמה רחובות מביתה.

שם חיכה לה מאיר בן־יאיר. היא עברה למכוניתו והם נסעו ליער משואה.

כמה שעות אחר־כך נמצאו גופותיהם של השניים. מאיר היה שרוע על מושב הנהג של מכוניתו. הוא נהרג מפגיעת שני כדורים בעורפו. מיכל נהרגה מפגיעת שני כדורים בחזה. שניהם ישבו במכונית בהתקרב הרוצח או הרוצחים, ונראה שהיו במצב אינטימי.

כך הגיע לקיצו רומן־אהבה ארוך. מיכל ומאיר הכירו זה את זה כשלמדו יחד בבית־ספר אליקים בבית־שמש. הם היו לחברים. שכנים בבית־שמש סיפרו כי החברות לא מצאה חן בעיני בני־מישפחתה של מיכל, אשר ניסו להפריד בין השניים. אחרי כמה שנות חברות אכן נפרדו. מאיר נשא את מירית לאשה. מיכל נישאה למיכאל. זמן קצר אחר־כך חודש הקשר ביניהם.

„מאיר היה בעל למופת," אמרו חבריו ההמומים. „מיכל התחילה לחזור בתשובה. קשה להאמין שהיה לה מאהב! אם ניהלה רומן, זה היה בוודאי הסוד השמור ביותר בחייה!" אמרו שכנותיה של מיכל.

האם אכן אפשר להסתיר סוד כזה בעיירה כה קטנה כבית־שמש? האם באמת אף אחד, זולת מיכל ומאיר, לא ידע דבר?

שלושה ימים לפני הרצח הכפול הוקרן בטלוויזיה הפרק האחרון בסידרה גבר נשוי. שם נרצחים אשה נשואה ומאהבה על־ידי רוצח שנשלח על־ידי מישהי שחשקה בבעלה של הנרצחת. הבעל לא ידע דבר. גם לו וגם לשוכרת הרוצח היה אליבי מושלם. הם שהו יחד אצל הוריה. את הרצח ביצע רוצח שכיר אלמוני.

מה קרה ביער משואה? מאיר נרצח באקדח, שקוטרו זהה לקוטר אקדחו, 9 מ"מ. האקדח שלו, שתמיד נשא עימו, נעלם. האם הדמיון מיקרי? או שמא התעקש הרוצח לרצוח את מאיר דווקא באקדחו־שלו? עד שיימצא האקדח ותיערך בדיקה באליסטית לא תהיה על כך תשובה.

חזה של מיכל היה מנוקב בשני כדורים בקוטר 7.65 מ"מ. גופה השתפל אל מחוץ למכונית. האם מיכל ראתה אדם מתקרב, נבהלה וניסתה לברוח מהמכונית? אם כך, האם נבהלה מפני שאותו אדם היה מוכר לה? ואם היה מוכר – האם מייד כשראתה אותו, ידעה כי הוא בא לרצוח אותה?

מירית סירבה לדבר עם עיתונאים. אחיה ניגש לדלת, ביקש באריבות שיניחו למישפחה והתנצל אם הוא פוגע במישהו אגב כך. „אתם מבינים שאנחנו במצב קשה, רק בגלל זה לא מזמינים אתכם להכנס הביתה,” אמר. הכל בנימוס ובחביבות, בעברית טובה. את אחר הוא סגן־אלוף.

שלושה ימים אחרי הרצח העלו חוקרי המישטרה שתי סברות. האחת: מיכל הכירה את הרוצח. הוא רכן אל חלון המכונית, ומיכל פתחה את הדלת וניסתה להימלט. הרוצח ירה בה. אחר־כך הרג גם את מאיר.

סברה אחרת: הרוצח הוא פידאי, שציווה על מאיר למסור לו את אקדחו. אחר־כך רצח את מאיר באקדח שלקח ממנו. את מיכל הרג באקדחו שלו.

צווחות היסטריות

יום הראשון, 10.30 בבוקר, רחוב הרצל בבית־שמש.

בבית־שמש הכל מכירים את מיכל כהן, הנרצחת. היא היתה אחות קופת־חולים, יפה, עדינה, אהודה. אחות לדוגמה.

ביום הראשון בבוקר התחלקו תושבי העיירה לשני מחנות: אותם שהיו עדיין המומים מהידיעה שמיכל בגדה בבעלה, ואותם שידעו לספר כי מיכל ומאיר ניהלו רומן סוער במשך כמה שנים.

בביתה של מיכל, בחדר־האורחים הקטן, ישבו צפופים בעלה, מיכאל, שלושת אחיה ושלוש אחיותיה.

„אנחנו לא מעוניינים לשוחח עם עיתונאים!” אמר דויד שיטרית, אחד האחים, וליווה אותי לדלת הכניסה. בראש גרם־המדרגות התעכבו קצת, כדי שדויד יוכל לספר כמה שמיכל היתה מקסימה.

לפתע פרצה אחת מאחיותיה של מיכל בצווחות היסטריות, זינקה מחדר־האורחים לחדר־המדרגות, כשהיא מתכוונת להתנפל עליי. דויד ושאר אחיו אחזו בה. ירדתי במהירות לחצר ופניתי לרחוב.

אחות אחרת ניצלה את המהומה, יצאה מהדירה ושעטה אחריי. לפני שהספקתי להבין מה קורה, היא התחילה לשרוט אותי, לחבוט בראשי ולתלוש את שערותיי.

רס"ר בצבא־הקבע, שישב בקירבת־מקום, הביט במתרחש באדישות. אחד מבני־המישפחה ניסה לאחוז בה, ולא הצליח. נהג־מונית מיקרי הוא שחילץ אותי לבסוף מבין ציפורניה.

כשידי שרוטה עד זוב דם, ישבתי על גדר־אבן, מול הבית, כדי להתאושש. בני־המישפחה חזרו לדירה. כעבור כמה דקות התקרבה לעברי אחותו של מיכאל.

„הלוואי שיישרפו כל העיתונאים! גם אותך נשרוף! אם לא תסתלקי מכאן מייד, אני אהרוג אותך!” קראה בהיס־טריה, כשהיא מאגרפת את כפות־ידיה.

„יש לך מזל שלא היה להם אקדח ביד! הם היו מסוגלים להרוג אותך!” אמר אחד השכנים, שמיהר להכנס למכוניתו ולהסתלק מהמקום.

אליבי מוצק

עם היוודע הרצח, מיהרו החוקרים לעצור את מיכאל כהן, בעלה של מיכל. אחרי 16 שעות חקירה, שיחררו אותו. היה לו אליבי מוצק. בזמן הרצח הוא שהה במקום־עבודתו.

החוקרים עדיין סבורים כי ייתכן שמיכל נרצחה על־ידי בן־מישפחתה. מדי כמה שעות מגיע שוטר לדירתה, לוקח עימו לתחנת־המישטרה מישהו מבני־המישפחה, ומחזירו לדירה כעבור זמן־מה.

שרה ליבוביץ

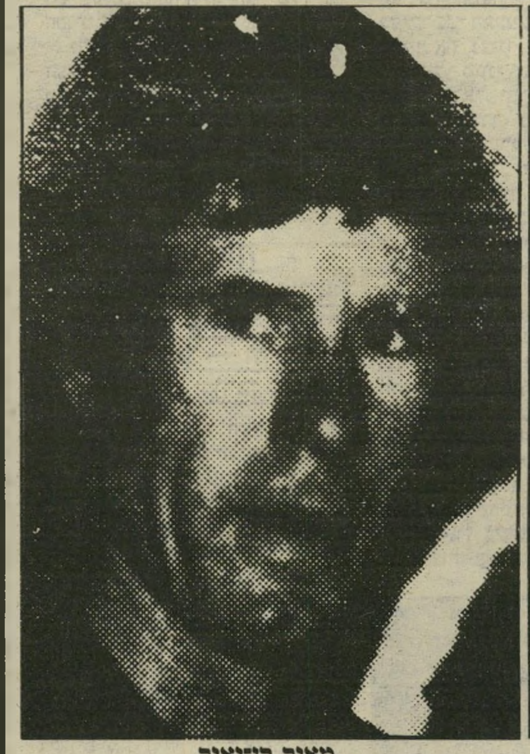

מיכל כהן — מאיר בן־יאיר

„הוא היה מסור ושקט. קשה להאמין שהיתה לו פילגש!”

גופת מאיר בן־יאיר לרגלי המכונית

„אם לא תסתלקי, אהרוג אותך!”

העם

קצב מטורף

כאשר מאורע רודף מאורע, נשכח גם ביזיון אחרי יום־יומיים

בישראל יש קצב־חיים מטורף. מאורע רודף מאורע. פרשה שיש בה כדי להעסיק מדינה אירופית בינונית במשך שנה, נשכחת בישראל כעבור יום־יומיים, בגלל פרשה חדשה ה־מסעירה את הציבור. מאורע שאירע לפני שבוע נראה כאילו קרה לפני שנה.

כאשר החליטה ממשלת־האחדות־הלאומית השבוע על התוכנית הכל־כלית החדשה שלה (ראה מיסגרת), נמחקו במחי־יד כל המאורעות ה־קודמים.

בראשית השבוע סערה המדינה סביב התבטאויותיו של שר־הפנים ה־חרדי יצחק פרץ. היה נדמה שהרוחות לא יירגעו במשך זמן־רב, אחרי שקבע כי ילדי פתח־תיקווה נהרגו בתאונה בגלל חילול־השבת בעיר (ראה יומן אישי). התאונה עצמה נזכרה בקושי, כמשהו שקרה לפני עידן־ועידנים.

לאכול דג מבאיש. במשך רוב השבוע סערו העולם והארץ סביב פרשת בני־הערובה — בני־הערובה האמריקאיים שנחטפו על־ידי השיעים, ובני־הערובה השיעיים המוחזקים ב־ישראל.

אי־הכישרון המוחלט של הממשלה לראות את הנולד ולקבל בעוד מועד החלטות אמיצות התנקם בה קשות. כפי שאפשר היה לצפות מראש, נפלה הממשלה קורבן לבדיחה היהודית העתיקה: גם אכלה את הדג המבאיש, גם קיבלה מלקות וגם גורשה מן העיר. היא הבאישה את שמה בדעת־הקהל האמריקאית, והשבוע נאלצה להסכים לשיחרור כל השיעים שבידיה.

אומנם נעשה נסיון מגוחך לטשטש את הדברים, ולהמשיך להעמיד פנים כאילו „אין קשר” בין שיחרור העצירים השיעיים בישראל ובין העיסקה שעשו האמריקאים עם החוטפים. אך הנסיון הילדותי הזה לא הצליח לרמות אף ילד.

המנצח האמיתי של הפרשה היה שוב חאפט' אל־אסד, השליט הסורי הערמומי. האיש, הנותן גיבוי מלא לחוטפים ולחבריהם, התקבל בדעת־הקהל האמריקאי כמשחרר החטופים, מדינאי אחראי שאפשר לסמוך עליו.

למזלה של ממשלת־ישראל, מחקו העניינים הכלכליים הדרמאתיים גם את הפרשה הזאת. כאשר הפרנסה של כל אזרח היתה נתונה בסכנה, לא היה איכפת לאיש מה קורה לעצירים שיעיים.

רק הטרור משתלם. היחידים שהתמרמרו היו דווקא הפלסטיניים. אמרה השבוע אישיות פלסטינית בכירה: „אש"ף הגן במשך שנים על השגרירות האמריקאית בביירות. השי־עים פוצצו את השגרירות ואת מיפקדת חיל־הנחיתה האמריקאי, והפילו מאות קורבנות אמריקאיים. אבל האמרי־קאים אומרים שהם לא ידברו איתנו, מפני שאנחנו טרוריסטים — אך הם מוכנים לדבר עם נביה ברי, מנהיג השיעים, המנצח על הטרור.”

המסקנה העלולה להתקבל מן הפרשה: רק הטרור משתלם. רק עם טרוריסטים מדברים.

מיפלגות

תוכנית לוי

התנהגותו של דויד לוי השבוע לא היתה מקרית — היא חלק מתוכנית מסורטטת

לפני שבועיים ישבו במיזנון־הכנסת כמה פעילים המזוהים עם סגן ראש־הממשלה דויד לוי. הם ניתחו את יחסי הכוחות בתנועת החרות וחישבו מ
יהיה כוחו של שר־הבינוי־והשיכון, א
וכאשר יקום איחוד הליכוד.

הפגישה לא היתה מיקרית. הי
היתה תחילתו של מסע לאירגו
מחדש של המחנה, תוך כדי ליקוי
פיצעי ההפסדים בהתמודדויות קוד
מות.

הנוכחים דיברו זה אחרי זה, וכול
הסכימו בדבר אחד: סיכוייו של לו
להמריא אפשריים אך ורק אם ישוו
לטפל בענייני העובדים וישראל הש
ניה. „ההופעה שלו מול פועלי אתא
— זו בדיוק הגיזרה שלו,” סח אח
מהם בסיפוק.

מתנקמים בחבר. בתום ישיבו
הממשלה המרתונית על התוכני
הכלכלית התבטא לוי בתוקפנות רב
נגדה. אבל לא רק הוא התנגד לה (רא
עמודים 6־7).

בישיבת הממשלה השתתפו 24
שרים, מלבד הד"ר יוסף בורג, ה
מאושפז בבית־החולים. שר־הביטחון
יצחק רבין, נמנע בהצבעה. השר־בלי
תיק ממורשה, יוסף („יוסק'ה”) שפירא
העדיף לצאת למיסדרון בזמן ההצבעה

שיבעה התנגדו — כולם מהליכוד
היו אלה אברהם שריר, משה ניסי
וגידעון פת מהליברלים, שרצו להת
נקם בחברם מודעי, משה ארנס, אריא
שרון, משה קצב ולוי. מבין שרי ה
ליכוד רק ממלא־מקום ראש־הממשלה
יצחק שמיר, שר־התחבורה, חיים קור
פו, ושר האוצר עצמו תמכו בהצעה
שזכתה ב־15 קולות. התומכים הי
המערך ולווייניו עזר וייצמן, יגאל הור
ביץ ואמנון רובינשטיין — יצחק פר
מש"ס ושלושת אנשי הליכוד.

כעבור 36 שעות נותר לוי לבד
בהתנגדותו לתוכנית. הוא לא השתת
בהצבעה שנערכה בכנסת ביום ה
שלישי אחרי־הצהריים.

הקשישים — החוצה! סגן
ראש־הממשלה כבר מביט קדימה,
תאריך־היעד שלו הוא סוף השנה
הסיבה — כינוס ועידת־חרות, סוף־
סוף, אחרי חמש שנות דחיה.

ועידה זו תשנה את פני תנועת
החרות מן הקצה אל הקצה.

בוועידה הקודמת הביא יחיאל
קדישאי, נאמנו של מנחם בגין, רשימה
שמית של כמעט 200 קשישים —
ותיקי האצ"ל, בית"ר ונאמני זאב
ז'בוטינסקי. הללו לא נבחרו בסניפים,
אך בגין עמד על כך שהם ייכנסו
למרכז.

עתה הם כבר לא יטלו חלק במיש־
חק בחרות. הפעם כל חברי המרכז יהיו
נבחרי הסניפים. בחרות מדברים על
מהפכה דמוגרפית־עדתית בתנועה.

במרכז שכזה משתפרים סיכוייו של
לוי לצבור עוצמה. קטן בו מאוד כוח
של יצחק שמיר ומשה ארנס, שנשענו
בעבר על תמיכת הוותיקים.

לוי קרא את המפה והבין שעלי
להתארגן, ולא להסתפק בישיבה ב
חיבוק־ידיים ובהסתכלות מרחוק במת
רחש בתנועה.

כפי שפורסם לראשונה במדו
תשקיף, בגיליון הקודם של העולם
הזה, הוא החליט לאורר את לישכתו
המנכ"ל אשר וינר ייאלץ ללכת
בכבוד. לוי היה מודאג מכך שווינר, ע
כל הרצון הטוב שלו, יצר חיץ בי
חברי־המרכז והשר, וגרם לאובד
קולות. לוי מבקש שאחד מאנשי
יאייש את התפקיד, ושיטפל בעיק
בחברי התנועה והמרכז.

ההנחה שלו היא שהמרכז החד
יוכל לעמוד לצידו בסיבוב הבא, בעו
שלוש ורבע שנים.

הבעיה שלו היא אריאל שרון.

די במפתיע, רווה לוי נחת באחרונ
מחוסר עשייתו של שרון. הוא נהג
לספר שוב ושוב ששרון לא הצלי
למנות ולוא איש אחד שלו בחברו
כימיקלים לישראל, בטענות מטענו
שונות.

„שרון אינו מבין שאסור לו להבטי
לחבר־מרכז מבלי לקיים,” אמר ל
לאנשיו, והצביע על אנשיו של

(המשך בעמוד 10

במדינה

(המשך מעמוד 9)

שאותם הוא שיבץ במשך השנים במועצות־מנהלים רבות.

לכן מעריך לוי שכוחו נמצא בעליה. הוא מפלרטט עם ארנס, באמצעות עסקן שלישי, ומבקש לברר ברצינות אם ארנס יסכים להיות מס' 2 אחריו.

במהלך ישיבת־הממשלה ועד ל־הצבעה הגורלית בכנסת קיווה לוי להביא להתפרקות הממשלה על רקע הצעדים הכלכליים, גם במחיר הקמתה האפשרית של ממשלת־מיעוט של המערך ולוויניו, ביחד עם מודעי. כפי שהסביר באחרונה לאנשיו, לא יקרה שום אסון אם תשב חרות באופוזיציה ותנקז אליה את הפועלים הממורמרים.

הצבעתו נגד הצעדים הכלכליים, בדרך של אי־נוכחות במליאה, היא צעד ראשון במסע הארוך שלו לכיבוש הנהגת חרות. עתה הוא ישוב לפעילות בסיעת תכלת־לבן, והוא כבר סחט מיעקב שמאי הבטחה בדבר שיתוף־פעולה.

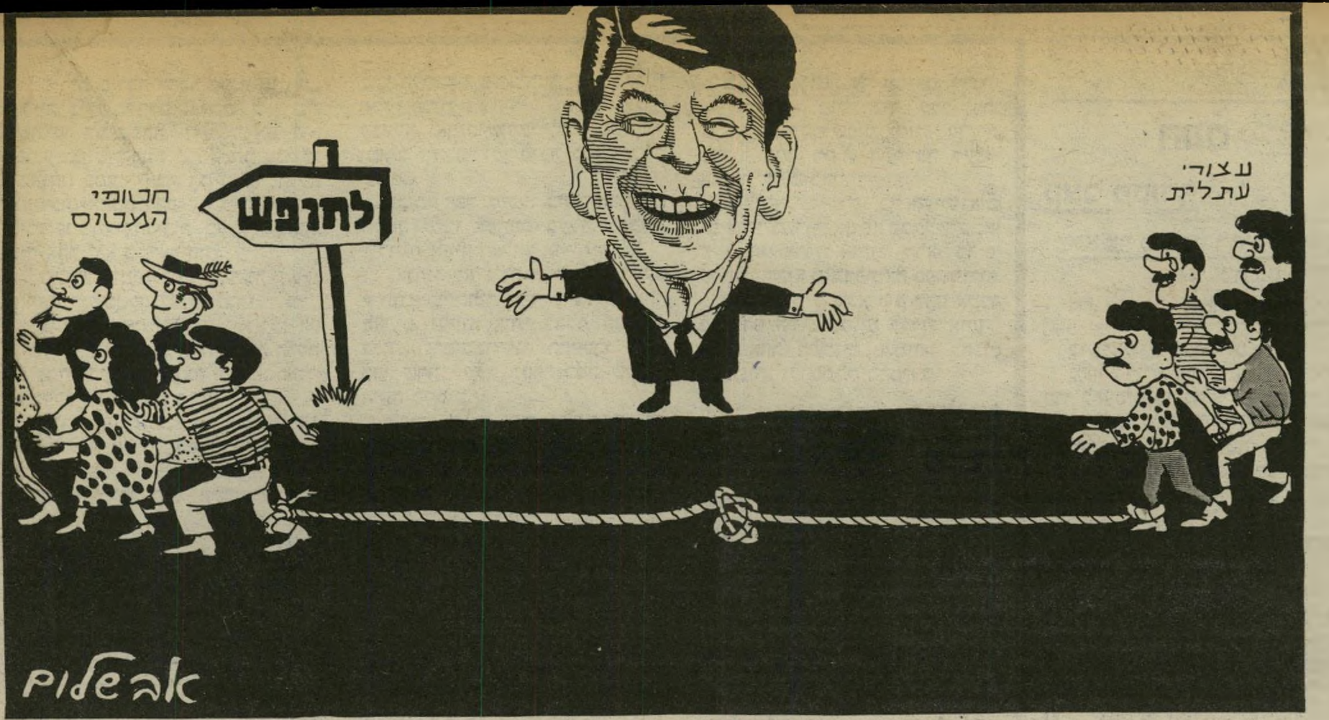

„אין שום קשר ביניהם!"

צאצאו של המלך

השר אסר את יציאת הפעיל הערבי מטעמי ביטחון — אבל רק בעוד שבוע

זה נשמע כמו בדיחה.

ב־24 ביוני חתם שר־הפנים, יצחק פרץ, על צו האוסר על עורך־הדין כאמל דאהר לצאת במשך שנה מהארץ, החל ב־1 ביולי, „מחשש של פגיעה בביטחון המדינה."

משמע: במשך שיבעה ימים, מה־24 עד ה־30 ביוני, יכול היה דאהר לצאת מהארץ בשלווה גמורה, למרות הפגיעה בביטחון, ולהישאר בחו"ל כאוות נפשו, מבלי להפר שום חוק.

ב־30 ביוני הופיע דאהר במסיבת־עיתונאים בתל־אביב. יחד עימו היה צריך להופיע ח"כ מתי פלד. אולם פלד, אלוף במילואים, איחר למסיבה, מפני שבאותה שעה עצמה הירצה באחד המוסדות הביטחוניים הבכירים ביותר בארץ.

בן הח"כ. פרץ, שנקרא השבוע „מנהל החשבונות של אלוהים" (ראה יומן אישי), חתם על הצו על פי חוק־חירום, שלא הופעל מעולם נגד פעיל מיפלגתי. הסעיף 6 של חוק זה — חוק מנדטורי שחודש בישראל — מאפשר לשר־הפנים לאסור על יציאתו של אזרח ישראלי, אם קיים „חשש לפגיעה בביטחון המדינה". אין על השר לנמק או לפרט את טיבו של „החשש".

דאהר, אחד האישים המכובדים ביותר בגליל, הוא צאצאו של דאהר אל־עומר האגדתי, שהקים לפני 200 שנה ממלכה כמעט־עצמאית, שהשתרעה מחיפה ועד צור, ומהים עד הכינרת. דאהר עומר, שייח' בדווי שהפך דמות בינלאומית, היה ידוע גם כפטרון היהודים בגליל.

כאמל דאהר הוא בנו של מי שהיה ח"כ מטעם מיפלגת־העבודה. הוא כיהן כסגן ראש עיריית נצרת, וכיום כראש האופוזיציה בעיריה. הוא נמנה עם האישים המרכזיים של הרשימה ה־מתקדמת לשלום, וכאחד משני דוברי־ריה.

מעולם לא הועלתה נגד דאהר אשמה כלשהי, ואף לא הוצא נגדו מעולם אחד מן הצווים המינהליים, שבהם רגילים השילטונות להגביל את צעדיו של כל פעיל ערבי שאינו הולך בתלם.

דאהר היה חבר המישלחת של הרשימה המתקדמת לשלום שנפגשה עם יאסר ערפאת בפברואר 1985. בשובו נחקר, וגם לגביו קבע היועץ המישפטי שלא עבר שום עבירה.

„רק נגד הערבים". מהי מטרת הצו של שר־הפנים?

לדעת אנשי המתקדמת: זהו המשך בחוליה של התנכלויות נגד הרשימה, בגלל תמיכתה ברעיון ההידברות עם אש"ף. תחילה ניסה שר־הביטחון דאז, משה ארנס, להוציאה אל מחוץ לחוק, אך חזר בו על פי עצת יועציו המישפטיים. אחר־כך אסרה ועדת־הבחירות המרכזית את השתתפותה בבחירות, אך בית־המישפט ביטל את האיסור. בפסק־הדין ציינו כל חמשת השופטים העליונים — כל אחד מהם בנפרד — שלא הובא לפניהם שמץ של הוכחה נגד ה־רשימה.

לאחרונה החליטה ועדת־הכנסת לשלול את החסינות המלאה ממוחמד מיעארי, ועל כך הגיש עתירה לבג"ץ, התלויה ועומדת כעת. כל עיתוני ישראל, וגם יו"ר הכנסת, יצאו חוצץ נגד החלטת הוועדה. הצו של שר־הפנים ממשיך בשרשרת זו.

טענו השבוע אנשי המתקדמת: כל הצעדים האלה היו מכוונים נגד החברים הערביים בלבד ברשימתם המשותפת. „זהו נסיון גיזעני להבדיל בין היהודים והערבים ברשימתנו," אמר מתי פלד.

נראה שגם דאהר יגיש עתירה ל־בג"ץ.

פירורים מן הכנסת

■ שעה קלה אחרי שח"כ **אברהם שפירא** נמנע מן ההצבעה, בעת הצבעת אי־אמון לממשלה על התוכנית הכלכלית, הוא נראה במיסדרון כשהוא מתגלגל מצחוק, בחברת שלושת עמיתיו הדתיים — חברי־הכנסת **מנחם פרוש, מנחם הכהן** ו**משה ורדיגר**. הסיבה: יום לפני כן ביקר אותו בכנסת חבר־הכנסת לשעבר **שלמה לורינץ**, ושפירא התבודד עימו במשך חצי שעה. פרוש בא בטענות אל שפירא ושאל מדוע אין שפירא מוצא זמן לשבת במשך חצי שעה איתו. השיב לו שפירא: „אם אתה תפרוש מן הכנסת, אקדיש גם לך חצי שעה!"

■ ח"כ **ייגאל** („אין לי") **הורביץ** סיפר, שבהיותו שר־האוצר, תבע מן השר **יוסף בורג** לצמצם את תקציב מישרדו. ענה לו בורג: „אתה זורה פצעים על המלח שלי!"

■ באותה הזדמנות סיפר בורג להורביץ הלצה על מצב המדינה. מעשה ביהודי, שאשתו מעוררת אותו בלילה ואומרת לו: „ינקל, יש גנבים בבית!" הבעל מושך את השמיכה מעל לראשו. כשאשתו שואלת אותו מדוע הוא מתחבא, הוא אומר: „אני מתבייש שאין בבית כלום לגנוב!"

■ על הצעתו של עזר וייצמן, שכל ארבעת השרים־בלי־תיקים יתפטרו, אמר עמיתו, השר־בלי־תיק **משה ארנס**: „זהו טריק! עזר יודע שבין הארבעה יש שלושה ניצים (ארנס, הורביץ ויוסף שפירא), ורק יונה אחת (עזר עצמו). בדרך זו הוא רוצה לשבור את חזית הניצים בממשלה."

מיהו ח"כ הראון?

כל הכנסת ניסתה לנחש: מיהו הח"כ שתואר בסיפור הארסי — והאם נפל קורבן לחברו?

חבר־הכנסת הראון יוצא לפגישה עם אנשי אש"ף בפאריס. המניע העיקרי שלו: תאוות־נסיעות כבירה. הוא פוחד פחד־מוות, חושב בלי־הפסק על הכסף שיקבל מאיל־הון יהודי בבלגיה המממן את המיפגש, והוזה הזיות־מין, שבהן מככבת יפהפיה אש"פית.

מלווה אותו חברת־הכנסת ברניר, אשה ממורמרת, חמוצה וקנטרנית, שונאת־חיים ובלתי־נסבלת. השלישי בחבורה הוא המשורר יורם מילוז, שיכור כרוני, שאינו אחראי למעשיו.

הפגישה מתקיימת, אנשי־אש"ף משווים את היהודים לנאצים, ומתפתחת ביניהם תיגרת־ידיים. ח"כ הראון בורח מפגישה אישית, נשבע שלהבא לא יבוא עוד לפגישות כאלה, וישאיר אותן למומחים.

לקוראי הסיפור הזה של אמנון דנקנר בדבר לא היה קשה לזהות את שלושת גיבוריו. הוא נתן בהם סימנים שאינם משאירים מקום לטעות. אלה הן קאריקטורות מרושעות למדי של ח"כ מרדכי בר־און (ר"ץ), ח"כ אורה נמיר (עבודה) והסופר־עיתונאי עמוס קינן.

הפגישה בוטלה. סאטירה ארסית זו, הכתובת בכישרון רב, לא היתה מעוררת רעש בחוגים מדיניים, אלמלא שתי עובדות. האחת: בר־און ונמיר אכן עמדו להיפגש השבוע עם אנשי אש"ף. השניה: אמנון הוא ידידו הקרוב ביותר של ח"כ יוסי שריד (ר"ץ), שעימו כתב לא־פעם יצירות משותפות, ובכללן אופרטה. שריד לא הוזמן לפגישה זו.

רבים בכנסת לא ראו בסיפור יצירה עיתונאית סתם, אלא מהלומה שהנחית שריד על בר־און, חבר־לסיעה, ואולי אף התחלה של מילחמת־צמרת על השליטה בר"ץ.

הפגישה שעמדה להיערך ביום ב' השבוע באמסטרדאם בוטלה בגלל סירובם של רוב המוזמנים היהודיים לבוא. כך הודיעו היוזמים, תנועת־השלום ההולנדית הקאתולית פאקס כריסטי („השלום של ישוע"). ה־ישראלים, מצידם, טענו שהחליטו להיעדר מפני שהמשתתפים הפלסטיניים סירבו להיפגש עימם.

הסיפור האמיתי שונה במיקצת. האירגון הנוצרי, גוף תמים הפועל בעיקר נגד החימוש הגרעיני באירופה, הזמין את נציגי כל תנועות־השלום בישראל, מיוני המערך (אורה נמיר ואהרון הראל, יחד עם עבד־אל־והאב דראושה), דרך מפ"ם, ר"ץ ושלום עכשיו (בני ברבש), עד המתקדמת (מוחמד מיעארי ויעקב ארגון) ורק"ח (תופיק זיאד ועוזי בורשטיין).

מהצד הפלסטיני עמדו לבוא ח'אלד אל־חסן, מן האישים המרכזיים בפת"ח, מוחמד מילחם, ראש־העיריה המגורש של חלחול וחבר הוועד־הפועל של אש"ף, ועימאד שקור, יועצו של יאסר ערפאת לעניינים ישראליים. אל־חסן הודיע כי הוא מוכן להיפגש עם הישראלים במיסגרת הוועידה, אך לא במיפגש נפרד. הדבר תואם את הקו של אש"ף להיפגש עם ישראלים בוועידות בינלאומיות, אך להיפגש בנפרד רק עם ישראלים המכירים בזכות ה־פלסטינים למדינה משלהם.

בר־און נשבר. בארץ התחילה התרוצצות. שימעון פרס הטיל איסור מוחלט על חברי מיפלגתו להיפגש עם אנשי אש"ף, בשעה שממשלת־האחדות מסרבת להיפגש עם מישלחת ירדנית־פלסטינית הכוללת אנשי אש"ף. אחרי לחץ נכנעו אנשי־המערך. אנשי מפ"ם סירבו לנסוע בלי אנשי־המערך, אנשי ר"ץ ושלום עכשיו סירבו לנסוע בלי מפ"ם. כך נותרו רק אנשי המתקדמת ורק"ח, הנפגשים עם אנשי אש"ף ממילא, ולא היה טעם בוועידה.

בפי אנשי העבודה היתה גירסה אחרת. לדבריהם, הם דווקא הסכימו בסופו של דבר לנסוע, ואף קיבלו לכך אישור בלתי־רישמי ממזכיר המיפלגה, עוזי ברעם, שאמר לדראושה ולהראל לנסוע. אולם אז נשבר מרדכי בר־און. הופעלו עליו לחצים כבירים מצד שולמית אלוני ויוסי שריד, חברים למיפלגה, לבל ייסע. בר־און נכנע להם, ואז החליטו גם אנשי העבודה ומפ"ם שלא לנסוע.

היו שפירשו את סיפורו של דנקנר — שנכתב בדיוק לפני הודעת בר־און על ביטול נסיעתו — על רקע זה.

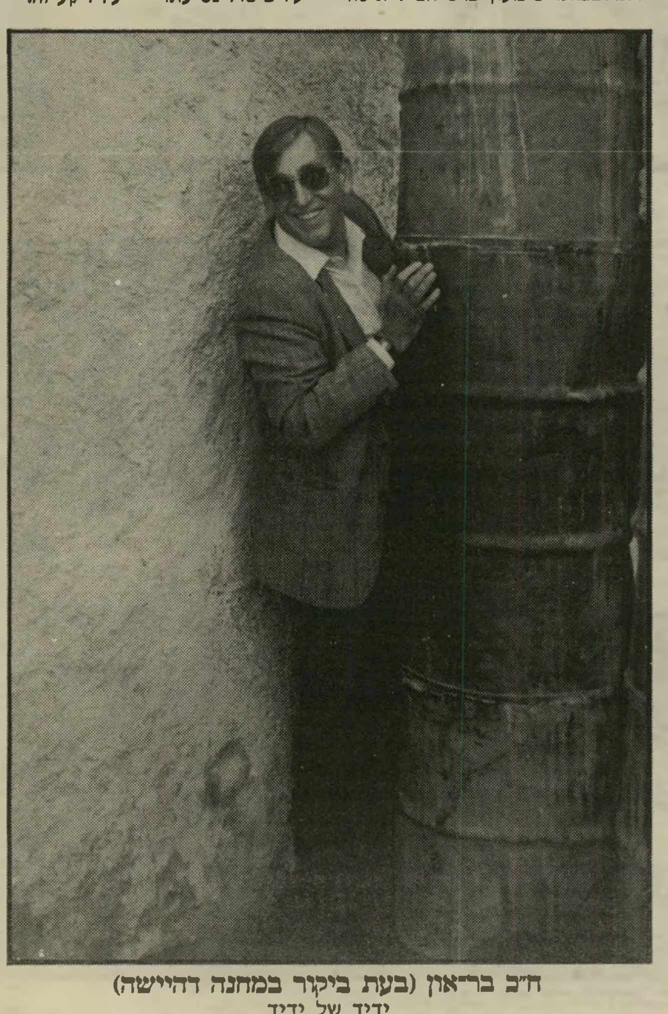

ח"כ בר־און (בעת ביקור במחנה דהיישה)
ידיד של ידיד

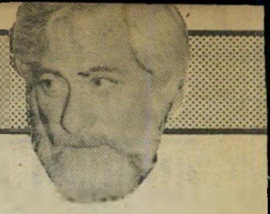

הנדון:

הדס קדמי? נאווה אלימלך? דני כץ? משה תמאם?

טיפות רעל

גופתו של חייל־מילואים נמצאה בנגב. הוא נרצח.

כלי־התיקשורת — כולם! — דיווחו על כך וסיפרו למאזינים ולקוראים שזהו, קרוב לוודאי, מעשי־ידיהם של מחבלים.

אחרי כמה ימים הודיעה המישטרה כי החייל הזה נרצח, כנראה, על־ידי יהודי, על רקע רומנטי. כלומר: רצח מתוך קינאה.

גם על כך דיווחו כלי־התיקשורת, כמובן. הם לא יעלימו מידע כזה.

אך עד כמה שידוע לי, אף כלי־תיקשורת אחד לא היכה על חטא, לא התנצל, לא הביע הירהורי חרטה.

■ ■ ■

מה קרה כאן? מה היה תפקידם של כלי התיקשורת והמישטרה?

לכאורה, הכל בסדר. המשטרה אמרה מה שהיא חושבת, וברגע הראשון חשבה ש„זהו מעשה של מחבלים.”

אומנם, לא היתה לה שום הוכחה לכך, אף לא צל־צילה של ראיה. אבל היא חשבה כך. מותר לחשוב, לא?

והעיתונות דיווחה מה שאמרו לה. אמרו לה שזה יכול להיות מעשה של מחבלים? דיווחה. אמרו לה לאחר־מכן שזה היה מעשה־ידיו של יהודי מקנא? דיווחה.

לכאורה הכל בסדר.

אבל שום דבר אינו בסדר.

כי כאן נעשתה מלאכת־רמיה, הן על־ידי המישטרה, הן על־ידי כלי־התיקשורת.

כאן טופטפה למאות אלפי נשמות טיפה אחת של רעל קטלני.

מפני שהידיעה הראשונה היא הקובעת. כל מומחה לתיקשורת יודע זאת.

והידיעה הראשונה אמרה, בעיני קורא נורמלי: ערבים הרגו יהודי.

וכל מה שבא אחר־כך לא מחק את הרושם הראשון, הברור והחד הזה.

■ ■ ■

לא מכבר נעלם חייל, שהיה בדרכו חזרה ליחידתו.

אביו ראה אותו לאחרונה כשהוא ממתין בכביש לטרמפ.

חייל? בכביש? מחכה לטרמפ?

אהה, כולנו יודעים מה זה!

כלי־התיקשורת אמרו זאת בפירוש: נבדקת האפשרות שהוא נאסף על־ידי מחבלים ונרצח.

האם זה שקר? לא, בהחלט לא. הרי אפשרות כזאת אכן נבדקה. ומן הראוי היה לבדוק אותה.

הדיווח הזה הכניס למאות אלפי מוחות את הידיעה: עוד חייל יהודי נרצח על־ידי הערבים.

בוודאי, זה לא נאמר כך בשום מקום. בוודאי שלא. אבל כך הבין את הידיעה הקורא הסביר הנורמלי, שכבר קרא עשרות ידיעות כאלה בזמן האחרון.

ההמשך כמעט שאינו חשוב. החייל נמצא באכסניה. הוא נפקד מצה"ל.

זה לא מחק את הרושם הראשון, שכבר הפך חלק מן התודעה הלאומית.

■ ■ ■

טיפות יומיומיות אלה של רעל יוצרות מישקע של שינאה תהומית בנשמה הלאומית, ובנישמתם של מאות האלפים המהווים את האומה.

לא מאיר כהנא יצר את המישקע הזה. הוא רק מנצל אותו. הסחורה מוגשת לו על מגש של נייר על־ידי כלי התיקשורת. הם הכהנאים האמיתיים.

את התוצאות ראינו זה עתה בהפגנה של גוש־אמונים בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב. על הבימה עמדה אמו של החייל משה תמאם, נושאת־דברו של כהנא.

כשהיא עוטה שחורים, היא עמדה וקראה את התמליל שמישהו כתב לה. בנה, כך הכריזה, נרצח על־ידי הערבים. וגם החיילת הדס קדמי. וגם הילדה נאווה אלימלך, וגם וגם. רשימה ארוכה ונוראה.

האומנם?

רצח החייל תמאם לא פוענח עד היום, אף שעבר זמן רב. בשעתו הועלו כל מיני השערות. אחת מהן היתה שהיה זה פיגוע־חבלני־עויין (פח"ע, כלשון המיקצוע).

פיגועים כאלה מפוענחים תמיד, בסופו של דבר. בכך מתגאה שרות־הביטחון־הכללי.

יתכן שרצח תמאם אכן יפוענח אי־פעם, ויתכן שאז אומנם יתגלה שהיה זה פח"ע. אך כרגע אין לכך שום תימוכין. אין שמץ של ראיה. כלום.

אבל יש אמא הנואמת מעל הבימה, ויש המוני גוש־אמונים וכהנא המריעים לה, והמוכנים לקרוע לגזרים את הערבי הקרוב ביותר, וגם את היהודי המנסה לעמוד מול נחשול גואה זה של שינאה עיוורת.

אמו של משה תמאם (מימין) בהפגנת גוש־אמונים וכהנא*: גל עכור

נחשול שתחילתו בכלי־התיקשורת ובמישטרה.

■ ■ ■

הדס קדמי? נאווה אלימלך?

ברגע זה אין איש יודע מי רצח את הדס קדמי.

סביר להניח שהיה זה פושע־מין. האם היה יהודי? האם היה ערבי? והאם זה חשוב?

יכול מישהו לחשוב שהיה זה פיגוע חבלני. אין זה סביר, אבל זה יכול להיות. עד שיפוענח הפשע, לא נדע.

אך עד אז, כל דיבור על רצח הדס בידי ערבים הוא שקר, הוא תועבה, הוא הסתה גיזענית — ושום עיתון הגון מחוץ לישראל לא היה מעז לפרסם ספקולציה כזאת.

הוא הדין — פי כמה וכמה — לגבי נאווה אלימלך.

איננו יודעים דבר על היעלמה. איננו יודעים מה קרה, היכן קרה, מרוע קרה.

בא רפאל איתן, מסית גיזעני מן הנתעבים ביותר, מין כהנא במדים, וזרק לחלל־האוויר את הטענה שהיא נרצחה בידי ערבים.

הרעל טופטף אל תוך הנשמה. שום כוח בעולם לא יוציא אותו משם.

גם אם יימצא מחר שגורלה של נאווה הקטנה היה שונה לגמרי, זה כבר לא יעזור. הנזק נעשה, ואינו ניתן לתיקון.

מאה מלאכים לא יתקנו את אשר עולל רפול קטן אחד.

■ ■ ■

פרשת הנער דני כץ, שנרצח בצורה אכזרית באיזור הכרמל, חשוב בהקשר זה.

אין ספק שהנער נחטף ונרצח, ושבוצע בו פשע־מין.

על פשע זה עומדים עתה לדין כמה ערבים. הכהנא של חרות, חבר־הכנסת (!) וסגן יושב־ראש־הכנסת (!) מאיר כהן־אבידור, קרא פומבית לרטש להם את הבטן ולנקר להם את העיניים.

הערבים הודו. אבל עכשיו הם טוענים כי עונו בצורה נוראה, והודו בכל דבר שרצו מהם.

העניין הוא סוב־יודיצה, ועל כן לא נחווה כאן ריעה עליו. נאמר רק זאת: במדינת־ישראל, שהיא מדינת־חוק, כל אדם הוא חף־מפשע עד אשר נמצא אשם בדין. הנאשמים במישפט זה לא הורשעו עדיין.

אך נניח לרגע שאכן יורשעו, וכי עשו מה שנאמר עליהם כי עשו. אז מה?

זהו פשע מיני מובהק, מעשה של סוטי־מין סאדיסטיים. פושעי־מין כאלה יש בכל העמים ובכל המדינות. לגבי סטיה זו אין הבדל בין יהודי וערבי, גרמני ואמריקאי.

מדוע הבליטו כלי־התיקשורת את ערביותם של הנאשמים? מדוע זהו הנושא ה ע י ק ר י בכל הפרשה הנוראה?

הרעל. הזה טופטף לנישמת הציבור, וגם לנישמת ההורים המיסכנים.

הרעל ששמו כהנא.

■ ■ ■

הדוגמה המבעיתה ביותר של שיטה זו התגלתה בסיפורו של הנער אודי אשרוב. גם היא בגדר סוב־יודיצה, ועל כן עלינו לטפל בה בזהירות.

הנער אודי אשרוב טען כי מישהו ישב לידו באוטובוס מלא, בלב תל־אביב, הצמיד לגופו סכין, הכריח אותו לעבור בתחנה המרכזית ההומה־מאדם, הכניס אותו לאוטובוס מלא אחר שנסע ללוד, ושם גרר אותו לפרדס וניסה לאנסו. שם ברח הנער. לאחר מכן זיהה לעיני המישטרה צעיר ערבי מעזה, שהמתין לאוטובוס.

כל אדם סביר, שקרא סיפור זה למחרת היום, תמה על כמה וכמה פרטים. מדוע ברח בפרדס העזוב, ולא באוטובוס ההומה מאדם, בתחנה־המרכזית, באוטובוס השני?

על כך ידובר בבית־המישפט, והשופטים יקבעו מה שיקבעו. אנחנו נדון כאן רק בהשתקפות הפרשה בכלי־התיקשורת.

הצהרון חדשות הכתיר את הידיעה הסנסציונית בעמודו הראשון: „פחדתי שיעשו לי מה שעשו לדני כץ.. חשבתי שהוא רוצה... לעשות לי מה שעשו לדני כץ ולנאווה אלימלך.”

מי זה „הם”? הערבים כמובן. ומה עשו לנאווה אלימלך? הילד יודע. הוא קרא בעיתון ושמע מההורים. והעיתון פירסם.

אותו צהרון כתב בעמודו הראשון: „החוטף ערבי מעזה... זהו החוטף הערבי...” קביעה נחרצת. אין עוד צורך במישפט ובפסק־דין.

וכגוף הידיעה, בת 44 השורות, מופיעה המילה „ערבי” ח מ ש פעמים. „כך אמר הערבי... הורה הערבי... אילץ הערבי... החשד הוא שהערבי... נעצר הערבי...”

לא אדם החשוד בפשע־מין, על סמך טענה של נער בן 14. אלא ערבי. לגבי הקורא הנורמלי העובדות נקבעו סופית, באופן נחרץ: עוד ערבי ניסה לאנוס ולרצוח עוד ילד יהודי.

מה היה אותו העיתון אומר אילו היה עיתון אמריקאי או סובייטי כותב, במיקרה דומה: „היהודי אמר... היהודי הורה... החשד הוא שהיהודי...”

■ ■ ■

השבוע הופתעו המוני ישראל לקרוא שאותו הנער הופיע כנואם ראשי באסיפה הכושלת של מאיר כהנא ברחובות, שמטרתה היתה להקים תנועת־נוער משלו.

מדוע הופתעו?

מפני שכל עיתוני־ישראל, מלבד אחד, קשרו קשר להשתיק את העובדה החשובה ביותר של הפרשה.

הידיעה הופיעה רק במעריב (דווקא): אביו של הילד הוא אחד מפעיליה המרכזיים של תנועת „כך”. כל הידיעות לעיתונים הועברו על־ידי תנועת „כך”. כל הראיונות עם גיבורי הפרשה סודרו באמצעות „כך”.

האם זה פרט חשוב? האם הוא פחות חשוב מאשר זהותו הלאומית של החשוד, שזוהה על־ידי הנער?

לדעת חדשות ושאר כלי־התיקשורת — אין זה חשוב כלל. הם גנזו אותו.

■ ■ ■

הצהרון „חדשות” שייך למישפחת שוקן הליברלית. כאשר קם, נאמר שהוא נועד לשבור את המונופול של שני הצהרונים הוותיקים, מפני ששניהם בעלי גישה ימנית קיצונית.

נראה כי עורכי „חדשות” גילו מהר מאוד שהסתה גיזענית היא הדרך הבטוחה ביותר למכור עיתונים. אין „חדשות” שונה מבחינה זו משני הצהרונים האחרים. יתכן שהוא אף עולה עליהם.

עיתון אינו משפיע על ציבור גדול במאמרים של פרשנים. גם לא הרדיו והטלוויזיה. הם משפיעים באמצעות ניסוח החדשות, ובעיקר הכותרות.

שם נעשית מלאכת ההסתה, המולידה מדי יום כהנאים חדשים.

אין עיתון בעולם המערבי שהיה מרשה לעצמו ניסוח כזה של חרשות וכותרות: „יהודי גנב מיליון דולר”; „צועני חטף ילד”. ולמה לא: „נעלם ילד נוצרי. לדברי המישטרה אין מוציאים מכלל אפשרות שנרצח על־ידי יהודים למטרה רתית.”

■ ■ ■

השבוע נמצאו גופותיהם של גבר ואשה מדרום לבית־שמש. בראש מהדורת החדשות הודיעה הטלוויזיה כי נבדקת האפשרות שזהו מעשה של מחבלים, יחד עם האפשרות שזהו פשע על רקע מישפחתי.

זוהי הסתה הזועקת לשמיים.

במיקרה כזה בודקת המישטרה — וחייבת לבדוק! — גם אפשרות של פח"ע. זה מובן מאליו. אך אין שום הצדקה להכריז על כך, כאשר אין צל־צילה של ראיה המובילה בכיוון זה. הודעה כזאת של המישטרה, ופירסום כזה בכלי־התיקשורת, אינם אלא הסתה גיזענית פרועה.

הסתה זו מגיעה לעיתים לשיאים הגובלים כמעט בגיחוך. הנה ידיעה של צהרון — שוב חדשות, משום־מה — תחת הכותרת: „מאיפה הדם? ערבי שטף ידיים!”

מה נאמר בידיעה עצמה, באותיות הקטנות? מסתבר כי יהודי נרצח על רקע של סיכסוך על השמירה בבריכת־השחיה באשקלון. נעצרו חשודים — כולם יהודים. אצל אחד מהם נמצאו כתמי־דם בכיור. כשנשאל מה מקורם, אמר היהודי: „אולי ערבי שעובד בבניין נפצע ושטף אצלי בבית ידיים.” כך הגיע הערבי לכותרת — כותרת האומרת לרבבות הקוראים ששוב שפך ערבי דם יהודי.

כהנא ניסח את הכותרת הזאת. הכהנאים אשר בתוכנו.

** באמצע: אמה של אסתר אוחנה, שנהרגה ביידוי־אבנים, ומזכירת גוש־אמונים דניאלה וייס.*

מאת אורי אבנרי

חקירה מיוחדת

הוא הופיע יש מאין — תעשיין מצליח, בעל קשרים פוליטיים בליכוד, כוכב של תיקשורת — ועכשיו חושדת המישטרה שהוא ראש של אירגון פעיל ומתוחכם של זיוף דולארים במימדים בינלאומיים

בדש: ראש הרשת?

ריח־הבשר עלה בנחירי אנשי המישטרה כבר בשלבי החקירה הראשונים. מילות־הצופן של כנופיית זייפני הדולארים היו שאולות מעולם אחר לגמרי. המפיצים הראשיים כונו נקניקים. דגי־הרקק היו נקניקיות.

כאשר נעצר ביום השני שעבר האדם שחושדים בו כי היה ראש הר־שת, אשר הציפה את השוק השחור בארץ במיליוני דולארים מזוייפים, חייכו לעצמם החוקרים. הפרטים המוז־רים החלו משתבצים בתמונה כוללת, הגיונית.

העצור, משה בדש, התפרסם בעיקר כבעליו של מיפעל המייצר סלטים, נקניק ונקניקיות, בשם פיקנטי.

השבוע התחילה העבודה המאומצת, בת כמה החודשים, לתת את פיריה, והביאה למעצרו של בדש. במישטרה יש הטוענים כי אם אכן יוגש נגדו כתב־אישום, ניתן יהיה לכלוא מאחורי סורג ובריח את מלך העולם התחתון בישראל, שמיפעל־הבשר שלו שימש כיסוי לפעילות שונה לגמרי. הוא חשוד בתיכנון ובמימון הרשת כולה, תוך גריפת רווחים אסטרונומיים.

בדש פועל כמו תמנון רב־זרועות. בחודשים האחרונים נחשפו כמה מזרו־עותיו. עתה, עם מעצרו ופירסומם של החשדות החרשים, ניתן להרכיב את כל חלקי התמונה.

הדמות המצטיירת ממנה היא מפ־חידה.

השפעה במימסד

ביום החמישי, ה־30 במאי, נעצרו כמה תל־אביביים אלמונים. הם נחשדו בזיוף מתוחכם ביותר של דולארים, זיוף שאינו ניתן לגילוי בעזרת הגלאי — המכשיר המקובל על הסוחרים — אלא רק בבדיקות מעבדה.

הנייר שבו השתמשה הכנופיה היה בעל איכות מיוחדת. שולבו בו סיבי־מתכת, שהטעו את הגלאי, המופעל על־ידי הדיו המגנטית השחורה בשט־רות המקוריים. הנייר יובא מחו"ל.

הרשת נתפסה בעיקבות חשיפתם של שני דגי־רקק — נקניקיות בלשונם. סוכן מישטרתי סמוי, שחיפש סמים, מצא שני שטרות חשודים של 100 דולר. המישטרה התחילה במע־צרים.

כבר בהתחלה היה ברור, שהעצורים אינם אלא חיילים ומבצעים. החיפושים אחרי מנהיג הקבוצה נמשכו בזהירות.

החוקרים ניחשו, כי האיש שאותו הם מחפשים עוטה בוודאי חזות מכו־בדת. אירגוני־פשע בהיקף כזה, כפי שנתגלה, שואפים לרכוש השפעה במימסד, להתקרב לפוליטיקאים, ל־שוטרים, לשופטים ולפקידי־האוצר.

התחושה הנכונה, כושר אילתור ומידע מודיעיני קולע הביאו את חוק־רי־המישטרה אל מיפעל פיקנטי, שב־רחוב השומר בבני־ברק.

עוד בטרם נודע לבדש על מעצר חבריו, שוחח עימו אחד החשודים על בעיות־הדפסה. הוא ביקש לדעת מתי יגיע מישלוח נוסף של הנייר המיוחד לבית־הדפוס, כדי שיהיה אפשר להמ־שיך בייצור הסיטוני של השטרות המ־זוייפים. ברש, המעיד על עצמו שהוא תמיד זהיר ועירני, הש ב מה שהשיב. דבריו הוקלטו. המעגל נסגר סביבו.

מאז צותתה המישטרה לאיש־הנק־ניקים. כל הראיות שנוספו חיזקו את ההשערה שהוא־הוא הנקניק הגדול מכולם — האיש שמאחורי הרשת.

מי הם אנשי כנופיית הזייפנים ומפיצי הדולארים?

מדפיס השטרות הוא בועז בורוכוב, בעל בית־דפוס בקרן הרחובות המלך ג'ורג' ומכבי בתל־אביב. הדפוס הוא עסק מקובל במישפחתו. אביו הוא בעל בית־דפוס ברחוב יהודה הלוי. קרוב מישפחה שלו הוא הגיטריסט ישראל בורוכוב.

בועז בורוכוב (28) הוא רווק ומתגורר בבת־ים. הוא עבד בתקופות מסויימות עם שותף. מי שמכיר אותו מעיד עליו כי הוא קל לפיתוי, אוהב הכנסות קלות ומהירות.

בורוכוב נוהג להיגרר אחרי יאיר פרידמן (42), גרפיקאי מגבעתיים, נשוי ואב לילדים. פרידמן הוא דמות ציורית, מיושבי הקרנות של בית־סוקולוב. הוא מסתובב ברחובות תל־אביב ובידו מיזוודת ג'יימס בונד, ומתפרנס ממכירת בולים ומעטפות נדירים. בשעות היום הוא משחק שח־מת במיזנון בית־סוקולוב. לא אחת היה מעורב במעשים שבינם ובין הפשע היה רק פסע.

פרידמן הוא אביהן הרוחני של כל מיני תנועות פוליטיות קיקיוניות שצצו בשוליים הסהרוריים של הבור־סה התל־אביבית לניירות ערך — החל מהדור החדש של עורך־הדין צבי סער, ועד לתנועת העצמאיים ופועלי הייצור של מייק („הקירח") גולד־שטיין, בעל הפאבים והסוחר במכוניות המשומשות.

חבר אחר של פרידמן הוא המיסעדן ויקטור תייר, שאף הוא ניסה את מזלו כמה פעמים בבחירות לכנסת.

פרידמן הוא האיש שערך את ההיכרות בין בדש ובורוכוב. בשבוע שעבר נעצר גם הוא, ביחד עם ברש. אך בעוד שמעצרו של בדש הוארך ל־15 יום, הוא נעצר לשיבעה ימים בלבד.

בדש החל מבצע את כל עבודות־הדפוס שלו בבית־הדפוס הקטן של בורוכוב.

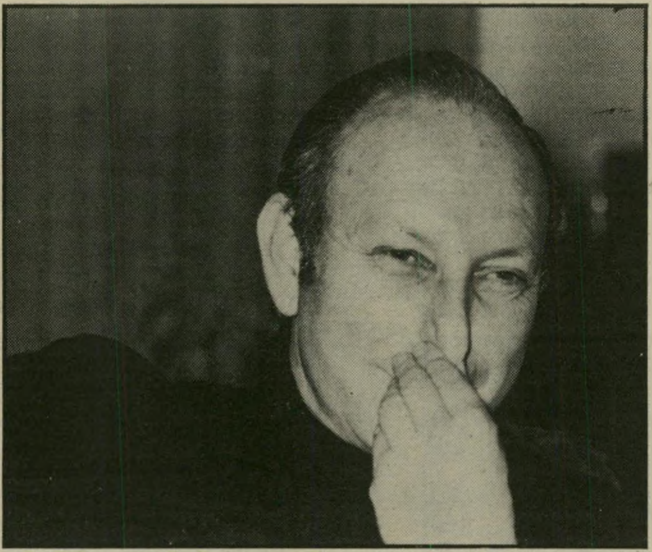

ח"כ קופמן
חוברות וכרוזים בחינם

מודעת ההונאה

משה בדש וחזי כהן התחרו ביניהם, מי האחראי לתוכן מודעת הפירסומת שפירסם מיפעל פיקנטי בעיתונים. כל אחד מהם ייחס לעצמו את הרעיון, המבריק לכאורה.

אין זה חשוב כלל. מה שחשוב הוא שהמודעה היא כולה אחיזת־עיניים.

במודעה מועתקים פירטי מידע של כמה גורמים, אמינים כביכול, המשבחים את נקניקי פיקנטי.

האמת שונה לחלוטין. ספק אם איזה מישרד־פירסום שהוא היה מסכים לפברק מודעה רצופת כזבים כאלה ולהכניס אותה לעיתונים.

בפינת המודעה, בצד ימין למטה, מדובר על סקר של המכון הישראלי למחקר וייעוץ בשיווק. ש„בדק ודירג את הסיבות המביאות את לקוחות פיקנטי לקנות ולקנות ולקנות רק פיקנטי," כדיברי הטכסט. „הסיבות הן: טעים. טרי. נקי."

המדובר במכון פיקטיבי, שמאחוריו לא עומדים אלא כהן ובדש עצמם. מישרדי המכון שוכנו בכיכר מסריק 10 בתל־אביב. המכון אף פירסם כמה מודעות פירסומת עצמית בחינמון העיר, במשך כמה שבועות, בתחילת שנה זו.

המכון הזה, שעל אמינותו אין כל טעם להרחיב את הדיבור, נסגר כעבור זמן קצר. כאשר כהן לא שילם לבעל־הבית, נחמיה הרפז ממושב קדימה, את השכירות החודשית, החליף הרפז את מנעולי המישרד. כך בא הקץ על המכון המפוקפק של כהן ובדש.

אגב, פרט פיקנטי נוסף: לפני שנוסד בה המכון, שימשה מערכת־החדרים כמישרדו של אילן צוורן, בעל סוכנות־ביטוח, שהסתבכה בכספים. אחר־כך מינה כהן את צוורן כמנכ"ל עיקר החדשות, וזה אף שילם לכמה כתבים מכיסו.

קטע אחר במודעת־הכזב מדבר על סקר שעשה מודיעין אזרחי. מתוכן המידע לא ברור כיצד נעשה הסקר ומתי. סביר להניח שהציטוט אינו מדוייק, כפי שקרה בפרשת הרשות להגנת הצרכן, שעליה ידובר להלן. מה גם שספק אם הסקר הוא אובייקטיבי, כי בדש הוא מגדולי הלקוחות של מודיעין אזרחי.

על־פי בדש, גם הרשות להגנת הצרכן התגייסה לעזרתו והעידה שהוא הזול ביותר. בדיקה של דוח הרשות מוכיחה, שבדש יצא ממנו בקושי בשן ועין.

הרשות – שהיא גוף רציני הכפוף להסתדרות – ערכה את הסקר שלה בחודש מרס. בדוח נבחנו נקניקים מסוג סלמי במיפעלים החשובים לנקניקים. העובדה הראשונה שעלתה בבדיקה היתה שבדש פועל ללא רישיון.

„אמינות משתלמת"

בדיקה מיקרוסקופית של פיין סלמי מתוצרת פיקנטי וגם של הנקניקיות שלו נמצאו נוצות וגידים – בניגוד לדרישות החוק. המימצאים מעידים על שימוש בחומר־גלם באיכות ירודה, שאינו ניתן לעיכול על־ידי גוף־האדם.

בדש התכחש למימצאי־המעבדה ולא ענה בכתב לרשות. הוא לא פירסם, כמובן, חלק זה של הדוח, אלא ציטט רק פיסקה שהתייחסה לנקניקיות שלו, שעליהן נאמר כי הן הזולות ביותר.

עיון בדוח המקורי מסביר מייד מדוע נקניקיות אלה הן אכן הזולות ביותר: הן פשוט אינן עומדות בתקנים המחייבים. נקניקיות מתוצרתם של מיפעלים מתחרים, שנמצאו עומדות בתקנים, היו יקרות בהרבה.

ואילו בשולי מודעת פיקנטי מצולם גזר עיתון כלשהו, ללא ציון או מקור תאריך. נאמר בו:

„סקר: קניה בפיקנטי – כמו להרוויח עוד חצי משכורת." ובצד [illegible] פיקנטית: „האמינות משתלמת."

קטע מהמודעה של בדש השבוע
טעים, טרי, נקי, זול וגם נוצות וגידים

על־פי חשדות המישטרה, מימן בדש לבורוכוב את רכישת הנייר המ־יוחד, שאיפשר עבודת זיוף נקיה, דאג להפיץ את הדולארים המזוייפים באמ־צעות סוכנים, ואף לקח נתח נכבד לעצמו.

בורוכוב עצמו הודה בעבירות המיוחסות לו וכבר הוגש נגדו כתב־אישום. ייתכן שהוא יהיה עד־מדינה בתיק של בדש. הפרקליטות משלימה עתה הכנת כיתבי־אישום גם נגד כל שאר הנקניקים והנקניקיות של הרשת.

על־פי הוראת בדש, בורוכוב היה מוכר את הדולארים המזוייפים לאחד יצחק זוקע, בעשרה אחוז מערכם הנקוב. זוקע, עבריין מוכר למישטרה, הוא אחיו של דויד זוקע, מיסעדן מרמת־ישראל. המיסעדן היה בעבר שותף סמוי באוניית השידורים הפיר־טית אודליה, שאותה הפעיל פול גרינוואלד.

זוקע העביר את השטרות המזויי־פים לאריה דרשוב, שעיסוקו העיקרי הוא ספסרות בכרטיסי קולנוע וכדור־רגל. דרשוב, שבעבר הסתבך עם החוק ואף ישב בכלא, העביר את השטרות למכירה לדמות־מפתח בפרשה — אי־תן שמידט.

שמידט, נקניקיה, בלשון הכנופיה, היה בעבר יועץ מוכשר לניירות־ערך בסניף בנק איגוד שבקרן הרחובות דיזנגוף־גורדון בתל־אביב.

מחלקת ניירות־הערך בסניף זה היתה לשם דבר בימי הזוהר של הבורסה התל־אביבית. רבים ניהלו מסניף זה את עיסקות־הבורסה שלהם, ביניהם דמויות ידועות, ששמם נקשר עם צמרת הפשע המאורגן בארץ.

לפני זמן־מה הפסיק שמידט, גבה־הקומה, נעים ההליכות והנאה, לעבוד בבנק. הוא המשיך לנהל באופן פרטי תיקים של לקוחות שפנו אליו.

שמידט מתגורר בתל־אביב באותו הבניין שבו גר מפקד בית־הספר לשוטרים, שלמה חרון. על־פי חשדות המישטרה, מכר שמידט שטרות בכ־מויות גדולות, בעיקר ללקוחות הגדו־לים שבהם טיפל בעבר בבנק איגוד.

אילו פעלה כנופיית בדש רק בקבוצה זו, ייתכן שלא היתה נחשפת לעולם. אך ברגע שגם דגי־הרקק ברחבי־הארץ החלו מפיצים את הדו־לארים המזוייפים — וזוקע אף מיהר לרכוש בהם סמים — היתה החשיפה בלתי־נמנעת.

לשחד את כולם

הרשת הפיצה בארץ שטרות בכמויות אדירות. במישטרה מע־ריכים כי חלק ניכר מהשטרות המ־צויים כיום בשוק השחור בלילינבלום ובמקומות אחרים בארץ, באו מאותו מקור.

השטרות התחילו להתגלגל בשוק כבר לפני שנה.

הרשת לא הסתפקה בכך, אלא עסקה גם בהפצה של המחאות־נוסעים (טראוול־צ'קס) שנגנבו מתיירים תמי־מים, בעיקר על־ידי יצאניות ברחוב הירקון.

המישטרה חוקרת עתה אם לרשת זייפני הדולארים של בדש היה קשר עם אורי פז, הישראלי שנעצר בלוס־אנג'לס. הוא חשוד שם בהברחת שטרות מזוייפים לתוך ארצות־הברית בערך נקוב עצום — שמונה מיליון דולר.

בדש הכיר את פז. הוא אף ביקש להפוך אותו לעורך השבועון עיקר החדשות, שהופיע רק פעם אחת (העולם הזה 5.6.85). הם נפגשו ואחר־כך יצא פז ללונדון, ומשם לא שב.

המישטרה חושרת שאין כאן צירוף מיקרים בלבד.

בו־בזמן שהמישטרה חקרה אודות בדש, נוהלה סביבו גם חקירה מקיפה על־ידי שני גופים ממלכתיים אחרים. התנהגותו ומעורבותו בכמה עניינים הדליקו אור אדום במישרדים ממשל־תיים אחרים.

גם מחלקת־החקירות של מס־ההכנסה וגם מחלקת החקירות של המכס מנהלות מזה כמה שבועות חקירה סמויה סביב בדש, אנשיו ועסקיו. עתה, עם מעצרו, צפוי שיתוף־פעולה בין שלושת המוסדות העשוי להניב עוד כמה כיתבי־אישום נגד מלך־הנקניקים.

כמה דברים אמורים?

בדש לא הסתפק בעיסקי־נקניק. גם לא בענייני הדולארים, שבהם נחשד. הוא הבין, שכדי להצליח בחיים הוא זקוק גם למישענת פוליטית ולקש־רים טובים ברשויות השונות. הוא התחיל להתחכך בצמרת בכל כוחו.

בעזרת חברו הטוב חזי כהן הוא הגיע לחיים קופמן, סגן־שר האוצר בממשלה הקודמת. כהן, שעלילותיו כבר פורסמו בהרחבה (העולם הזה 5.6.85), מבוקש עתה על־ידי המישטרה, מסיבות שונות. אבל הוא נעלם ואי־אפשר לאתר אותו (ראה מיסגרת).

לא במיקרה חבר בדש לקופמן. הוא קיווה כי בעזרתו יוכל להגיע לאיש החזק במס־ההכנסה. הוא ידע כי אם ינטרל את אנשי המס, יוכל לפעול באין־מפריע מהמיפעל שלו, שהכניס הרבה מזומנים יום־יום.

לפני יותר משנה, כאשר נערכו הבחירות הפנימיות בתנועת החרות, לקראת הבחירות לכנסת ה־11, מימנו בדש וכהן את הדפסת חומר־התעמולה הפנימי של קופמן, שחולק לחברי מרכז חרות.

כהן פנה אז לשמואל שינער, בעל בית־הדפוס רויאל וביקש ממנו שיב־צע עבודות דפוס שונות. בימים אלה מתבררת בבית־מישפט השלום בתל־אביב תביעה שהגיש שינער נגד בדש וכהן. הם לא שילמו לו עד היום סכום של 2500 דולר עבור עבודות־הדפוס שביצע אז.

שינער נרחה בלך ושוב ולא קיבל את כספו. יום אחד הוא שלח מיכתב לקופמן וסיפר על הפרשה. בדש מיהר לטלפן לשינער ואיים שלא יעז לערב בעניין את הח"כ מפתח־תיקווה.

בשלב מסויים אמרו השניים לשינ־ער כי הם לא שילמו לו, משום שהיו בטוחים שבכוונתו להדפיס את כל הכרוזים, העלונים והחוברת המהודרת למען קופמן בחינם ובהתנדבות.

ביום הראשון שעבר נערך דיון נוסף בתיק. כהן לא הגיע. עורכת־הדין של בדש הסכימה לשלם לשינער 500 דולר — הצעה שנרחתה מייד. היא הבטיחה לברר מה דעתו של בדש בעניין, אך תשובה לא קיבלה. הלקוח שלה נעצר למחרת.

מערכת היחסים בין קופמן ובדש העמיקה. יוסי קרני, הנהג־לשעבר של סגן־השר־לשעבר, הוא היום מנהל המחסנים של פיקנטי. השפעה מיסתורית סייעה לאשתו של קרני להתקבל לעבודה במישרד פקיד־שומה גוש־דן — האיזור שאליו משתייך בדש.

במשך שנים היו יחסיו של בדש עם אנשי מס־ההכנסה ברמת־גן תקינים. הולכי־רכיל הסבירו זאת בתנאים המפליגים שהעניק הנקניקן לעובדי מס־ההכנסה שרכשו אצלו מוצרי מזון. אחרי שעבר חתול שחור בין בדש ובין דעואל בר־יוסף, פקיד־השומה של גוש־דן, טען בדש כי הסיכסוך, מקורו ברדיפת־הבצע של פקידי מס־ההכנסה: בעבר נהג לתת להם הנחות בערך של 20 אחוז, וכעת הם אינם מסתפקים בהנחה הצנועה של חמישה אחוז.

על פי החשד, בדש ניסה לשחד את כולם. פקידים בכירים במס־ההכנסה מופיעים ברשימות שלו כמי שזכו בהנחות גדולות. הוא דאג לאסוף את החשבוניות ולשמור אותן, כדי שיוכל לסחוט מהקונים התמימים.

בעבר הוא הפיץ סיפור שאחיו של רב נייגר, הנציב הפורש, שהוא בעל מיפעל קטן לבשר בכפר־סבא, בא אליו ודרש להיות שותף שלו, בלא להשקיע אגורה. בדש לא הסכים, ואז, לדבריו, החל נייגר מתנכל לו, דבר שאילץ אותו לפעול נגד נציב מס־ההכנסה.

אבל התמונה היא שונה לגמרי וקשורה במאבקי חרות בתוך מס־ההכנ־סה.

ידיד בעל פה גדול

לבדש, כך אומרים במיסדרונות ה־אוצר, יחסים הדוקים עם „הקשר התימני" במס־ההכנסה, למרות שהוא עצמו בן ליוצאי לוב. בצד האחד של אותו „קשר" עומד אברהם נתן, נציב שירות המדינה, ובצד השני צדוק אר־בל, המבקר הפנימי של מס־ההכנסה.

נתן הוא כנראה האיש שהביא לרא־שונה את בדש לחרות.

נתן, לשעבר מזכיר עיריית לוד, מונה לתפקידו על־ידי שר־האוצר לשעבר יורם ארידור, בתמיכתו של קופמן. הוא קיווה לסלק את שרידי מפא"י ממס־ההכנסה, בעזרתו של ארבל. סביר להניח כי מאחורי יוזמה זו עמדה ההנחה, כי חשוב שצמרת מס־הכנסה תהיה מורכבת כולה מאנשי חרות נאמנים, כדי שלא תפגע בבעלי־העסקים המפוקפקים התומכים בחרות. מס־הכנסה הוא, כידוע, עמדת־כוח אדי־רה במדינה.

בדרכם של נתן, ארבל ואיל־הנקניק בדש, עמדו כמה מפאיניקים מוצהרים. הראשון בהם היה נייגר בכבודו ובעצמו. אחר היה יוסף שמש, ראש היחי־דה הסמויה של מס־ההכנסה, וברמת־גן עמד להם למיכשול בר־יוסף. שמש אף היה מועמד לכנסת ברשימת־המערך, במקום בלתי־ריאלי.

בעידוד הדרג הפוליטי, בחשו אנשי חרות, עובדי־המדינה, בנעשה בצמרת הנציבות, והיה זה רק עניין של זמן עד שתיקים מוכנים ומסודרים ידלפו החוצה, אל העיתונות.

(המשך בעמוד 15)

בדש במעצר
הזוטרים ברשת כונו „נקניקיות"

חזי כהן: עוד תעלול

פעם רמאי – תמיד רמאי. ערב תעלול־הנפל של עיקר־החד־שות היה המו"ל, חזי כהן, האיש בעל אלף הפרצופים והעיסוקים, גם בעליו של מיני־מרקט.

בחודש ספטמבר 1984 פתח כהן, ביחד עם שותף בשם וטורי, חנות לצורכי מכולת ברחוב הרצל 4 בראשון־לציון. למיני־מרקט קרא כהן בשם כדאי. עוד בטרם נפתחה החנות הוא הסתכסך עם שותפו ועבר לנהל מיני־מרקט בשם דומה – כדאי־בו – ברחוב בלפור 15 בבת־ים.

כהן קנה סחורה מספקים בשווי כולל של יותר מעשרה מיליון שקל. מערכת־החשבונות של ה־עסק נוהלה בשמה של החברה עודניות בע"מ.

כאשר באו הספקים לגבות את חובם, התברר להם שהצ'קים שקיבלו לא כובדו על־ידי הבנק. חלק מהצ'קים חזרו משום שלא היה להם כיסוי. אחרים חזרו משום שנמשכו מחשבונה של גיסתו של כהן. הוא חתם עליהם בשמו – מעשה שהוא בגדר עבירה פלילית.

כהן לא שילם עד היום אפילו לספק אחד. כאשר הסתיימה מכירת הסחורה, זו שהספקים לא לקחו בחזרה, נסגרה החנות.

התברר כי החברה שבשמה פעל כהן נמחקה מהרישומים אצל רשם־החברות לפני כמה שנים. היתה זו חברה שהוא רשם בעבר.

במילים אחרות, לפני כמה חודשים הציג כהן את עצמו כמנהל חברה שאינה קיימת כלל. גם זו עבירה פלילית.

בהזדמנויות שונות הוא הציג עצמו כבעל חברת עודן תעשיות בע"מ (1974) ועודן שיווק וניהול. גם חברות אלה נמחקו בעבר, משום שלא היו פעילות.

כתובת מגוריו של כהן היא ברחוב מודיעין 263 ברמת־גן. עתה מתגוררת שם אשתו, מלי, בגפה. לטענתה, היא נמצאת בש־לבי גירושין מבעלה. הדירה, אגב, היתה שייכת בעבר למפכ"ל המישטרה הקודם, אריה איבצן.

כמה ספקים מרומים פנו למישטרת תל־אביב ומסרו עדות מפורטת על הונאותיו של כהן.

החומר שנאסף על כהן במח־לקת חקירות מרחב־הירקון היה מספיק כדי לעצור אותו, לכשימצא.

עשרות קורבנות

אחרי הפירסום בהעולם הזה על מעלליו של כהן ועל עיקר החדשות, בתחילת חודש יוני, הוא מיהר להגיש תלונות מאוחרות נגד עורך עיתונו, אבי לן, ונגד הצלם ואדים בקר. חוקרי מרחב הירקון מיהרו לזמן את שני הצעירים לחקירה, תחת לעצור את כהן עצמו לחקירה.

בינתיים לא הופיע גיליון נוסף של עיקר החדשות, והוא גם לא יופיע לעולם.

המישרד, שברחוב מונטיפיורי 3, נסגר, וכהן נעלם, תוך שהוא משאיר עשרות עובדים מרומים: חלקם לא קיבלו כסף כלל, חלקם קיבלו צ'קים שחזרו.

הגרפיקאית של העיתון, אורית אבישר, פנתה למשה בדש ודרשה את כספה. יום לפני מעצרו הבטיח לה בדש, שלמרות העובדה כי אינו קשור בעיתון, הוא ידאג, כחבר של כהן, להסדיר את השבת החוב.

מתברר גם שכהן לא שילם עבור עובדיו מס־הכנסה ודמי ביטוח לאומי. ארבעה מהם כבר פנו לבית־הדין לעבודה, בתביעה על הלנת־שכר.

חלק מהכתבים, כמו גילעד הורביץ וחן ארצי, קיבלו כסף מזומן תחת הצ'קים, שחזרו מחשבונו הפרטי של אילן צוורן – איש־הביטוח לשעבר, שעבד ביחד עם כהן.

זה כבר קרה פעם: לפני 31 שנים

11 נהרגו, 25 נפצעו כאשר עלתה הרכבת על אוטובוס ליד חיפה — התאונה דמתה להפליא לאסון שמלפני שלושה שבועות — גם אז הובטח להסיק מסקנות ומאומה לא נעשה

מוות על הפסים

הפצועים מבין נוסעי האוטובוס סיפרו שהם ראו את הרכבת המת־קרבת, ופתחו בקריאות: „רכבת! רכ־בת!" האוטובוס הגביר את המהירות, ברצותו לחצות את המסילה לפני הרכ־בת. הדבר לא עלה בידו, והרכבת על־תה עליו.

זה נשמע כאילו קרה החודש. אך זה קרה לפני 31 שנים.

התאריך: יום ב', ה־22 בנובמבר 1954. המקום: צומת מסילת הברזל של מעברת כורדאני, הסמוכה לחיפה.

11 מנוסעי האוטובוס נהרגו בתאו־נה. 26 נפצעו. כולם פועלים קשי־יום, מיושבי מעברת כורדאני, שעשו את דרכם למקומות־עבודתם במיפרץ חי־פה.

„אי־אפשר היה לראות..."

ברל'ה טילו, נהג־האוטובוס, היה בין המעטים שלא נפצעו. כאשר נוכח לדעת שלא יוכל למנוע את הת־אונה, חטף את תיק־הכסף וזינק החוצה, דקה לפני ההתנגשות. אחר־כך ביקש להגיש עזרה לפצועים. אותם שיכלו לעמוד על רגליהם ניסו להתקיפו. הוא נמלט מן המקום. חצי שעה לאחר מכן נעצר ברל'ה על־ידי המישטרה, כשהוא משוטט, מוכה־הלם, במרחק־מה ממ־קום התאונה.

לאשתו, בלה טילו, שבאה לבקר אותו בבית־המעצר, סיפר כי ברח מתוך האוטובוס רק אחרי התאונה. בלה אמרה אז בראיון להעולם הזה: „הוא הכיר כל אדם במעברה. הם חיבבו אותו באמת ובתמים. ועכשיו... איזה אסון!"

גם אז התפתח מייד ויכוח בין אגד להנהלת הרכבת. עוד באותו היום פירסם דובר אגד את ההודעה הבאה: „הנהג הוא מוותיקי הנהגים בחיפה, שהירבה לנסוע באוטובוסים בקווי

10 נהרגו, 26 נפצעו בתאונה קטלנית על־יד חיפה

רכבת התנגשה באוטובוס. – נהג האוטובוס קפץ ברגע האחרון – ולא נפצע

כותרת „ידיעות אחרונות" מיום 22.11.54: אחד מת מפצעיו

הדו"ח של רזילי על אסון הרכבת

„אין אפשרות להציב מחסום בכל אחת מ־100 ההצטלבויות". – הקרבנות מובאים לקבורה

כותרת הצהרון מיום 23.11.54: דמעות זלגו מעיניו

הקריות. לאחרונה הועבר לקו כור־דאני, והכיר אותו יפה. באשר לתאונה: משני צידי הפסים גדל עשב גבוה, המסתיר את הראות, כך שהנהג לא יכול היה לראות את הקטר המתקרב. נוסף על כך אין במקום־ההצטלבות מחסום."

גם הנהלת הרכבת, שבראשה עמד אז מנחם סבידור, מיהרה לפרסם הודעה: „הצטלבות הכביש עם המסילה נמצאת בשטח שיש בו ראייה למרחק רב. הקטר השמיע צפירות, והאורות שלו, שדלקו, נראו למרחק רב. האשמה מוטלת על נהג האוטובוס, שלא עצר לפני המסילה, אלא ניסה לחצותה במהירות."

„הצעקות בילבלו אותו..."

חיים רזילי, מנהל מישרד־התחבו־רה, פרץ בבכי, בעת שהגיש לשר־התחבורה, יוסף ספיר (ציוני כללי) את דוח התאונה. נקבעו בו כי אכן יש במקום־התאונה גיבעות־חול המכוסות עשב גבוה, המסתירות את הראות. „נראה שהנהג לא הבחין ברכבת המת־קרבת, עד שנוסעי־האוטובוס התחילו לצעוק: רכבת! רכבת! הצעקות בילבלו אותו. הוא החליט שיספיק לעבור לפני הרכבת, ולחץ על דוושת הבנזין." וה־המשך ידוע.

המדינה בת ה־6 געשה. „זוהי תאו־נת־הדרכים המחרידה ביותר בשנים האחרונות!" זעקו כותרות העתונים, ש־התחרו זה בזה בתיאור הזוועה. כתב ידיעות אחרונות: „ילדים נברו בעפר, כהצטלבות הטראגית של הכביש והרכבת, ליד המעברה. הם חיפשו שרידי אברים שנעלמו מאנשי העזרה הראשונה, בשעה שמפקד מיש־טרת־התנועה שירטט על פיסת־נייר את מצב האוטובוס והרכבת דקה לפני התאונה, מצא אחד הילדים בעפר אוזן קטועה."

„המוות פגע במעברה," הכריז מעריב בכותרת גדולה. „באמצע התעלה המשתרעת לאורך המסילה מונחים חצי כיכר־לחם לבן, חתוך בקפדנות לחתיכות, נייר־עטיפה חום משומן במרגרינה, כובע־טמבל עם הרבה כתמי־דם והדלת המרוסקת של האוטובוס מקו 57, שנמעך כאן אתמול בידי רכבת בת 1150 כוחות־סוס," כתב רפאל בשן.

„אין די כסף..."

בכנסת סערו הרוחות. מנחם סבידור הודיע כי למישרד־התח־בורה אין די כספים כדי לקבוע מחסו־מים. התקנת כל מחסום עולה 12 אלף לירות.

„האומנם אין לנו אמצעים כדי לשמור שלא יקופחו חיי בני־אדם, חיי פועלים הנוסעים לעבודתם?" זעק ח"כ יצחק בן־אהרון בהתרגשות.

הרחק משם הפכה מעברת כורדאני, מקום־מגוריהם של ההרוגים והפצו־עים, ליורה רותחת. מצוקת חיי היום־יום התחברה לאסון בטיבעיות גמורה. „צעיר בלונדי מציג את עצמו כמחלק־הנפט ואומר: אין לנו טלפון. אמבולנס אין. כלום אין! וילד הצביע על צריפון סגור ומסוגר. כאן גר ישראל כהן. הוא מת. על וו בקיר התנודד תרמיל־צד בלוי, שלא יהיה לו עוד שימוש," כך רפאל בשן, שסייר במעברה.

סוזי דויד, שהיה אז „צעיר בלתי־מגולח, עצבני ועגום־עיניים," היה גם גיסו של אחד ההרוגים. „לכולם פה הרבה ילדים," הוא אמר לעיתונאי. „יש פה במעברה 600 מישפחות מיוצאי־מארוקו, תוניסיה, אלג'יריה ורומניה. מתפרנסים בקושי. עבודה פה ועבודה שם. הרבה ימים בלי כלום. אבל אנו רוצים לעבוד. נוסעים לחיפה ומנסים. אם יש עבודה, עובדים. אם אין — נוסעים בחזרה, ולמחרת שוב מנסים."

זעקות־אבל הידהדו בכל רחבי המעברה. החנויות והקיוסקים נסגרו. שניים, שמזלם שיחק להם, סיפרו את סיפורם לכל מי שהיה מוכן להקשיב. הם ביקשו להיכנס לאוטובוס הצפוף, אפילו צעקו על הנהג שלא התיר להם לעלות לאוטובוס. בסוף ויתרו. „לא צ־ריך. שילך לכל הרוחות. נחכה לאוטו־בוס השני!" וכך החמיצו את אוטובוס־הדמים.

עשרות תושבים התנפלו על תחנת־המישטרה ודרשו להוציא אליהם את נהג־האוטובוס, כדי לעשות בו שפטים.

כתבת־התחקיר של „העולם הזה" (2.12.54)
כמעט לינץ' לנהג

המשפחות השכולות במעברת כורדאני
„שתבוא הרכבת ותדרוס גם אותנו!"

שיחזור התאונה בידי „העולם הזה"
„רכבת מתקרבת מעוררת את יצר התחרות!"

אלפים באים להלוית 10 ההרוגים
הנהג בעדותו האחרונה: הבחנתי ברכבת כבר בהיותי על הפסים

כותרת „מעריב" מיום 23.11.54
„הבחנתי ברכבת כבר בהיותי על הפסים!"

אחרים ניסו להתקיף את נהג־הקטר ועוזרו. השניים ניתקו במהירות את הקטר מהרכבת והסתלקו מהמקום.

„הרכבת מעוררת יצר..."

שלושים ואחת שנים עברו מאז. נחום שוסטרמן, שהיה עוזרו של נהג־הקטר, זוכר כל רגע.

„כמה שניות לפני שקרתה התאונה ידענו שהאוטובוס יתנגש ברכבת. התפללתי שאולי יקרה נס והנהג יצליח לחצות את המסילה, כי אני כבר לא יכולתי לעשות כלום. כדי למנוע התנגשות היינו צריכים לבלום במרחק של קילומטר מהאוטובוס," סיפר השבוע להעולם הזה.

„מחסום לא תמיד מונע תאונה. הישראלים נוהגים בפראות. התנהגותם בכביש אינה שונה מהתנהגותם סמוך למסילת־ברזל. לפעמים, תוך נסיון לחצות במהירות את המסילה, הם שוברים את המחסום.

„כנראה יש ברכבת המתקרבת משהו פסיכולוגי, המעורר באנשים את יצר התחרות, והם רוצים להספיק ולחצות את המסילה במהירות, לפני שהרכבת תעבור."

שוסטרמן עדיין נוהג בקטר. „כמעט בכל נסיעה קורה משהו," הוא אומר. „לפעמים ילדים קופצים על המסילה. לפעמים נהג פרוע חוצה אותה במהירות. וכל זה מקצר את חיי נהגי־הקטר. נהגים רבים אינם זוכים להגיע לגיל־הפנסיה. הם מתים מהתקפי־לב וממחלות שנגרמות על־ידי עצבים רופפים. גם אני חליתי, ונותחתי אחרי התאונה ההיא."

לפעמים, בעת נסיעה ברכבת, פוגש שוסטרמן את ילדיהם של הרוגי התאונה ההיא. „הם לא מאשימים אותי. הם מבינים שלא אני הייתי האשם. הרי לא הרכבת עלתה על האוטובוס, אלא האוטובוס עלה על הרכבת!"

כך קבע גם שופט בית־המישפט המחוזי, במישפט שהתקיים כמה חודשים אחרי התאונה. על ברל'ה טילו הוטל קנס כספי, ונאסר עליו לנהוג באוטובוס במשך שנה.

התאונה המחרידה נשכחה במהרה. שלושה ימים אחר־כך לא היתה בעיתונים אף לא מילה אחת על מה שקרה בכורדאני. ברל'ה טילו שילם את הקנס שהוטל עליו, ועבר לעבוד במוסך של אגד. אחרי שנה חזר לנהוג באוטובוס. לפני חצי שנה נפטר.

שרה ליבוביץ

ברדש: ראש הרשת

(המשך מעמוד 13)

הצרה של ברש היתה הפה הגדול של ידידו חזי כהן. הוא לא היסס לגלות ברכים, כדי להפגין את כוחו, כי הוא וברדש עומדים מאחורי כל ההדלפות על מס־ההכנסה וראשי הנציבות.

עינו של הבוס הגדול

ברדש לא הסתפק בבו־שה במס ההכנסה ובמתן שירותים לאנשי־שלומו, במחיר הון־עתק. הוא החל מאיים על עיתונאים ועובדי מס־ההכנסה שהיו מזוהים עם הקבוצה היריבה. לצורך כך הוא שכר שירותים של מישרדי־חקירות פרטיים, בעיקר של מודיעין אזרחי, שבבעלות שלום ירקוני. הוא נזהר מפני עיתונות חוקרת, כי ידע שזאת תטפל בו באופן אלפי דולארים לתנועת החרות. אנשי הכספים של המיפלגה אחוזים כעת דאגה מפני הרשעה אפשרית של איש־הנקניקים. יהיה זה מביך מאוד אם יתברר כי מקורו של המימון שלהם היה בריווחי זיוף דולארים.

מיהו ברדש? איך הגיע לעמדת־כוח כזו? האם הוא פעל לבדו או שהוא איש־קש, שמאחוריו מסתתרת דמות אחרת?

ברדש הוא בן 31, נשוי ואב לשניים, מתגורר ברמת־גן. הוא יליד כפר־סבא, שגדל במעברת יד המעביר שליד תל־אביב. למד ביסודי בבית־הספר הרואה ברמת־גן. אחר־כך היה במידרשה הדתית נועם שבפרדס־חנה. אחר־כך, לדבריו, בגלל בעיות פרנסה בבית, עבר לגימנסיה הרצליה בתל־אביב.

לפני הגיוס עסק בהוצאה לאור של כל מיני ספרים פופולאריים. לדבריו, סיים את שרותו הצבאי בשנת 1977 כקצין בדרגת סרן בחיל־ההספקה.

זה יהיה מביך מאוד באם יתברר כי דולארים מזוייפים היו מקור־מימון של מערכת הבחירות של תנועת החירות

יסודי ועלולה להרוס את תוכניותיו הגרנדיוזיות.

לא מכבר הציע ברדש לחוקר פרטי מסויים סכום של 15 אלף דולר במזומן עבור ציתות בלתי־חוקי לטלפון במישרדו ובביתו של דעואל בר־יוסף. החוקר סירב לפעול שלא כחוק. לא ברור אם ברדש הספיק למצוא חוקר אחר שהסכים לצותת לבר־יוסף.

כאשר כהן וברדש התפארו שהם עומדים מאחורי חשיפת החומר על נייגר, שלא שילם בעבר את מה שהיה חייב לשלם לטאבו, היה ברור לצמרת מס־ההכנסה כי יש לצאת במיתקפה נגד הנקניקן.

על־פי הוראת ישראל בראון, הממונה על הכנסות המדינה, הוחלט שיחידת־החקירה של מס־ההכנסה, השוכנת בקרן הרחובות יצחק שדה והמסגר בתל־אביב, תתחיל לחקור מה קורה אצל ברדש. על החקירה פיקח אישית יצחק לינסקר, ראש היחידה.

בו־זמנית פנו בכירים במערכת למרדכי ברקת מהמכס, וביקשו חקירה מקפת של שילטונות מס־ערך־מוסף בנעשה בנקניקי פיקנטי.

החשדות היו ברורים. בר־יוסף סיפר, בפגישה סודית שנערכה במישרדי מס־ההכנסה בירושלים, כי ברדש מפעיל טרור כנגד עובדים זוטרים של מס־ההכנסה, וייתכן שבדרך זו הוא מבקש למנוע מהם לבקר באופן שיטתי את מיפעלו ואת דרך ניהול עסקיו הכספיים.

כנראה שלברדש היתה סיבה טובה להרחיק מעליו את נציגי הרשויות.

אחרי שברדש הבין כי קופמן הוא פוליטיקאי כושל, שאיבד מכוחו, הוא החל מחזר אחרי אריאל שרון. לפני כן, באמצעות הגרפיקאי פרידמן, הוא הכיר את עורך־הדין התל־אביבי השאפתן סער, שהתפרסם כשהגן על בני מישפחת אלפרון מגיבעת־שמואל.

סער וברדש אף גילגלו רעיון לבצע הפיכה שקטה במרכז חרות, על־ידי כך שייכנסו לשם בראש כוח חדש וחזק. סער עצמו, אחרי שפירק את קבוצת הדור החדש, הצטרף לחרות, אך טרם זכה להגיע לדרגת חבר מרכז.

ברדש התחיל להשקיע בשרון. בעיקר הוא מימן את פעולותיו של ישראל כץ, עוזרו של שרון, אשר ניסה לכבוש את תפקיד יו"ר צעירי חרות.

יש שמועות האומרות כי במערכת הבחירות האחרונה הוא תרם עשרות

אחרי השיחרור נכנס כשותף בחנות מיני־מרקט קטנה ברמת־גן, ובבחירות המוניציפליות שנערכו ב־1978 החליט, בעידודו של חזי כהן, להתמודד על ראשות עיריית רמת־גן, מול ישראל פלד. אחרי שהובס, כצפוי, שב לעיסקי מכולת.

לפני שש שנים, בעזרת גיסו, שכר מיבנה ברחוב השומר והתחיל לייצר סלטים במו־ידיו. אחר־כך החליט גם להוסיף נקניקים. לדבריו, נובעת כל הצלחתו מניהול נכון של ענייני כספים וממדיניות של מחירים נמוכים במיוחד — שליש מהמקובל.

כעבור זמן התחיל למכור ישירות לצרכן, מבניין חדש משופץ מול מיפעלי קוקה קולה, היישר מקו־הייצור.

במיפעל הנקניקים והסלטים שלו מועסקים, לדבריו, 200 עובדים. עינו עוקבת אחריהם בכל רגע ורגע באמצעות מערכת טלוויזיה במעגל סגור, שהתקין באולמות־הייצור. אשתו, שעבדה אף היא במיפעל, העדיפה לשוב לביתה, וסיבותיה עימה. האם אין היא מרוצה מטיב הנקניק שמכר בעלה? (ראה מיסגרת.)

בשנה האחרונה הוא החל להתפשט. יש לו כעת 70 נקודות־מכירה ברחבי הארץ, כולן נושאות שלט גדול אחיד: השם פיקנטי בצבע צהוב, על רקע שחור. הוא משלם לחנויות, המוכרות גם מוצרים אחרים, 15 אחוז מהמחיר ברוטו.

לדבריו, המחזור השנתי שלו הוא 24 מיליון דולר. אנשי מיקצוע בענף מעריכים שהוא שווה הרבה פחות.

ברדש הוא איש גס ותוקפני. במראהו החיצוני הוא רחוק מלהיראות בעל־הון. לא ימצאו אותו במסיבות קוקטייל והוא אינו נמנה עם הצמרת הנוצצת של ישראל. הוא מקדיש את כל זמנו ומירצו לפעילויותיו המגוונות.

השאלה שמעסיקה כרגע רבים היא אם הכסף שמגלגל ברדש הוא שלו, האם עיקרו באמת מעיסקי נקניק, ולא מדולארים מזוייפים — או שמא אין הוא אלא כלי־שרת בידי מישהו אחר. בעבר נקשר שמו בשמואל פלאטו־שרון, וגם בבני מישפחת אלפרון.

עדיין לא נמצאה תשובה לשאלות אלה, אך חוקרי־המישטרה, בראשות החוקר המבריק יצחק תליו, מעריכים כי גם עליהן תינתן תשובה חד־משמעית בימים הקרובים.

בן־ציון ציטרין

וינה העליזה מאירה לך פנים
בחוויות של קיץ

מרחבים עצומים של שלווה רוגעת בחיק הטבע, בצד חיים תוססים של עיר אירופית שוקקת חיים. שפע של מים, פריחה ויערות, מסלולי טיולים, מוקדי תיירות נודעים ואתרי מרפא מפורסמים. וינה ואחיותיה זלצבורג ואינסברוק, הכפרים הציוריים והעיירות הצבעוניות.
זוהי אוסטריה של קיץ, המציעה לך את חמודותיה במזג אויר נוח ובאוירה מכניסת אורחים.
בחר לך את הסיגנון — וההנאה כולה שלך:

עיירות נופש
7 ימים
מ־113 $
חצי פנסיון

אתרי מרפא
21 יום
מ־340 $
חצי פנסיון

אינטרמצו בוינה
4 ימים
מ־100 $

רכב שכור
7 ימים
מ־98$

טיול באוסטריה
5 ימים
מ־175 $

להיט הקיץ – חופשת חיסכון:
מ־15 $ ליום, חצי פנסיון
באחת מן העיירות היפהפיות ברחבי אוסטריה

friendly AUSTRIAN

אפשרויות נוספות ופרטים על בילויי הקיץ באוסטריה ניתן לקבל אצל סוכני הנסיעות ובמשרדנו.

AUSTRIAN AIRLINES

AUSTRIA

תל־אביב, רחוב בן־יהודה 17, טלפון 652244. ■ נציגות משרד התיירות האוסטרי.

רבנים והוטנטוטים

הרב יצחק פרץ הצליח להסעיר את המדינה. איך זה העז לטעון כי ילדי פתח־תיקווה נהרגו בתאונה בגלל חילול־השבת בעירם? (ואיך זה טען לפני כן חבר־סיעתו שחיילינו נהרגו בלבנון בגלל הפריצות של בנות־ישראל בצה"ל? ואיך אמר מנהיג חרדי אחר שהמיליונים ניספו בשואה בגלל אכילת חזיר?)

פרץ

זה הרגיז. זה קומם. אבל אמירה זו כשלעצמה לא הרגיזה ולא קוממה אותי. זוהי השקפתו של פרץ, ויש לאדם הזכות לבטא את השקפתו, גם כשהיא מרגיזה ומקוממת.

אני מוכן לשמוע על אמונותיו הטפלות של הרב פרץ וחבריו, כשם שאני מוכן לשמוע על אמונותיהם של חסידי־ה־בודהה ונאמני תורת־זאראתוסטרה, על אינדיאנים ואסקימואים. המוסר של פרץ אינו פחות מעניין ממוסר ההוטנטוטים.

רק דבר אחד מפריע לי: מדוע צריך האיש הזה, בעל האמונות האלה, להיות שר־הפנים במדינה שלי?

ועוד שאלה קטנה: כדי להקהות את העוקץ, הסביר השר פרץ מדוע פגע אלוהים בילדים. זה לא מפני שהילדים עשו את הרע בעיני ה', אלא דווקא מפני שהיו טהורים וקדושים. על כן קרא להם אלוהים אליו. משום־כך גם גרם לתאונה, שבה נספתה באותו היום אלמנתו של הבאבא־סאלי המנוח.

מכיוון שהרב פרץ עצמו חי ומשגשג (ברוך השם!) — האם עלינו ללמוד מכך שהוא א י נ ו טהור וקדוש, ואין לאלוהים חפץ בו?

יש בנק בשמיים

וברצינות — הרב פרץ צודק, כמובן, כאשר הוא טוען שגישתו היא המבטאת נאמנה את רוח הדת היהודית.

גם מי שאינו גדול בתורה, אך יש לו מושג כלשהו בביקורת המיקרא, יודע כי לפי תורת היהדות יש שכר ועונש בעולם הזה. לכן היתה לכותבי התנ"ך בעיה קשה: כיצד להסביר שהצדיקים בספר לא זכו תמיד בשכר הראוי להם? מדוע קרה לא פעם ההיפך?

הנה, דויד המלך. נעים זמירות ישראל, אבי המישפחה שממנה ייצא המשיח. ובכל זאת — לא הוא הקים את בית־המיקדש.

כותבי הספר טרחו למצוא סיבה לכך. דויד היה איש־מילחמה, ועל כן לא רצה אלוהים שדווקא הוא יקים את ביתו. האין זה מוזר? שהרי דויד לחם את מילחמות ישראל, ואלוהים הוא שצעד בראש צבאו ובירך את נישקו.

ואיך הגיע דויד, ראש של כנופיית־מורדים, אל המלוכה? מדוע איבד שאול הטוב את חייו ואת ממלכתו? היה צורך למצוא הסבר לכך. ובכן, שאול לא עשה כמיצוות ה' ולא רצח את שבוייו, בני־עמלק. הגיע לו.

שלמה, החכם מכל אדם, לא זכה שממלכתו תתקיים בימי בניו. הממלכה התפלגה, ובידיהם נשאר רק אבר מדולדל. מדוע?

הדוגמה הבולטת ביותר לשיטה זו היא פרשת המלך עוזיהו. יתכן שהיה הטוב והמצליח מכל מלכי יהודה. הוא עלה לכס־המלכות בגיל 16, ושלט במשך 52 שנים, שבהן עשה גדולות ונצורות. הוא כבש את אילת, ניצח את הפלשתים והעמונים, וכדברי השיר הידוע, „ויבן מיגדלים". הספר קובע „ויעש הישר בעיני ה'" — שהרי אחרת לא היה זוכה בהצלחות כבירות אלה.

אך הנה לקה המלך בצרעת. דווקא הוא? מלך כה טוב וכה ישר? כותבי הספר חיפשו סיבה כלשהי שתצדיק זאת, כביכול. ואז בא הסיפור בספר דברי הימים, שנודף ממנו ריח חזק של פיברוק. „ובחזקתו גבה ליבו עד להשחית, וימעל בה' אלוהיו, ויבוא אל היכל ה' להקטיר על מיזבח הקטורת. יבוא אחריו עזריהו הכהן... ויאמרו לו: לא לך, עוזיהו, להקטיר, צא מן המיקדש... ויזעף עוזיהו, ובידו מיקטרת להקטיר, ובזעפו עם הכוהנים והצרעת זרחה במיצחו... והנה הוא מצורע במיצחו, ויבהילוהו משם..."

כך הוסברו כל האסונות שפקדו יחידים, וגם האסונות שפקדו את העם כולו. לפני תיאור כל שואה שירדה על ישראל באים פסוקים בנוסח: „ויהי כי חטאו בני־ישראל לה' אלוהיהם, המעלה אותם מארץ מצריים, מתחת יד פרעה מלך־מצריים, ויראו אלוהים אחרים... וילכו בחוקת הגויים אשר הוריש ה' מפני בני־ישראל... ויבנו להם במות..."

הרב פרץ נמצא בחברה טובה מאוד.

מותו של מיתוס

עוד אגדה אחת מתה. האגדה של יוזף מנגלה.

המציאות, כפי שהיא מתגלה עכשיו, אפורה מאוד.

מנגלה חי במשך 20 שנה בפרברי סאו־פאולו הסואנת, איש עלוב בסביבה עלובה. ידידיו המעטים היו גרמנים ואוסטרים קטנים, בורגנים זעירים, וכמה בעלי־מלאכה מקומיים. אלה זוכרים אותו כאיש זקן, בודד, משועמם ומשעמם. לבסוף מת בתאונת־טביעה בנאלית. אל החוף הגיע באוטובוס.

נראה שזוהי האמת. אך איך אפשר להשלים עם אמת כזאת? מנגלה? רופאו של השטן? האיש ששלח מאות אלפים למותם בסלקציה שבשערי אושוויץ? האיש שביצע את הניסויים הנתעבים בבני־אדם? השר ריחלוק הלבן?

איש כזה היה מוכרח לחיות בפאר ובהדר. הוא היה מוכרח להיות איש־אמונם של ריקטטורים יהירים. הוא היה מוכרח להיות מוקף בנאצים ותיקים, גנרלים של הוורמאכט, אלופי הס"ס, גדולי הרייך השלישי, שהבריחו הון־עתק לדרום־אמריקה, והחולמים על הקמת הרייך הרביעי!

על המיתוס הזה התפרנסו „ציידי נאצים" ופוליטיקאים! נכתבו על כך ספרים! הוסרטו על כך סרטים וסדרות־טלוויזיה! חצי־תריסר שרותי־ביון, ובראשם המוסד שלנו, חיפשו אחריו!

ועכשיו — לא כלום? אפס קטן בחווה קטנה ונידחת של איזה זוג גרמני מיסכן? אדם ברחוב קטן בפרבר, הצופה בערבים בסרטי וולט דיסני בטלוויזיה והשותה כוסית בחברת הסנדלר שבפינה?

לא! אי־אפשר! אין זה פלא שאיסר הקטן ועמיתיו עֲצֵקים חמס וטוענים שזהו זיוף מחפיר! לא נניח להם לגזול מאיתנו את המיתוס של מנגלה!

כאשר סיקרנו בשעתו של מישפט אדולף אייכמן, התרשמנו מן הבנאליות הנוראה של האיש (הסופרת חנה ארנדט הפכה אותה אחר־כך לכותרת של סיפרה). אייכמן היה אפס. פקיד קטן במכונת־הרצח, שהופעלה על־ידי אנשים שיגרתיים בצורה שיגרתית. בעיני היהודים שפגשו אותו בבודפסט היה אל כל־יכול. אך למעשה לא היה אלא האצבע הקטנה בכף־הרגל של הרייך השלישי — האצבע שמעכה את היהודים.

כזה היה גם מנגלה. קשה להשלים עם זה, אך זוהי האמת. סתם רופא קטן, שהגיע לאושוויץ ושמילא שם תפקיד שיגרתי, שנגע למותם של מאות אלפים, בשעה שמיטב הרופאים של הרייך היו עסוקים בטיפול במיליוני הפצועים של המילחמה.

אורי אבנרי

יומן אישי

יתכן שהקטע המזעע ביותר של סוף־הסיפור הוא סיפורו של בעל־המלאכה הבראזילי, שבילה עימו ערבים רבים בשיחות. למנגלה, כך העיד, לא היה שום עניין במדע או ברפואה.

הייל כהנא!

לפני שש שנים עמדתי על בימה באוניברסיטה הירושלמית. הרמתי את יד ימיני וקראתי: „הייל כהנא!"

קריאה זו זיעזעה אז רבים. הגינויים הומטרו עליי מכל עבר. איך יכולתי להשוות פוליטיקאי יהודי — מאוס ככל שיהיה — לגדול הצוררים?

ידעתי שאני צודק. ראיתי את הנאצים במו עיניי בילדותי. ראיתי שכמותם שוב באולם שלפניי. אותם הפרצופים, אותו הקול, אותן השיטות. לפוצץ אסיפה, להשתיק מתנגדים בכוח, לרכוב על השינאה.

עכשיו פירסם העיתונאי יאיר קוטלר ספר בשם זה, ונראה כי איש אינו נרעש עוד מעצם האסוסיאציה. הדמיון בין כהנא ובין הנאצים, בין הצעותיו ובין חוקי־נירנברג, בולט עתה לעין. דימיון זה אף הועלה באוזני בית־המישפט העליון בפי נציג המדינה.

קוטלר חוזר בעיקר על הגילויים של העולם הזה, שחשף את עברו של כהנא בשורה של כתבות־תחקיר, שהגיעו לשיאן בכתבה על איש־השנה כהנא בתום השנה שעברה. אך אין עיני צרה בו. כל הכותב על האיש וחושף את דמותו יבורך, גם אם אינו טורח להזכיר פירסומים קודמים.

אך אם חושב מישהו כי ספרים כאלה יזיקו לכהנא, הוא טועה. כהנא אינו פונה אל קהל הקורא ספרים. הוא רוכב על הבערות, על השינאה העיוורת, על „היצרים הפרימיטיביים ביותר של ההמון," אם לצטט את הדוקטור יוזף גבלס.

כהנא האיש אינו מסוכן. מסוכנים רבבות הכהנאים המסתובבים בארץ, בכנסת, בעיתונות, בבתי־הספר, בכל אתר ואתר. מסוכן הכהנא אשר בתוככי כל אחד מאיתנו.

הש"ץ והסלע

אולי אני גאון כלכלי ולא ידעתי?

באחד הימים, בשעת ויכוח כלכלי עתיר־בירבורים בכנסת, זה נמאס לי. נמאס לי לדון ברצינות על תקציב־המדינה, כאשר כל הנוכחים ידעו היטב שזהו מיסמך ריק מתוכן. בגלל האינפלציה, אין משמעות לסכומים הנקובים. במשך השנה יהיה צורך בתקציב נוסף, ועוד אחד ועוד אחד.

כמנהל של חברה ידעתי גם שהאינפלציה (שהיתה אז עדיין רחוקה מן השיא הנוכחי) הופכת את המיסוי לבדיחה. רק השכירי
משלמים מס־אמת. שכונות שלמות של וילות נבנו ברווחים שלא
שולמו עליהם מסים. מעמד שלם חי חיי גן־עדן, בין מיסעדות
יוקרה בארץ למלונות־יוקרה בחו"ל, על חשבון המיסים שאינ
משלם לקיום המדינה.

מכיוון שאינני מבין דבר וחצי־דבר בכלכלה, היה לי רעיו
פשוט: לקבוע מטבע דימיוני — „סלע", למשל — שיהיה צמוד
לדולר או לסל של מטבעות. תקציב־המדינה יינקב במטבע זה
וכל החברות והעצמאיים ינהלו את ספריהם בסלעים. אחת לחודש
ייקבע מה היחס של הסלע לשקל השוטף. התשלומים ימשיכו
להיעשות בשקלים.

עכשיו ראיתי בטלוויזיה את הכלכלן אליעזר כהן, שהציע
הצעה דומה מאוד, כמעט זהה. אלא שתחת להמציא מטבע חדש
כמו הסלע, הוא משתמש במושג „שקל צמוד" (ש"ץ, בקיצור
למען אותה המטרה עצמה.

כהן התפלא על כך שהצעתו ההגיונית נפלה על אוזניים
ערלות. הוא חשד שזה בגלל מוצאו המארוקאי. אני יכול להרגיע
אותו. אני איני מארוקאי, ואיש לא רצה להקשיב לי בעניין זה
כאשר הזכרתי את ההצעה באוזני ייגאל הורביץ, אז שר־האוצר
היתה תגובתו סתמית.

כהן גם התפלא על היחס האדיש של ההסתדרות. אין מו
להתפלא. ראשי ההסתדרות וחברת־העובדים הם חלק מן המע
מד השליט, הנהנה מהמצב הנוכחי. כאשר העיתונאי ברוך נאדי
גילה לראשונה את ממדי ההון השחור בארץ והביא את גילויי
בריצה למזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, נתקל בחומה אטומה. אף
עיתון אחד בארץ גם לא היה מוכן לפרסם את הדו"ח של נאדל, גם
לא העיתון שבו עבד. העולם הזה היה העיתון היחידי שהסכי
לפרסם אותו.

מדוע? מפני שלא השכירים בונים להם וילות מפוארות
מקיסריה ועד סביון, אלא בעלי־השררה. הרבה יותר נוח לשבת
בווילה ולדבר על רפורמה, מאשר לבצע רפורמה ולחלום על וילד

נאשם מס' 1

אותה המחשבה עצמה חלפה בראשי כאשר האזנתי לתוכניו
סוף ציטוט של ירון לונדון, שבה הופיעו שלושה אנשים שכתב
ספרים על תוצאות מילחמת ששת־הימים.

שאלתי את עצמי: ריבונו של עולם, האם הם מדברים ע
האנשים שהכרתי, ועל המאורעות שהתרחשו סביבי?

כחבר־כנסת היכרתי את כל הנפשות הפועלות, ועם רבים מהם
הייתי ביחסים טובים, ואף בידידות. לא הייתי מכיר אותם לפי
הדברים שנאמרו באותה תוכנית.

לדיברי יוסיביילין, כיום מזכיר־הממשלה ואיש־אמונו של
שימעון פרס, לא היתה הממשלה שלאחר־המילחמה מסוגלת
לקבל החלטות, בגלל הרכב מיפלגת־השילטון. במיפלגת־העבודה
לא יכלו אנשי־מפא"י המתונים לעמוד מול אנשי רפ"י ואחדות־
העבודה, שהיו קיצוניים. כלומר: אשכול המתון נמנע מלהחליט
על החזרת השטחים בגלל משה דיין וישראל גלילי.

אם ביילין התרשם כך מן המיסמכים, פירוש הדבר שאין קשר
בין המיסמכים ובין המציאות שהיתה.

לוי אשכול היה רחוק מלהיות אדם מתון. הופעתו היתה
הססנית, דיבורו מעורפל ויחסו לבני־אדם לבבי. אך מאחורי חזות
חיצונית אהודה זו התחבאה אישיות נוקשה ותקיפה. היתה לו
מדיניות ברורה לגמרי בימים ההם: לא להחליט, מפני שהזמן פועל
לטובתנו.

היה לי דו־שיח מתמשך עימו באולם־הכנסת (משום־מה אהב
להתווכח איתי במיוחד, למורת־רוח חבריו) וגם מחוצה לו. באחת
השיחות בחדרו בבנין בכנסת, זמן קצר אחרי המילחמה, הצעתי לו
לקרוא לעם הפלסטיני להקים מייד את מדינתו לצד ישראל
ובעזרתה, תוך ברית הדדית.

על כך השיב לי אשכול (אני מצטט מתוך הזיכרון): „איזה מי
סוחר הוא זה המכריז לפני המשא־והמתן מה הוא מוכן לשלם
בשביל הסחורה? נוקבים במחיר הנמוך ביותר, ואחר־כך מתמקחי
עליו." ומכיוון שאנחנו מחזיקים בשטחים שכבשנו — „מה יש לנו
למהר?"

כאיש־ההתיישבות רצה אשכול לשים יד על כל השטחי
הכבושים שניתן היה להקים בהם קיבוצים — כלומר שטחי
שאינם מאוכלסים בצפיפות, שיש בהם מים והנוחים לעיבוד
ממוכן. „זוהי תוכנית־אלון".

את גישתו של אשכול ירשה גולדה מאיר — אשה נוקשה
ופרימיטיבית. פעם, אחרי אחד
מנאומיה הצורמים, יצאתי בזע
למיזנון־הכנסת, ושם שפכתי את
ליבי באוזני השר חיים צדוק. זה
הסביר לי את מדיניותה של גול
דה ושל המיפלגה כולה: „אם
נוכל להחזיק בכל, נחזיק בכל.
אם נצטרך להחזיר משהו, נש
תדל להחזיר עד כמה שאפשר
פחות. ואם נצטרך להחזיר את
הכל, נחזיר את הכל. אנחנו לא
ניזום שום־דבר, ונחכה לחצי
שיבואו — אם יבואו."

אשכול

היתה זאת ההגדרה הטובה
והקולעת ביותר של מדיניות ה
ממשלות של אשכול, גולדה ויצחק רבין. אחרי האינטרמצו של
מנחם בגין וקמפ־דייוויד, זוהי שוב המדיניות כיום.

אם נחפש אשמים למצבנו היום, לוי אשכול הוא מועמד טו
מאוד למיספר 1.

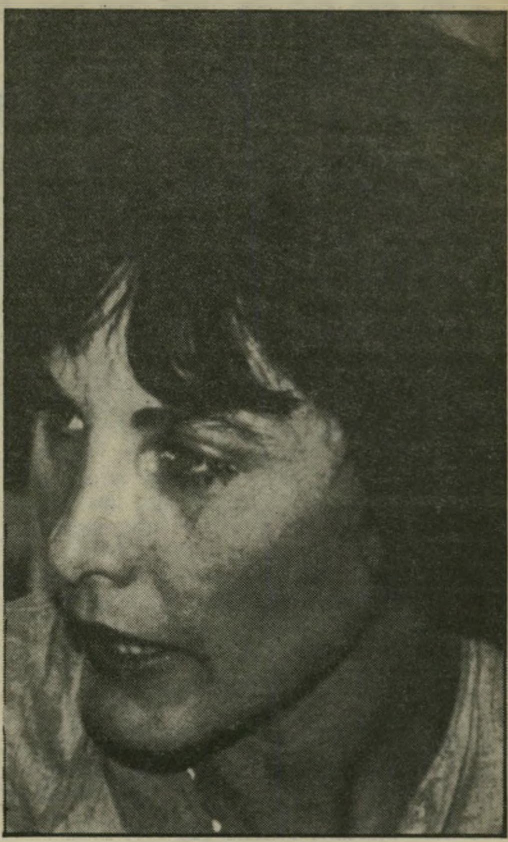

נלה יעקובי:
„אין לי כסף, כך שאין לי בעיות!"

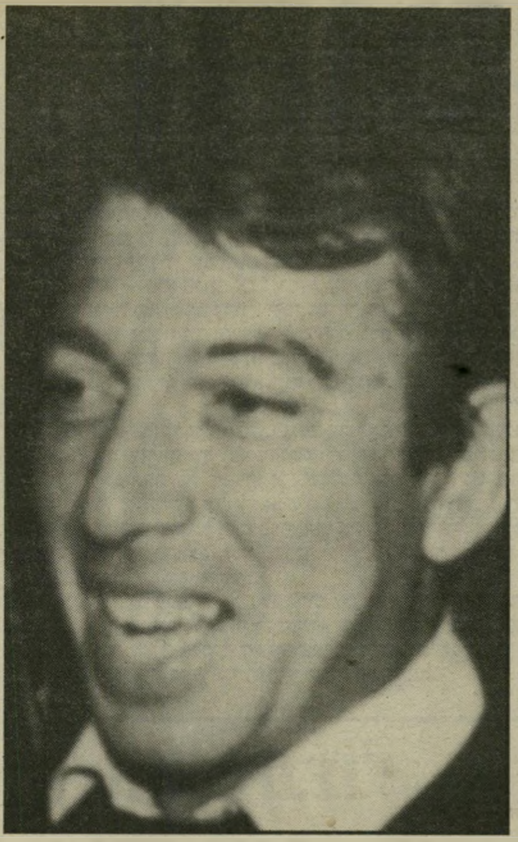

משה טימור:
„הפחד לאחר שידור מופיע בחלומות־הזוועה שלי!"

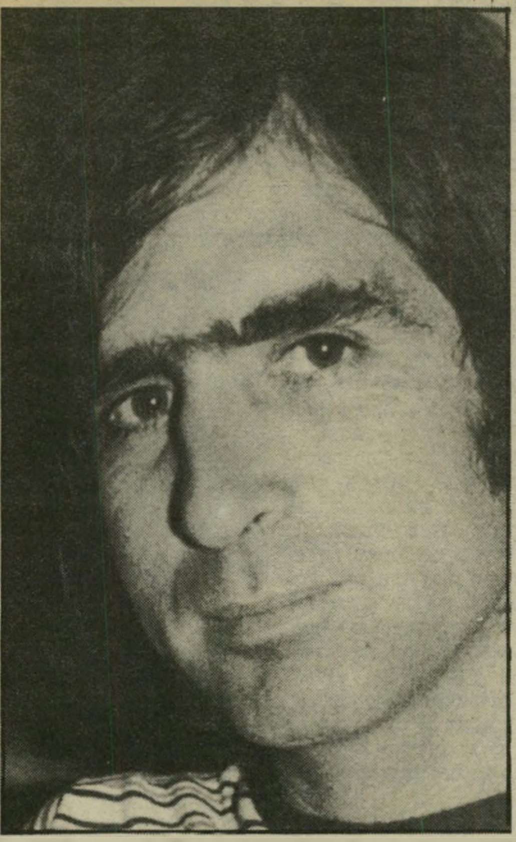

בן לם:
„איני אוהב מסיכות — אני מעדיף את היופי הטיבעי!"

בלילה הארוך של יום הראשון, שבו נערכו הדיונים הנוקבים אודות המצב הכלכלי והגזירות המתבקשות, בחרתי לדבר עם נלה יעקובי, רעייתו היפה של שר־הכלכלה־והתיכנון, שהשתתף בדיונים. בזמן שרבים מעמך־ישראל רצו מדי שעה להאזין למהדורת־החדשות, כדי להתעדכן האם ניחתו עליהם מכות חדשות, נשמעה נלה רגועה לחלוטין.

● הלילה יפלו אי־אלה גזירות כלכליות. איך לדעתך הם ישפיעו עלייך ועל מישפחתך?

עליי? אני אמשיך לעבוד. אני מוכרחה! אני עובדת בהפקות דיברי־דפוס, לצורך יצוא בעיקר. הסל המישפחתי שלנו, אני משערת, ייפגע. נמשיך לחיות, אבל בצימצומים עוד יותר גדולים. גם עד עכשיו לא ניהלנו רמת־חיים מי־יודע־מה.

אנחנו חיים משתי משכורות. זה קשה, בייחוד שיש לנו ילדה קטנה, המעסיקה מטפלת ויש לה צרכים.

מלבד הילדה, באמת שאין בסעיף־ההוצאות שלנו הוצאות יוקרתיות. איני קונה ביגוד יוקרתי דווקא. באשר לנסיעות לחו"ל? עבורי, כדיילת־אוויר לשעבר באל־על, הן לא היוו בעיה כספית. אולם כעת, אחרי היטל־המס בסך 300 דולארים, הן הפכו לסעיף מותרות.

● את סבורה שאת צריכה לשמש דוגמה, כאשתו של שר־כלכלי הדורש להדק את החגורה, או שאת אזרחית פרטית?

אני חושבת שאשתו של שר היא כמו כל אזרח אחר, גם אם בעלה הוא שר כלכלי. איני סבורה שהשתניתי מאז הפכתי ל„אשתו של". ובאשר לכסף — שר מרוויח מעט יחסית לעבודה שהוא משקיע. בשוק הפרטי, בעד אותה העבודה היה מרוויח הרבה יותר.

● אנחנו משוחחות בעת הדיונים הכלכליים, המרתקים אזרחים רבים למהדורות־החדשות. את שותפה למתח?

לא, לגמרי לא. מה יש לי להיות במתח? מה הם כבר יכולים להחליט, שיכול לשנות משהו דראסטי בחיי? המתח והבעיות הם מנת־חלקם של אנשים שיש להם כסף. לי אין כסף, כך שאין לי בעיות!

כל מי שהאזין למהדורת־החדשות ברדיו, במוצאי־שבת, נחרד. על פי נימת קולו הרועדת והמבוהלת של הקריין, רון בר־טור, אפשר היה להסיק, כי משהי איום ונורא אירע, והוא אינו מובא לידיעת המאזינים.

חשש זה גרם למאזינים רבים לפאניקה, ומכיוון שביש־ראל אין חסרים אסונות, מיהרו רבים לצלצל למערכת הרדיו, כדי לבדוק מה אירע.

להפתעתם נודע להם שאירע משהו אנושי מאוד – הקריין פשוט איחר להגיע לאולפן, והתנשפויותיו והתרג־שותו קיבלו ביטוי קבל אומה שלמה.

שוחחתי על כך עם הקריין הוותיק משה („מושיק") טימור, המנחה את תוכנית־הרדיו הפופולארית כל ציבעי הרשת. הוא נרעש ממה שאירע לעמיתו, והתרגשותו גברה עוד יותר תוך כדי שיחה.

● שמעת על אשר אירע לעמיתך?

לא רק ששמעתי על המיקרה, אלא שהאזנתי לו. זה נשמע נורא. מייד הבנתי מה קרה לו, אך חשבתי שהוא ייצא מזה. אבל, הוא נכנס לפאניקה גדולה יותר. ליבי היה איתו כל שניה. כל־כך הבנתי מה עובר עליו! אילו זה היה קורה לי חס־וחלילה, הייתי עובר לגור ברדיו! בחיי! ישמור אותי אלוהים מדבר כזה!

● אתה ידוע כמאחר כרוני. האם עברה עליך, אי־פעם, חוויה דומה?

ממש־ממש — לא, תודה לאל. אבל עברתי כמעט משהו דומה. בוודאי שאני זוכר את זה. איך אפשר לשכוח? זה היה לפני ארבע שנים. היה בוקר חורפי איום. נדמה לי שזה היה גשם ראשון. כל תל־אביב היתה פקוקה. נכנסתי לתוך פקק ללא סוף או התחלה. הייתי בדרכי לאולפן. הדקות חלפו־רצו. נכנסתי כבר לייאוש. חשבתי אפילו לנטוש את המכונית ולרוץ לאולפן, אך מכיוון שלא הייתי במסלול הימני — לא יכולתי. ככה ישבתי מתוח במכונית, שמעתי את הפיפסים של החדשות, החדשות, את שידורי־הפירסומת... ופיתאום, איכשהו, השתחרר הפקק ודהרתי לאולפן.

רצתי מהמכונית לתוך האולפן אולי 150 קמ"ש! וזהו, עשיתי זאת! אל תשכחי שאיני מקריין חדשות, כך שאצלי זה פחות קריטי. יכולתי לשים תקליט ובינתיים להירגע.

חוויות גרועות מזאת עוד לא עברתי, למזלי, אבל אלה חלומות־הזוועה שלי. אין לי חלומות גרועים אחרים. הפחד הזה מדיר ממני שינה בלילה.

נושא שהאפיל השבוע על הבעיות הכלכליות, חטיפות־מטוסים ושאר החדשות, והפך לשיחת היום, היה מסיכות, הכתבה שניסתה לחשוף טפח מעולמן של נשים שהפכו את צורתן החיצונית למקור־הכנסתן. המסר היה ברור: התמכרות לטיפוח הצורה החיצונית והתדמית, עד כדי שיכחת העובדה שאין אלה אלא אביזרים לקידום מטרות אחרות. נוצר הרושם של סגידה עצמית.

פניתי אל נציג הצד שמעבר למצלמה, לצלם הידוע בן לם. הלה העדיף שלא לדבר על שלוש היפהפיות שבכתבה – קארין דונסקי, פנינה רוזנבלום ורות גלזר – בגלל היכרותו עם שתיים מהן.

● האם כל אשה יכולה להיות ליפהפיה, בעזרת האיפור והאביזרים הנכונים?

השאלה היא: מה זה יופי? יופי זה רעיון של תקופה מסויימת, של מקום. זאת מוסכמה. בעיקרון, אני לא מכיר את המושג „אשה מכוערת." צלם טוב יכול למצוא בכל אשה את הזווית או החלקים היפים.

● הזכרת את המילה מוסכמה. המסיכות בכתבה מאוד דמו זו לזו.

אני מכיר שתיים מהנשים. זה הרושם שקיבלת, מפני ששלוש הנשים שבכתבה מאוד דומות האחת לשניה. אין להסיק מכך מסקנות שיופי אחד דומה למישנהו.

● היופי שנשקף דרך המירקע היה קצת פלאסטי, מיסחרי. האם זה סוג היופי שאתה מחפש לצילומיך, או שאתה מעדיף יופי יותר טיבעי, ייחודי?

אני מעדיף יופי טיבעי, פנים חדשות. איני עובד כיום עם נשים מקצועיות, מהסוג שנשקף בכתבה. איני אוהב סטריאוטיפים, מסיכות. אני מעדיף נשים המתנהגות אחרת לגמרי, יותר בטיבעיות. לא מורחות את עצמן ומסתתרות מתחת למסיכה מבוקר עד ערב. איני אוהב נשים המורחות את עצמן כסטרי־אוטיפ, כבועה מיסחרית.

רוב הנשים שאני משתמש בהן כיום בצילומיי, עושות המון דברים, ואינן מתמכרות לטיפוח צורתן החיצונית בלבד. חלקן לומדות, אחרות עושות דברים אחרים. הן אינן רק מסיכות. הן חיות, תוססות, רבגוניות. נשים, נשים.

דפנה ברק

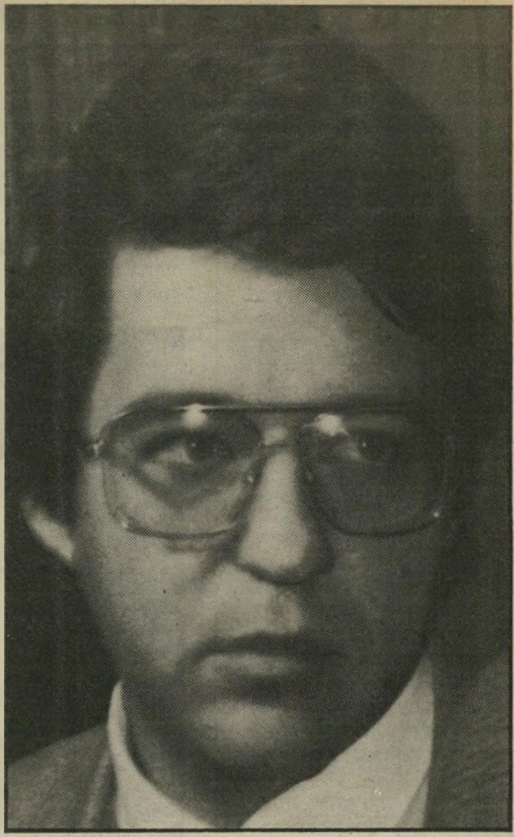

יוסי ביילין:

„אם את אישית רוצה תשובה — אתן לך!"

בידיעה שפורסמה בעיתון הארץ, נאמר, כי גם בית־הספר א.ד. גורדון בתל־אביב עמד לפני אינטגרציה, כמו שאר בתי הספר היסודיים בעיר. אולם רוע הגזירה נמנע על־ידי הד"ר יוסי ביילין, מזכיר הממשלה, שילדיו לומדים באותו בית־ספר.

פניתי אל הד"ר ביילין, ושאלתי אותו מה עשה כדי למנוע את „רוע הגזירה", ומדוע הוא חושב שאינטגרציה זה רע.

אם את רוצה שאסביר לך באופן אישי, אעשה זאת ברצון, אבל אני לא מוכן להתראיין בעניין זה לעיתון.

● יותר נעים לך שלא להגיב בכלל על כך שמזכיר־הממשלה מסדר דברים לבית־הספר שילדיו לומדים בו, דברים שאב רגיל איננו מסוגל להם?

שוב אני אומר לך: אם את, אישית, רוצה תשובה — אתן לך. לעיתון לא אתראיין.

הסכמתי לתנאי. קיבלתי מיוסי ביילין תשובה חכמה ואינטליגנטית, ואני גם מסכימה איתו בכל מה שאמר. אלא שהתשובה שלו לא היתה לשאלה שלי.

אהוד בן־עזר:

„לא התכוונתי שאנשים יתגרו מהספר שלי!"

„...המשכנו לחתור, כשאני מרגישה את שמוקולקל'ה מאחור. תקוע עמוק בתוככי פותצ'יק המיסכן. תקוע תקוע ולא גומר... שוב הרים אותי במרפקי – והרגשתי את זה באחוריים שלי, ומייד שיטפון של זרע על רגליי ועל ריצפת החסקה, כן. הגיבור הגדול – גמר בחוץ... ובלעתי את הכוח־גברא שלו כמו איזה גרגל'ה מהמרק, וחשבתי שאני נחנקת, אבל ידעתי שזה לא יימשך זמן רב, כי הוא היה מגורה, שיגעון, ופחדתי שעוד רגע יתיז..."

מכמה אלפי מישפטים מהסוג הזה מורכב סיפרו החדש של הסופר אהוד בן־עזר. רצתי אליו וצעקתי: געוואלד, מה פיתאום ספר פורנוגרפי!

זהו ספר כמו־פורנוגרפי. הוא לא ממש פורנוגרפי, כי לא התכוונתי שאנשים יתגרו ממנו. השתמשתי בפורנוגרפיה, התופסת את הצד האינפנטילי והסקרני של הקורא ובאמצעותה אני מעביר מסר יותר עמוק, שאותו התכוונתי להעביר. נכון, שכדי להעביר מסר, יכולתי לכתוב ספר־מסות, אבל מי היה קורא אותו? כמה אנשים קוראים סיפרי־מסות?

● אז כל הפורנוגרפיה זה בשביל להגיע לקהל יותר גדול?

כן. הרבה אנשים יקראו את הספר. חלק מהם ייהנו מהסכס שבדבר, וחלק אחר יגלה שבעומק הספר הזה הוא סאטירה חברתית נוקבת על החיים בארץ. למעשה, כמו פאני היל, שנכתב לפני 236 שנים, ועד היום כולם קוראים אותו, וחלק מהקוראים גם מבינים שהוא ספר סאטירה על החברה באנגליה באותה תקופה.

● אם אתה לא מפחד לעמוד מאחורי ספר כזה, אז איך אתה ממציא מילים כמו עכוזל'ה, ביצאל'ך, סות'ציק, ציצאלך וכו'? מה ההתחסדות הזאת בספר מלא מישגלים ואורגיות?

זאת לגמרי לא התחסדות. זו פשוט השפה של גיבורת הספר. ידוע כבר שאין דבר שמתיישן מהר יותר מאשר סלנג, ולכן בכל ספריי אני משתדל שלגיבורים יהיה סלנג פרטי משלהם. היות והספר כל הזמן מדבר על מישגלים, חשבתי שסיגנון דיבורה של הגיבורה ינטרל את הקורא מגירויים מיניים.

● אתה איש רציני, ועד היום התנהגת באופן סולידי. איך יצאת לרחוב יומיים אחרי הופעת הספר הזה?

אני כבר רגיל, שאחרי כל ספר חדש שלי, כולם אומרים שזה איום ונורא. אחר־כך הם מתרגלים. אני פשוט מצפצף. כתבתי את הספר הזה גם כמחאה נגד הסיפרות העברית עצמה. הרבה מאוד סופרים עושים לעצמם צנזורה רק כדי להישאר מכובדים. אני כותב מה שאני רוצה.

● מה אומרת אשתך על הספר?

היא לא קראה אותו. בשלב זה היא מפחדת להתמודד איתו.

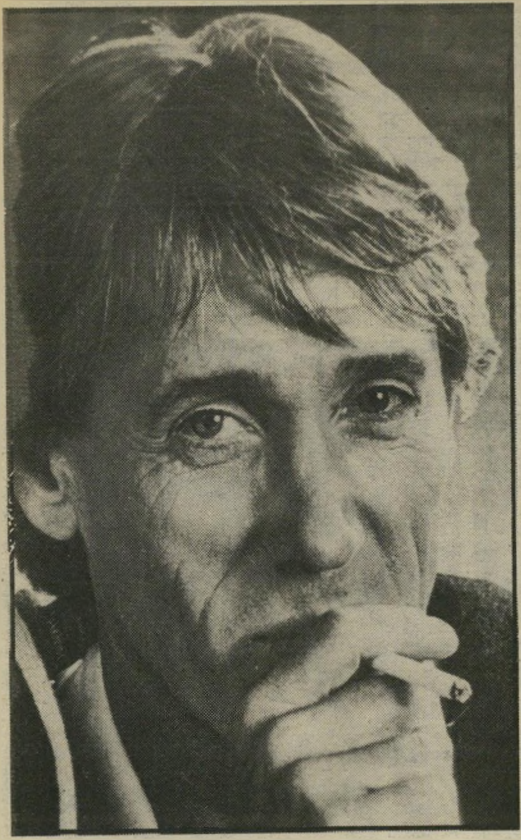

איציק דנין:

„הדוגמנות היא חלק ממסע־התענוגות בעולם!"

שיסלחו לי כל הדוגמנים בעולם, אבל המיקצוע שלהם תמיד מצטייר כמיקצוע של כלומניקים. בחורים צעירים וחסרי־מיקצוע, שעושים פוזות למצלמה, כדי להרוויח למחייתם, ובעיקר כדי לתפוס מקום במסיבות בעיר.

מהסיבות האלה בדיוק התפלאתי מאוד לגלות בכמה וכמה פירסומות את פניו של איציק דנין, שהוא בעל מוסך מכובד, בעל פרנסה מכובדת ואפילו אורח חשוב בכל המסיבות הטובות בעיר.

מה פיתאום דוגמנות בגילך ובמעמדך, שאלתי את איציק דנין.

סתם בשביל הפאן. חבר שלי, הצלם מיכה קירשנר, חושב שיש לי משהו מאוד מיוחד בפרצוף, והוא ביקש ממני לבוא ולהצטלם. באתי וראיתי שזה מאוד מוצא חן בעיניי. כולם הסתובבו סביבי, איפרו אותי, הלבישו אותי, דאגו לי, ובסוף אפילו שילמו לי הרבה כסף.

● אל תגיד שהכסף הזה נחשב בעיניך!

אני לא מצטלם בשביל הכסף, אבל אסור לזלזל בסכומים שמשלמים בפירסומת.

● מאז הצילום הראשון הפכת לדוגמן מבוקש. כמה עבודות כבר ביצעת?

הצטלמתי כבר לשיבעה מישרדי־פירסום, ועדיין ממשיכים לבקש ממני, ואני ממשיך ללכת.

● זה הפך למיקצוע שני שלך?

מיקצוע יש לי, ברוך השם. הדוגמנות היא חלק ממסע־התענוגות שלי בעולם. אחד הדברים שמאוד מהנים אותי.

● לא מפריע לך שפיתאום כולם מזהים אותך ברחוב?

גם לפני זה הרבה אנשים היו מזהים אותי. אני מוכר היטב בארץ. אבל אין ספק שהיום פונים אליי גם אנשים שקודם לא הכירו אותי. בינתיים זה לא עושה לי כלום, לא מחמם ולא מקרר.

● אגב, כל העיר מלאה בתמונות שלך, כשאתה מעשן סיגריה. בחיים אתה מעשן?

בחיים לא עישנתי, ואף פעם לא אעשן. להחזיק סיגריה ליד הפה, בשביל הצילום, אני מוכן.

אנשים

מדוע אוהב שימעון פרס בשר־הודו, היכן השתרעה פנינה רוזנבלום ועם מי סעדה רחלי חיים בגרמניה

■ סטיריקאי כתב לא מכבר על שימעון פרס, ש„בפרדס הוא אוהב תפוזים, בכרם — ענבים..." בשבוע שעבר ביקר פרס במיפעל לבשר־הודו, שאף הוכרז כ„ייצואן מצטיין." שם התברר, למרבית הפלא, כי פרס אוהב בשר־הודו. „הוא רזה, דל־שומן ומזין מאוד!" אמר ראש־הממשלה בשבחיו של ההודו, בשבוע בו חיסל את החזיר. ועוד מהברקותיו באותו אירוע: „אתם יושבים על סיר־הבשר!" אמר לפועלים.

■ באמצע ארוחת־הצהריים, עם פועלי המיפעל, על טהרת מוצרי ההודו, כמובן, נקרא ראש־הממשלה ברחיפות החוצה. הסיבה — ניידת־שידור של הרדיו המתינה לו, ותיקשורת הרי קודמת לכל. מהדורת־החדשות ששודרה אחר־כך כללה את דיברי ראש־הממשלה בנושאים הבוערים ביותר, שהשמיע בהפסקה בארוחה.

■ לא הולך לו, לשר העבודה־והרווחה **משה קצב**, בהתמודדותו הבלתי־אפשרית עם מכונת יחסי־הציבור המשומנת של **שימעון פרס**. קצב נכווה בעבר מהדלפות מלישכת ראש־הממשלה, למשל, כשנוצר הרושם כאילו הוכרח על־ידי פרס לוותר על נסיעתו לחו"ל, ולא הגיע עימו למסקנה משותפת. השבוע ביקר שר־העבודה־והרווחה בכפרים דרוזיים. יועציו תיכננו להפוך את ביקורו זה לחגיגה תיקשורתית, אולם כשהכל היה ערוך ומזומן, הוברר להם שלישכת ראש־הממשלה הקדימה אותם שוב. ביום שקדם לביקורו של קצב, זכתה העדה הדרוזית לארח אורח רם־מעלה ממנו — ראש־הממשלה שימעון פרס, שגרף את כל התעניינותם של אמצעי־התיקשורת, והותיר בצל את הביקור שנערך ביום שלמחרת.

■ **דויד ליבאי**, יושב־ראש הוועדה לביקורת־המדינה הפליג בשבחיו של החבר החדש בוועדה, הממלא את מקומו של חברו המנוח **יצחק זייגר**. ליבאי ציין את רגישותו הידועה של שליטא לעוולות ולביקורת, לאור פרשיותיו האישיות. העיר על כך חבר־הכנסת **דן תיכון**: „אתה רואה, שליטא, איזה מוניטין יש לך? וכל זה בזכותה של המי־שטרה!"

■ **יעקב לורברבוים**, מנהל הטלוויזיה הלימודית, עסוק בימים אלה בלמידה יסודית של הנפשות המסובכות, הפועלות בממשלה. הלמידה כוללת קורות־חיים, היבטים פסיכולוגיים ומה לא. הסיבה — לורברבוים הציב לעצמו מטרה, והיא להכין במהלך השנה את הטלוויזיה הלימודית לקראת הפיכתה האפשרית לערוץ השני המיוחל והמדובר. לשם־כך נפגש לורברבוים עם שרי־הממשלה, אחד־אחד. ומנסה לשכנעם לתמוך בתוכניתו, משתגיע לממשלה. כדי לשכנעם, אין הוא בוחל במאמצים ובשיטות מקוריות. שר־האוצר **יצחק מודעי** הרדיע לו, למשל, נחרצות: „אין לך סיכוי אצלי! אני נגד!" לורברבוים לא הרים ידיים. מכיוון שהגיע מוכן לפגישה, הזכיר למודעי שבעבר, כשהיה שר־התיקשורת, דווקא היה פתוח לרעיון. מודעי העקשן הופתע והתרכך. אך לורברבוים הממולח לא נרגע אחרי הצלחותיו. הוא יודע היטב שגם אם 100 אחוזים של מרכיבי־הממשלה יאמרו לו הן, אל לו לצפות לכך שיותר מ־50% מהם יממשו את התלבותם. עם זאת הוא ממשיך בלימוד יסודי של שרי־הממשלה. אם לא ייצא מכך ערוץ שני — אולי יוולד ספר רב־מכר?

■ ללורברבוים יש תחביב שמעטים יודעים עליו. המנכ"ל חובש־הכיפה מייצר בשעות־הפנאי יין, הקרוי „ייז־דפנה" (לורברבוים בגרמנית, פירושו עץ־דפנה). היין נמצא בבקבוקים הנראים מיסחריים לחלוטין, ומטעים במבט ראשון. הם נושאים תווית, הנושאת את הלוגו מיפעלי לורברבוים.

■ בתוכנית מבט שני בטלוויזיה דיווחה **פנינה רוזנבלום** לאומה כיצד היא מוזמנת לכל פתיחה וסגירה, וכיצד היא מופיעה באירועים אלה. **טולין ויינברג**, אשת יחסי־הציבור של מלון ימית, היא קצת חדשה בעיסקי־הזוהר. ויינברג הביעה השבוע את פליאתה כיצד התגלגלה רוזנבלום לפתיחה החגיגית של המלון, ובאיזה ביטחון השתרעה על ספות המלון והצטלמה מכל זוויותיה המפורסמות. „היא לא הוזמנה!" קבעה. הוזמנה או לא, היא הופיעה — וזה מה שחשוב.

■ ואילו **רפאל פרבר**, מנכ"ל מישרד־התיירות, תיכנן לערוך השבוע ארוחת־ערב אינטימית, כשהרכב הסועדים תוכנן בקפידה מדוקדקת ביותר. מטרת הארוחה היתה להשכין שלום בין נציגים מקבוצתו של **יצחק מודעי** לבין קבוצתו של **אברהם שריר**, שאליה משתייך גם פרבר. במהלך ועידת־הליברלים הסוערת לחשו פרבר מזה ואחד ממקורבי מודעי מנגד: „הארוחה מתרחקת והולכת..." ואכן, לאור ההתפתחויות, נדחתה הסעודה עד להודעה חדשה.

■ **גדי**, בנו הצעיר של שר־התיירות אברהם שריר, יחגוג בשבת הבאה את הבר־מיצווה שלו. החגיגה תיערך ברוב עם והדר בגן־האורנים בתל־אביב.

■ המצב הכלכלי החמור, שאליו נקלעה המדינה, אינו יורד מסדר־היום במיזנון־הכנסת. השבוע ניגש השר **משה ארנס**, שממנו מחכים בליכוד לגדולות ונצורות, כיוזם התוכנית הכלכלית של הליכוד, לסגן שר האוצר **עדי אמוראי**, איש־המערך, שלח בו מבט מודאג ושאלו: „עדי, מה יהיה?" אמוראי השיב לו דברים אופטימיים, אך נראה מודאג לא פחות מארנס.

■ **רחלי חיים**, השחקנית האכזוטית, צילצלה לחברתה, **רונית ארבל**, בשיחה ישירה ממינכן. „כרגע סיימתי לסעוד עם **ברוס ספרינגסטין**!" צעקה לתוך השפופרת. לארבל ההמומה הסתבר, כי חברתה השחקנית שוהה במינכן במיסגרת השתתפותה במופע הלוויה ברודווי. מכיוון שאותו משרד ליחסי־ציבור משמש גם מופע זה וגם את מופעו של ספירנגסטין הנערץ, זומנה ארוחת־ערב מפוארת לנציגים משני המופעים. רחלי היתה האשה היחידה בצוות הישראלי. **ששי קשת** נכלל גם הוא בארוחה ההיסטורית. רחלי דיווחה כי אכלו במיסעדה יוקרתית מחוץ לעיר, הצופה אל נוף מקסים. היא אף התיידדה עם רעייתו של הזמר הנורע, והחליפה עימה כתובות ומיספרי־טלפון.

■ **אתי אוחנה** היא דוגמנית ירושלמית יפהפיה. שם־מישפחתה אינו מיקרי — היא אחותו של כוכב־הכדורגל היפה **אלי אוחנה**. אתי היא הבת היחידה לצד תישעה בנים, והעובדה שהיא גדלה בבית מסורתי, לא מנעה ממנה לנצל את נתוניה הטיבעיים ולהיות לדוגמנית.

■ פניו של ה„בל־בוי" שהסתובב במלון רמדה־רנסנס, כשבידו שלט ועליו רשום שמו של האדם שמבקשים אותו לטלפון, היו מוכרים לחברי־הכנסת שישבו בלובי של המלון. בתום כמה סיבובים, שבמהלכם חייך השליח ובירך את הנוכחים בשלום, נפתרה התעלומה. השליח זוהה כריקו **רוזנטל**, מנהל המלון, שנאלץ להטות שכם ולעזור לעובדיו להתגבר על העומס המוטל עליהם.

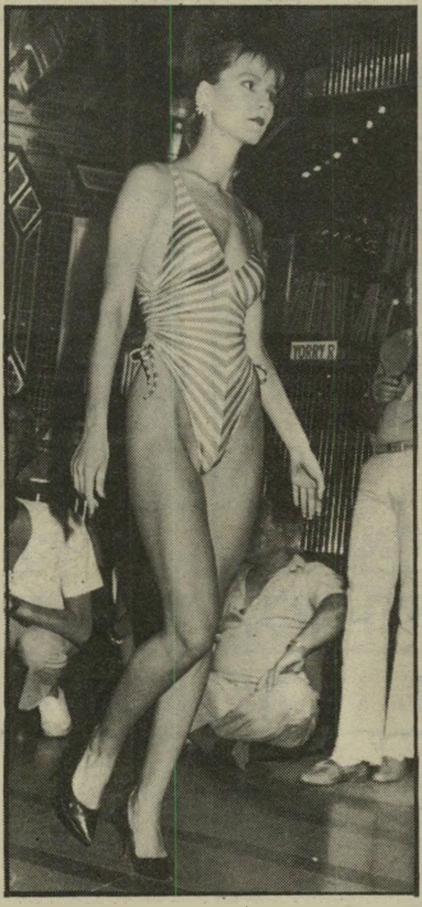

חני פרי שרונה מאראש, קלרה רון, יהודית נגר ותמי בן־עמי הן דוגמניות צמרת הדורשות, ואף מקבלות, מאות דולארים עבור כל תצוגת־אופנה שבה הן משתתפות. בתצוגה במועדון תל־אביבי הציגה נבחרת הדוגמניות שלל ביגדי־ים ובגדים קלילים ושקופים לקיץ. בגדי־הים והחוף שהוצגו, הבליטו את הנתונים הגופניים שבהם נתברכו היפהפיות. רוב הקהל היה מורכב מאנשי־עסקים צעירים, שלטשו עיניים בחמודותיהן של חני פרי בבגד־הים החושפני (מימין), יהודית ארדיטי (באמצע) וקלרה רון ארוכת־הרגליים (משמאל).

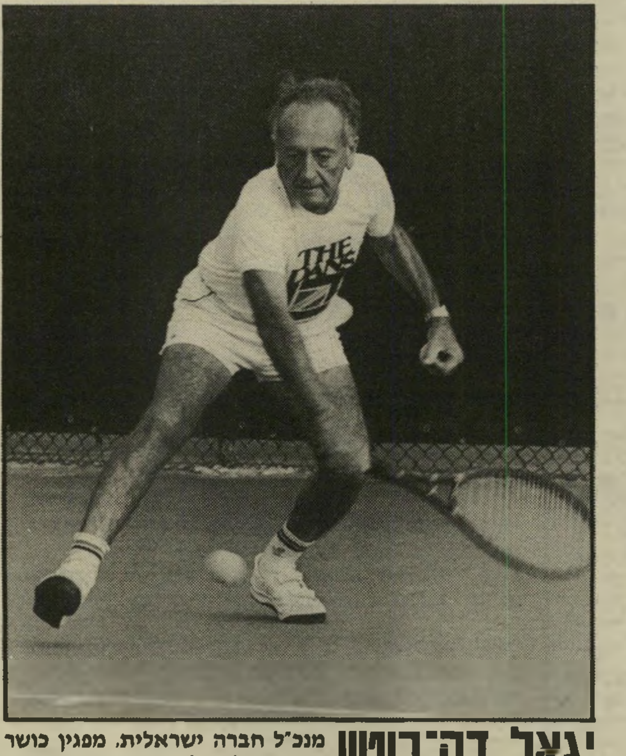

יגאל דה־בוטון מנכ"ל חברה ישראלית, מפגין כושר גופני מעולה על מיגרשי־הטניס. דה־בוטון בן ה־68 הוא השיאן הוותיק בתחום הטניס, מבין 90 המנכ"לים המתחרים על הפרס – סוף־שבוע בסוויטה במלון בירושלים. הוא מתאמן יומיום מזה 40 שנים, ללא הפסקה. בעברו רשומים הישגים כגון ארבע זכיות באליפות־הטניס בארץ לבני 45 ומעלה. כעת הוא המועמד המוביל בטורניר המנהלים. אגב, מבין 90 המנכ"לים המשתתפים בטורניר, 87 הם גברים ושלוש נשים.

■ אורחת מעניינת בארץ — הליידי **אדית מאונטבטן**, המתגוררת במלון קינג־דייוויד בירושלים. הליידי היא ביתו של הלורד מאונטבטן המהולל, מגיבורי מילחמת־העולם השניה, שהיה גם דודה של מלכת אנגליה. הלורד נרצח לפני שנים אחדות באירלנד. המלכה, במחווה יוצאת־דופן, העבירה את תואר האצולה לביתו של הלורד (בדרך־כלל עובר תואר כזה רק לבני המין הגברי).

■ **אוטו פליינר**, שגריר אוסטריה בישראל, **ואלי מסר**, מנכ"ל חברת התעופה האוסטרית, יהיו בין המכובדים שיתכנסו בשבוע הבא לחנוך במו פיותיהם את המיסעדה האוסטרית הראשונה בארץ מזה זמן רב. המיסעדה תהיה על טהרת השטרודלים המפורסמים מווינה, וכמובן הזאכר־טורטה האגדי.

■ התעשיין **אברהם** (בורמה) **שביט**, אושפז בבית־חולים לפני שבועיים. מצבו משתפר.

■ העיתונאי **שלום סילון** התמנה לתפקיד דובר לשר יצחק מודעי. תפקידו של סילון מוגדר כ„דובר שר־האוצר", ואין הוא מחליף את דוברת מישרד־האוצר **אריאלה רבדל**. מלחשים שימיה במישרד ספורים.

■ תת־אלוף (מיל') **נתן** („נתקה") **ניר**, מי שהיה ראש האגודה למען החייל, חזר ארצה מברזיל, כדי לחתן את בנו הבכור **אוהד**.

■ מי „גזר" את **דויד אדמון** מחוץ לכתבה במבט, ביום החמישי? שאלה זו הטרידה את מנוחתו של אדמון, יועצו של שר־האוצר וחבר הוועד־המנהל של רשות־השידור. אדמון נמנה [עם] האנשים שטיפלו בהפגנת פועלי אתא בלישכתו של השר מודעי באותו יום. צוות־טלוויזיה, שהגיע למקום, הנציח ארוכות את המהומה. בכתבה עצמה לא ניתן ביטוי כלשהו לנוכחותו של אדמון. מקורות בטלוויזיה הדליפו לאדמון שאדם בכיר במערכת מבט נתן הוראה להוציא אותו מן הכתבה, עקב עמדותיו במאבק־הכוחות ברשות־השידור.

■ מסימני תחרות המקררים הגדולה: אשת־הרדיו **מרים יששכרוב** פנתה **לאורי ברנשטיין**, מנכ"ל אמקור, **ויגאל נאמן**, מנכ"ל החברה המתחרה תדיראן, בבקשה שיתראיינו יחדיו. ברנשטיין נענה לבקשה, אך ממישרדו של נאמן נמסר, כי המנכ"ל אינו בארץ.

■ **לואיז לימה** הוא אחד מזמרי־האופרה הידועים, אשר פקדו את ישראל, לצורך המופע עם התיזמורת הפילהרמונית, שנערך בניצוחו של **זובין מהטה**. לימה הגיע עם חבריו מסיור האופרה הווינאית בארצות־הברית.

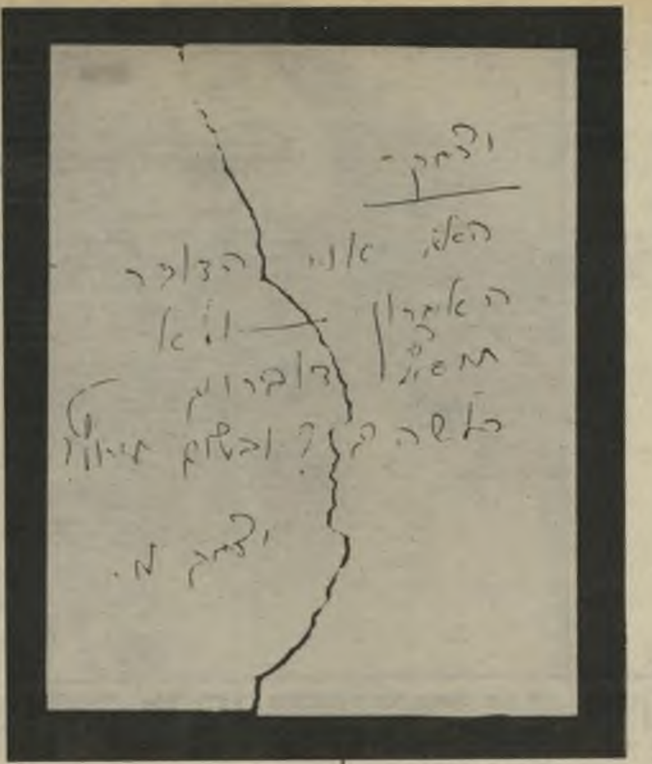

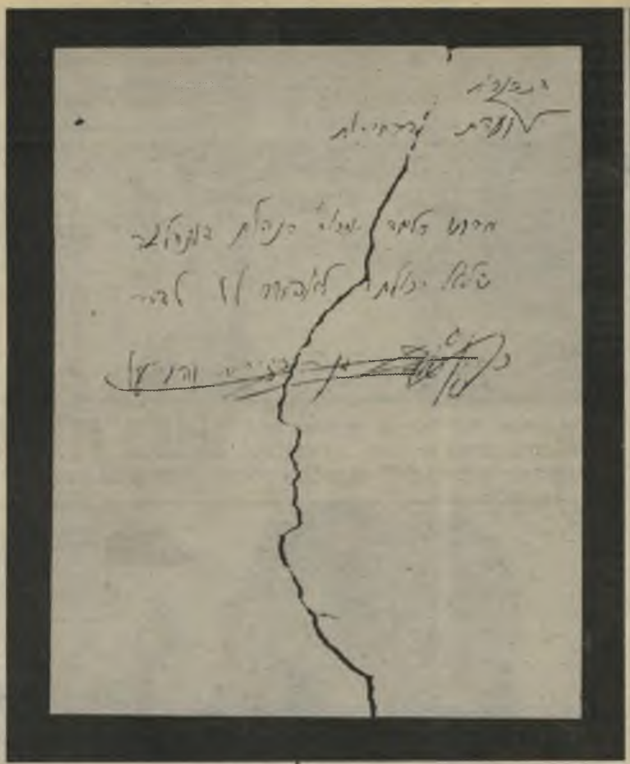

הפתקים הקרועים על שולחן הנשיאות

„יצחק, האם אני הדובר האחרון ולא תוסיף דוברים כלשהם? ובשום תירוץ?" כך כתב יצחק מודעי במהלך הוועידה הליברלית הסוערת בשבוע שעבר, ליושב־ראש הוועידה, יצחק קעטבי. קעטבי, איש סיעתו של השר אברהם שריר, יריבו המושבע של מודעי, נלחץ על־ידי סידרת פתקים ששיגר אליו מודעי.

קעטבי האומלל ניסה להשביע את רצונם של כל הצדדים התובעניים במיפלגתו המסוכסכת והמפולגת, אפילו על שלמה („צ'יץ'") להט ויחזקאל הר־מלך לא פסח. מטבע הדברים, נכשל ואיכזב את כולם. מודעי הצליח לנווט את קעטבי לטובתו. בפתק זה תבע ממנו את זכות הנאום האחרון. בכך מנע משריר ומקבוצתו את האפשרות להשיב על ההאשמות הכבדות שהטיח בהם, על כך שהם מנהלים נגדו מסע השמצות. שריר הנזעם יצא בהפגנתיות בעת נאומו של מודעי, אך אנשיו דירבנו אותו להשיב מילחמה. הוא חזר בעוז לאולם ודרש מקעטבי את רשות־הדיבור, אחרי מודעי. קעטבי נאלץ לסרב, בעיקבות הבטחתו למודעי, והשיב לו בהתנצלות ובהכנעה: „מבקש סליחה מיושב־ראש הנהלת־המיפלגה (שריר) שלא יכולתי לאפשר לו לדבר..."

„העולם הזה" אסף את הפתקים הקרועים שהיו פזורים על שולחן הנשיאות, הדביק את הקרעים מחדש וכך חשף את ההתכתבות.

■ 500 אלף צופים האזינו במוצאי־שבת בתדהמה להרצאה חינוכית מאת המנחה לעת־מצוא, ראש־העיריה **שלמה להט**. להט הורה לקהל־עירו שלא לזרוק זבל על הדשא בעת הקונצרט החגיגי, לא לקום לכבוד הנשיא במהלך הערב, אך למחוא, לעומת זאת, כפיים והוראות אחרות שבלעדיהן, ספק אם הקהל היה יודע כיצד להתנהג. פרט לכך, הוא הפנה את תשומת ליבם של המאזינים מכורח, כי יש שירותים בשטח ויש מישטרה.

■ במהלך אותה הרצאה הסתבר לקהל הגדול, כי לראש־עירם יש חברים ואוהבים רבים. את **זובין מהטה**, המנצח הנודע, כינה המנחה „זובין יקירי," ואילו ראש־הממשלה שמעון פרס, כך סיפר, מכנה אותו „צ'יץ' יקירי!"

■ **קסיוס קליי** עורר סקרנות רבה בהגיעו ארצה. מעריצים רבים קידמוהו בפתחו של מלון קינג־דייויד הירושלמי והתרשמו בעיקר ממספר מלוויו: כושי ענק־מימדים הילך מצידו האחד; כושי גבוה, שנראה ככדורסלן, מצידו השני; יועץ־סתרים יהודי ועוד עוזר.

המלווים השונים לא הורידו עין מכוכב־העבר. הם תיקנו את דיבורו הלוקה (עקב מחלה קשה), ללא־הרף: „התכוונת לכך, התכוונת להוא..."

■ קליי, או כפי שהוא נקרא בגילגולו החדש — **מוחמד עלי** — הסכים לעשות את כל אשר ביקשו ממנו. הוא חתם לכמות נכבדה של ילדים אוטוגרפים על מפיות, פיסות־נייר וכל מה שהזדמן לידיו, הוא הצטלם עם עוגה, הצטלם עם כפפות־אגרוף ובלעדיהן.

■ שאלת־השאלות שנשאל האלוף לשעבר היתה — האם הוא באמת, כפי שהצהיר בעבר, הגדול מכולם? קליי, או שתפס צניעות בלתי־מוסברת, או שדקלם את עצות־מלוויו, ענה: „איני חושב שאני הגדול מכולם, אבל הייתי בין הגדולים, ללא־ספק. את האימרה המפורסמת הזאת אמרתי לצורך פירסומת, והיא אכן שרתה אותי היטב!"

■ אותות־המחלה בה לקה (מחלה העלולה לפקוד מתאגרפים, בעקבות החבטות הרבות שהם סופגים בראשיהם במהלך הקאריירה שלהם), ניכרו בעייפות ובכבדות שאפיינו את צעדיו של קליי ועוררו ממש רחמים. רוב הביקור נוצל על ידו, פרט לפגישה עם מנהיגי האומה, לשינה ומנוחה.

דפנה ברק

אביגדור קהלני איכזב את מארגניה של מסיבה בתל־אביב. התת־אלוף הופיע לחגיגה עם אשתו דליה ובמשך כל הערב התרכז באכילה ובלגימה.

אליאס (מימין) אינו רק שחקן מחונן. בימים אלה הוא מציג תערוכה של ציורים שלו. לפתיחה החגיגית באו השחקן ראובן שפר (משמאל) והשחקן יעקב בנאי ששמעו מפי אליאס סיפורים על התקופה הסוערת שאותה בילה בצעירותו בפאריס העליזה.

המנהלת בשער מזה שנתיים מנהלת חיה שוהם את נווה־תירצה, שבו נמצאות כיום 95 אסירות, ביניהן 11 ערביות. ערביות אחרות שוחררו בחילופי השבויים.

תיקווה ארביב היפהפיה מחכה בימים אלה ל־פסק־דינה, אחרי שנעצרה עם עליזה ביטון ושרה „שמוליק" אנג'ל באשמת סחר בהירואין.

פנינה חיים (26), כחולת־עיניים, התפרס
פסה בנמל־התעופה. היא
במשך 19 יום לשרותים, כדי למנוע הוצאת סמים

לא ייאמן כ

לבית הכלא נווה־תירצה באו לראשונה ספר־צמרת ומאפרת. „העולם הזה" היה במקום

יהודית קרן הוכתרה על־ידי העיתונות כ„מלכת התכשיטים", ונדונה למאסר של שנתיים. לטענתה, למרות התואר המפוצץ, היא לא נתפסה מעולם „על חם" כשבידיה תכשיט גנוב.

תחת שמירה צמודה מסרק ספר־הצמרת דן דין את האסירה אורית אר־ביב, שהתפרסמה השבוע אחרי שהסכימה להינשא ל־ אסיר־עולם. דן
תסרוקתה לחת
למטה, משמאל: ה

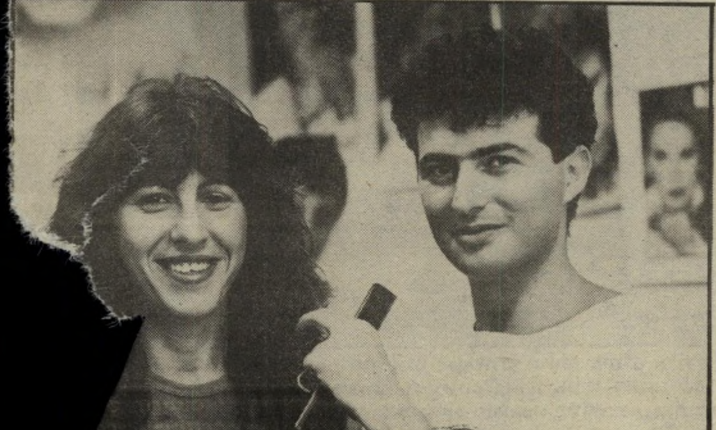

אמא התמונה ליד מיטתה של אורית ארביב. היא ילדה את הבן בבית־הסוהר, גידלה אותו שם במשך שנתיים. משמאל: האסירה אורית והספר דן דין.

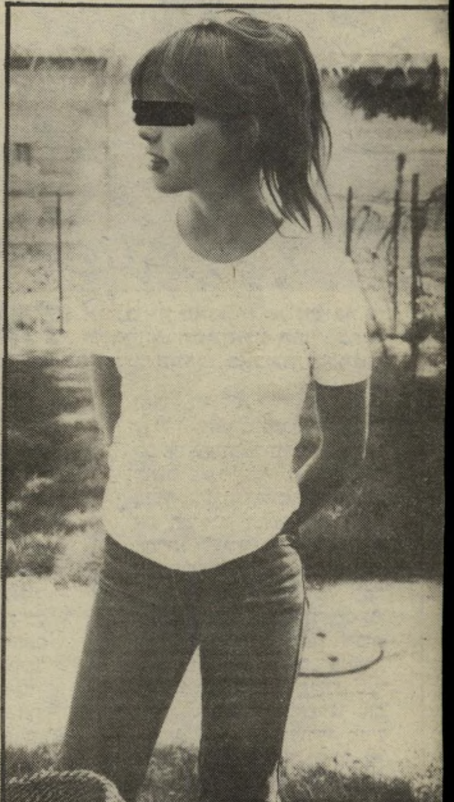

קטינה יפהפיה, בלונדית כחולת־עיניים, שהיתה זוכה בקלות בכל תחרות־יופי. היא יושבת זו הפעם השלישית בכלא.

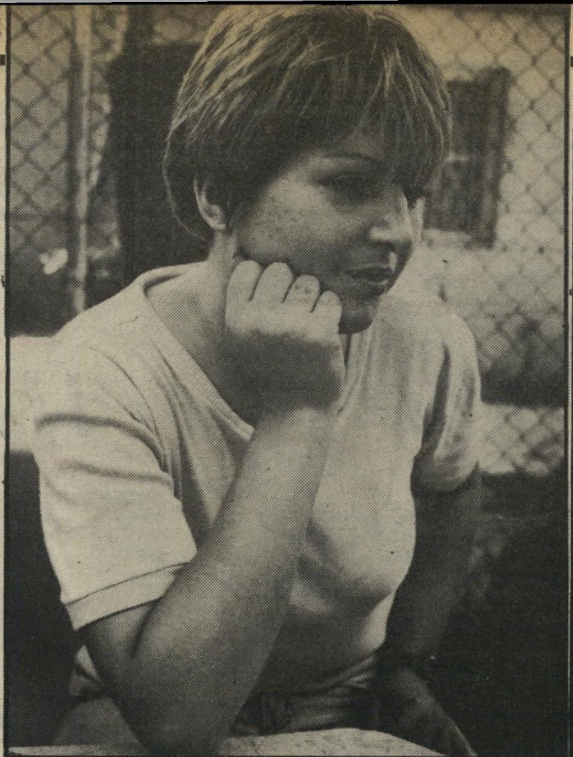

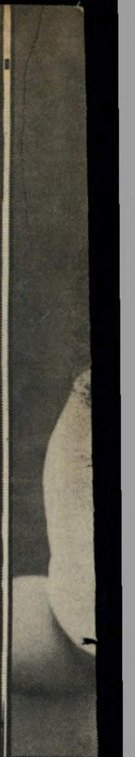

עליזה ביטון שהיא שחרחורת יפהפיה, נדונה לפני שבוע למאסר של שנתיים על חלקה ברשת שעסקה במיסחר בסמים.

ריטה נגר היפה היא נרקומנית. היא גיסתו של אבישי נגר, האסיר היחידי במדינה שנדון למאסר־עולם, למרות שגופתו של הנרצח לא נמצאה מעולם.

עידה אבו־עידה בדווית שנתפסה על התחזות כחיילת־צה"ל. היא נדונה ל־ארבע שנות־מאסר, מפני שתקפה את השוטרים שבאו לעוצרה.

ה כשנת־ א יצאה קיבתה.

יסופרו

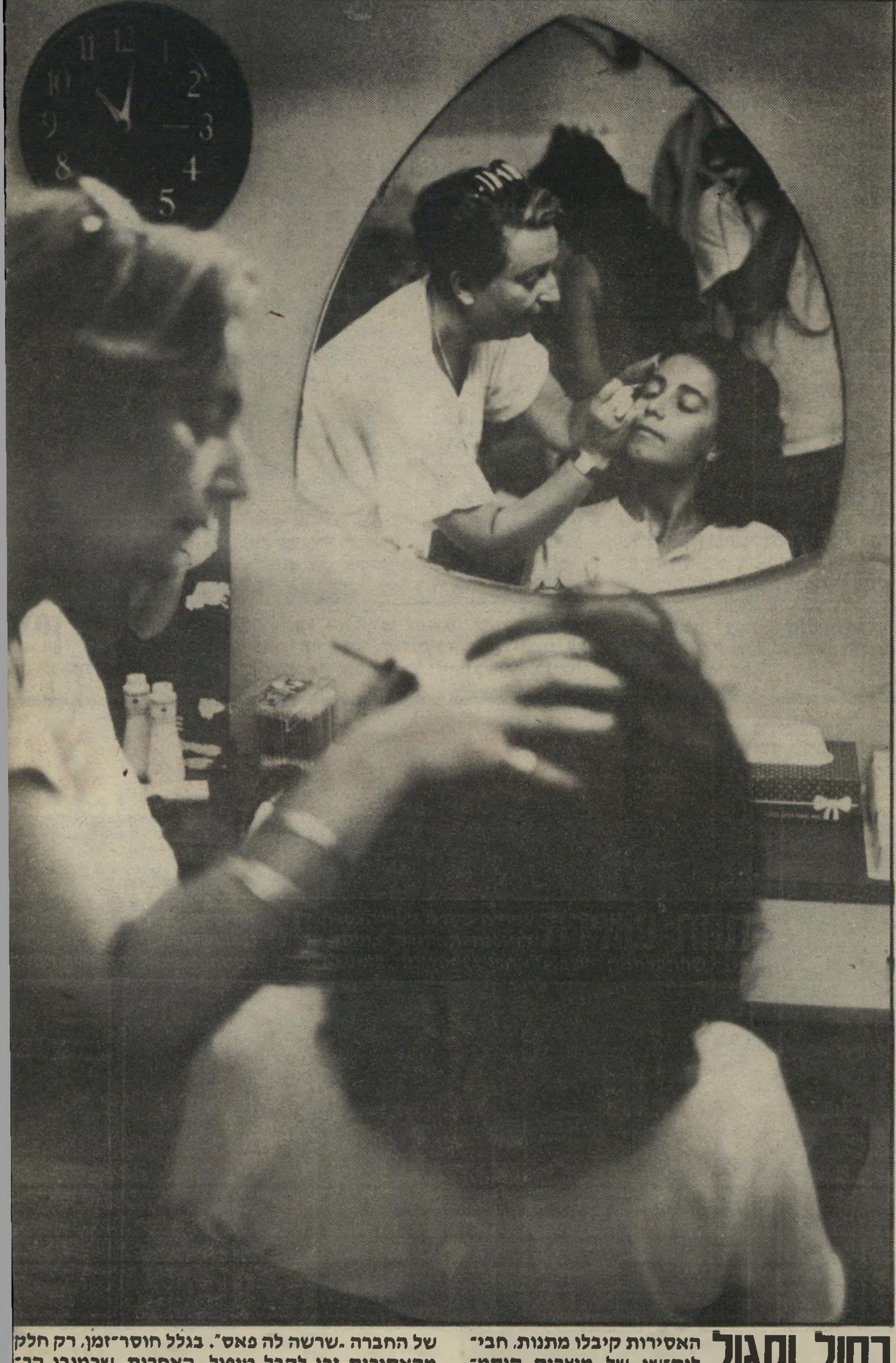

כחול וסגול האסירות קיבלו מתנות, חבילות־שי של מוצרים קוסמטיים שהובאו לכלא על־ידי ויקי אברמוביץ, מאפרת של החברה „שרשה לה פאס". בגלל חוסר־זמן, רק חלק מהאסירות זכו לקבל טיפול. האחרות, שכמובן הר־גישו עצמן מקופחות, פרצו בצעקות־מחאה קולניות.

„אני נופלת עלייך, אם זה לא יוצא טוב!" הודיעה האסירה ה־מפורסמת אורית ארביב למלכה אול־מרט, סגנית מפקדת כלא נווה־תירצה, כשזו ניסתה לשכנע אותה להסכים להסתפר על־ידי ספר־הצמרת התל־אביבי דן דין.

דן בא לכלא ביום השני שעבר, כשהוא מלווה על־ידי שני עוזרים ו־צוות של העולם הזה, כדי לספר ולס־רק אסירות בפעם הראשונה בתולדות הכלא.

בכלא, התקבלה הפמליה על־ידי מפקדת־הכלא, חיה שוהם. היא הודיעה שנאסר לספר אסירות שעדיין לא נשפטו. החוק דורש שלא לשנות את צורתה של נאשמת, לפני מתן גזר־דין. ואילו האסירות השפוטות תקבענה בעצמן אם ברצונן להסתפר, להצטלם או להתראיין.

סגניתה של שוהם, מלכה אולמרט, שהיא גיסתו של חבר־הכנסת אהוד אולמרט, ושתי סוהרות נוספות, ליוו את המישלחת לחדרון קטן, שהתגלה כמיספרה של בית־הכלא. בדרך היה צורך לעבור כמה מחסומים, שנפתחו רק אחרי צילצול מתאים מידי הסוהרות המלוות.

במיספרה חיכו ארבע אסירות־תל־מידות חדשות של קורס־ספרות, ש־נפתח בכלא על־ידי מישרד־העבודה. בשלב מאוחר יותר הובאו מסיימות הקורס הקודם, שנמשך שנתיים, ואשר בסיומו קיבלו בוגרות־הקורס תעודה

(המשך בעמוד 28)

בטיח לבוא שנית לכלא, כדי להכין את נה שתיערך בעוד שבועיים. בתצלום אסירה הבדווית עידה אבו־עידה בתאה.

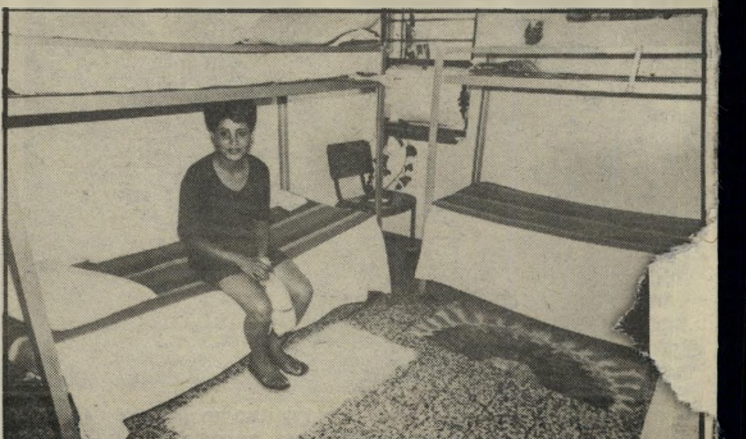

כמעט ביירות בתל־אביב ★ תחתונים סקסיים ליום־ההולדת ★ משליכים את הילדה לים ★ רבע הנאום של המזכ"ל

רפי, תדליק את האורות!

רפי אהרון המחזאי (שלישי מימין) ניצח על הרמת הכוס. מימינו: שימעון סיאני ורזי אמיתי. משמאלו: כוכבה הררי, ליביה חכמון ויעקב איילי. לפני שהוגשו הפיתות נשא ישראל קיסר נאום, חלקו בשפה התימנית. המזכ"ל אמר כי ראה רק רבע הצגה – לכן ישא רק רבע נאום.

לתימנים היה זה ערב שכולו סיפוק. הם באו לחגוג במסיבה לכבוד הצגת הבכורה של ציון, מחזה שנכתב בידי **רפי** („חיים, תדליק את האורות!") **אהרון** ובויים בידי **רזי אמיתי** — שניהם מראש־העין. גם שניים מה־שחקנים הם תימנים — **כוכבה הררי** ו**שימעון סיאני**. השחקנית השלישית, **ליביה חכמון**, היתה במיעוט. הוריה נולדו בלוב.

תימנים מפורסמים שבאו למסיבה היו נציב שירות המדינה **אברהם נתן**, שבחר להתיישב ליד **ישראל קיסר**, סמוך ל**אביגדור קהלני** ול**אביהו מדינה**. הנציב והמזכ"ל הירבו להמתיק סוד, והיו ששיערו כי הם מדברים על הגזירות הצפויות.

לחוגגים הוגשו פיתות חמות, חמו־צים מעשה־בית, סלטים ותבשיל תימני חריף מאוד, שסחט קריאות־התפעלות מן התימנים שבקהל. התבשיל נקרא שעועייה, והוא עשוי מן הנתחים ה־פנימיים של עגל־חלב מובחר. אחרים שלא הורגלו במאכל החריף, רצו למיט־בח וחיפשו כוס מים קרים.

ליביה חכמון (32) הירבתה להצחיק את הנוכחים בפרצופים שעשתה. ל־מסיבה בא גם בעלה של חכמון, השחקן **יעקב איילי** (27), ששיחק בלהיט מאחורי הסורגים.

ציון לוי המיסעדן שאירח את משתתפי ההצגה ששמה כשמו, במיסעדה הנושאת את שמו. לוי קיפץ בהתלהבות על השולחנות ושר בתימנית, בעודו אוחז בידו האחת כוס־יין ובשניה נרגילה.

מכוערות לא היו שם

„זה בדיוק מה שחסר לי, לעבוד ביום ההולדת שלי," התלוננה הדוגמנית **נטע רמון** כשנכנסה בחצות לקפה תל־אביבי. אולם בפנים, תחת תצוגת־אופנה, ציפתה לה מסיבת הפתעה לרגל יום הולדתה ה־27, והרבה מתנות, כמו זוג תחתונים סקסיים, בגדים ותכשיטים.

נטע רמון הירבתה לרקוד כל הערב. הדוגמנית לבשה חולצת־משי כתומה, בעלת כתפיים מרופדות ומחשוף נדיב, ומיכנסיים קצרים. מאחוריה הדוגמנית יהודית ארדיטי, שהשתוללה לא פחות

יום הולדת רטוב

אחרי הטבילה הראשונה רצה כלת יום־ההולדת, **אירית כרמלי**, שוב לתוך המים (למטה), כשהיא מושכת אחריה את מטביליה.

אירית כרמלי בת ה־22 הושלכה לים בעיצומה של מסיבת יום־הולדת עליזה שערכה לה אמה, מפיקת המכביה.

חני פרי הדוגמנית החליפה עם שכניה לשולחן כל מיני עצות סודיות על חפיפת שיער. כשהוגשו לשולחן סיגרים מארוקאיים ממולאים בשר בטעם פיקנטי, לא טעמה מהם הדוגמנית היפהפיה, בטענה שהם חריפים מדי בשבילה. את מצע עלי־החסה, שקישט את המגש של הסיגרים, היא דווקא אכלה

תמי בן־עמי הירבתה לזלול קציצות־פלאפל לבנוניות, המתו[...] בלות בכוסברה. כשאזלו הקציצות בצלחתה[...] דרשה בן־עמי מן המלצרית להביא מטען נוסף מן הקציצות הטעימות[...]

חוץ מהנבחרת הלאומית הבלתי־נמנעת של דוגמניות־הצמרת, היו ב־מסיבה כמה גדודים של דוגמניות קצת פחות מפורסמות, אבל לא פחות יפות.

תמי בן־עמי משכה תשומת לב כללית בכיסוי־הראש שלה. הדוגמנית חבשה מיבנה ענקי דמוי מניפה, שהיה עשוי ממשי ציבעוני ומקושט בנוצות־טווס. בידיה החזיקה ארנק אקזוטי ומוזהב בצורת צדף.

ליד בן־עמי נראה בעל חברת־הל־בשה גדולה, שהעדיף לפלרטט דווקא עם אחד הצלמים. האופנאי התקשט בעניבת־פרפר חומה, עשויה עור, וב־מיכנסי־עור שחורים והדוקים מאוד.

על הכיבוד המשמין, שכלל עוגות־קצפת ופירות טריים, לא היו הרבה קופצים בין הדוגמניות הדקיקות. מה שחוסל בכמויות באותו ערב היו מש־קאות חריפים למיניהם.

בסוף המסיבה, שנערכה בקפה פילץ, נפתחו המתנות, שרבות מהן היו יקרות־ערך.

דויד אדמון הפירסומאי הירבה ללגום יין. העיתונאית ג'ודי ניר (מ־שמאל), שחבשה על ראשה פרח מלמלה ענק, ניסתה לדלות מפיו רכילות. בתצלום למטה: הדוגמנית נט[...] רמון הירבתה לרכל על דוגמנית, שלא נכחה ש[...] וטענה כי יריבתה „גדלה בזבל" וכי היא „חולת נפש[...]

ליליאן קפון היא דוגמנית עולה חדשה, שעדיין לא למדה לכתוב עברית. כשביקש ממנה העולם הזה לאיית את שמה, נחלץ לעזרתה הידיד איתו רקדה. היא החליפה את בני־זוגה בכל ריקוד.

הארז העקור

ישראלים רבים היו רוצים לשכוח את מיסעדותביירות, אך בתל־אביב יש אחד שדווקא מתגעגע לאוכל לבנוני. המיסעדן **ג'קי רונן** פתח מיסעדה מיזרחית, המתמחה במאכלים לבנוניים — עיקרם ממולאים שונים, ברוטב נענע ולימון, תבשילי שקדים וצנובר, כבש בתנור ועל אסכלה ודגי־ים.

לכבוד הפתיחה קישט רונן את ה־מידרכה שליד המיסעדה בארז לבנוני, שאותו עקר בשירות המילואים שלו בארץ־הארזים, וסחב כל הדרך לתל־אביב. בין הקרואים הסתובב הד"ר **יוסי דיין**, סגן מנהל מחלקת־הלב בבית החולים איכילוב. הדוקטור החזיק בפיו סיגר עבה ועל מותניו ענד מכשיר איתורית. תשומת־לב משך הפיזמונאי **דידי מנוסי**, שבא יחף, על גופו הוא לבש גלבייה אפורה וכמעט שקופה.

מיכאל רותם

בוקר פנוי נוסח 1985

בסך הכל היה לי בוקר די פנוי. הייתי צריכה לדבר עם שלושה אנשים בטלפון ואחר־כך לשבת ולהתבטל. אצל הראשון היה תפוס. את מיספר־הטלפון של השני לא ידעתי, אבל זו לא בעיה, כי יש הרי מודיעין 14. חייגתי. „כאן מודיעין שלום. כל העמדות תפוסות. אנא המתן ותיענה לפי התור תודה. כאן מודיעין שלום...” ככה 200 פעם. לא בשבילי. אני יכולה להשיג מיספר־טלפון בלי עזרתה של התקליטיה הלאומית. הרי שלמה יודע את המיספר של ההוא. חייגתי לשלמה. „שלום, זו מזכירה אלקטרונית... בהישמע הציפצוף...” לא השארתי שום הודעה. טוב, למי עוד עשוי להיות מיספר־הטלפון של ההוא? לאיריס, כמובן. חייגתי. „שלום כאן איריס, כמו שאתם מבינים אני לא בבית...” גם היא לא בבית. מה עכשיו? נסיון אחרון לטלפן ליוסי, שהוא עורך־דין ובטח יש לו ספר של עורכי־הדין וגם בטח יוסי נמצא במישרד. או לפחות השותף שלו. רעיון גאוני. חייגתי. „שלום כאן מישרד עורכי־דין --- כרגע איננו נמצאים במישרד. נא השאר הודעתך ונתקשר עמך בהקדם. תודה.” בבקשה! לכו לעזאזל שניכם.

עם הזנב בין הרגליים חזרתי ל־14. „שלום כאן מודיעין. כל העמ...” נזכרתי פיתאום שיש לי עוד שני טלפונים לעשות וחזרתי לראשון, שהיה קודם תפוס.

הופה! הצלחתי! אחד אפס לטובתי. אפשר למ־חוק אותו מהרשימה. בסך הכל רק 10.30 בבוקר. יש זמן. בכוח האינרציה להמשיך ולהצליח. עזב־תי את ההוא עם מיספר־הטלפון הלא־ידוע ופניתי לשלישי ברשימה. לאט־לאט אני מחייגת 414753. „הלו, כאן מזכירה אלקטרונית. נא השאר הודעתך. במיקרים דחופים נא טלפן לביי־פר עבור מיספר 113.” טילפנתי. קודם שלוש דקות של „כאן שרות טלפונים. כל הקווים תפוסים. נא המתן לתורך.” אחר־כך קול אנושי: הלו? הלו, אני אומרת. זה תקליט או בן־אדם?

מה?

תסלחי לי. אני רגילה לדבר עם תקליטים. אפשר לקשר אותי עם מר --- מה מיספרו?

113!

מייד אעביר את הודעתך. תודה!

תוך חמש דקות טילפן אליי ארון אחד ואמר שמיספרו 113. אני לא מכירה את הבן־אדם הזה. אמרנו סליחה, טעות וסגרנו. עוד טלפון אחד לביתו של המתחזה ל־113. אני משאירה לו הודעה שהוא אימבציל ואידיוט שלא יודע את המיספר של עצמו. בסך הכל נשאר לי עוד טלפון אחד לעשות. מה הבעיה, רק 11.15. שוב מודיעין 14. חיוג ביד אחת והחזקת שתי אצבעות של היד השניה כדי שיהיה מזל. הצליח! הצלחתי!

כאן מודיעין 14, אפשר לעזור לך?

תן לי בבקשה את מיספר של---

תודה.

כיפק הי, אני צועקת לעצמי שלוש פעמים ומרימה את השפורפרת. 656863. „כאן ביתם של --- ו--- כרגע איננו נמצאים בבית. נא השאר הודעתך...” למה אני מתעצבנת כל־כך. השעה רק 12.45 וכל הבוקר לא עשיתי כלום.

בבקשה

ילדה נחמדה בת 12 שאיבדה בנסיבות טרגיות את כלב הקוקר־ספנייל האהוב שלה, מבקשת לאמץ כלב קוקר־ספנייל חדש, ממין זכר.

היא מבטיחה יחס חם ואוהב ובית חם ותרבותי. רק בהצעות רציניות, נא לפנות לטלפון 03־419588.

כבוד השר או כבוד הרב

מה שהכי־נפלא בארץ הזאת שכל יום קורה בה משהו שאי־אפשר להאמין שהוא יכול לקרות. ארץ ההפתעות הבלתי־מוגבלות, נראה לי השם הכי־מתאים למקום הזה.

הנה, רב בישראל ושר בישראל אומר בשידור טלוויזיה שאסון האוטובוס נגרם מפני שאנחנו לא שומרים שבת והולכים להבימה.

כאילו אסור לשתוק על דבר כזה, למרות שכולם כבר הגיבו. כאילו אם אתה לא מגיב על דיברי הטימטום, הזדון והרשע אתה לא ראוי לתואר בן־אדם. אבל אם אתה בן־אדם, ולא חשוב מאיזה סוג, אתה פשוט לא יכול להגיב. אתה לא יודע איך מגיבים על דבר כזה. מה בכלל משפיע על אנשים מהסוג של פרץ?

הדבר היחידי שאני עושה מאז, זה להתבייש. לא מתביישת בשבילו. מתביישת בשביל עצמי, שיש לי כוהני־דת מהסוג של הרב פרץ. כל הזמן מתביישת.

תיזכורת

אם דווקא בימים אלה אתם חוגגים איזה יום־הולדת או יום־נישואין או סתם הזמנתם אורחים חשובים שיש לכם חשק לעשות עליהם רושם, למה שלא תגישו את הפונץ' הקר בתוך קערה עשויה מאבטיח גדול ומרוקן?

ולמה לא להגיש סלט־פירות באותו כלי?

אגב, הרקת האבטיח היא עבודה של חמש דקות, ואת ההתחלה שלה יכולים גם הילדים לעשות. תפסיקו אותם לפני שהם מגיעים לד־פנות, כי שם צריך לחתוך ביתר זהירות כדי שיהיה יפה.

בהצלחה.

לא לחכמים מדי

כבר שבוע שאני ברוגז עם כמה מהחברים הכי־טובים שלי, והכל בגלל סרט שבכלל לא ראיתי.

ביום השישי בצהריים נערכה הקרנת הבכורה של חסמבה, וכמה שעות יותר מאוחר נפגשו אצלי כמה חברים. בימאי־קולנוע אחד, עורכת־סרטים אחת, מבקר־קולנוע אחד ושני אנשים אינטליגנטיים סתם. נושא השיחה היה איזה סרט נורא זה חסמבה. כמה העריכה שלו גרועה, איזה קסטינג (ליהוק) בלתי־מתאים עשו לו, כמה הבימוי בינוני ואיזה מישחק נורא הציגו כמעט כולם. בקיצור, קטילה מוחלטת פה־אחד. לא השתתפתי בהילולה, כי לא ראיתי את הסרט. אחר־כך הגיעו שני הילדים שלי והחבר שלהם, שראו את הסרט באותו יום. שאלנו אותם מה דעתם ושלושתם אמרו שהיה נהדר והם נורא נהנו ואם אפשר לסדר להם שיראו את הסרט שוב.

היה רגע דומיה, אבל חבריי המלומדים התגברו עליו ובהתעלמות מוחלטת מדעתם של הילדים (שהסרט מיועד להם, אם אני מבינה נכון) המשיכו להסביר אחד לשני כמה הסרט רע.

כאן נכנסתי אני לאירוע והודעתי להם שהם כולם דבילים, חסרי־אחריות ואכולי־קולטורה. ונניח שהקסטינג לא היה בסדר. ונניח שהעריכה איומה. מי מרגיש בזה מלבד 32 עורכי־הסרטים בישראל? ילדים רוצים לראות סרט ולצאת ממנו מבסוטים, וזה בדיוק מה שהסרט הזה עשה להם. מי בכלל נתן לכל החכמולוגים האלה תפקיד של אלוהים? ילד בן 10 חושב שהסרט שהוא ראה הוא נהדר ואיש מבוגר עומד מולו ובחיוך של התנשאות מסביר לו שהוא טועה והסרט לא נהדר, ובכלל אם לילד יש שכל, גם הוא צריך להגיד שהסרט מחורבן. באיזו זכות?

היו צעקות בבית שלי והיו התנצחויות וכולם, כמובן, היו נגדי ואני לא ויתרתי בקלות. בסוף הם שלפו את הארגומנט הכי־מפוצץ שלהם. „צריך לחנך את הילדים כדי שבבוא הזמן הם יאהבו סרטים בעלי־איכות.” מעניין אותי איזה סרטים הם ראו בילדותם שהיום הם רצים לראות את אשתקד במריאנבד בפעם ה־30 ואת תותי־בר בפעם ה־19?

יש לי עצה לעושי־סרטים לילדים: לחסמ־בה תזמינו רק ילדים. שהגדולים והמשכילים ילכו לפדרה פדרונה, ואז שני הצדדים יהיו מבסוטים.

תודה מיוחדת

לגברת פולה מוזס, לאבנר יריב ולאריה נוישטיין, שכל אחד מהם נתן לי במתנה קופסת סיגריות, ובכך הציל את חיי האומללים ונטולי

מצילה מוזס

הניקוטין בזמן שביתת דובק. בהצלת חיי איפשרו האנשים היקרים האלה את המשך הופעתו של מדור זה.

פינת בן־יהודה

בגלל סיבות שאינן תלויות בי נרחה המדור לשבוע הבא. עם המניאקים של השפה הסליחה!

דניאלה שמי

שידור

צל"ש

תוכנית עשירה

● **לניסים מישעל**, עורך ומגיש התוכנית מוקד, ששב אל המירקע אחרי תקופת היעדרות של כמה שבועות. מישעל חזר בכוחות מחודשים, כשעימו רעיונות חדשים. הפעם היווה נושא המישדר את מרכזו, ולא אדם מסויים, כמו בדרך־כלל. כדי להמחיש את נושא הגיזענות ואת תופעת הכהניזם, שילב מישעל, נוסף על מומחים שונים שישבו באולפן, גם ניידת־שידור שהוצבה בישיבה התיכונית נחלים. שם אפשר היה ללמוד ממקור ראשון מקצת מדיעותיהם של בני־הנוער הדתיים. המישדר יצא מן הניכור של האולפן אל העם שמחוצה לו. זוהי מגמה חדשה במוקד, שתימשך גם להבא.

אחת מיותרת

● **לאסתר דר**, שהכינה כתבה למבט שני תחת הכותרת יפות יפות, שעסקה בשלוש נשים: **פנינה רוזנבלום, קארן דונסקי** ו**רותי גלזר**. למרות הפיתוי הרב, כשמתעסקים ביופי הנשי, לזלזל בנשים אלה וללעוג להן, לא ירדה דר לרמה זו. הקריינות של **כרמית גיא** הועילה, והטקסט עבר בצורה קורקטית, ללא נימה של ציניות או סארקאזם.

כמו תמיד גנבה פנינה רוזנבלום את ההצגה. למרות שהתוכנית היתה אמורה להיות על שלוש נשים, היא התרכזה בעיקר ברוזנבלום, בילדותה, בביתה ובדיעותיה, קצת פחות בדונסקי וב־עיסוקיה השונים על מסלולי הדוגמנות, ובכלל לא ברותי גלזר. לא היה ברור מי היא ומה היא עושה בתוכנית, פרט לקטע מוזר שבו צולמה במידרחוב הירושלמי, כשהיא לבושה בצורה פרובוקטיבית ומושכת את תשומת־לב הקהל. כאן אולי לקתה הכתבה, ולא הצליחה להשיג איזון בין שלוש הפנים היפות.

צל"ש מיוחד מגיע גם **לחיים יבין**, העורך הראשי והמגיש של מבט שני, המצליח כבר מזה חודשים רבים להחזיק תוכנית ברמה גבוהה, כשהיא מתעסקת בזוויות מעניינות של הדברים. בניגוד לשערוריות בטלוויזיה, הפוגעות לעיתים ברמת המישדרים, נשארה התוכנית מבט שני ברמה גבוהה אחידה, ולא ניזוקה מן הקיצוצים והעיצומים למיניהם, בינתיים.

חרב הגזירות הכלכליות מונחת גם על צווארה של תוכנית זו, ובעוד כמה שבועות יתחילו לשדר שידורים חוזרים ותוכניות קנויות מחו"ל, בגלל חוסר־תקציב להפיק כתבות חדשות.

עזב את האולפן באמצע

אולפן מבט לחדשות היה מוכן. הקריינים ישבו על כיסאותיהם. על הכיסא השלישי הקיים ליד השולחן ישב **אהוד יערי**, כתב הטלוויזיה לענייני־ערבים.

לפי התוכנית היה צריך יערי לקרוא קטע, שילווה את צילומי־הלוויין מביירות, שבהם נראו חטופי מטוס טי.וו.איי. קטע הלוויין היה מורכב משני חלקים, ויערי היה אמור לומר כמה מילים גם בעשרים השניות שבין שני החלקים.

יערי כעס על העריכה, וביקש שישנו אותה. לא שינו אותה, והוא עזב את אולפן מבט באמצע המהדורה, כשהוא משאיר את **שימעון טסלר**, מגיש המהדורה, ואת **אלי ניסן**, העורך, פעורי־פה וחסרי־אונים. הקטע שצולם בביירות שודר, בחלקו, ללא טקסט מלווה.

במחלקת־החדשות אומרים שזה דבר חסר־תקדים, שכתב עוזב את מקומו באמצע השידור החי.

כתב יערי
אין תקדים

מאחורי המיקרופון

שותפות בתוכנית

לתוכנית יש עניין, שאותה מגיש כבר תקופה ארוכה **גבי גזית**, הצטרף שותף חדש — **עמיקם רוטמן**. רוטמן אמור היה לקבל תוכנית אישית יומית, שהיתה אמורה להיות משודרת מייד אחרי יש עניין, אך מסיבות תקציביות ואחרות לא יצאה התוכנית אל הפועל, ותחת זאת צורף רוטמן לצוות יש עניין.

מחפשים מגיש ליומן

צבי לידר, מי שערך והגיש את יומן־הצהריים של קול ישראל – בחצי היום — נסע לשליחות בחו"ל. את תפקידו קיבל **אבנר תבורי**, שערך והגיש את יומן הערב. כבר תקופה ארוכה שתבורי רוצה לעבור ליומן הצהריים, מאז עבר לגור בתל־אביב. עורך בחצי היום מתחיל את עבודתו בבוקר ומסיים בצהריים, מייד עם סיום שידור היומן. עורך יומן הערב, לעומתו, מתחיל את עבודתו בבוקר, ומסיים בערב.

הומור בחופשה

תחנת גלי־צה"ל מתחילה בסידרת־תוכניות חדשה לקיץ. במיסגרת זו יוצאות כמה תוכניות לחופשה. הבולטת ביניהן היא יתוש בראש, תוכנית ההומור והסאטירה. מסתבר שכמעט בו זמנית ביקשו רוב מצחיקני התוכנית לצאת לחופשה, כדי לרענן ולחדד את מוחם ו־בדיחותיהם. **בתיה שושני**, עורכת ומפיקת התוכנית, החליטה בהזדמנות זו לקחת את כל ימי החופש שהצטברו לזכותה. התוכנית יוצאת לחופשה של חודשיים.

שינויים אחרים ייערכו רק בשידורי סוף־השבוע — ימי שישי ושבת. התוכנית גלגלי צה"ל, ששודרה בכל יום שישי בין 12 ל־2 בצהריים, ושעידכנה את הנהגים על הקורה בכבישי הארץ, יורדת, ובמקומה עולה תוכנית חדשה: סנדלים, שעתיים נעולות על דורי בן־זאב.

יומן השבוע של גל"צ, במצב הנוכחי, ששודר עד כה בכל שבת במשך שעתיים, מן השעה 10 בבוקר, מתקצר לשעה אחת, ואחריו יהיו שעתיים של תוכנית הנקראת מחוף לחוף, אותה יגישו **ארז טל** ו**יאיר ניצני**, אחר מכוכבי להקת תיסלם ז"ל.

גם רשת ג' של קול ישראל מרעננת את מישדריה לקראת הקיץ. התוכנית אגן הים התיכון, תוכנית של שירים מיזרחיים, ששודרה עד כה רק פעם בשבוע, תשודר מעתה בכל יום ב־8 בבוקר, במשך שעה אחת. אחריה תהיה תוכנית אישית חדשה עם **מלאכי חיזקיה** בשם עושים רוח.

בימי שישי בבוקר ב־8 תשודר תוכנית מערכונים ופיזמונים בשם אותי זה מצחיק, עם **אורלי מורג**.

בכל התוכניות האישיות, כך מבטיחים עורכי רשת ג', יוכלו המאזינים להתקשר לאולפן ו־להשתתף באופן פעיל.

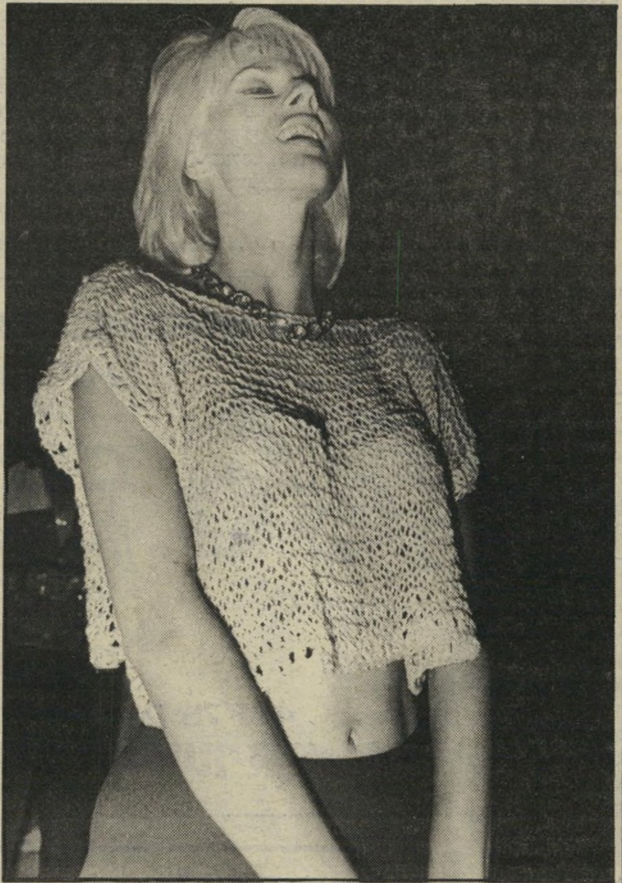

כתבת דר ויפה רוזנבלום
בלי זילזול, בלי קינטור

קיצוצים או סיכסוכים

סיכסוכי־העבודה, האוכלים כל חלקה טובה במשק, זוחלים לאט, אבל בביטחון, גם לכיוון רשות־השידור. הפעם המדובר באנשי הרדיו.

העילה היא כתב־רדיו בשם **אברהם לאלו**, בעל ותק של 17 שנה בקול ישראל. הוא היה בעבר ראש־דוכנה ואחר־כך כתב מוניציפאלי. מישרתו זו נלקחה ממנו, מסיבה בלתי־ברורה, והוא נשאר מובטל מאונס. אחר־כך התחילו עורכיו ומנהליו לשלוח אותו למשימות אחרות, ובשלב הבא קיצצו את מישרתו והעמידו אותה על ארבעה ימים בשבוע.

כל העניין לא מצא חן בעיני חברי ועד־העובדים. הם טענו שאין לשלוח איש ותיק כמוהו למשימות של כתב מתחיל, כמו עריכת מישאלי־רחוב וכתבות על זוטות, שאינן ראויות לאדם בעל נסיון כמוהו. חברי־הוועד רואים בכך סנונית ראשונה לרצונה של ההנהלה לכפות קיצוצים מרחיקי־לכת על העובדים. הם רואים במאבקו של לאלו מאבק מיקצועי ועקרוני. עתה מתנהלים דיונים איך לנהוג בעניין, תוך כדי אסיפות־חירום ופגישות בין־עירוניות בין אנשי תל־אביב לאנשי ירושלים באגודת־העיתונאים.

העובדים הכריזו על סיכסוך עבודה.

וזוהי רק ההתחלה.

מאחורי המירקע

"אנשים קטנים — פאשלות גדולות"

מישפט מישמעתי, ראשון מסוגו ברשות־השידור, הסתיים השבוע בזיכויו של הנאשם.

אנטון שמס, מפיק תוכניות בטלוויזיה הערבית, הוא מזה תקופה ארוכה בעל טור אישי במקומון הירושלמי כל העיר. לפני שנה החליט **אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור, לתבוע אותו לדין, לפי סעיף בחוק שרות־המדינה האוסר על כל עובדי־המדינה "לבקר את המדיניות של מישרדיהם, של מישרדים אחרים, או של הממשלה בכל צורה." כשהכוונה היא לדברים שכתב שמס בטור שלו.

זו הפעם הראשונה בתולדות רשות־השידור שנגד אחד מן העובדים מוגש כתב־אישום לפי סעיף זה.

הדברים מתייחסים למאמר בשם "על סוסים ואבנים", בן ארבעה חלקים. החלק הראשון מתייחס לראש־הממשלה, אז יצחק שמיר; החלק השני למישרד ראש־הממשלה; החלק השלישי לרמטכ"ל והרביעי ליועץ ראש־הממשלה לענייני־ערבים, אז בנימין גור־אריה.

במישפט אחד התייחס שמס לדבריו של שמיר, שאמר: "עוד יבוא היום שבו ייאמר בעם ובעולם שארץ־ישראל ומדינת־ישראל אחד הם." שמס כתב: "מישפט שמרים גבות."

במישפט אחר התייחס לדבריו של שמיר, שאמר כי חוסיין עשה את הטעות הגדולה ביותר של חייו כשהצטרף למילחמת ששת־הימים. שמס הגיב: "ראש־הממשלה רוצה לומר כי אנשים קטנים עושים פאשלות גדולות."

בפסק־הדין המזכה, נאמר ביחס למישפט זה: "השתכנענו כי במישפט אחרון זה מנסה הנאשם לכרוך יחד הן את המלך חוסיין והן את ראש־הממשלה שמיר, ולרמוז כי גם ראש־הממשלה, שהוא אדם נמוך־קומה, עושה טעויות גדולות. הרמז העולה מן המישפט האחרון הוא סתמי וכללי... ואינו מתייחס למדיניות מסויימת של ראש־הממשלה..."

בקטע אחר במאמרו התייחס שמס לבנימין גור־אריה, אז יועץ ראש־הממשלה לענייני־ערבים, שהציע לשמיר לפסול את הרשימה המתקדמת לשלום, ולא לאפשר לה לרוץ בבחירות לכנסת. שמס כתב: "שוטה המשליך אבן לתוך הבאר, רק אלף חכמים יצליחו למשותה." זהו תרגום של פיתגם ערבי.

בפסק־הדין נאמר: "פסילת הרשימה לא היה נושא למדיניות ממשלתית, אלא נדון בבית־המישפט... אין לראות בזה ביקורת על מדיניות הממשלה או מישרד ממשלתי..."

בית־הדין המישמעתי היה מורכב משלושה שופטים, **דניס גולדמן**, מן המחלקה המישפטית במישרד־המישפטים, ששימש אב בית־הדין, **אביבה גיתאי**, יועצת מישפטית של נשיא־המדינה ו**אמנון נדב**, כתב קול־ישראל לענייני־מיפלגות, שישב כנציג ועד־העובדים.

במהלך המישפט הופיעו שני עדי־הגנה, **יצחק רועה** ו**רפיק חלבי**. חלבי הסביר בעדותו את משמעותם של חלק מן הביטויים בערבית, ואת אופן השימוש בהם.

מישפטו של שמס נמשך כמעט שנה שלמה, אך זה, כך אומרים ברשות, מישפט קצר יחסית. מישפטים אחרים אורכים כמה שנים עד לסיומם.

■ *ענת סרגוסטי* ■

תשבץ העולם הזה 2496

מאת
אביגיל
ינאי

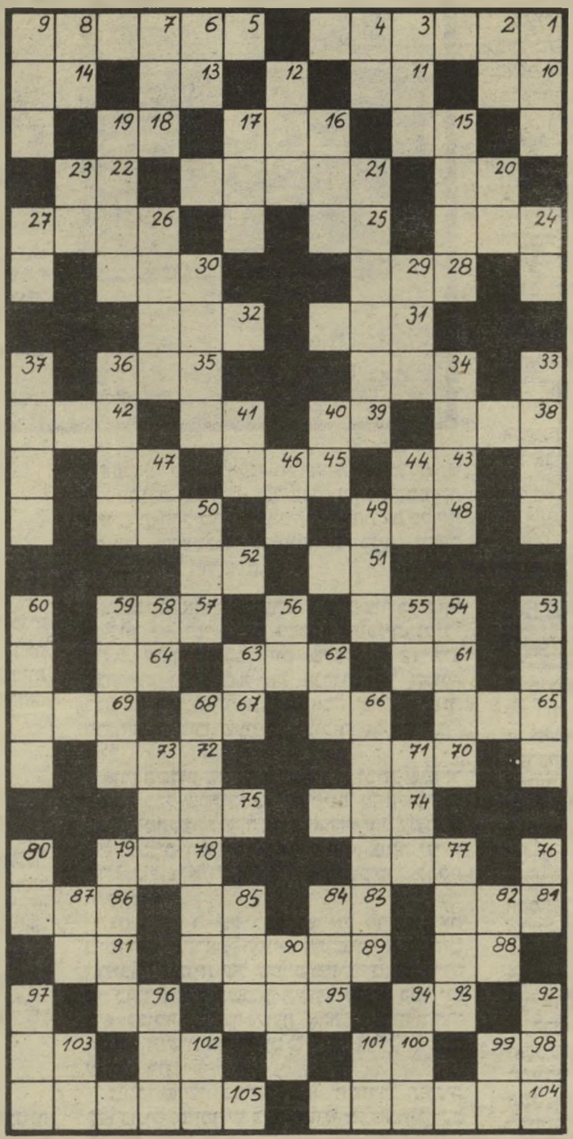

מאוזן:

1) גנוסיות; 5) כלי־הקשה; 10) בכור־נח; 11) מפרנס; 13) מרגיש; 14) צדיק תמים בדורותיו; 15) בושם (ח); 16) חור; 18) דל; 20) כלי לשמן; 21) בהשאלה — גולה; 22) מילת־שלילה; 24) חזרו ולמדו; 25) מרח בשמן; 26) נוטר; 28) שאף אויר; 30) עץ שנזכר במקרא; 31) גורל; 32) ברור, ודאי; 34) מקור מים חיים; 53) מוסר־כליות; 38) החלק השמן בבשר־החזיר; 39) מחפש; 41) אביון; 42) למרות; 43) מרחף; 45) דופן; 47) בסיס; 48) קטל; 50) חפר; 51) צליל מוסיקלי; 52) בן; 54) חמסן; 57) מעשה־רשת, קליעה; 61) זהב; 62) ערם, גבב; 64) דפנה; 65) שמו העברי של בוטום בחלום ליל קיץ; 66) תשלום־חובה; 67) מן הצאן; 69) יסוד כימי אל־מתכתי; 70) כחל; 72) ענף דק, נצר; 74) בעל־החיים האסור באכילה מן התורה; 75) שם אלוה הכל־יכול; 77) לאן? (לטינית); 78) סופר גרמני, בעל זאב ערבות (ש"מ); 81) ספורט מימי; 83) מילת־המעטה; 85) מחבר ומחזאי אירי (ש"מ); 86) גמל צעיר; 88) אבן טובה; 89) יסוד; 91) מרדף; 93) אחד מארבעה בנים; 95) המרחק שהכדור מגיע אליו בכח היריה; 96) משקה; 98) מים רבים; 100) שובב;' 102) חלק, שיעור ההשתתפות; 103) נהר בדרום־אפריקה; 104) דר־שיח; 105) התרגום הרומי הראשון של כתבי־הקודש מעברית.

מאונך:

1) גילה, הוציא לאור; 2) מילת־רבוי; 3) עיר בכנען מימי כבוש יהושע; 4) איש ארץ־השפלה; 6) לבן, נקי; 7) אבן מן החושן; 8) מטבע מן המזרח הרחוק; 9) סלח; 12) עז הבר; 15) רגולטור; 16) אבן הטורקיז; 17) עפרת מתכת (איוב כ'ב); 19) אסור; 20) אל היערות; 21) סינ־רום; 23) מילת־תנאי; 24) תשורה; 26) מצוי, רגיל; 27) מספיק; 29) גבעה חשופה; 30) בן־ארם; 33) חלל ריק; 34) חשכה; 36) ישוב ארעי; 37) תיש צעיר; 40) שליח; 41) אל מצרי; 44) כועס; 46) משאלה; 47) שרה; 49) יציר־כפיו של המהר"ל; 50) הכרח; 53) שותק; 54) נעשה בצורה בלתי משלמת (עגה); 55) סוד; 56) זר, שאינו תושב; 58) ידיד; 59) שוק גדול; 60) מצודה על חוף ים־המלח; 62) כסא של כבוד; 63) זז; 66) ישוב בשרון, על חוף־הים (מ); 68) הידמות גמורה; 71) כח־ההפרה; 73) ארס, רעל; 76) קני השבלים בדגנים; 77) מיני בשמים; 79) שאון, קול המון; 80) אויב; 82) עמוד־זכרון; 84) יושר, אמת; 85) חלופי־דברים; 87) כלי לאכילה; 90) עידן, זמן קבוע; 92) אסון; 94) דיבורים; 96) חוט דוקרני; 97) סיים; 99) מילת־שאלה; 101) פקודה; 102) נהר איטלקי; 103) יחידת־המידה של ההספק החשמלי.

איתן עמיתי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

תן טרמפ לחייל

תמרורים

קולטי בן־גוריון

נפטרה ◆ בשדה־בוקר, בגיל 63, **נחמה כהן**, אשתו של חבר־המשק יהושע כהן, איש לח"י בטרם מדינה וקולטו של דויד בן־גוריון ואשתו, פולה, בשדה־בוקר, מ־1955 ואילך. כהן היה בגיל 14 איש אצ"ל, שבמיסגרתו נטל חלק בשוד בנקים לטובת קופת המחתרת, וכאשר עבר ללח"י, פגש שם את אשתו לעתיד, נחמה. כאשר הוא הסתתר בפרדסים (והתקיים על אשכוליות ולחם), משהוכרז על ראשו פרס של אלף לירות ארץ־ישראליות (5,000 דולר של אותם ימים), היתה נחמה איש־הקשר בינו לבין העולם החיצון. בסופו של דבר נתפסו שניהם, היא נדונה לארבע שנות־מאסר בכלא הנשים בבית־לחם והוא הוגלה לאפריקה. אחרי קום המדינה ניסה כהן, במשך תקופה קצרה, את מזלו כפקיד חברת־הבניה רסקו, אך הצטרף עד מהרה לקיבוץ שדה־בוקר שבנגב, שבו היה לאיש־ביטחון ולאחראי על הטיפול בבן־גוריון כאשר זה פרש לשם, כשנחמה, אשתו, מטפלת בפולה.

● ● ●

הכוכב המתון

נפטר ◆ בגיל 80, **יונה כסה**, מי שהיה בראשית המדינה מכוכביה העולים של מפא"י. כסה, שהחל את דרכו כפועל בפרדסי רחובות, עלה מתפקיד מזכיר מועצת־הפועלים לזה

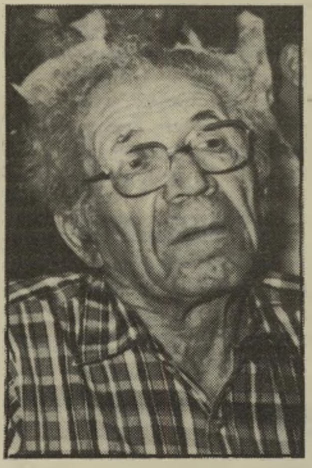

עסקן כסה
מן הפרדס לכנסת

של מזכיר מפא"י, אותה ייצג גם בחמש הכנסות הראשונות. כסה, איש מתון מעודו, היה מקורבם של חיים ארלוזורוב (ועל שמו קרא לבתו, שנולדה שבוע אחר הרצח, ארלוזורה) ופינחס לבון, שבעיקבות ציד־המכשפות שניהל נגדו דויד בן־גוריון אף פרש כסה ממפא"י והקים בה סיעת־יחיד. בחייו האישיים גם ידע כסה צער רב: הוריו נפטרו בעודו נער, בעיקבות הרעב הגדול שפקד את אוקראינה, חבל הולדתו, אחר מילחמת־העולם הראשונה ואשתו הראשונה נהרגה, ב־1955, עת התרסק מטוס, שהיה אמור להטיל כרזה חגיגית, בכינוס־המונים במעגן־מיכאל.

● ● ●

מתיר העגונות

נפטר ◆ בפתח־תיקווה, שבועיים לפני יום־הולדתו ה־81, **הרב שמעון כץ**, שהתמחה בטיפול במיקרים קשים במיוחד של התרת עגונות (נשים שבעליהן הותירו אותן בגפן ונעלמו להם), למענם נעזר גם באינטרפול וגם בקשריו האישיים הנרחבים, מברית־המועצות עד תימן. כץ, בנו של מי שהיה הרב הראשי של פתח־תיקווה ובעצמו הדור ה־27 במישפחה על כס־הרבנות, התגאה בכך כי לפני 50 שנה היה המפקד הראשון של הפלוגה הרתית של אירגון ההגנה, צלף מעולה, ששרת בצה"ל כראש השרות הדתי (קודמו של הרבנות הצבאית).

לא ייאמן

(המשך מעמוד 23)

מתאימה, שבה לא צויין מקום בית־הספר, כמובן...

בין התלמידות שסיימו את הקורס היתה אורית ארביב. אורית נשפטה לשמונה שנים על חלקה בהשתתפות בשוד בחנות־התכשיטים קרן אור ב־רמת־גן, בו נרצח השומר על־ידי חברה של אורית, הרצל אביטן. זה הואשם גם ברצח רוני ניצן, מפקד בית־המעצר של רמלה, ונדון למאסר־עולם. השבוע קיבלו אורית והרצל רשות להינשא בנישואין אזרחיים. הנישואין ייערכו בעוד שבועיים. לזוג ילד בן שלוש, שנולד בין כותלי־הכלא, וגדל שם עד שמלאו לו שנתיים.

סיפרה אורית: „אני יושבת כבר שלוש וחצי שנים בכלא, ונותרו לי עוד שנתיים, אחרי שיפחיתו לי את השליש. במשך שנתיים למדתי בכלא ועברתי קורס לספרות. סיימתי עם הציון הגבוה ביותר. עברתי שתי בחינות־בגרות, ה־אחת באזרחות והשניה בחיבור. בכל פעם קיבלתי ציון של 8. ביולי אני ניגשת לבחינת־בגרות נוספת בסיפרות, תנ"ך והיסטוריה.

„למה לא כותבים על זה בעיתונים? כותבים רק על שטויות וסנסציות!

„אני רואה את הילד פעם בשבוע, כשהוא מובא על־ידי הוריי לכלא. הם מגדלים אותו. נקרע לי הלב כשאני צריכה להיפרד ממנו, והוא צורח „אמא! אמא!" שום דבר אחר לא מעניין אותי."

בכיסא שליד אורית ישבה עליזה ביטון, צעירה שחרחורת, יפה, בעלת גוף משגע. עליזה נשפטה רק לפני שבוע לשנתיים מאסר, על חלקה ב־רשת למכירת הירואין, שנתפסה בראשותה של שמוליק, היא שרה אנג'ל.

סיפרה עליזה: „אני רק בורג קטן בקבוצה הזאת. אני לא מאשימה אף אחד במה שקרה לי. ובגלל מה שקרה אני לא מפסיקה לאהוב את שמוליק. ניסיתי לשכנע אותה לבוא לכאן, אבל בימים אלה היא לא במצב־רוח מתאים לפגוש את העיתונאים. היא מחכה לפסק־הדין.

„פעם בשבוע אני יוצאת לבקר את אחי, אהרון ביטון, היושב בכלא רמלה. החיים לא נראים לי נוראים. התחלתי בקורס לספרות. אני יושבת בתא אחד עם שתי ערביות ויהודיה. נשארו לי רק עוד עשרה חודשים לשבת."

תלמידה אחרת בקורס החדש היא תיקווה ארביב. יפהפיה בעלת שער ארוך, שבו נצבעו פסים של בלונד. תיקווה מחכה בימים אלה למתן גזר־דינה על חלקה בכנופיית מוכרי־הסמים של שמוליק.

מספרת תיקווה: „למעשה, אין לי בשביל מה ובשביל מי להסתפר ולהתאפר. זה רק ישבור לי את הלב. אין לי חבר שמחכה לי בחוץ. האנשים היחידים שבאים לבקר אותי הם ההורים."

אחרי שראתה את התוצאות של התיסרוקת והאיפור, היא הודיע: „אני לא חופפת את הראש ולא מורידה את ה־תסרוקת במשך חודש. איזה יופי!"

הלוואי בן!
הלוואי יהודיה!

לחדר **נכנסה** פנינה חיים, יפה, בעלת עיניים כחולות היושבת כבר שמונה חודשים בכלא. היא נשפטה לשלוש שנים.

פנינה: „אני חיפאית, בת 26, שגדלה וגרה בתל־אביב. שם היה לי שיברון־לב, כתוצאה מאהבה נכזבת, שאחריה עזבתי את הארץ ונסעתי לצרפת. הייתי באה מדי פעם לביקורים בארץ.

„הגעתי לנמל־התעופה לוד ושם נעצרתי. היתה זאת תוצאה של הלשנה. נלקחתי לחקירה, וערכו בגופי חיפושים. במשך 19 יום לא יצאתי לשרותים. לבסוף נשברתי והסמים הוצאו מגופי.

„אני לא סוחרת־סמים. אני נרקומנית. תראי את השיניים שנפלו לי בכלא. את יכולה לזהות מייד נרקומנית לפי השיניים. סחרתי בסמים רק כדי לקנות לעצמי סם. למעשה, אני כיום לא אני. אני לא קיימת. איבדתי את הזהות שלי. אני כפופה לגמרי. מה שאני רוצה זה לגמור את המאסר,

כתבה בעיתון הביאה הרבה מחוזרות, וגם מחזר אחד, לאסיר ההונגרי יפה־התואר, הכלוא ברמלה

כלות לאסיר

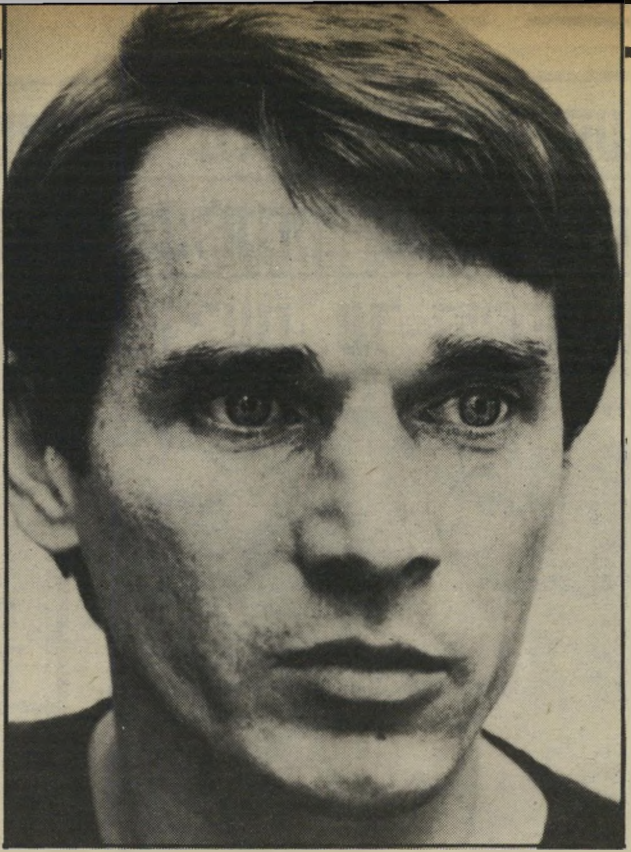

„לא האמנתי שהמצב בשוק הגברים הישראלי קשה עד כדי כך!" אמר עורך־הדין מנחם רובינשטיין, כאשר שמע מפי האסיר ראף ראג'ה על שיטפון־הכלות, שכמעט הטביע אותו.

ראף הוא הונגרי בן 34, לא־יהודי, שעבר בתריסר השנים האחרונות יותר הרפתקות מאשר גיבור של סרט הוליוודי משנות ה־30.

על פי סיפורו, הסתכסך עם השילטונות בארצו בעיקבות ביקורת חצופה שמתח על המישטר בכינוס־סטודנטים. מאז לא השיג עבודה, ונדרש להתגייס ליחידה קשה ומרוחקת. הוא נשא אשה כדי להישאר בעיר־הבירה, אך גם זה לא עזר לו. כאשר חזר הביתה לחופשה במפתיע, מצא את אשתו הצעירה בזרועות אחיו.

בינואר 1976 ערק מיחידתו ועבר את הגבול לאוסטריה. בלי דרכון ובלי מיסמכים הסתובב הגבר הצעיר בכל בירות אירופה, ולבסוף נאלץ, לדבריו, להתגייס לליגיון־הזרים הצרפתי. הוא ערק גם משם והסתובב בחבורות של גולים הונגריים, הנמצאים כמעט בכל עיר־בירה באירופה. למחייתו עסק בעיקר בגניבות פעוטות ובהברחות.

הקשר הישראלי של ראף התחיל בטייס הונגרי גולה, שערק גם הוא מהונגריה במטוסו, בשנת 1972. לטייס היתה חברה ישראלית, והוא הציע לראף להעביר מכוניות לישראל.

עריק מליגיון הזרים

באותו ביקור בארץ מצא ראף ידידים של הוריו, שהכירוהו עוד מהונגריה בשנותיה הטובות. מזג־האוויר הישראלי והנשים כאן מצאו חן בעיניו, והוא התקשר לצעירה בשם תמי, שעבדה בזנות. כאשר עזב את ישראל נתפס בידי הצרפתים, שגילו כי הוא עריק מליגיון־הזרים ועמדו לשלחו לכלא, ומשם להחזירו לליגיון. ראף החליט כי הכל טוב מהליגיון. הוא בלע מחט ואושפז. מבית־החולים מצא את דרכו שוב לאחד מריכוזי הגולים ההונגריים באירופה, ושוב פגש באדם שהציע לו להבריח מכוניות גנובות לישראל.

במאי 1983 בא ראף שנית לישראל. הוא חיפש את תמי, ידידתו, ומצא כי נישאה לאיש ששהה באותו זמן בכלא. הוא הצליח להבריח כמה מכוניות לישראל עד שנתפס ונעצר. נגזרו עליו ארבע שנות־מאסר וקנס. מאז מרצה ראף את עונשו בכלא רמלה.

לעירעור במישפטו מונו לראף שני עורכי־דין, מנחם רובינשטיין וגילה רייך. בית־המישפט העליון הפחית שנה אחת ממאסרו. המאסר בכלא ישראלי קשה לראף, בעיקר מכיוון שאיננו יכול לבוא בדברים עם איש. הוא איננו דובר עברית, ומעטים מאוד מאוכלוסיית־הכלא הם דוברי־הונגרית. למזלו, מנהל־כלא רמלה, יוסי פולק, הוא יוצא־הונגריה, ולשניים שפה משותפת. הסוהרים מן השורה, לעומת זאת, אינם מצליחים אפילו להגות את שמו של האסיר.

חוזה אזרחי

לפני חודשיים הגיע לכלא כתב הארץ, חיים הנדוורקר, וריאיין את ראף. אחרי שפורסם הראיון נפתח עולם חדש לפני האסיר יפה־התואר.

מה שקרה מאז כמעט שלא ייאמן. אל הכלא התחילו להגיע מיכתבים ונשים, כולם בדרכם להיפגש עם ההונגרי. צעירה יוצאת־קיבוץ באה כדי לשוחח ולעזור. קיבוצניקית אחרת, גרושה ואם לילדים, באה במחשבות על קשר לעתיד. גם חלקן של העירוניות לא נפקד במיצעד־הכלות, ואפילו חתן אחד הגיע. גבר בגיל־העמידה, לבוש בקפידה, הציע את עצמו כאפוטרופוס לאסיר חסר־הבית.

„אבל אני לא הומו!" ענה ראף בלחש.

מכל הגברות שנהרו אליו היתה אחת, יוצאת רוסיה מנצרת־עילית, שבאה במכוניתה הפרטית ובלוויית אמה. השתיים שוחחו ארוכות עם הצעיר היפה, והחליטו לתת לו בית. האשה, שהיא גרושה ואם לשניים, חזרה שוב לכלא, ואחרי שיחה נוספת החליטה כי הם מתחתנים.

למרות שדרכון ישראלי היה פותר לראף את רוב בעיותיו, לא נראה החתן מאושר במיוחד מהצעה זו. אולי מכיוון שהוא בעצם עוד נשוי לאשה בהונגריה, וכל נשואין נוספים יהיו לגביו ביגמיים. יתר על כן, כנוצרי אינו יכול לשאת בישראל יהודיה, ולצאת לקפריסין אינו יכול, בגלל הגבלות הכלא. ואולי פשוט הכלה לא מצאה חן בעיניו.

על כל פנים, כרגע מתנהל משא־ומתן כדי לזווג את השניים על־ידי חוזה אזרחי, שייעשה במישרדו של עורך־דין.

אילנה אלון

ולברוח מה שיותר מהר מהארץ. עשי לי טובה אישית — אם את רואה את השחקן שרגא הרפז, בקשי מאשתו־לשעבר להתקשר איתי. הייתי פעם נשואה לאח של שרגא."

למרות ההפצרות החוזרות ונשנות של הסוהרות הסכימו האסירות בקושי לעזוב את המיספרה, כדי לפנות המקום לאסירות אחרות, שעמדו וחיכו בקוצר־רוח להתלוות לסוהרות ולהיכנס איתן למיספרה. כל אחת מהאסירות ניסתה להמשיך ולשחק בצִיבעי־האיפור החדישים, בעיקר בשפתונים, שהובאו לכלא על־ידי המאפרת.

השינוי היה מדהים. הנשים שיצאו התהלכו בתיסרוקות מנופחות בג'לי אפור ובשפתונים אדומים, שהיו ניגוד משווע לבגדים האפורים ונעלי־העור הגבוהות של האסירות.

לא עברה שעה ולמיספרה התחילו לזרום רשימות של אסירות, שביקשו להצטרף לחגיגה. הצוות לא פסק מלעבוד, ההפסקות היחידות היו כדי ללגום מספלי־הקפה ולאכול את העוגיות שהובאו למקום על־ידי אסירה.

למיספרה באה צעירה שחורה, קצוצת־שיער, שהתגלתה מהר מאוד כחביבתן של האסירות. היתה זאת הבדווית עידה אבו־עידה.

סיפרה עידה: „אני בדווית משבט אבו־רביע. אני יושבת בכלא על התחזות כחיילת בצבא. המזל הרע שלי זה שנולדתי בטעות ילדה, ועוד קטנה ונמוכה. כמה חבל שאני לא בן! הייתי מתגייסת מייד לצבא! יש לי עשרה אחים, ולאבי יש שתי נשים.

„מאז המישפט, המישפחה החרימה אותי לגמרי. קיבלתי פסק־דין של ארבע שנות־מאסר. בית־המישפט החמיר, בעיקר מפני שהרבצתי לשוטרים. אני אלרגית לשוטרים. כאן קיבלו אותי האסירות היהודיות בשימחה. הלוואי שהייתי יהודיה!"

נערה מחולון

פיתאום ניגשה אשה בת 35, בעלת שער בלונדי, שהרקע השחור הקודם שלה בלט. היא היתה זקוקה באופן דחוף למיספרה. היא ביקשה רשות לדבר איתי ביחידות. הרשות ניתנה ושתינו יצאנו לחצר.

סיפרה האסירה: „שמי אילנה גרץ. אני יושבת על עבירה שביצעתי לפני שש שנים. זה היה זיוף צ'ק על סכום של 20 אלף לירות. קיבלתי מאסר של שנה וחצי, היגשתי עירעור והורידו לי חצי. ניסיתי ללכת על זיכוי ולא הצלחתי.

„האמינו לי שכל הצרות שלי זה בגלל שם־המישפחה שלי. לפני 14 שנה רצח הבעל שלי את אחי. יש לי בן, בן 15 וחצי, ובת, בת 14 וחצי. אחרי השיחרור של בעלי התגרשנו. היום הבן שלי זרוק במיצפה־ים, במוסד של נערים, על זה שאין לו אפוטרופוס.

„אני מוכרחה לחזור מהר לילדים לפני שיקרה אסון. הילד גר לבד בבית. הפסיקו לו את החשמל, והוא חיבר אותו. על זה פתחו לו תיק של גניבת חשמל. אם לא אחזור מהר מאוד הביתה, הילד הזה ייגמר. שלחתי כבר ארבעה מיכתבי־בקשה.

„בית־הכלא נראה לפעמים כמו קיבוץ אחד גדול, אבל האמיני לי שזה איום ונורא להיות כאן. אחרי שסוגרים את התאים, יש כאן צעירה בשם אסתר שיטרית, שקוראים לה אסתר רוזמרי, מפני שהיא סחבה שוקולד רוזמרי כדי שיכניסו אותה לכלא. היא מיללת בלילות ממש כמו תן. ממש משגעת את כולם."

הצוות המשיך לעבוד, כשלחדר נכנסה נערה יפהפיה, קטינה בת 16.

מה ילדה יפה וצעירה כמוה עושה במקום כזה?

סיפרה הקטינה: „האמת היא אני לא שייכת לכאן. אני לא נרקומנית, תראו בעצמכם איזה שיניים יש לי, לא חסרה אף שן אחת! אני מהר מאוד מתכוננת לצאת מכאן. אני מתכננת לעבור קורס של דוגמנות אחרי שאצא מכאן. אתם עוד תכתבו עליי, איזה דוגמנית חדשה מרגמנת על המסלול!"

כשהלכה, התברר שהקטינה היא נערה מחולון, היושבת זו הפעם השלישית בשל גניבות.

שטינקרית וסלוקה

היחידה מבין עובדי־הצוות של בית־הסוהר שזכתה בתיסרוקת ובאיפור היתה סגנית מפקדת הכלא, מלכה אולמרט. כשיצאה מהמיספרה היא זכתה בקיתון של צעקות מצד אסירות מאוכזבות, שלא הוכנסו למיספרה, למרות שחיכו שעות בתאים, בתיקווה לזכות ולהיכנס למיספרה.

משם נלקחה המישלחת לחדר־האוכל של הצוות בכלא. הוגשה לנו ארוחת־צהריים, שכללה הרבה לחם ומרקשעועית תפל, קציצה עשוייה מסויה, עם פתיתי־איטריות, סלט־חצילים, ולקינוח תפוז. שם גם אפשר היה ללקט ולחבר את המילון העדכני של הכלא:

אחו־שילינג — ממש יפה.

אנטי־טנטין — יפיופה.

אנגזה — נפילה על הפנים, קבלת בוכתה.

סלוקה — שרמוטה.

זבל — סתם אחת.

מעפנית — סתם מכוערת, מגעילה.

שטינקרית — מתלוננת, מלשינה.

שלדמהלך — רזה, נרקומנית.

אחרי הארוחה היתה הרצאה קצרה בחדרה של המנהל, שהסבירה: „בכלא נווה־תירצה מתגוררות כיום 95 אסירות, ביניהן שלוש המגדלות כאן תינוקות. מרביתן יושבות בשל שימוש וסחר בסמים. אחוז הביטחוניות הוא קטן מאוד. נשארו רק 11 ערביות. האחרות שוחררו לאחרונה, תמורת השבויים שלנו. בין האסירות יש יהודיה אחת, שקיבלה מאסר־עולם.

„למזלנו הרב יש הרבה מתנדבים, שבאים לעזור לנו. התקציב שלנו הוא כל־כך קטן, שהוא בקושי מאפשר לנו להחזיק בתשלום שני חוגים. מתנדבים עורכים אצלנו חוג ללימוד אנגלית, ויש חוג ליהדות, המביא בחגים תיזמורת־אמנים וגם ממתקים.

„סטודנטים אחרים מהאוניברסיטה עורכים בהתנדבות קורסים להרקדה וספורט.

„בזכות אנשים מתנדבים כמו המיבצע הזה, שאתם אירגנתם, אנחנו מצליחות להקל את חייהן של האסירות בכלא, ולנסות גם לשקם אותן."

שלומית יריב

סגנית מפקדת־הכלא אולמרט
תיסרוקת ואיפור לצוות

יעקב אורלנד, מאבות הזמר העברי, מספר על חברותו עם אלתרמן, פן, חלפי ושלונסקי, על מרדכי זעירא, על שיריו שהיו לשירי־עם, על חיי־המישפחה שלו והסתגרותו בחיפה

„כשהייתי בן 8 ראיתי כיצד הורגים בפוגרום את סבי, סבתי, דודי ודודתי ובנותיהם וכיצד מכים את אבי בגרזן"

„וילנסקי אמר לעופרה חזה שהיא צריכה שיר של אורלנד. היא בוודאי שאלה מי זה אורלנד"

„ישנתי על ארגזי־סוכר באוהל בכפר־גילעדי, וזכיתי לראות את הדם הקרוש על המיזרנים של הרוגי תל־חי"

„ללא נוכחות אשתי לא הייתי יכול ליצור. אין שיר ואין שורה שכתבתי מאז הכרנו שהיא לא ראתה קודם"

„הדור של המלחינים הצעירים של היום הוא, כמו שאומרים באנגלית, לא כוס־התה שלי"

„יש איזה סיפוק מסויים בזמן שאתה חי, ושׁשירך מופקע מרשותך והופך לשיר־עם"

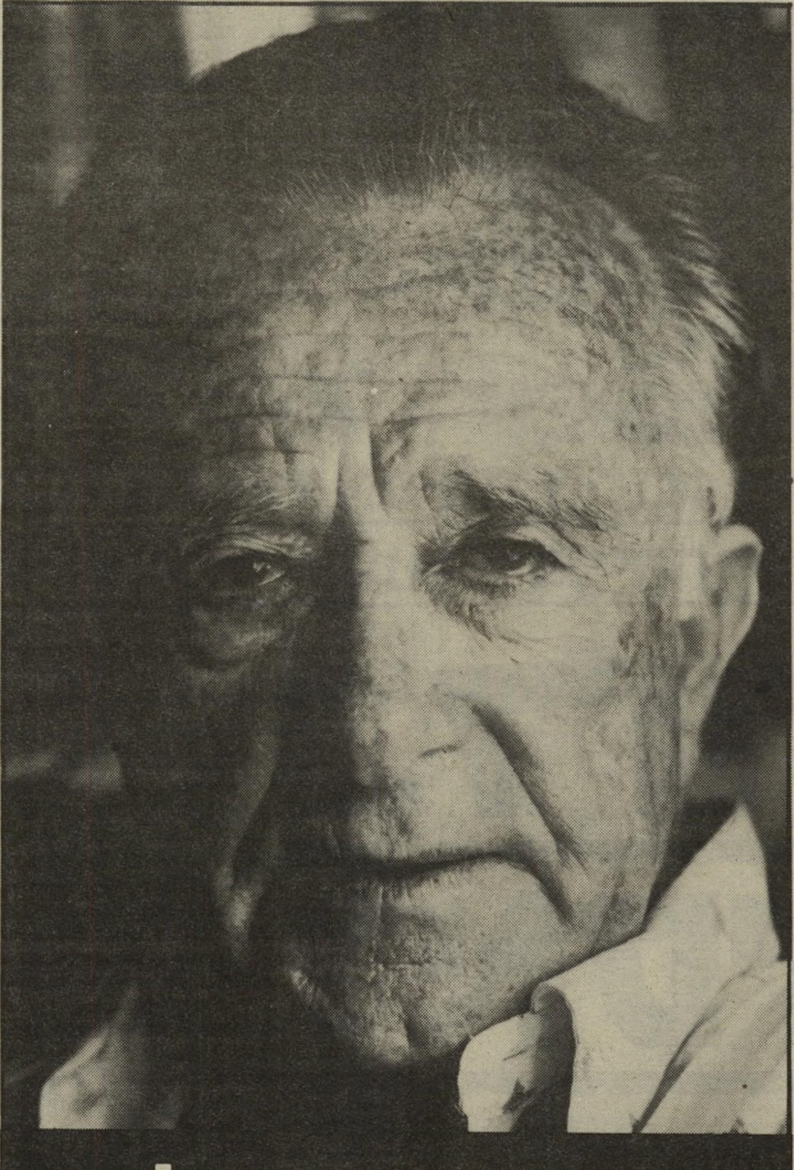

ראיינה שרית ישי־לוי

„הייתי רחוק מן הקלחות הסיפרותיות!"

הוא כתב שירים כמו רד הלילה, סובבוני עץ הרימון, שיר הבוקרים, שלכת, הימנון הנח"ל, שיר הלגיונות – שירים שהפכו כבר מזמן לנחלת הכלל, שירים הנחשבים, ובצדק, לשירי־עם. ללא ספק, הוא הטביע את חותמו על הזמר העברי, במשותף עם המלחין מרדכי זעירא.

יעקב אורלנד הוא אחד מאבות הזמר העברי, אך רק בשנתיים האחרונות היתה לו עדנה.

דומה, כי איש לא טרח סביב אורלנד, למרות היותו המוהיקני האחרון מחבורתם של נתן אלתרמן, אלכסנדר פן, אברהם שלונסקי, אברהם חלפי ולאה גולדברג. למרות שהוא אוצר בתוכו את ההיסטוריה של הסיפרות העברית המתחדשת בארץ־ישראל שלפני ואחרי קום־המדינה, לא עלו אליו לרגל, לדירתו הצנועה שבהר־הכרמל, לא כתבו עליו מאמרים, לא ערכו לכבודו תוכניות טלוויזיה וגם לא העניקו לו פרסים.

רק לאחרונה התעורר מישהו, והפרסים התחילו לזרום. את מיספר הפרסים שקיבל הוא מתקשה למנות. גם הטלוויזיה נזכרה בו, והקליטה לכבודו תוכנית חיים שכאלה, שתשודר בסוכות. ובכסית ערכו לו ידידיו הוותיקים ומעריציו הצעירים, מישתה של שבת. שני ספרים שלו יצאו, בדפוס, האחד נתן היה אומר, בהוצאת הקיבוץ המאוחד, והשני, היו לילות, שירי־הזמר של יעקב אורלנד, בהוצאת תמוז. יעקב אורלנד זוכה סוף־סוף להכרה ולכבוד הראויים לו.

הוא נראה צעיר בהרבה מ־72 שנותיו, נמרץ, דינמי, חיוני, קשה לעצור את שטף דיבורו. חדר־העבודה שלו בדירה הצנועה מרשים. תילי־תילים של ספרים: ספר היין של יואל מרקוס לצד שירי רחל, דויד אבידן לצד נתן זך, שלונסקי, אלתרמן ולאה גולדברג, האנציקלופדיה העברית ותלמוד, ספרים בלועזית. בכל מקום ספרים – בארונות, על השולחן, על הכיסאות. כשביקשתי ממנו תצלום בחברת זעירא, הוא לא מצא. מעולם לא הצטלמו ביחד. אז כתבו שירים, לא חשבו על ההיסטוריה.

רעייתו, בת־אל, מפתיעה אף ממנו. בתה, שמרית, דומה לה מאוד: אותו שיער ג'ינג'י, אותן עיניים כחולות. אורלנד אומר, שהיא המישענת שלו, שאלמלא היא, לא היה יוצר כפי שיצר.

שירו שלכת הוא אחד השירים היפים ביותר שנכתבו בעברית. זהו שיר על בדידות עמוקה, מלנכולית וקשה. אלכסנדר פן אמר לו, שהשיר שכתב יותר בודד ממנו עצמו. וכשרואים את אורלנד ובת־אל ביחד, מבינים למה התכוון פן. „בבית הזה לא סובלים מבדידות.”

הוא רחק – כפי שהוא אומר זאת – מהקלחת הסיפרותית בתל־אביב, עזב את חיי בתי־הקפה, עבר יחד עם סופרים אחרים לחיפה, על־פי הזמנתו של אבא חושי. מאז הוא מתגורר בדירה שהוקצתה לו על־ידי עיריית חיפה. רק כשהצליחה ביתו, שימרית אור, עם השיר הללויה, היא עזרה לו ברכישת הדירה. את חיפה, כך אפשר להבין מדבריו, אינו אוהב. הוא מרגיש שנשאר תקוע בה 31 שנים. חיי התרבות והרוח של תל־אביב חסרים לו. אבל הוא יודע שהיום זה כבר לא מה שהיה פעם – ואם הוא מתגעגע למשהו, זה למה שהיה פעם.

הוא סיפר לי שהוא אהב מאוד את אווירת בתי־הקפה, כשהיה עם מי לשבת לאחר הפרשה העגומה של אוניות המעפילים פטריה וסטרומה. השיר נכתב בקפה כסית מייד אחרי האירוע הטרגי, כאשר חלפי, אלתרמן, פן ואורלנד התכנסו במקום כדי להיות ביחד. את עץ הרימון כתב אורלנד בחתונה ·בוכרית שבה השתתף, למנגינה בוכרית שהושמעה שוב ושוב באותו אירוע. את שני שושנים כתב ביחד עם זעירא לשרה, אשתו של זעירא: הם ישבו בכסית, למקום הזדמנה מוכרת פרחים, זעירא קנה לרעייתו שושן אדום; אורלנד קנה לה שושן לבן. כעבור חצי שעה, סיפר אורלנד, שרו כל תושבי בית־הקפה את שני שושנים, שאף נרשם לבקשתו של חצקל בספר דיברי־הימים של כסית.

שיר לאלף עריסות, אחד משירי־הערש היפים של אורלנד וזעירא, נכתב בליל־שימורים אחד, כאשר התארח אורלנד בבית זעירא, ויובל, בנו התינוק של המלחין, יילל כל הלילה ולא אבה להירדם. כך, מאחורי כל שיר ושיר, מסתתר לו סיפורו האישי.

אורלנד מעולם לא זכה בפירסומת שבה זכו חבריו. הוא היה מאז ומעולם אדם ללא מרפקים, ומעולם לא עמדה לצידו מכונת יחסי־ציבור לעשות את העבודה בשבילו.

ביקש מהמערכת לתקן את המעוות, המערכת תיקנה, אך שגתה שוב. בפעם השלישית ויתר, לא רצה לבלבל את הקוראים. באקו"ם טועים כל הזמן. הוא הראה לי מכתב שפן

„כשאני שומע איך המלחינים הצעירים שרים את שיריו של אלתרמן, ברור לי שהם אינם מבינים את השירים”

כתב לאקו"ם, בו ביקש לשלם, לו שכר סופרים על השיר הבו לבנים, שהוא שיר שלו ולא של אורלנד, ולהעביר לאורלנד תמלוגים על השיר שלכת, שתמלוגיו המשיכו לזרום משום־מה אליו, לפן.

בכל זאת, הוא מרוצה מכך ששיריו הגדולים והחשובים. **בעוד שחבריך — אלתרמן, פן, חלפי, שלונסקי — זכו בתהילה בחייהם וגם לאחר מותם, הצלחת לשמור על פרופיל נמוך וכמעט על אלמוניות. מדוע?**

הייתי רחוק, כמו שאומרים, מן הקלחות הסיפרותיות. זה הדין שגזרתי על עצמי. אני בחיפה כבר 31 שנים, וכשבאתי לגור כאן עשיתי זאת בדריעה צלולה. קודם לכן גרתי ביפו, לשם הגעתי מירושלים, ביודעי, שכאשר ארחק מיפו, ארחק גם מהקלחות הסיפרותיות. זה היה רצוני.

● מדוע בחרת דווקא בחיפה?

באותה עת אבא חושי, שהיה ראש עיריית חיפה, הזמין כמה סופרים להתגורר כאן. הוא אמר: „בואו, ניתן לכם דירות, תרעננו את העיר, תוסיפו תרבות.” הוא האמין של־ידי כך שיעביר סופרים, הוא יביא לחיפה לא רק את הגוף, גם את הרוח. הוא לא הבין שלא מספיק להעביר סופר ממקום למקום. הוא הבטיח שיסדיר אפשרויות עבודה, אולי יוציא עיתון. הוא כבר אז חלם על תיאטרון, על הקמת מועדון לסופרים, על הוצאת ספרים.

אבל, לא כך היו פני הדברים... מלבד בנימין גלאי, שקיבל עבודה לא רצויה לו בעיריית חיפה, איש מאיתנו לא קיבל עבודה. אני אומר עד היום, שאני מחיפה, במשך 31 שנה — שזה כמעט

יעקב, שימרית ויותם (1979)

יעקב, בת־אל ושימרית (1946)
„הלכתי לחפש אבקת ביצים לשימרית...”

אורלנד בן 35
משורר בגיל 122

רעואל אורלנד
בחר להיות וטרינר

בהם, כשהיתה בהם תרבות תל־אביבית מיוחדת במינה. הוא מיצר מאוד על מה שקורה היום בתחום הזמר העברי, אינו אוהב את הנסיונות ליצור שפה חדשה – לדבריו „באופן מלאכותי” – אינו אוהב את המלחינים המחברים לחנים לשיריו של אלתרמן, מבלי להבין למה התכוון המשורר. ולמרות שהוא לא אומר זאת ממש במפורש – כואב לו שאין מלחין צעיר המגלה עניין בשירים חדשים שלו.

אריק איינשטיין, אחד הזמרים היכולים לגלות למעננו את יעקב אורלנד מחדש, מעדיף בשלב זה להלחין שירים של אברהם חלפי ונתן אלתרמן. אורלנד, יבדל לחיים ארוכים, עדיין מחכה למי שיגאל את שיריו החדשים, שלא הובאו עדיין לדפוס, ויחבר להם מנגינה, שתהפוך אותם למה שהפך מרדכי זעירא את שיריו הישנים.

אחד משיריו היותר ידועים של אורלנד, היו לילות, נכתב באישון־לילה, בעזרת הרבה קוניאק, במועדון המלצרים בתל־אביב. אורלנד מעדיף את הביצוע של אסתר עופרים. אחד משירי תנועות־הנוער הידועים ביותר, הוא אם הופלנו, שנכתב מייד

הדבר הגיע לממדים אבסורדיים, כאשר נעמי שמר וחיים חפר – שכבוד כל אחד מהם בזמר העברי במקומו מונח – זכו בפרס־ישראל, ואילו על יעקב אורלנד, שתרם לזמר העברי לא פחות מהם, פשוט דילגו.

את העוול הזה יש לתקן. אורלנד אומנם זכה בשנים האחרונות כמעט בכל פרס אפשרי, אבל אין ספק שהוא ראוי לפרס החשוב מכולם, לפרס־ישראל.

בתו שימרית, פיזמונאית בזכות עצמה, בחרה כמו בתו של ידידו, נתן אלתרמן, לשנות את שם מישפחתה ולא להסתופף תחת שם מישפחתו של אביה. תרצה בתו של אלתרמן, בחרה בשם־המישפחה אתר. שימרית בחרה בשם אור. משה שרת, ידיד קרוב של אביה, הפציר בו שנים ארוכות לעברת את שמו לאור. אורלנד, שדבק בשם אביו, הציע לבתו את השם.

הוא מפרגן לבתו, אוהב את השירים שלה, מבין גם את אלה הממוסחרים שבהם. אחרי הכל, הממוסחר מכל כולם הללויה, תרם לאפשרות לרכוש את דירתו שבחיפה. לאורלנד בן נוסף, צעיר משימרית, רעואל שמו. הוא וטרינר במקצועו.

בכתבה שהתפרסמה בכותרת ראשית, הוא סיפר לי, נכתב כאילו אלכסנדר פן כתב את רד הלילה ואת סובבוני. אורלנד הנפגע

הופקעו מידו ואין זוכרים מי כתב אותם. כך הם הפכו לנחלת הכלל. „כל זה,” הוא אמר, „כל זמן שאני חי.” אך למען ההיסטוריה תיעד את שירי־הזמר שלו בשני ספרים.

ואם בחייו נזכרו קצת מאוחר מדי ביעקב

„הייתי הולך עם אלתרמן, פן וחלפי ל,יהודי העצוב׳. זה היה בית־קפה, שהיהודי שלו לא רצה למכור לנו קוניאק. אז קראנו לו היהודי העצוב”

אורלנד, הרי לכשתכתב ההיסטוריה של הזמר העברי, אי־אפשר יהיה לדלג עליו. הוא יהיה, ללא ספק, אחד מגיבוריה הראשיים.

■ ■ ■

● אתה כתבת כמה משירי־הזמר

מחצית חייו של אדם — לא הוצאתי משכורת אחת. התפרנסתי בעיקר מתרגומי מחזות של תיאטראות שהיו בתל־אביב, מכתיבה לעיתונים שהיו בתל־אביב, מהוצאת ספרים שהוצאו בתל־אביב.

אני לא חושב שזה נעשה על־ידי חושי בכוונה. אולי רובצת על חיפה איזו... איך אני אגדיר את זה? את מכירה את ההלצה האומרת, שמישהו עשה עבירה וקיבל 20 „שנות־חיפה”, אני לא עשיתי כל עבירה, אבל קיבלתי 31 שנה בחיפה.

מספרים על חיפה שפעם בא לכאן לביקור אחד הגנרלים הבריטיים של ימי המנדט. כשירד מהאוניה, הסתכל מסביב ואמר: „מה, העוצר עוד נמשך?”

● מי היו הסופרים שנענו לקריאתו של אבא חושי?

יהודה בורלא, גרשון שופמן, אברהם קריב, ש' שלום, שמשון מלצר, רפאל אליעז, בנימין גלאי, יהושע בר־יוסף ואנוכי.

● מלבדך, נותר עוד מישהו בחיפה?

חוץ ממני ומש' שלום לא נשאר איש. גם מהסופרים שהובאו לכאן מאוחר יותר, כמו יגאל מוסינזון, לא נשאר איש בחיפה.

● הבית הזה, שאתה מתגורר בו היום, הוא הבית שקיבלת מחושי?

לא קיבלתי מתנה. הוא נתן לנו דירה לכל החיים — לי, לאשתי ולילדיי עד גיל 18. חלק

(המשך מעמוד 31)

מהסופרים שבאו לכאן — כמו בורלא, אליעז שופמן וקריב — נפטרו. גלאי ומלצר עזבו. שופמן היחיד שמת בחיפה וקבור בה. קריב ציווה לקברו בתל־אביב, ואליעז מת בתל־אביב, הוא עזב פה עוד לפני מותו. אליעז, מלצר ובר־יוסף קנו את הדירות מהעירייה בהנחה.

● גם אתה רכשת את הדירה?

רק לפני שלוש שנים. עד אז לא היתה לי אפשרות. איכשהו, בזכותה של בתי שימרית, שזרח לה הכוכב עם השיר הללויה, שהצליח, נוצר מצב שבו שימרית עזרה לי לרכוש את הבית.

● אני מתארת לעצמי שזה לא היה פשוט לעבור ממרכז העניינים לכאן. מדוע לא רצית להיות מקורב יותר אל מה שאתה קורא הקלחת הסיפרותית בתל־אביב?

עברתי הנה מפני שחששתי שזה מפתה לא לשבת צפוף. מימיי לא אהבתי את הצפיפות בקלחת. והיתה סיבה נוספת: עברנו ליפו מירושלים, אחרי ההפוגה השניה ב־1948.

שמרית היתה בת שלוש. חיפשנו חדר, גרנו איזה זמן אצל אבות ישורון, איזה זמן אצל קרובת־מישפחה. פגשתי את יצחק שדה ושאלתי אותו, אם הוא מכיר איזה חדר להשכרה. ענה לי יצחק שדה. „מה זה, אני מספק חדרים? אתה רוצה עיר — אתן לך עיר! אבל חדר אין לי לתת לך." אחרי איזה זמן הוא אומר לי: „פה, על ידי ביפו, יש בתים עזובים של הערבים. אולי תגור שם בינתיים?"

וכך, בלי תחבורה, בלי חשמל, בלי מים, הלכנו לגור באיזה בית נטוש. אחר־כך הוא סידר שיתחברו אותנו למים וחשמל ואפילו סידר טלפון.

בלילה, כל המלצרים של תל־אביב, שרצו גם הם לשתות, לא רק לשרת.

היינו הולכים, כל החבורה, ממקום למקום, שמחים וטובי־לב.

● מי היה בחבורה?

היו פן, אלתרמן, אליעז, זמורה, אבות ישורון

> **„באתי ליצחק שדה ושאלתי אותו על חדר. הוא אמר: אני יכול לתת לך עיר, אבל אין לי חדר. אחר־כך הציע שנגור בבית נטוש של ערבים ליד ביתו שביפו"**

ושלונסקי, ולפעמים היתה מצטרפת לאה גולדברג. זו היתה קבוצה של סופרים שהיו קודם כל, בעלי השקפות־עולם קרובות, אם כי כל אחד היה ארם לעצמו. גם חלפי היה בחבורה.

אלה היו אנשים שהמכנה המשותף של כולם היו שנולדו בחו"ל. הרוב ברוסיה, אחרים בליטא, אליעז בבולגריה. רוב האנשים ידעו רוסית וגם התרבות המערבית לא היתה זרה להם. הם שלטו

בוודאי שאינני מתנגד. אבל אם אנשים מנסים ליצור לשון חדשה, היא חייבת להיוולד באופן טיבעי מהעבר. אין זה נכון ש„לא כלום אתמול מחר הכל," זה מתאים למישטר, לא לתרבות, מכיוון שאין תרבות שאין לה אבא ואמא. הלשון שלנו יונקת מן המקורות, ואני לא אוהב שמנסים ליצור לשון השאולה מלשונות זרות.

אני זוכר שמישהו אמר פעם: „תקלסי את הדלת." שאלתי מה זה, אמרו לי תקלסי מלשון CLOSE.

באנגלית לסגור. אני לא אוהב את זה.

● זה סלנג. אתה לא אוהב סלנג?

עגה, הנה את אומרת סלנג. למה את לא אומרת עגה? הרי יש לזה מילה בעברית. את יודעת איזו לשון היא לשון עגה? יידיש זוהי השפה העשירה בעולם, כי היא הגנבת הגדולה בעולם. יש יידיש ליטאית, פולנית, אמריקאית, אנגלית, סקוטית. זוהי למעשה לשון בת אלף שנים, שנוצרה על גבול פולניה וגרמניה. ביידיש, שהא שפת עגה, אפשר להגיד הכל. מאנגער, אחד ממשורריה הגדולים של היידיש, אומר ביידיש דברים שרק ביידיש אפשר לומר.

פעם, הנשיא שז"ר קרא לשלונסקי, לאלתרמן ולי וביקש שנתרגם את שירי מאנגער. מבלי שנדברנו, השבנו שלושתנו לא, מפני שלדעת שלושתנו — מבלי שנדברנו! — עדיין אי־אפשר לתרגמו לעברית, כי אין לנו המקבילים היכולים לכסות את השירה המיוחדת, העממית, הפיוטית. אבל זו היידיש. העברית היא אחרת. לעברית יש שורשים עמוקים בשפת התנ"ך, העברית היא שפה עתיקה מקדמא דנא.

● אתה אומר שאי־אפשר לתרגם את מאנגער. מה עם התירגומים של חסר וטנא?

משותף — זו היתה המדינה שבדרך וזו היתה התקופה היפה ביותר של ארץ־ישראל היפה. זה קשה לשער, זה היה מעל לכל חשבון של קינאת־סופרים. בוודאי שהיו מילחמות, אין זה סוד. המילחמה של שלונסקי בביאליק ושל אלתרמן בשלונסקי ידועות. אבל כשהיו נפגשים והיו

> **„באנו, זעירא ואני, למועדון המלצרים של חצקל איש־כסית. היינו שתויים, חצקל שם חצי ברווז וקוניאק על השולחן, ואמר: לעבודה! וכך כתבנו את ,היו לילות'"**

שותים שתיים־שלוש כוסיות, היתה איזו תיקווה גדולה באוויר. קיוו למשהו, חיכו למדינה. איש לא ידע שזה יקרה בימיו או בחיי ילדיו, חשבו שזה יקח דור, אולי שני דורות. קיוו כשהכריזו בלייק־סכסס על זכותנו להקמת מדינה. ישבנו בכסית והתווכחנו איפה נקלוט את כל המיליונים שיעלו. היינו בטוחים שכל יהודי אמריקה יעלו, כל רוסיה, כל אירופה. שאלנו

בת־אל ויעקב עם הנכדות בת ושיר

שימרית והנכדה יערית

„בשעה שחיי המישפחה של חברינו היו מפוררים, שלי היו דבוקים בדבק חזק!"

אני זוכר שאורי אבנרי ואורי סלע, שעבד אז בהעולם הזה, ביקרו אותי שם. זה היה קשה לגור שם. העיר היתה ממש עזובה, היה רק הגיטו הערבי ואנחנו, בין בת־ים לתל־אביב. רכשתי לי איזה מין אופנוע של צנחנים, וכך הייתי נוסע לתל־אביב. כשהוא התקלקל, איש לא ידע לתקנו. וכשחושי בא ואמר: „למה לך לגור כך בבית נטוש ועזוב ביפו? בוא, אני אתן לך דירה על הכרמל!" התפתיתי.

● וכשגילית שזה־לא־זה — למה נשארת?

אמרתי לך, משום שאף פעם לא אהבתי את קלחות הסופרים. נראה שבאופיי יש איזה דבר —לא שאינני אוהב־אדם חלילה — אבל, אינני אוהב את כל הרכילות ואת כל התככים.

● אינך אוהב תרבות־בתי־קפה?

כשהיה עם מי לשבת בבתי־קפה, אהבתי מאוד תרבות של בתי־קפה. אבל לאט־לאט נסתלקו האנשים.

● ישבת ב„שלג הלבנון?"

לא. שלג הלבנון חדל להיות קפה ערב מילחמת העולם השניה, ולא הספקתי לשבת בו. אבל היה כסית והיה היהודי העצוב.

● „היהודי העצוב" זה שם של בית־קפה?

כך קראנו למקום, כי היה שם יהודי שלא אהב למכור לנו משקאות חריפים. לאנגלים — כן, לנו —לא. אז קראנו לו היהודי העצוב. הוא היה מרשה לנו שתי כוסיות קוניאק, בשלישית סירב למכור. היה אומר שאין קוניאק. היו לו מרפים מלאי קוניאק והוא היה אומר אין.

נו, היה יהודי עצוב, וזה היה הכינוי שלו, והיה מועדון המלצרים. שלשם היו באים ב־2–3

בגרמנית, באנגלית ובצרפתית, שלא לדבר על יידיש, וידעו מסורת לשונית מהי.

היו כמו מנשה לוין, שידעו תלמוד. ידיעת הלשון העברית היתה עמוקה מאוד, עד ללשון התנ"ך והתלמוד וההשכלה. כשהיו נפגשים עם ש"י עגנון, ידעו לקרוא אותו, הבינו אותו. היום אינני יודע אם האסוציאציות של עגנון ברורות למישהו.

החבורתא הזו היתה ידידה לחבורתא הקלסית של הסופרים הארץ־ישראליים. ביאליק היה מיודד איתם. אני אומנם הייתי הבנימין שבחבורה, אבל אני זוכר הרצאות של ביאליק באוהל שם, והייתי רואה אותו ברחוב. כל האחרים היו קשישים ממני, ולמרות זאת, קיימנו עם הסופרים הקלסיים יחסי־ידידות עמוקים. טשרניחובסקי, פיכמן, קבק, הזז עגנון — כולם היו אז בחיים. זה היה אומנם דור שונה, אבל היו לנו במשותף אסוציאציות תרבותיות — מה שאיני יכול להגיד על הדור הצעיר של הכותבים של היום.

אנחנו היינו קשורים ללשון העברית בעבותות. היום הדור החדש הולך ומתרחק משורשי השפה העברית. היום, אם אינני כותב שיר חלק, אם חלילה יש בשיר שלי אוסציאציה תלמודית או מיקראית, ספק גדול אם הסופר הצעיר יבין על מה אני מדבר. וסופר חייב לדעת את לשון עמו. אך אצלנו כאילו חלק ניתק מהמקורות. אני עצמי אדם מודרני ומנסה להתקדם עם הזמן, אך אינני מבין, מכיוון שבכתיבה של היום אין הווה, אין עבר ובוודאי שאין עתיד.

● אתה מתנגד לכך שאנשים ינסו ליצור לשון חדשה?

אני לא יכול להביע את דעתי על התרגומים. עם כל הכבוד לעוז־הנפש שלהם לגשת ולתרגם את מאנגער, אני אינני יכול להגיד שמה שהם תירגמו, זה מאנגער.

■ ■ ■

● נחזור, ברשותך, לתקופה של

> **„אלכסנדר פן היה בן לאם נוצריה ואב יהודי, שלא הכירו. הוא גודל על־ידי סבו בקצה סיביר. הסב היה מתפרנס מציד־צבאים. בגיל 10 גילה לפן שהוא יהודי"**

חבורת אלתרמן־פן־שלונסקי בקפה „כסית". אתה אומר שהייתם נפגשים והיה לכם מבנה משותף, תרבות משותפת. אבל האם לא היתה ביניכם קינאת־סופרים?

טבע־האדם הוא טבע־האדם. היה איזה מכנה

איפה יגורו? מה יאכלו? היינו בטוחים שתהיה לפה נהירה, ושלא ישאר אף יהודי בעולם שלא יבוא לגור כאן. החיים אז היו אחרים. אלה היו חיים כל־כך לא חומרניים, אנשים הסתפקו במועט, אכלו בצנעה. אני זוכר איך הייתי בתקופת קום המדינה הולך להשיג אבקת־חלב ואבקת־ביצים בשביל שימרית, וגרנו בקושי בבית בלי חשמל. אפילו שולחן לא היה. השגנו מפה איזה כיסא, משם איזה שולחן. מי חשב אז על דירות? צריך היה להשיג מיטה. מי חשב אז על וילות, מכוניות? זה היה דור שונה, שזה לא היה העיקר בחייו. העיקר היה לחיות בארץ־ישראל.

כשעליתי ארצה, ב־1921, ואני ילד קטן, זה היה אחרי הפוגרומים ברוסיה, פוגרומים בהם ראיתי שמונה מבני־מישפחתי נרצחים לנגד עיניי — בהם סבי וסבתי, דודי ודודתיי ובנותיהם. ראיתי את אבי מקבל מכת־גרזן. וכשעלינו ארצה, גרנו באוהל בכפר־גילעדי. המיטה שלי הורכבה משני ארגזי־סוכר ריקים, קרש ושמיכה צבאית.

אבא שלי היה בקבוצה של יצחק שדה, והוא ואמא סללו את כביש צמח. והכל בשביל ארץ ישראל. דודי נסע מרוסיה לאמריקה, אבל, אבא אמר: „מה יש לי באמריקה? אם יש לי זכות, זה רק לארץ שהובטחה לאבות אבותיי."

זה היה העניין, העיקר לגור בארץ־ישראל ולהסתפק במועט.

■ ■ ■

● גדלת בכפר־גלעדי?

בכפר־גילעדי, במיגדל, בטבריה. נרדתי עם

ההורים למקום עבודתם. אחר־כך עברנו לירושלים. למדתי בתחילה בבית־ספר לבנים של מיוחס, ברחוב הרב קוק, ואחר־כך בחדר־תורה תחכמוני. גרנו בשכונת־הבוכרים, אחר־כך בשערי־פינה במאה־שערים, בגאולה, בכרם־אברהם, בבית־הכרם וברחביה.

● לאט־לאט — התקדמתם בחיים?

כן. אבא עסק כל הזמן בבניין, תרתי משמע. כשהיה צעיר — בידיו, כבנאי. אחר־כך ניהל עיסקי־בניה. תקופה מסויימת עבד כעגלון. את יודעת מי היה העגלון בעיירה? הבעלגולה היה הדרגה הנמוכה ביותר. ואבא, שהיה בחור־ישיבה, הפך בארץ־ישראל לבעלגולה. אבל הוא לא ראה בכך פחיתות־כבוד, כי הוא היה מוביל בעגלה שלו חומרים לבניין ארץ־ישראל. הוא היה שותף בבניית רטיסבון, בנייני האוניברסיטה על הר־הצופים ובתים אחרים.

בתקופה ההיא דודי, שגר באוהל אחד בכנרת עם א"ד גורדון, הציע לאבא לבוא לגור איתו. בתל־אביב היה לו צריף, ברחוב מרמורק. הצריף עומד עד היום, מול בית־הקפה סקאלה. והיו לו פרות. לשכונה קראו שכונת־שפאק והרעיון היה לחיות בתל־אביב חיי־איכרים. אבא ואמא קיבלו בית לא הרחק משם, וגם להם היו פרות. וכך גרנו בתל־אביב, אלא שמטעמי בריאותה של אמי חזרנו לירושלים, ואני למדתי בגימנסיה העברית, ואחר־כך באוניברסיטה העברית.

● מתי התחלת לכתוב?

בגיל צעיר מאוד. החיבור הראשון שלי היה תחת רושם הפוגרומים ברוסיה, וכתבתי אותו בגיל 10. הוא נקרא חורבן עירי, והודפס בעלון חברינו, עלון בית־הספר תחכמוני. הוא הועתק לעיתון הארץ, שם ציינו בהתפעלות שילד הנמצא שלוש שנים בארץ שולט בצורה כל־כך יפה בשפה העברית, כאילו היא לשון־אמו.

אחר־כך כתבתי לעצמי, ואמי זיכרונה לברכה שמרה שתי מחברות שבהן כתבתי חיבורים ושירים.

● השיר הראשון שכתבת בהיותך בן 16 „אנחנו שרים לך," הפך להימנון הנוער באותם ימים. כיצד זה קרה? הרי לא היה אז רדיו ולא השמיעו שירים בכלי־התיקשורת.

כתבתי את השיר למנגינה ביידיש, שהתפרסמה אחר־כך בשיר רקפת. איכשהו לימדתי אותו את החניכים שלי בנוער־העובד, והם שרו אותו. איך התפשט — אני לא יודע. לא היה אז רדיו, והשיר לא הודפס בעיתון. אני חושב שזה התפרסם ככה, מפה לאוזן.

בשנת 1935 הייתי בקיבוץ נען ופגשתי שם את דויד זהבי, שהיה אז מלחין צעיר. הוא אמר לי. „איזו מן מנגינה היא לשיר כזה! זה לא מתאים!" אמרתי לו: אז תכתוב מנגינה מתאימה. והוא כתב את המנגינה הנוכחית.

ב־1936 כבר היה רדיו, והיתה שעה אחת בעברית. קשה להאמין, אבל באותה שעה כיסו חדשות וכלכלה וסיפרות, ונתנו עשר דקות לשירה — בזכות אליעזר לוברני, אביו של אורי לוברני. הוא אמר, שלא ייתכן שלא יהיו איזה חמש־עשר דקות לזמר העברי. באחת התוכניות הראשונות של קול ישראל באתי עם אליעזר לאולפן ושרנו את אנחנו שרים לך.

ארץ־ישראל היתה אז קטנה. כשעליתי ארצה היו פה 80,000 יהודים בכל הארץ. תל־אביב היתה שני רחובות וחצי. אם עזבת את רחוב אחד־העם, הגעת לחולות. פעם לקחו אותנו לטיול לירקון בליווי של שוטרים בריטיים. זה היה מסוכן. בדווים עברו עם שיירות גמלים עם זיף־זיף. הכל היה קטן. וכך, מפה לאוזן, השיר התפרסם.

● למי כתבת את „היו לילות"?

כתבתי אותו בשנות הארבעים. היה אז תיאטרון סאטירי בשם לכל הרוחות, והזמינו אצלי ואצל זעירא שיר. פגשתי אותו במועדון המלצרים ברחוב נס־ציונה, שניהל חצקל איש־כסית. הגענו לשם ב־2 אחר־חצות, והיינו קצת רטובים. חצקל הציב על השולחן חצי ברווז וקוניאק ואמר לנו ביידיש: „לעבודה."

הזמרת הראשונה ששרה את השיר היתה שלי שרונה. אחר־כך לא נזכרה לטובה, מכיוון שהתחתנה עם סרג'נט בריטי, ומאז נעלמו עיקבותיה. אז, בימי המנדט, להתחתן עם סרג'נט בריטי זה היה כמו לאכול חזיר בבית־המיקדש.

זמרות רבות שרו אחר־כך את השיר, חנה רובינא, לאה דגנית, חווה אלברשטיין, יוספה שוקן, שושנה דמארי ואילנית. אבל הפליאה מכולן אסתר עופרים.

● ביצד נוצר הקשר בינך לבין מרדכי זעירא?

ב־1939 נפגשנו במיקרה באיזה ערב. ליד בית ההסתדרות בירושלים היה קולנוע קטן, והיו עורכים בערבי־שבתות מסיבות של ההסתדרות. באותה תקופה, כשהיתה מסיבה כזו באו כולם. ושם, על הבימה, שרה איזו זמרת — אני חושב חנה קיפניס — שיר אחד שמצא חן בעיניי: פקד אדוניי פינת ציון הנידחת. זה מצא חן בעיניי. היה בזה משהו מיזרחי. מחאתי כפיים בהתלהבות, ולידי ישב בחור שלא מחא כפיים. שאלתי אותו: ‚מה, זה לא מוצא חן בעיניך? מה אתה יושב כמו גולם? זה שיר יפה!' ואז הוא ענה לי: „אדם לא יכול למחוא כפיים לעצמו." בהתחלה לא תפסתי, ואז הוא אמר לי: „אני חיברתי את המנגינה."

הוא היה אז פועל בים־המלח, ובסופי־שבוע עלה עם כל הפועלים לירושלים. אמרתי: באמת, אתה יודע מה? גם אני לפעמים חוטא בכתיבת שירים! סיפרתי לו על השיר היחיד שכתבתי, והיתה לו מנגינה, אנחנו שרים לך.

ככה נדברנו להיפגש, וזמן קצר אחר־כך כתבנו את סובבוני. זו היתה ההורה הראשונה, והיא נפוצה כמו אש. לא יכול להסביר איך, לא רדפתי אחרי זה, זה לא שיר של זמרת שמפרסמת אותו — אבל זה תפס.

מיתייה — כך קראנו לזעירא — היה נוהג כבר אז לצאת למסיבות של מה שקראו אז זימרה בציבור — בקיבוצים, בבית־ההבראה ארזה, בתל־אביב — והיה מלמד את השיר. אחר־כך הוא היה חבר איזה זמן בקיבוץ אפיקים, ועבר משם לכפר־ויתקין. שם הכיר את שרה, אשתו, שהיתה גננת.

● במה ניגן?

בכלום. שרק. כך כתב את רוב שירינו בשריקה. אני כתבתי על מפית של בית־קפה והוא שרק. אחר־כך למד מוסיקה אצל פרופסור שלמה ארוזנסקי. זה היה הרבה אחרי שהתפרסם, והשירים שלו היו מושרים בפי כול. הוא כבר היה מבוגר, 26, ולמד סולפז'.

● כיצד התנהלה העבודה בינך לבין זעירא?

כל זמן שעבד בים־המלח, היינו נפגשים אצלי בבית — לפעמים כותבים, לפעמים לא. אחר־כך עבר לתל־אביב והיינו מזדמנים מדי פעם, או שירדתי אליו, או שעלה אליי. השירים הראשונים שכתבנו היו הורה טוב.

● שירים לאומיים?

בטח לצעירים זה נשמע כמו שיר לאומי,

> **„כתבתי את השיר ‚שלכת' לעצמי, והרביתי לשיר אותו עם אלכסנדר פן ועם רובינא. פן אהב את ריח היין ואת הבדידות, שנבעו מהשיר. הוא אמר שכתבתי את השיר עליו"**

כאילו הלכנו עם דגלים בחוצות, אבל אלה היו הדברים שהטרידו אותנו אז — מולדת ובית.

● התכוונתי שירים לאומיים, בניגוד לשיר „שלכת", שהוא שיר אישי מאוד.

את שלכת כתבתי באמת לעצמי. זה שיר על מצב־רוח.

■ ■ ■

● אומרים שכתבת את השיר על אלכסנדר פן.

כתבתי את השיר לעצמי, והרביתי לשיר אותו ביחד עם רובינא ופן. פן אהב את ריח היין ואת הבדידות שנבעו מהשיר. הוא אמר שכתבתי את השיר עליו. „אתה עצמך אינך בודד," אמר. „השיר יותר בודד ממך."

● מה ידעת אתה, שהיית מקורב אליו, על בדידותו של אלכסנדר פן?

אלכסנדר פן היה אדם עם בעיות קשות מאד. הוא הגיע ארצה בשנת 1927. הוא נולד, לפי סיפוריו, באיזו עיירה קטנה בקצה סיביר. הוא היה בשמונה שנים קשיש ממני והיה שותה כדי לברוח ובשביל המצב־רוח. והיה לו ממה לברוח.

הוא היה אדם שנולד בירכתי סיביר לאב יהודי, שבקושי הכירו, ולאם נוצריה. הוא היה הבן השני. הוא גדל עם סבו, שהיה מתפרנס מציד־צבאים. כשאמו מתה משחפת, גידלו הסב עד גיל עשר, וכשהוא הרגיש שהוא הולך למות, גילה לו שאביו יהודי, ונתן בידו כתובת במוסקבה. הילד בן העשר נשלח מניז'ניקולוסק בקצה סיביר למוסקבה, והיה בדרכים שלוש שנים עד שהגיע לשם. וכשבא למוסקבה, התחבר עם חוליגנים ולמד את דרכיהם. הוא היה לבד, בלי אהבת־אם ובלי הכרת־אב.

אחר כך מצא את אביו והיתה התרגשות

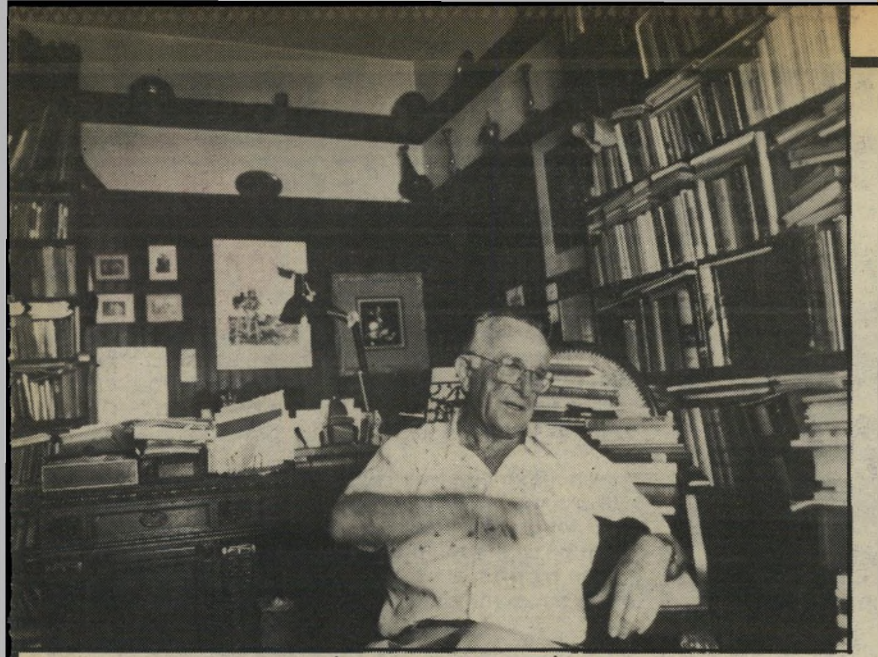

אורלנד בחדר־העבודה שלו

„אלה אינם חיים טובים! אלה הם חיים טובים מאוד!"

גדולה. ואז אביו הסביר לו מה זה יהודי, גייר אותו ומל אותו, והתחיל ללמד אותו יסודות ראשונים של יהדות. ושם, בבית של אביו, הוא שמע לראשונה יידיש ועברית ואת השם ארץ־ישראל.

שם, במוסקבה, היתה לו כנראה אהבתו הראשונה והגדולה, בחורה בשם מרתה, המוזכרת בשיריו. מרתה היתה תלמידת הסטודיה השלישית של סטניסלבסקי, והיתה מבוגרת ממנו. הוא תמיד התאהב בנשים מבוגרות ממנו. הוא לקח דוגמא מסרגיי יסנין, שהתאהב ברקדנית איזדורה דנקן, שהיתה מבוגרת ממנו ב־17 שנים. הוא העריץ את יסנין ואחר־כך הלך אחר שירתו של מייקובסקי. הוא כל חייו הלך בצורת־החיים שלו אחרי יסנין, ובכתיבה שלו אחרי מייקובסקי.

אני מאמין שאחרי שהגיע ארצה, לא התאהב. מעולם. הנשים הן שהלכו שבי אחריו. רובינא, שהיתה קשישה ממנו, ורחל, אשתו. אבל אהבתו הגדולה והנכזבת היתה מרתה, שנותרה במוסקבה.

■ ■ ■

● אתה עצמך הקדשת את שיר „אלייך" לאשתך, בת־אל.

בת־אל היתה בתו של אחד האדריכלים הראשונים בארץ־ישראל, שמו היה זליג אקסלרוד. הכרתי אותה כשהיתה בבית־ספר לאחיות שעל הר־הצופים. כל השנים עבדנו שנינו לפרנסת המישפחה, היא כאחות ואני מתרגומים. אצלי, בניגוד לחבריי האחרים, המישפחה תמיד היתה מס' 1. לולא חיי־המישפחה שלי — שהיו חזקים ודבוקים, וללא עזרתה המיוחדת במינה, נוכחותה של בת־אל — לא הייתי יכול ליצור כפי שיצרתי. אין שיר ואין שורה שכתבתי מאז 1944 שהיא לא ראתה אותה קודם ולא חילקה איתי את הדברים. יש לה חוש מיוחד לענייני־שירה, מכירה את האנטנות הנפשיות שלי. אני לא רואה את עצמי כסופר שיצר כפי שיצר, בלעדי בת־אל. זה נכון ששתקתי הרבה שנים, אבל כל השנים האלה עבדתי למגירה, ותמיד בת־אל לצידי, מעודדת.

בזמן שחיי־המישפחה של כל ידידינו הסופרים היו מפוררים, היו חיי וחיי בת־אל דבוקים בדבק חזק. בלעדי בת־אל לא הייתי יוצר כפי שיצרתי, בזה אין לי ספק.

● מה דעתך על שיריה של בתך, שימרית אור?

רובם מוצאים מאוד חן בעיניי. היא כותבת גם שירים שהם לא זמר ופיזמונות, שירים צרופים, אבל לא מפרסמת. זה שונה, כמובן, משירים שהיא כותבת לאירוויזיון, אבל אפילו שיר כמו שיר היונה, או כשיבוא ילדי, הם שירים יפים מאוד בעיניי.

● ומה על „הללויה"?

זה שיר שהצליח. שימרית ידעה למצוא בו מילה קולעת. איך קוראים לזה? גימיק. היא מצאה מילה שכל יהודי וגוי יכולים לשיר. את יודעת שאת הללויה שרים בבתי־כנסיות בסקנדינוויה.

● השירים שלך רובם הפכו לשירי־עם. שירים כמו „רד הלילה", „עץ הרימון", „שני שושנים", „הטנדר נוסע", „שיר הבוקרים", „סובבוני", „הורה טוב". יש כאלה שאפילו אינם יודעים שאתה חיברת את המילים. זה מפריע לך?

אינני יודע עד כמה הם שירי־עם, אבל אני יודע שאף אחד לא יודע שכתבתי את רד הלילה ואת סובבוני. היה מיקרה שנסעתי עם זעירא לעין־חרוד, והוא לימד זימרה בציבור. צעירה אחת העירה על רד הלילה שהטקסט לא מדוייק. זעירא אמר לה: „השיר מדוייק, קיבלתי את המילים מהמחבר." בעוד אני עומד שם, היא צוחקת לו בפנים: „איזה מחבר? השיר הזה נכתב לפני מאתיים שנה!"

אנשים לא שיערו ששירים אלו נכתבו על־ידי צעיר ארץ־ישראלי. חשבו שמישהו הביא אותם מרוסיה. היתה להם ההרגשה שהם מכירים את השיר מבית־סבא.

● וזה לא היה איכפת לך?

יש סיפור במיקרא שאומר, שאלוהים אמר פעם: „הלוואי ואותי שכחו ותורתי ישמרו." מתי שיר הופך לשיר־עם? כשלא מעניין אותנו מי כתב. כשהעם מרגיש שהשיר הוא רכושו ואף משורר לא יכול לתבוע אותו.

את מכירה את המיקרה הטרגי שהנאצים שרו את השיר לורילי של היינריך היינה, והם אפילו לא ידעו שאת השיר הזה כתב היהודי שהם שרפו את ספריו.

נו, בכל זאת יש איזה סיפוק מסויים, כל זמן שאתה חי, שהשיר מופקע מרשותך. זה מוכיח לך שהשיר טבוע בדמו של העם. אבל בכל זאת, למען ההיסטוריה, תיעדתי את שירי־הזמר שכתבתי בשני ספרים.

● מדוע אינך כותב עוד שירי זמר?

כי זה דור אחר. איך אומרים באנגלית? „זה לא כוס־התה שלי." אין קשר ביני לבין המלחינים הצעירים.

● ועם וילנסקי וארגוב?

את וילנסקי אני קצת מכיר. את סשה ארגוב אינני מכיר אישית, אף־על־פי שהוא כתב מוסיקה לשישה שירים שלי, במיסגרת לי לה לו.

● מדוע אין קשר בינך לבין המלחינים הצעירים?

אינני יודע. הם מרבים להלחין את אלתרמן, לא אחת מבלי להבין אותו. לפעמים אני שומע שירים שלפי הלחן אני יודע שהמלחין לא הבין את המילים. הוא כותב מוסיקה בלי ההדגשים שנתן כתב. אותי לא מלחינים. אילו בא אליי מלחין ואמר לי: יעקב, בוא נכתוב ביחד שיר.

אבל אם מישהו כבר רוצה להלחין אותי, אז הוא בא לשימרית ומחפש בספרים הישנים. הנה, וילנסקי כתב לעופרה חזה מוסיקה לשיר לעצמי בלבד. למה? כי וילנסקי אמר לה שהיא צריכה שיר של אורלנד. היא בוודאי שאלה מי זה אורלנד. זה לא הזמן כששושנה היתה באה ומבקשת שיר, או כשזעירא היה מטלפן. זה לא אותו הזמן.

● אני רואה פה על המדפים עשרות טקסטים שלא הגיעו לדפוס. את כולם כתבת בשנים האחרונות. מדוע אינך מפרסם?

אינני יודע. יום אחד אפרסם. אולי מפני שאני גר בחיפה ולא קרוב לקלחת. מצד אחד הרווחתי את שלוות־הנפש שלי, מצד שני הפסדתי את חיי־השעה. לא הייתי ליד הקערות.

אבל בשנתיים האחרונות אינני מתלונן. הרעיפו עליי כל־כך הרבה פרסים, שאני כבר לא יודע להגיד את כולם: פרס טשרניחובסקי ופרס בר־אילן ופרס ראש־הממשלה ויקיר־חיפה ופרס־פינסקי. אני כבר לא זוכר בעצמי. ופרס ז'בוטינסקי ופרס השופטים לזמר העברי. פרסים, פרסים, פרסים. כאילו פיתאום נזכרו בי. וגם הכינו תוכנית חיים שכאלה. פיתאום מישהו נזכר שיעקב אורלנד חי ומתגורר בחיפה.

אבל אני לא מתלונן. אלה הם חיי ויש לי בת־אל והילדים שלי, שימרית ורעואל, שהוא וטרינר, והנכדים יערית, יותם, בת ושיר. ואני כותב, והשירים שלי מושרים בפי־כל. אינני יכול להגיד שאלה אינם חיים טובים. אלה הם חיים טובים מאוד.

קולנוע

יומן החדשות

טוב שמן טוב משם טוב

הבימאי לא מסתפק בפרס, משפץ אותו לפי הקופה

זה היה מתאים לישראל — בזמנו הוצג כאן הקשר היהודי תחת הפירסום: „זכה בפרס דקל הזהב.” כמובן שהפרס שבו זכה הקשר היה רק פרס סזאר, אבל מפרסמיו החליטו באותה השעה שהפרס הזה לא מספיק ידוע, ולכן הדביקו לו, לא פחות ולא יותר, את הפרס הגדול של פסטיבל קאן.

עתה נמצא להם אח ורע בבירדי, סירטם של הבימאי אלן פארקר והמפיק אלן מרשאל. סרט זה זכה בקאן בפרס מיוחד של חבר־השופטים, אבל במסע־הפירסום לסרט בלונדון השתמשו במונח „הפרס הגדול”, שהוא כמובן דקל הזהב, ש־הוענק השנה פה אחד לסרט היוגוסלווי אבא נסע לנסיעת עסקים.

מפיצי הסרט טוענים, שהפירסום המטעה הזה בושל על־ידי הבימאי פארקר (החומה, אכס־

בימאי פארקר
גדול, אבל לא דקל

פרס של חצות) והמפיק, וכי הם מתכוונים ב־החלט להמשיך במסע־פירסום ברוח זו לא רק בלונדון, כי אם גם בפרובינציות. אשר לפארקר — הוא מנהל מילחמת־נקם בעיתונאים המו־קיעים אותו, בכך שהוא מדליף כל העת הכרזות בגנותם.

מי הוא ערבי טוב?

האגודה למען האיסלאם לא התפעלה מערביות האמריקאי

אנרי לאוטו, שחקן אמריקאי צעיר, נאלץ לפ־רוש מסידרה טלוויזיונית בשם אנשי הלילה רק משום שהאגודה למען האיסלאם טענה שהופעתו בסרט מעליבה ופוגעת.

לאוטו בעצמו סיפר גירסה מפתיעה בדבר יח־סיו עם אותה אגודה. הוא טען, כי אומנם מחאתם מוצדקת וכי העלה את שם „אללה” כמה פעמים בסרט, וכי אולי הדבר פוגע. אבל, להגנתו אמר, כי אפילו התנצל לפני הקבוצה, שאיש לא שמע עליה לפני כן. הוא אמר כי חברי האגודה דווקא נתנו לו הרבה עצות טובות ולימדו אותו, למשל, כיצד ערבי מגהק בהנאה אחרי הארוחה, אם כי הוא בעצמו לא עשה זאת לפני המצלמה.

כשחשב לאוטו לתומו, כי אי־ההבנה הסתיימה, אחרי שכינס מסיבת־עיתונאים להנצחת הפיוס בחיבוקים ובנשיקות, גילה כי מסע־ההפחדה נגדו רק התחזק. עצרו אותו ברחוב, צעקו לעברו ואיימו עליו. ואז התגלגלו הדברים ככדור־שלג: השחקן יצא לפגוש נציגים של הליגה הערבית ברומא ואפילו נפגש עם כמה דיפלומאטים ער־בים שהיו, לדבריו, „מרגיעים ומשתפי־פעולה”.

אך כשהסרט נכנס לשבוע האחרון שלו (האפי־זודה ה־30) החליט לאוטו לפרוש. האיומים הפכו לבלתי־נסבלים וכוונו אל מישפחתו ואל אשתו ההרה. האגודה למען האיסלאם קיבלה את פרי־שתו בברכה, והוא הופיע באפיזודת־פרידה בתפ־קיד אביו של הגיבור שאותו שיחק קודם לכן.

אבל מפיקי־הסידרה טרם נואשו, והם מבטי־חים שתהיה לה המשך, דווקא בגלל אופיו של הגיבור הערבי, שהתחבב על הקהל.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: קאוס, צ׳אינה־טאון, אמד־אוס. לחיי אהבותינו, המעבר להודו.

ירושלים: המעבר להודו, כארמן, העדר, אמדאוס.

חיפה: המעבר להודו, דמעות של שתיקה.

נץ במקום צפרדע

ליידי נץ (סטודיו, תל־אביב, ארצות־הברית) – **אבירים, גבורה, ימי־ביניים, כשפים, מחילות תת־קרקעיות ועלמות ענוגות, כל אלה נועדו כנראה, לפי נוסחת הוליווד, להתאים במיוחד לדרישות הקהל הקיצי. במיקרה זה, יתכן שרצדק איתם. הילדים יילכו לראות את הסרט, ישכחו את המחשב שבבית, ישקעו באגדות מופלאות, ואילו המבוגרים יתפתו פה ושם להיסחף גם הם על כנפי־הדמיון.**

זהו סיפור על אהבה בלתי־אפשרית. הוא, האביר השחור, הופך כל לילה לזאב טורף. היא, העלמה בהירת־השיער והזוהרת, פושטת צורה עם הנץ החמה, והופכת לנץ ירוק־עיניים. הזריחה והשקיעה הם הרגעים היחידים שבהם ידיהם כמעט נוגעות – כמעט, אבל לא לגמרי. את הקללה הנוראה הזאת הביא עליהם בישוף רשע, שהיה גם הוא מאוהב בגברת הצעירה ולא יכול היה לשאת את סירובה.

מי שעוזר לבטל בסופו של דבר את הכישוף הנורא הם שניים: כייס צעיר, המנהל דו־שיח מתמיד עם אלוהים (הוא מדבר, אבל הכל־יכול מסרב להשיב), ונזיר שתיין שהיה אחראי, בעקיפין, לאסון. בעזרתם חוזר הזוג המוזר לעיר אקווילה, שם שוהה הבישוף הרע, ושם, במועד מופלא שבו יום ולילה חד תמה, הם ניצבים מול הנבל שאימלל אותם במשך שנתיים.

ריצ׳ארד דונר, בימאי שעסק בעבר גם במופלאות העתיד

מישל פייפר – להיחלץ מן הבישוף

(סופרמן) וגם בכשפים של העבר (אות משמיים), נעזר כאן בצלם־צמרת, ויטוריו סטוראר, כדי להגיש מתהלה ציורית מאוד, ציבעונית מאוד ובסך הכל מהנה למדי. השחקן ההולנדי רוטגר האואר (האנדרואיד מבלייד ראנר) הוא אביר אמיץ וחמור־סבר, מישל פייפר היא חמודה מאוד, אם כי נדמה שחשה יותר בנוח ברומן לילי, מאתיו ברודריק משעשע בדמות הכייס הצעיר וליאו מק־קרן גונב את ההצגה בכל פעם שניתנת לו ההזדמנות, בתפקיד הנזיר השיכור.

בונד – לפנסיה!

רצח בעיניים (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית) – **הגיע הזמן שמישהו יתחשב בגילו, המתקדם של ג׳יימס בונד ויוציא אותו לגימ־לאות. לא נאה לאדם בגילו ובמעמדו לרוץ, לקפוץ ולהשתובב כמו נער חסר־אחריות. מה עוד, שמיזה כמה שנים אזל כל מלאי ההמצאות שהחזיקו אותו על הרגליים בתחילת דרכו. החתי־כות שהוא שולף אינן עוצרות נשימה, ואילו הקמטים שנחר־שים בפניו מעידים שלא נוח לו רכל המהומה הזאת, המת־חוללת סביבו.**

למרות הכל, הוא ממשיך לרכוב. כנראה שכל עוד יכניסו סרטיו כסף, ייאלץ לעשות זאת, למרבה הצער. הפעם הוא מתבקש להציל את עמק סיליקון בקליפורניה מפני שואה, כאשר קאפיטליסט מטורף ממוצא גרמני מתכנן להפוך את המקום – לב־ליבה של תעשיית האלקטרוניקה בארצות־הברית – לחלק נוסף מקרקעיתו של האוקיינוס השקט. כל זאת, כמובן, במיסגרת מזימה להשתלט על העולם, לשים קץ למישטרים הדמוקרטיים ובכלל, לחסל את המין האנושי.

כל העניין לא רק מצוץ מן האצבע, אלא גם מושאל מכל מיני סרטים אחרים ומוצלחים יותר. הרשע, לדוגמה, הוא תוצר של ניסויים גנטיים באחריות הדוקטור מנגלה.

או, למשל, מיכרות מתחת לאדמה, שבהם מתבשלות תוכ־ניות אפלות. הדוגמה הקרובה יותר היא, כמובן, אינדיאנה גונס והמיקדש הארור.

רוג׳ר מור וגרייס ג׳ונס – יגע ומייגע

אז מה יש לסרט הזה לתרום בכל זאת, משלו? אז כך. יש טירה מרהיבה ליד פאריס, טירת־שאנטיאי, שהיא אכן אתר־תיירות מבוקש בצרפת. יש מירדף די משעשע ברחובות פאריס, שבו נאלץ בונד לנהוג בחלק קידמי של מכונית, אחרי שחלקה האחורי נתלש בהתנגשות. יש מירשעת בדמות גרייס ג׳ונס, שכישרון המישחק שלה שואף לאפס, ואילו צורתה החיצונית מזכירה סירטי אנימציה. ויש בונד – שוב רוג׳ר מור – ג׳נטלמן בריטי חייכני, העובד קשה מדי, בהתחשב בגילו.

בולשיט – מולדת

ראמבו (חוד, תל־אביב, ארצות־הברית) – משחק דמים – חלק ב׳ **או ראמבו הוא מסוג הסרטים, שלמעשה כל שורה נוספת עליהם בעיתון היא עוול נוראי. עוול – משום שכל ביקורת הגיונית תחטא למציאות. אם במשך כל־כך הרבה שבועות גורף הסרט את כל הקופות האפשריות בארצות־הברית – ארץ שאינה סובלת מבצורת קולנועית – אין זאת כי אם זה המוצר שהקהל מבקש. וכמו שנאמר כבר, כל קהל אוכל בהנאה את הסרט שלו הוא ראוי.**

אבל יותר מזה: כל שורה בעניין זה היא עוול נוראי, כי המשמעות היחידה של היצירה הזי היא הפידיון בקופה.

במה מדובר? בניצול מחפיר ומביש של סיסמה שוביניסטית כמו „הייתי רוצה רק שהמולדת שלנו תאהב אותנו קצת כמו שאנו אוהבים אותה הרבה.”

איזה לב לאומני לא יתמוסס נוכח תחינת הגיבור הזה, הראוי לאות המופת, הגבורה, הנאמנות ולכל הצל״שים שטרם הומצאו בתולדות כל המילחמות הנחמדות שהיו מעולם! ראמבו הנועז – שהיה שעיר לעזאזל כשרצה להשתקם אחרי שהקיז את דמו למען עמו בווייט־נאם והשריף לא נתן לו, והוא הראה לשריף ולעוד כמה חבר׳ה כמותו את נחת זרועו – חוזר

סילבסטר סטאלונה – מי צריך צבא!

לתופת להוכיח כי למעשה ארצו לא למדה כלום. האמריקאים כולם מפקירים את נעדריהם ואינם רוצים שימצאו אותם. הווייט־נאמים – חיות צמאות דם ואינקוויזיטורים מלוכסני עיניים והרוסים – סאדיסטים מפגרים. בעצם, מי היה צריך צבא להילחם בווייט־נאם, למה לא קראו לראמבו – ודי!!

מרים בנימיני

מזל החודש:

סרטן תאונות ואסונות

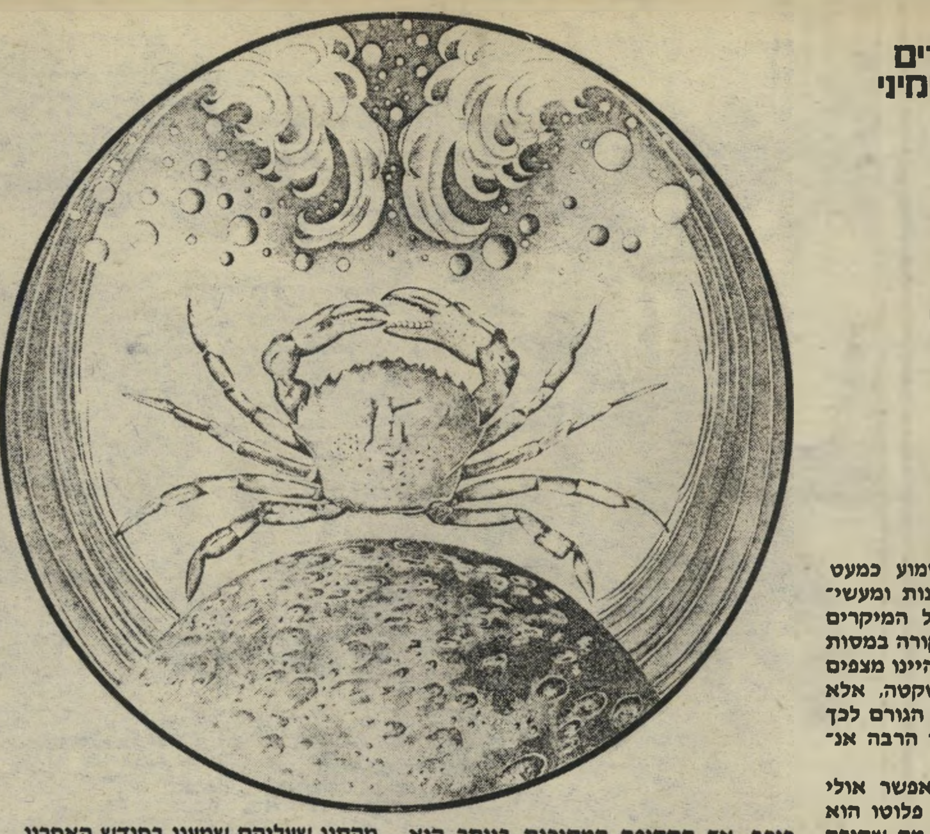

בזמן האחרון התרגלנו לשמוע כמעט מדי יום על תאונות, אסונות ומעשי־אלימות. מה שמאפיין את כל המיקרים האלה זה המוות ההמוני. הכל קורה במסות גדולות. בחודש של מזל סרטן היינו מצפים לאווירה קצת יותר נעימה ושקטה, אלא שהכוכבים מראים אחרת. מהו הגורם לכך שבאסונות אלה נפגעים כל־כך הרבה אנשים בבת־אחת?

דרך המפה האסטרולוגית אפשר אולי להסביר או אף להזהיר. כוכב פלוטו הוא ללא ספק הפעיל ביותר, ובכל מה שקורה עכשיו ניכרת השפעתו החזקה, בצורה ברורה ומפחידה.

אך פלוטו אינו היחיד הגורם לתופעות אלה, שני ליקויים היו בחודש מאי. ליקוי־לבנה וליקוי־חמה. ליקויים אינם מבשרים על תקופה שקטה. תוך שמונה חודשים מהליקוי עלולים להתרחש אסונות כבדים. אילו היו רק הליקויים, ללא השפעתו של כוכב פלוטו, התאונות לא היו מתרחשות בקנה־מידה ענקי כל־כך. אלא שבתקופה זו פלוטו נמצא בעצירה. אחרי שבחודשים האחרונים הוא היה בנסיגה, הוא נעצר כדי להתיישר ולהמשיך במהלך נורמלי. הנסיגה מחריפה את הפעולות הספציפיות של אותו כוכב. אך התקופה המסוכנת ביותר היא המפנה, לקראת ההתיישרות. כוכב פלוטו נעצר בין המעלה ה־2 למעלה ה־1 בעקרב. במעלת־החניה הוא חזק במיוחד, וגורם לתקריות מסוכנות, לתאונות ואסונות.

לא רק החניה עצמה מסוכנת, אלא גם המקום עצמו. שכן המעלות הראשונות במזל שור, הנמצא מול עקרב, הן מעלות הנושאות אופי אלים, אכזרי ומסוכן. הן מגבירות את האימפולסיביות, השינאה וההרס. מכיוון שפלוטו קשור במסות גדולות ומשפיע על המונים, תקופה זו אינה טובה להתקהלויות והתקבצויות של אנשים רבים במקום אחד. כל התאספות כזו, שבה משתתפים המונים, עלולה לגרום לאסונות מהסוג שעליהם שמענו בחודש האחרון.

גורמים נוספים בולטים במפה האסטרולוגית: המעלות ה־15 וה־16 במזל שור. גם להן אופי אלים, וגם שתי המעלות האלה גורמות לתאונות. באיזור זה נמצא לאחרונה ראש־הדרקון. ראש־הדרקון הוא מקום המיפגש של מסלול־הפלנטות ומסלול־הירח. הוא מבטא באסטרולוגיה את השלילי שהאדם נושא עימו מהעבר, עם האפשרות או ההזדמנות הנוספת לתיקון. הרעיון הוא לעבור מזנב־הדרקון, המסמל את הרע והנמצא במזל הקוטבי, לראש־הדרקון, המסמל את הטוב ואת הדרך הנכונה.

הראש וזנב דרקון פועלים בצירים, ולא במזלות בודדים. בכל מפה אישית נמצא אותו ראש־דרקון באחד המזלות, כשהוא מסמל מהן תכונותיו השליליות של האדם, ומהי הדרך הנכונה לתיקונן. בתקופה זו נמצא, כאמור, ראש־הדרקון במזל שור. החיוני במזל שור: אהבה, שלום ושלווה, ביטחון חומרי, הנאות ותענוגות, ובעיקר יציבות. כל אלה מתבטלים נוכח הרע שמביא עימו זנב־הדרקון במזל הנגדי, שהוא עקרב. תכונותיו השליליות של מזל עקרב הם הרס, הרס עצמי, פישעי־מין, רצח, אלימות, נקמנות, חתרנות וחיסול־חשבו־

מי אשם בחטיפת המטוס בביירות? כוכב פלוטו, כמובן!

נות. תכונות אלו באו לביטוי בכל התאונות והפשעים שקרו לאחרונה. כוכב פלוטו, החונה בתחילת מזל עקרב, מבטא את אותן תכונות שליליות של העקרב שהוזכרו קודם. הזכרנו כבר שפלוטו קשור להמונים, למסות של אנשים. משום כך, בכל התאונות היו מעורבים מיספרים גדולים של אנשים ומוות המוני.

למשל, מישחק הכדורגל בבריסל, שבו נהרגו כל־כך הרבה אנשים, קרה בגלל חיסול־חשבונות. למעשה, איש לא התכוון שהדברים יגיעו לקיצוניות כזו, אבל פלוטו ומזל עקרב בכלל הולכים עד הסוף.

דוגמה נוספת: תאונת המטוס ההודי. וכאן שוב נפטון שותף לתאונה, מאחר שהוא מסמל ים. שוב מוות המוני, בהשפעתו הקשה של פלוטו, או האספקט המטעה שביניהם.

חטיפת המטוס האמריקאי והדרישה לשיחרור 700 העצירים השיעים בעתלית הם המשך לשרשרת האסונות, הנושאות אופי דומה.

מכל זה אפשר להסיק, שמי שאינו מוכרח להמצא במקומות שבהם יש קבוצות או קהל רב של בני־אדם שימנע מכך בתקופה הנוכחית.

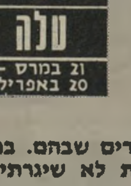

מתיחות ביניכם לבין בני־הזוג או בני־מישפחה אחרים עלולה להביא למשבר. הטוב ביותר לקחת חופשה ו־להתרחק מהבית כמה ימים. ה־4 וה־5 בחודש יכולים להיות נחמדים ומשעשעים לאותם ה־יוצאים ומבלים עם ידידים מהעבר, או גם עם מכרים חדשים. בתחום הרומנטי כדאי לנצל את ההתעניינות ש־מגלים בכם בני המין השני, אבל בעיקר הצעירים שבהם. בולט פער־הגילים והתקשרויות לא שיגרתיות.

* * *

למרות שאתם חשים התעוררות מחודשת ורצון לטייל ולצאת לנסיעות, קיימת סכנה לתאונות, ביחוד ב־4 וב־5 בחודש, וב־8 וב־9 בו. באותם ימים רצוי לא להעמיס על עצמכם יו־תר מדי, הרגישות תהיה גבוהה וכן הנטיה לח־לות. בתחום הרומנטי תצטרכו להשקיע מא־מץ, לקחת יוזמה ולא להשאיר שום דבר ליד המיקרה. בני המזלות סרטן, גדי ואריה יהיו השותפים המתאימים לתקופה זו. כדאי לדחות קניה יוצאת־דופן.

* * *

זוהי תקופה של עבודה מאומצת במיוחד, אבל האנרגיה שופעת והבריאות משתפרת. בתחום הכספי כדאי לנצל את ההזדמנויות, עכשיו הזמן לפעול, ליזום ואפילו לקחת סיכונים. פרוייקטים המתחילים כעת ישפיעו לתקופה ארוכה, ותבל ל־החמיץ את האפשרויות. בתחום הרומנטי מתחיל להסתמן שינוי לטובה. השבוע נראה שייצא לכם להכיר אנשים חדשים בנסיבות די מוזרות, וייתכן קשר חדש, חם ומלהיב.

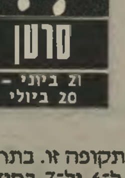

הזהירות הטיבעית שכה אופיינית לכם בדרך־כלל אינה בולטת בתקופה זו. אתם נוטים להחליט בצורה נמהרת מדי ונסחפים אחרי הרגשות העלולים להטעות. אל תמהרו ל־בצע צעדים היכולים ל־סכן את הקריירה של־כם. מה שחשוב בעיקר זה לשים לב לאנשים שעימם אתם מתכוונים לבצע עבודות משותפות. הטוב ביותר לעבוד לבד ולא להסתמך על אחרים בתקופה זו. בתחום הרומנטי – הפתעה, סמוך ל־6 ול־7 בחודש.

* * *

העייפות ומצבי־הרוח הכבדים הפוקדים אתכם לאחרונה מכהים את העירנות המאפיינת את האריות ב־דרך־כלל. תצטרכו ל־שים לב לאנשים המ־עוניינים להזיק לכם, ב־עיקר בתחום הקריירה. מישהו מעמיד פני ידיד, אולם פועל בצורה נמ־רצת ומסוכנת מאחרי גבכם. ה־4 וה־5 בחודש אינם ימים מתאימים לקשירת קשרים או ל־התחלה של עבודה משותפת. בתחום ה־רומנטי מצבכם אינו ברור. נטיה להתרחק.

* * *

מצב הבריאות שלכם דורש יותר תשומת־לב, אתם מזניחים את עצמכם וזה משפיע גם על מצב־הרוח. במקום שבו אתם עובדים עלול להיווצר קונפליקט ביניכם לבין הממונים עליכם, יותר טוב לא להגיב ברוגז ובעצבנות, תגובות כאלו ישיגו תוצאות הפוכות מהמקווה. עובד חדש עומד להגיע ולשפר את האווירה סביבכם. בקרוב מאוד תקבלו הרבה עידוד מהקרובים לכם, וייתכן שהיחס הקרוב שייווצר יביא למשהו חזק וטוב יותר.

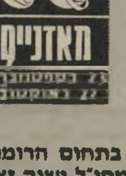

בקרוב מאוד צפויים שינויים בתחום הקריירה, דרוש אירגון מחדש והחלטות חד־משמעיות. ההתלבטויות והדחיות עלולות לגרום להחמצה של דברים חשובים. בתחום הכלכלי עדיין אי־אפשר לראות תוצאות מיידיות והקשיים שהיו ממשיכים להטריד, אולם כל מה שאתם עושים כעת ישפיע על עתידכם הכלכלי, שישתפר תוך כמה חודשים. בתחום הרומנטי שקט, אולם מכר שיחזור מחו"ל ישנה זאת.

* * *

בימים אלה אתם קצת יותר רגועים ומתפנים לתכנן את עתידכם בצורה שקטה ושקולה יותר. ובכל זאת, ה־4 וה־5 בחודש לא יהיו נוחים לאותם ה־חיים במיסגרת מישפחתית. קשרים עם אנשים מארצות אחרות מוסיפים ועשויים לעזור ל־טווח רחוק יותר. ה־7 וה־8 בחודש יפגישו אתכם עם אנשים מושכים בעלי קסם רב, בהחלט כדאי להשתמש בחוש־האבחנה הטוב שבו התברכתם. הסתכלות ישירה חשובה ביותר.

* * *

מצב־הרוח המדוכדך עדיין לא עבר, ואתם ממשיכים לסבול מאנשים שעימם אתם עובדים. עדיין קשה ל־דעת מי מסית נגדכם ומי מעוניין להזיז אתכם ממקומכם. אולם תוך שבוע או שבועיים זה יתגלה בדרך מיקרית. בעניינים כספיים כדאי שתהיו זהירים. גם אם מגיעים סכומי כסף שלהם לא ציפיתם – כדאי שתשמרו עליהם, ולא תשתמשו בהם, אפילו לצרכים דחופים. בקרוב מאוד זה יהיה דרוש.

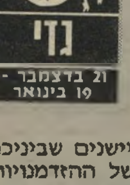

עיקר הקשיים שהיו לכם בזמן האחרון הולכים ונעלמים. בתחום העבודה אתם יותר מקובלים, אנשים מעוניינים בעבודתכם ומתחילים להעריך את כל המאמצים שהשקעתם. ה־4 וה־5 בחודש ע־שויים להפתיע לטובה בכל מה שקשור לכס־פים. רצוי אפילו לצאת ולרכוש לבוש חדש או איזשהו אביזר יעיל ל־בית. בתחום הרומנטי אתם מאוד מבוקשים, הביישנים שביניכם יכולים לסבול מהחמצה של ההזדמנויות.

* * *

עיקר זמנכם מוקדש לעבודה. ה־3 וה־4 בחודש יהיו כל־כך קשים ומעייפים, שזה עלול לגרום לכם לחולשה ואולי גם למחלה. תצטרכו לפנות יותר זמן למנוחה, עד שלא ביזבזתם את כוחותיכם האחרונים אינכם מרגישים שמשהו עומד ל־השתנות. בתחום הרומנטי אין לכם זמן ל־היפגש עם מי שאתם רוצים, ואינכם מרגישים צורך להסביר את עצמכם. זה יכול לגרום לניתוק וסיום של קשר חשוב לכם.

* * *

התקופה נעימה, ומה שבולט במיוחד אלה הקשרים הקלילים והבלתי־מחייבים, הנוצרים לאחרונה. אתם פוגשים בהמון אנשים חדשים, וצריכים להיזהר שלא לייחס יותר מדי חשיבות ליחסים ה־מתפתחים בתקופה זו. ה־3, ה־4 וה־5 בחודש יהיו די מעייפים ומאכזבים, אבל פיצוי מלא תקבלו מה־6 בחודש ו־אילך. תוכלו לתכנן נסיעה או טיול, אבל שני אלה יהיו קשורים לפרוייקט חדש, העומד להתחיל בקרוב.

(המשך מעמוד 7)

קשה להגדיר את גודל החוצפה הטמונה במעשה זה.

אין ספק כי שבע שנות השילטון של הליכוד, בתוספת מילחמת־הלבנון של אריאל שרון, יצרו את המצב הכלכלי הנואש. הליכוד לא הציע שום תוכנית חליפית. הוא נקט עמדה צינית לגמרי: יהיה־נא המערך אחראי לצע־דים הבלתי־פופולאריים, ואילו הליכוד יאשים את המערך בתוצאות וירכוב על גל הדמגוגיה הפופוליסטית.

עלה על כולם דויד לוי. כבר בצאתו מישיבת־הממשלה הגדיר את עצמו כ„פרולטר", והרים את רגל הפרול־טריון נגד מדיניות הממשלה, שהוא מכהן בה כסגן־ראש־הממשלה.

ביום השלישי, ככנסת, היתה לו החוצפה העילאית שלא לבוא כלל להצבעה, ולהשאיר את כיסאו ריק.

משמע: שר בכיר סבור כי תוכנית ממשלתו היא כה איומה עד כי עליו להיעדר גם מהצבעת־אמון — אך נשאר באותה ממשלה ואינו מתפטר.

אריאל שרון לא היה פחות ציני, אך יותר מתוחכם. הוא הצביע נגד התוכ־נית בממשלה, אך הצביע בעד הממ־שלה בהצבעת־האמון בכנסת. אך באו־תה שעה הצביע נושא־הכלים שלו, דויד מגן, נגד הממשלה. כך הובהר כי זוהי הצבעתו האמיתית של שרון.

הדתיים, המהווים חלק חשוב בממשלה, לא הצביעו כלל — לא בעד, לא נגד ולא כנמנעים. הסיבה: פקידי־האוצר הכינו את התוכנית בשבת. (הודה איש דתי בכיר מייד לאחר מכן: „יתכן שהייתי מצביע בכל זאת, אילו האמנתי שהתוכנית רצי־נית.")

מרדכי וירשובסקי לא נכנס להצ־בעה, מפני שהוא מתנגד לתוכנית אשר אחד מדובריה הראשיים הוא ראש מיפלגתו, השר אמנון רובינשטיין. לא נמצאו בכנסת עשרים ח"כים שהיו מוכנים לחתום (כנדרש) על בקשה לעריכת הצבעה שמית.

מי ירה בהמונים?

על ההיבטים הפוליטיים של התוכנית נשמעו השבוע דיעות פסימיות ביותר.

אמר אליעזר גרנות, איש מפ"ם: „שימעון פרס גזר את הסרט לשיבת הליכוד לשילטון. עכשיו יופיעו אנשי הליכוד כמגיני הפועלים, ואילו שימ־עון פרס יופיע כאיש האחראי לתוכנית כלכלית ליברלית, הפוגעת בשכירים."

ראש־הממשלה פרס יוצא בבוקר מהישיבה המרתונית של הממשלה
גם גורלו, גם גורל הממשלה

אחד השרים הביע דיעה קודרת עוד הרבה יותר. הוא אמר: „יהיה רע. כאשר תגבר האבטלה ותרד רמת־המחיה, ייצאו אנשים לרחוב. ישרפו חנויות ומכוניות. יהיה צורך לירות. אף אחד לא יהיה מוכן לכך, מלבד אחד: אריק שרון. אז יקראו לאריק.

„הוא לא יצטרך להקיף את מישרד ראש־הממשלה בטנקים (כפי שניבא בשעתו מנחם בגין). יקראו לו!"

הוא לא היה היחיד שחשב כך. הפחד שמא יווצר מצב של מהומות ואנארכיה, וכי תגבר אז הקריאה ל„איש חזק" שישי־ליט סדר — התגנב השבוע ללבבות רבים.

מעטים האמינו כי ההסתדרות תוכל לעורר אמון כנציגת הציבור שנפגע.

הפועל האלמוני, בישיבת ההסתדרות, שקרא לעיני מצל־מות הטלוויזיה „אתם מוכרים אותנו!" ביטא רגשות עמוקים.

השביתה בת היום האחד של ההס־תדרות לא מצאה הבנה רבה בקרב העובדים עצמם, מפני שלא האמינו כי הביורוקראטיה ההסתדרותית מתכוונת באמת להיאבק. ואכן, כבר בתום יום־השביתה התרבו הסימנים לכך שההס־תדרות מוכנה להסתפק במועט ולהת־קפל „בכבוד".

אם אכן תתפשט ההרגשה כי „המישחק מכור", וכי ישראל קיסר משחק את מישחקו של יצחק מודעי, עלול הדבר לפ־תוח פתח לסכנות רבות.

על כל הקופה

דבר אחד ברור: שימעון פרס נכנס מחוסר ברירה להימור, והוא מהמר על כל הקופה.

אם יצליח ההימור, והאמצעים אכן יביאו לצימצום דראסטי של הביקושים הממשלתיים והפרטיים, תוך צימצום האינפלציה, הוא עשוי לצאת מן המיבחן כמנצח.

אם, לעומת זאת, תתפשט בעוד כמה שבועות ההרגשה כי הסבל הרב לא הצמיח שום תועלת, וכי הסיחרור האינפל־ציוני נמשך למרות הכל — עלולה התגובה הציבורית לקבור תחתיה את שילטונו של פרס, ואולי את המערך כולו.

איש אינו יכול לדעת מראש איך יפול דבר. תהליכים כלכליים אינם בטוחים מראש. אי־אפשר לבחון אותם בתנאי־מעבדה. הם תלוים בהרגשו־תיהם של מאות אלפי בני־אדם חיים. גם הכלכלן האמיץ ביותר לא היה מסוגל השבוע להינבא לגבי תוצאות המהלך.

דבר אחד בטוח: הרבה מאוד מונח על כף המאזניים. לא רק גורלם של פרס ומודעי. לא רק גורל הממשלה. אלא גו־רל המשק, ואולי המדינה כולה.

במדינה

שדרות

נסיעת־המחלוקת

הח"כ בא לעיירה, הסתער בזעם וחזר לתל־אביב. במקום נותרה רק הבדיחה

עמיר פרץ, ראש המועצה המקומית שדרות, החליט שלא להבליג. הוא הוציא מיכתב־פיטורין למזכיר ה־מועצה, שלום הלוי. פרץ, איש־המערך, הודיע שאין הוא נותן עוד אמון בהלוי, אשר נטל חופשה מעבודתו במועצה והתמודד בבחירות בהסתדרות על תפ־קיד מזכיר מועצת הפועלים המקומית, מטעם הליכוד.

„תפקיד מזכיר המועצה הוא תפקיד מינהלי," קבע פרץ, „והלוי הפך עכשיו לדמות פוליטית."

העניין, שלא עורר התרגשות אפילו אצל יושבי הקרנות של העיירה, הגיע לאוזניו של ח"כ יעקב שמאי, ראש סיעת הליכוד בהסתדרות. אחרי כיש־לונו הצורב בבחירות לוועידת ההס־תדרות, הרגיש חובה להתגייס למען בן־חסותו משדרות. לפי הוראתו, אירגן סניף הליכוד במקום עצרת־הזדהות עם הלוי.

מינוי חדש. הכוכב הראשי בעצרת־הליכוד, לצידו של שלום הלוי, היה שמאי עצמו. מעל הבימה, בקול רועם, הכריז כי חטאיו של ראש־המועצה אינם מסתכמים רק בפיטורין פוליטיים. פרץ, לדבריו של שמאי, גם נסע לבלות בארצות־הברית על חשבון התושבים והמועצה.

קהל תומכי הליכוד היה מרוצה משנינותו של שמאי. הנה, הוא היכה את איש־המערך בנקודה רגישה. פרץ בוודאי יצטרך עתה להצטדק, להתנצל, להסביר.

אך עמיר פרץ אינו נבהל אפילו מח"כים. הוא מכיר את הלוי טוב יותר מכפי שמכיר אותו שמאי. הוא הודיע מייד כי הוא נענה לאתגר, וכי בדעתו למנות קצין בודק לבדיקת פירטי נסיעתו לארצות־הברית. חשוב מאוד, לדבריו, שהציבור יידע כל פרט הקשור בנסיעה. הוא גם הודיע מי המועמד שלו לתפקיד זה: לא היה זה אלא שלום הלוי, המזכיר המודח.

לקול צחוקם של חבריו, הסביר פרץ את צעדו המפתיע: הלוי כבר היה פעמיים בשליחויות בחו"ל, על חשבון המועצה, וחזקה עליו שיוכל לבדוק את נסיעת־המחלוקת באופן אובייקטיבי; ואפילו הח"כ שמאי לא יוכל לתקוף את מסקנותיו השקולות של איש־הליכוד המקומי.

ספורט

מהר, גבוה ורחוק
נם בגשם, גם ברוח

הבלם הגדול והחלוץ הקטן

שלמה גליקשטיין היה בחדשות זה השבוע השלישי ברציפות. הפעם, בטורניר היוקרתי בווימבלדון, בו הע־פיל עד לשלב השלישי, לאחר שניצח את הספרדי מאסו ואת הפרגוואי גונזלאס.

הגשם והרוח לא הפריעו לגליק־שטיין המוצק וגם הדשא, המהיר, בו הוא פחות מצטיין, לא חסם הפעם את דרכו לנצחונות.

בארץ, שמרו בית״ר ירושלים ומכבי חיפה, בשבת, על כבוד הכדורגל הישראלי וכשתי הנציגות הבכירות שלו גברו על יריבות אירופאיות יומרניות במשחקי־האינטרטוטו הקיי־ציים.

בית״ר גברה על שטורם גראץ מאוסטריה בשעריהם של חנן אזולאי (ראה גם מסגרת) ואבי גולדר ומכבי חיפה ניצחה את היריב המערב־גרמני, ארמיניה בילפלד, 1:2, כשאת שני השערים כבשו הבלם רפי אוסמו (הגדול) שחור־השיער והחלוץ רפי אוסמו (הקטן) הבלונדי.

למרות שהשניים אינם קרובי מישפחה, זה לא הפריע להם לכבוש, זו הפעם השניה ברציפות, שערים לזכות מכבי חיפה.

את הפצצה של השבוע הנחית, כמובן, מוחמד עלי, הפה הגדול של האיגרוף העולמי, שנחת בארץ בשלי־חות, בנסיון לתווך בפרשת חטופי טי.ווי.איי.

מארגן רוזנצוויג
אולי ידחו את המדד

בשבוע הבא תיפתח המכביה ה־12, ״האולימפיאדה היהודית״, שתקציבה עומד על ארבעה מיליון דולר. האם יש הצדקה להוציא, בימים אלה, סכום כזה על אירוע ספורטיבי?

מה אומר על כך אריה רוזנצוויג, ממלא־מקום יו״ר הוועדה המאר־גנת, שזו לו מכביה רביעית ברצי־פות בתפקיד ניהולי בכיר, ומכ־ביה שישית כפעיל.

אם מסתכלים על המכביה מהיבט של הכנסה, הרי שתהיה הכנסה ישירה של שני מיליון דולר, שישלמו ה־ספורטאים, הבאים מכל רחבי העולם. יש גם הכנסה עקיפה, באמצעות אל־על וגורמים מיסחריים אחרים. כך שגם מבחינה כלכלית יש הצדקה למכביה.

אבל את הערך של המכביה קשה לשקול בכסף. אם 3200 ספורטאים ומלווים באים לארץ אין לזה ערך כלכלי בלבד.

ודרך אגב, בתקופה של המכביה יישארו הספורטאים הישראליים ב־ארץ, ולא יצאו לחו״ל ולתחרויות אחרות. וגם זה חיסכון עצום במטבע זר.

זו המכביה רביעית שלך בתפ־קיד בכיר. האם אתה חולם על משהו שעדיין לא הושג במכביות?

ספורטאי השבוע

אזולאי: קפטן עם שרביט

מישחקי האינטרטוטו הקי־ציים אינם חשובים כמו מישחקי־האליפות וגביע־המדינה. אך כאשר מרובר בקבוצות אירופיות, הבאות להתמודד עם קבוצות ישראליות, האתגר נעשה הרבה יותר רציני. כך הרגישו כדורגלני ביתר ירושלים, שנחלו תבוסה צורבת, 0:3, מהיריבה המושבעת, מכבי חיפה, במישחק־הפתיחה של מישחקי האינטרטוטו. לכן, כאשר התמודדו השבת נגד שטורם גראץ מאוסטריה, לא יכלו להרשות לעצמם בושה נוספת. גם ללא אורי מלמיליאן ואלי אוחנה, שני האסים של ביתר, הצליחו הירושלמים לנצח את האוסטרים 0:2.

את הנצחון הביא הקפטן מזה ארבע שנים חנן אזולאי, שרק לפני שבועות אחרים הניף באותו איצטדיון את גביע־המדינה, ועתה שב והוכיח שהוא בעל־הבית. הוא הבקיע שער, בישל את השער השני ויותר מכל, הוא נטל את שרביט המנהיג.

צריך לזכור כי חנן אזולאי הוא ביישן. כשאורי מלמיליאן ואלי אוחנה נמצאים על המיגרש, כל פעולה שהם מבצעים בולטת לעין. פעולה שמבצע חנן אזולאי בולטת פחות. אך הוא למד לחיות עם המצב. מי שצריך להבחין ביכולתו, עושה זאת. עובדה — הוא בסגל נבחרת ישראל.

במישחק הראשון במיסגרת האינ־טרטוטו אזולאי לא שיחק. הקבוצה שיחקה כעדר ללא רועה. השבת היה הכל שונה. אזולאי לקח על עצמו את תפקיד המנהיג.

אמר אזולאי: ״בכל קבוצה יש מנ־היג ויש מחליף. אורי מלמיליאן הוא המנהיג. כשהוא לא משחק, אז אני לוקח פיקוד.״

לדעת אזולאי, הקפטן לא נבחן רק על המיגרש. הוא צריך להיות פעיל גם מחוץ למיגרש. את השכר למסירות שלו ראה אזולאי בגמר הגביע. ההת־רגשות היתה עצומה. הוא סבר שלהניף את הגביע זה כמו להבקיע שער במישחק חשוב. אך עד מהרה שינה את דעתו. ההתרגשות במעמד ההוא היתה גדולה שבעתיים.

התיקווה והברכה

אזולאי, בן 27, משחק כבר עשר שנים בהרכב של ביתר ירושלים ומשלים עם העובדה שלא נחשב מעולם ככוכב הקבוצה. הוא מסתפק בעובדת היותו אחד מן המנהיגים של הקבוצה המדוברת במדינה. גם כש־מדובר בשאלה מדוע ביתר ירושלים לא זכתה עד כה באליפות.

התשובה של חנן אזולאי: ״אנחנו ירושלמים. יש לנו מנטליות מיוחדת.. אנחנו לא מתמידים לאורך כל העונה. זה פשוט מעבר ליכולתנו. עובדה — מעולם לא היה לירושלים אלוף בכ־דורגל.״

אבל אזולאי מקווה שהעניין הזה ישתנה. התיקווה הגדולה שלו היא השחקנים הצעירים בקבוצה. אם יישארו כל השחקנים, תמשיך בית״ר ירושלים להיות בצמרת גם אחרי עזיבתו של המאמן דויד שווייצר ובואו של המאמן החדש, דרור קשטן.

ברור שדרושה גם הישארותו של אלי אוחנה, הלוחץ לקבל שיחרור כדי לשחק באירופה. אזולאי מקווה, שאלי אוחנה יישאר עונה נוספת, ובכל מקרה מאחל לו הצלחה אם ישחק בחו״ל. לכל שחקן ירושלמי שיעשה זאת, יתן אזולאי את בירכת הדרך, בפרט שאו־חנה אמור להיות הירושלמי הראשון שיככב באירופה. אבל לקבוצה אחרת בארץ לא יתן לו אזולאי ללכת.

חנן אזולאי חי מהכדורגל. הוא עבד שנתיים כחוקר־נוער, אך העבודה ה־מישטרתית הפריעה לו ולכן נטש אותה כדי להקדיש עצמו למקור פר־נסתו העיקרי.

אשתו, עדי, לומדת בבית־הספר החקלאי מיקווה־ישראל ובאחד הימים מתכוונים השניים לעבור למושב בצפון הארץ.

אך בינתיים מאמין אזולאי שיש לו עוד כמה שנים טובות בבית״ר ירושלים, ובמרוצת הזמן הזה הוא מקווה לזכות באליפות היסטורית, לפני שהוא יירד מן המפה.

כדורגלן אזולאי, משמאל (לידו: אוחנה)
קבע שער אחד, בישל שער שני

מה הוא אומר

״רוצה עוד ספיץ!״

כן. אני חולם שאי־פעם יישבר שיא עולמי.

זה חשוב למכביה?

חשוב לעם היהודי ולספורט להת־עלות מעל הבינוניות. חשוב להצמיח אלופים אולימפיים. אם הצמיחו את מרק ספיץ בשחיה ואת מיטש גיילורד בהתעמלות, הייתי רוצה עוד ספור־טאים כאלה.

פעם היתה לי תחושה שהרמה הול־כת ופוחתת. היום אני חושב אחרת. רמת הטניס, הג׳ודו וההתעמלות היא גבוהה, וגם השחיה אינה מפגרת אח־ריהם.

זו תהיה מכביה שונה מהאח־רות?

זו תהיה המכביה הגדולה ביותר מכל הבחינות. אי־אפשר להתעלם מהמצב הכלכלי, ולכן קשה לנבא, למרות שהיו מכביות בתקופת הצנע והכל עבר בשלום. תמיד יש חשש.

הנה, למשל, טקס־הפתיחה יהיה ב־15 ביולי, באותו יום שאמור להת־פרסם בו המדד. אולי ידחו את ה־הודעה על המדד עד לאחר הטקס או ליום המחרת, כדי שנוכל לשמוח בטקס הססגוני.

אבל אין ספק שעם כל הקשיים, זה יהיה אירוע יוצא־דופן.

כדורסל

״הרבה עודף״

אפשר להסתדר גם בארץ

דורון ג׳מצי, הכדורסלן המצטיין מרמת־גן, מלך הסלים בליגה, טרם טעם טעמה של הופעה במדי האלופים של מכבי תל־אביב. אליה יצטרף בעונה הבאה, וכבר הוא נחשב לכוכב בקנה־מידה אירופי.

באליפות אירופה האחרונה צבר ג׳מצי מעריצים רבים בזכות קליעותיו המרהיבות ממרחק, ואף משך אליו סוכנים, עיתונאים ומאמנים, שביקשו לשמוע על תוכניותיו לעתיד.

הוא אפילו קיבל הצעה מפתה מקבוצה מליגה בכירה באירופה, הצעה שעמדה בסביבות ה־200 אלף דולר, אך ג׳מצי דחה אותה בנדיבות. את העונות הבאות הוא יבלה תחת הסמל של מכבי, בצבע הצהוב־כחול.

רבע שנה לבת. זה לא מונע מג׳מצי לחיות כבר ככוכב אמיתי. לפני עשרה ימים עבר לבית־מגוריו החדש באיזור הווילות שבגבעת שמואל. זהו בית ענק, בן ארבע קומות ושישה חדרים, הפרוסים על 200 מטר מרובעים.

כל הסיפור עלה לג׳מצי כ־105 אלף דולר, אותם יצבור בשתי עונות במכבי, ועוד יישאר לו עודף (אומר ג׳מצי: ״הרבה עודף!״)

השבוע גם חגג את יום־הולדתו ה־24. ואת יום־הולדת הרבע שנה לבת דנה.

כדורסלן ג׳מצי ומאמן רלף קליין
לא ל־200 אלף דולר

כדורגל

סנקציות מיזרחיות

בסופיה ובפרא[illegible] שמים קץ לאלימו[illegible]

״חרפה חסרת־תקדים בתולדות הכ[illegible] דורגל הבולגרי,״ כך הגרירה הווע[illegible] המרכזית של המיפלגה הקומוניסטי[illegible] הבולגרית את מה שאירע, בשבוע ש[illegible] בר, באיצטדיון ווסיל לבסקי בסופי[illegible] הבירה, עת שחקני שתי קבוצו[illegible] הצמרת הבולגריות, לבסקי ספרט[illegible] וצ׳סק״א, החליפו במישחקי גמו[illegible] הגביע מהלומות ואף איימו ע[illegible] השופטים.

הוועדה לא הסתפקה בהגדו[illegible] הקשה, נקטה בפעולה ישירה: הי[illegible] פשוט, הורתה על פיזור שתי הקבוצו[illegible]

נזק מיליונים. היתה זאת הוכ[illegible] כי האלימות במיגרשי הכדורגל אינ[illegible] מוגבלת למערב.

דוגמה נוספת מן המיזרח סיפקו, [illegible] כן בשבוע האחרון, אוהדי האלופה הצ[illegible] כית, ספרטה פראג, ברכבת שהוביל[illegible] אותם למשחק גמר־הליגה בעיר־ס[illegible] מיזרחית.

השתוללותם של האוהדים גר[illegible] נזק של יותר מחצי מיליון קו[illegible] (כ־100 מיליון שקלים) וספרטה פר[illegible] הגיבה מייד, בהודיעה על שו[illegible] סנקציות.

אלה הלכו מן הקל אל הכבד, [illegible] ליתר דיוק, מן הקל אל החריף: מע[illegible] ואילך לא תותר יותר הנפת דגל[illegible] הקבוצה במיגרש הביתי וכמו [illegible] נאסרה גם הכנסת משקאות חרי[illegible] למיגרש או מכירתם במקום.

יאיר עמיקם

נשות השרים מימין לשמאל: לילי שרון, בשימלה ארוכה ומפוארת של ג'רי מליץ; לאה רבין, בשימלה פירחונית קצרה; עופרה להט, כלתו של ראש עיריית תל־אביב, שהופיעה כבת־לווייתו של צ'יץ', מכיוון שזיווה להט בחו"ל.

אנשי הצמרת איש לא נעדר מהילולת אחרי־הקונצרט של התיזמורת הפיל־הרמונית ביום ההכרעות והגזירות הכלכליות – גם מי שהיה שר עד לפני 11 שנה וכיום הוא יושב־ראש ועדת החוץ והביטחון, אבא אבן (שני מימין).

ימי פומפיאה האחרונים

בשעה ששרי הממשלה ישבו בירושלים והתווכחו על גזירות וצווי־חירום, חגגו נשותיהם, יחד עם כל נשות העשירים במדינה, את חג התזמורת, כשהן לובשות שמלות ותכשיטים שעלו הון עתק, צוהלות ועולזות

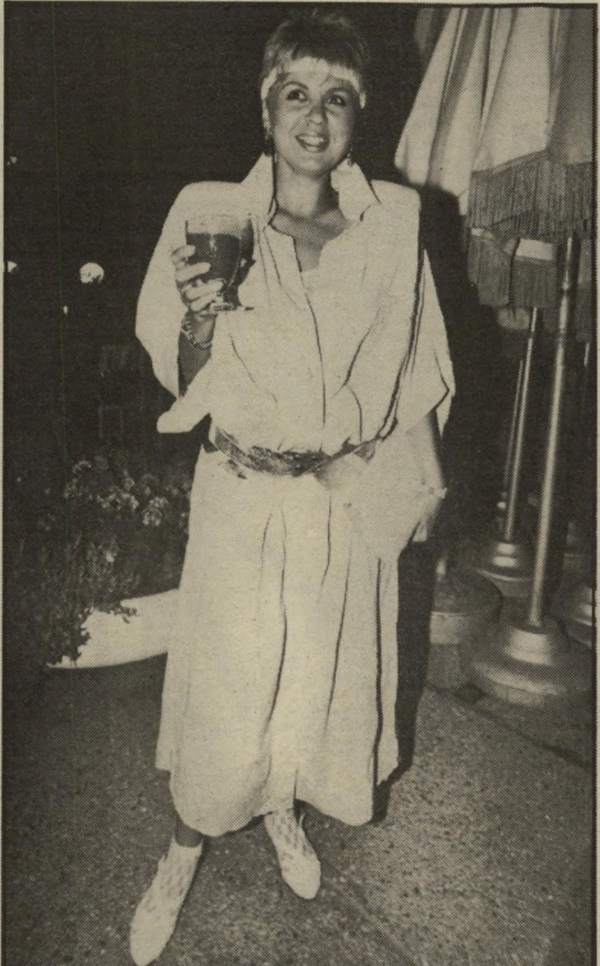

אשת היו"ר סוזי אבן, בשימלה־מעיל ורו־דה ושרשרת־פנינים לצווארה. היא לוותה על־ידי בעלה ובנה עלי, נגן בתיזמורת.

הבוטיקאית מילן פורמן, הופיעה לנשף, שהכניסה אליו היתה רק לאותם ששילמו לפחות 500 דולר, בשימלת תכלת מרשימה מאוד־מאוד מפאריס.

האופנאית לולה בר, ובעלה, אבנר, ישבו בשורה הראשונה ליד נשיא המדינה ורעייתו. הם גם באו לנשף, שבו הוצגו כמה מיצירותיה של לולה.

נשיאת הקרן של התיזמורת הפילהרמונית ה־ישראלית בניו־יורק, סוזן בלומנ־שטיין, הופיעה בשימלת־תחרה כחולה ובתסרוקת מורמת.

אשת הירקן מפתח־תיקווה, לאה גבעתי. היא היתה אחת הנשים הבולטות בנשף, שנערך אחרי הקונצרט, מסביב לבריכה של מלון הילטון.

אשת השר אופירה נבון, בשימלה מפא־ריס: „יש לי חברה בשם נחמה, שהשימלה היתה שלה. היא נתנה לי אותה במתנה.”

השחקנית אביבה מרכס, בשימלה איטלקית יפה־פיה, ורודה ורומנטית, ששולבו בה עבו־דות־תחרה. לידה, יו״ר הסוכנות היהודית, אריה דולצ׳ין.

אשת החברה ריבה אלטשואר, הופיעה בלוו־יית כל בני־מישפחתה, כשהיא לבושה בשימלה שחורה שהותאם לה צעיף ענקי בשני צבעים.

המזכירה אורה בהרב, מלווה על־ידי בנה, היתה האשה האלגנטית בנשף, ב־שימלה לבנה שני חלקים, מקושטת באבנים נוצצות.

מאור לגויים

הרבה מאוד מים עברו בירדן, והרבה מאוד חשמל עבר בחוטים, מאז ש**ליאור ייני** הופיע עם התרנגולים.

את הלהקה המשגעת ההיא ביימה **נעמי פולני**, שעשתה 300 חזרות על כל תנועה, כדי שהכל ייראה הכי מיקצועי שמיקצועי יכול להיות מיקצועי. החזרות נמשכו המון זמן. ובמשך הזמן הזה פיתאום התברר לנעמי פולני שהיא אוהבת את ליאור ייני, וגם הוא אוהב אותה. הם התחתנו, למרות הבדל הגילים הגדול ביניהם, ומייד נולדו להם שני ילדים. **יותם**, שהיום הוא

נעמי פולני
שיקום בכינרת

חייל, ו**איה**, שהיום היא בת 16 וגרה ביחד עם אמה במושבה כינרת, שלחוף האגם הכחול.

אחר־כך הם התגרשו, נעמי פולני וליאור. הוא הופיע בערב־השירים־הרוסיים חלוץ הלכה חחברית, וזו היתה הפעם האחרונה שהקהל הישראלי שמע את קולו החם והיפה. אבל אז הוא הכיר את **אביבה אור־שלום**, ועד היום מתנהל הוויכוח בין החברה, אם היא שיגעה אותו או הוא שיגע אותה. הזוג עבר לגור ביחד בבית קטן ברמת־אפעל והתחתן באוקטובר 1973, וכמו שהקומוניסטים היו שמים בסלון שלהם תמונות של לנין ושל סטאלין, ככה הזוג ייני־אור־שלום שם בסלון שלהם תמונה של פינחס רוטנברג, מתחנת־הכוח בארם־נהריים, וגם צילום גדול של רדינג ד'. כל זה מפני שהם חשבו שהם בעצמם המציאו את האור.

ליאור החליף את שמו, ומעתה קראו לו אליאור. כל היום הם דיברו על שמש ועל אור ועל חשמל ובכך חשבו שהם מביאים גאולה לעולם, ואור ללבות האנשים ושמש לנשמה שלהם. מרוב אור אסרה האור־שלום על האליאור לראות את ילדיו. מישהו אחר, עדיין לא ברור מי, גם אסר עליו לשלם להם מזונות. היו שנים שנעמי פולני חיה עם שני ילדיה וכמעט לא היה לה כסף להאכיל אותם. אבל כמו שהאורות איבדו לאט־לאט את כל החברים שלהם, ככה כולם המשיכו לזכור ולאהוב את נעמי פולני ולעזור לה.

נעמי שיקמה את חייה בכינרת וגידלה, ככה מספרים לי, שני ילדים לתיפארת. בינתיים הזוג המואר, שהאור של ארץ־ישראל לא הספיק לו, הצטרף לכת החווה הלבנה ששם כולם לובשים בגדים לבנים ויושבים במעגלים כדי לנקות את עצמם מטומאת העולם הזה. בעיקבות החווה הלבנה הם נסעו להביא אור להודו ולארצות אחרות, ובסוף, כנראה כדי להטעין את הבטריות, הם חזרו לצרפת, מולדת הכת שלהם.

שם חל הקצר בין שני האורות. אור־שלום חזרה ארצה, ומאז היא גרה ברמת־גן ומקווה שהאליאור יחזור אליה, ושוב הם ידברו על שמש והשלום והטוב שבאדם. אבל האליאור לא כל־כך בא לו לחזור לאור החזק של ישראל. הוא העדיף את האור הרך של פאריס ונשאר שם.

במשך הזמן הוא מצא אשה, **גברת פאריסאית** בת 70, שהיו לה בעיות־בריאות. ליאור־אליאור, החושב את עצמו גם למרפא גדול, שלח ידיים לגברת הזקנה, מתוך כוונה רפואית, כמובן, ומרוב ידיים הוא נשאר לגור אצלה. הוא מספק לה אור, והיא מספקת לו פרנסה. כל אחד מה שהוא יכול.

כל הסיפור הזה היה נשאר בחושך, אילולא הגברת מרמת־גן נשברה סופית מלחכות לאור־חייה והחליטה לתבוע אותו, על שהוא עזב אותה גוססת מסרטן ועבר לגור עם הגברת הזקנה. בשביל העלבון הזה רוצה אביבה אור־שלום מיליון שקל, ואז היא תשכח לו שהוא עזב אותה גוססת מסרטן ועבר לגור עם צרפתיה. לפני שבוע בא ליאור ייני לארץ כדי להתכונן למישפט. הוא מתגורר בביתו של אחיו, המוסיקאי **עודד ייני**.

ב־9 בחודש, לפני השופט עמוס זמיר, ייערך המישפט בין המאור הקטן והמאור הגדול. חברת־החשמל תשלח נציגים, כדי לבדוק אם אפשר להשתמש בזוג תחת פחם, שבדיוק עכשיו יש לה בעיה איתו, בגלל הרצועה שנקרעה.

זה כל הסיפור, תכבו את האורות בבקשה. חשמל לא בבת־אחת.

אביבה אור־שלום וליאור ייני
חשמל – לא בבת־אחת

סרט מפליץ

כשאיש כמו **יהודה ברקן** מתחיל לעשות סרט, ואף אחד לא יודע מזה, ואף איש יחסי־ציבור לא צילצל לעיתונאים, זה אומר דרשני.

יהודה ברקן אינו שונא־פירסומת מושבע. הוא גם לא ביישן. הוא גם לא צנוע מי־יודע־מה. אז איך זה שהוא התחיל לעשות סרט חדש, ואף אחד בעולם לא יודע על זה? אף אחד זה לא כולל אותי, כמובן.

העניין הזה הטריד אותי מאוד, ויצאתי למסע־ציד של ידיעות.

צוות של שחקנים ידועים־יותר וידועים־פחות נקרא על־ידי הבימאי לבוא ולהשתתף בסרט. השחקנים, כהרגלם, ביקשו לראות תסריט, אבל נאמר להם שהתסריט ייניתן להם בעל פה. הם באו, ישבו על הדשא ושמעו את סיפורו של הסרט.

הסיפור הוא על איש־מילואים, שיש לו בעיות־גזים בבטן, שהוא לא מצליח לשלוט עליהם. איך איש כזה מסתדר בחברה? איך הוא יוצא למילחמה? איך הוא חוזר הביתה? – וכו' וכו'. כל הסאונד של הסרט מורכב מפליצים בצלילים שונים.

אני זוכרת שפעם היה סרט של **צ'רלי צ'פלין**, שסבל מבעיות של קירקורים בבטן, וכבר אז זה נראה לי די משונה לעשות סרט על בעיות בטן. אבל מי היה מאמין שמדינת־ישראל, עם בעיות הביטחון והכלכלה שלה, תהיה הראשונה שתזכה את העולם בסרט שלם על בעיות פליצים?

במחשבה שניה, אולי מישהו בחוץ־לארץ אמר עלינו פעם שכל הסרטים הישראליים הם סרטים מפליצים, אז החליט יהודה ברקן להתנקם בגויים ולהראות להם מה זה באמת סרט מפליץ. שלא ירימו את האף, אלה מהוליווד!

יהודה ברקן בפעולה
גאזים בבטן

בועז והלן שרעבי
יבלות על מיתרי־הקול ואף גרוש על התחת

אי של אובר־דרפט

שלא תחשבו שהשפיון שלי לא עובד קשה בזמן האחרון. להיפך, הוא נמצא בכל מקום, ובבוקר הוא מדווח לי על קורותיו.

בשבוע שעבר ישב השפיון שלי בפאב של **עמירם**, בסוף רחוב דיזנגוף, לגם בירה מהחבית, אכל איזה הם־אנד־אגס והסתכל לצדדים.

פיתאום נכנסה לשם בחורה יפה ונגשה ישר לשולחן ששם ישבו שני בחורים. אחד הבחורים היה **אליעזר**, בעל הגלריה אסף, שהוא בעלה של **הינדלה**, בתו של הצייר **יוסל ברגנר**.

הגברת היפה ישבה ליד אליעזר וחברו, והשפיון שלי שם לב מייד שהשיחה ביניהם היא לא כמו שיחה רגילה בין אשה יפה לגברים צעירים. ישר הוא לקח עיתון, עשה בו חור והציץ דרכו, כמו שעושים כל השפיונים. מה שהוא שמע היה דווקא מאוד מעניין. הוא שמע שהגברת חייבת, כנראה, הרבה מאוד כסף לשני הארונים האלה, וכל השיחה היתה על הנושא מתי היא תחזיר להם וכמה.

השפיון שלי לא התעצל ומייד אחרי שהשלישיה הסתלקה הוא פנה למקורותיו כדי לברר מי האשה ולמה היא חייבת כסף. אז תדעו לכם שהאשה היא פשוט **הלנה שרעבי**, אשתו של הזמר **בועז שרעבי**, החייבת הרבה מאוד כסף לא רק לשני הגברים מהפאב של עמירם אלא לאנשים רבים אחרים, שלא ישבו אותו לילה ושתו בירה. איך היא עשתה את החובות אני לא יודעת. אני רק יודעת שהיא חשבה שבתור אשת זמר מפורסם היא יכולה להרשות לעצמה לבזבז, והזימרה תכסה.

רק בחורות נאיביות מאוד לא יודעות שיש הרבה זמרים בארץ, שכל מה שיש להם זה יבלות על מיתרי הקול, ואף גרוש על התחת. אולי כדאי שמישהו פשוט יגיד לה את זה, כדי שלא תהיינה לה יותר אכזבות כאלה.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

מה הדיווין שלהם?

הנה שיעור חשוב בהירככיה של ההומו־סקסו־אלים בארץ. את השיעור הזה אני קניתי ממישהו המבין בעניינים וכבר אני מוכרת אותו לכם.

אם חשבתם שכל ההומו־סקסואלים בארץ זה אותו דבר, אז חייתם בטעות איומה. יש שלושה מעמדות בקרב העדה הזאת בארץ. אין אצלם סוציאליסטים, כולם נסיכים אנגליים, וכידוע נסיכים אנגליים מאוד אוהבים מעמדות.

אז ככה: יש הפלביים, כלומר הנוער הזה, שרק עכשיו גילה את תכונותיו ועדיין קצת מתבייש בהן. אלה נפגשים בגנים ציבוריים, וסובלים על־בונות וזריקת אבנים ומאסר פה ושם.

אחר־כך יש מעמד ב׳, שהוא כמו בכל מקום המעמד הבינוני ומיספר חבריו הוא, שוב כמו אצל כולם, רב ביותר, והוא מורכב מפקידים, אנשי־צבא, מסגרים, חשמלאים, מורים, עובדי־בנק, רופאים, עורכי־דין, מהנדסים ושאר המיקצועות החופשיים. אלה כבר לא כל־כך מתביישים, אלא שהם מפחדים על מקום־העבודה, ולכן עדיין מנסים להסתיר את הבעיה. חלק מהם גם נשואים ואבות לילדים.

עכשיו אנחנו מגיעים למעמד האצילים, מה שנקרא האמנים. בראש הרשימה עומדים אמני השיער והתלתלים, ואחריהם אמני בימה וזימרה ומוסיקה וציור, וחוזר חלילה.

עכשיו תקשיבו טוב: קבוצה א׳ לפעמים נפגשת עם קבוצה ב׳, קבוצה ב׳ לפעמים נפגשת עם קבוצה ג׳, אבל לעולם־לעולם לא תיפגש קבוצה א׳ עם קבוצה ג׳, כמו שאמר מי שאמר: „נובלס אובליז׳״.

אחרי שקיבלתם ממני תמונת־רקע, אני יכולה לעבור לעיקר. כשאמן זר שהוא הומו־סקסואל בא ארצה, מתגייסת כל קבוצה ג׳, לקבל את פניו ולהדר את שמו. ככה זה תמיד, וככה היה לא מזמן עם **לינדסי קמפ**. כל השמנה וסלתה של קבוצה ג׳ יצאה מעורה ומרעתה לארח אותו ולעשות לו גוד־טיים.

לינדסי קמפ עם יוסי שטרן
נובלס אובליז׳

ועכשיו בא ארצה האדון או הגברת או מה שזה לא יהיה **דיוויין**. הנ״ל בא לסידרה של שלושה קונצרטים בקולנוע דן. הגיע, הופיע ונסע. זה הכל. אף אחד לא קיבל אותו, אף אחד לא אירח אותו, אף אחד לא נפגש איתו ואף אחד לא נתן לו כבוד, שהוא מיצרך כל־כך מבוקש אצל ההומו־סקסואלים. בירורתי מייד מה קרה, והסתבר לי שאדון ו/או גברת דיוויין היה יותר מדי אפילו בשביל החבר׳ה. הם אנשים עדינים, ואין להם חשק לראות את הדבר השמן הזה לובש ביגדי גברת שמנה ומכוערת ועושה פוזות ומוציא קולות.

ייבוא, ייצוא ומה שביניהם

שלומית אמיר
את הגברים הצרפתיים כדאי להחזיק בפאריס, בארץ הם עלולים להיחטף

אם אתם מוצאים לכם גבר בפאריס, שלא תעיזו להביא אותו הנה. הגברים האלה מפאריס באים הנה בעיקבות איזה בחורה יפה וישראלית, וכשהם מגיעים לחיפה, תיכף הם רואים שהארץ הזאת מלאה בחתיכות נוספות.

הנה תקחו לדוגמה את **שלומית אמיר**, הדוגמנית היפה, שלפני כמה שנים ייבאה מפאריס, בייבוא אישי, את צלם־האופנה **מישל טסייה**. לפני שהוא הספיק לראות מה קורה כאן, הם התחתנו וחיו ביחד כמה שנים. אחר־כך הם התגרשו, וכל אחד מהם הלך לדרכו. בדרך של שולמית היה קצת מידבר, אבל בדרך של מישל דווקא עמדה לה **ענת בראון**, בתו של **אריה בראון**, שהיה מזכירו הצבאי של **משה דיין**. מישל וענת התחתנו בחתונה רבת־משתתפים, כולל רמטכ״ל אחד או שנים, כמה שרים, כמה חברי־כנסת והרבה כיבוד.

בינתיים שלומית נשארה קצת לבד. קצת כאן בארץ וקצת בפאריס, מלאת הגברים הצרפתיים. עכשיו היא מצאה לה שם איזה גבר שכנראה מאוד מוצא חן בעיניה, וכל מה שאני הצלחתי לברר עליו זה שהוא בעל יאכטה. נשוי שחי בנפרד מאשתו (יעני. לא עני מרוד).

חתונה בלי כתמים

ההכנות לחתונת **אילנה שושן** (24) ו**מריק עפרון** (31) נמצאות בעיצומן. גם ביתה של מישפחת עפרון בפתח־תיקווה כבר נוקה ושופץ לטקס שייערך ביום החמישי. גג הבית כבר סודר במיוחד להגשת המנות האחרונות ולריקודים.

התופרת **פורטונה** באה במיוחד ארצה, כש־היא מביאה איתה את שימלת הכלה של אילנה, שמי שראה אותה אומר שלא ראה שימלה כזאת מימיו. הקטרינג כבר נימצא בתהליכי הכנת הפיצ׳יפקס ושאר האוכל. המוזמנים כבר מכינים את המתנות, והמוזמנות את השמלות. ברור לי שחתונות כאלה יפות אין הרבה בארץ, שלא לדבר על הכלה עצמה. ואם כולם שמחים לקראת החתונה הזאת, תדעו לכם שגם אני שמחה.

אז שאני לא אתן מתנה לחתונה כזאת ? הנה המתנה שלי:

מריק עפרון הוא ליכודניק שרוף, כמו שרק ליכודניקים יכולים להיות שרופים. בבחירות של 1981, כשבא שימעון פרס לאסיפת־בחירות ב־פתח־תיקווה, עפרון היה האיש שזרק עליו ביצים או עגבניות או איזה אוכל אחר.

למה אני אומרת שזו מתנה? כי אני בטוחה שבחור שזורק עגבניות על יריבים פוליטיים בטח גם גא בזה נורא, אבל בן־אדם לא יכול להיות גא במשהו שהוא עשה ואף אחד לא יודע עליו. אז הנה עכשיו אני מפרסמת את זה ברבים, ובטח מריק עפרון יהיה נורא מבסוט שכולם יידעו את זה, סוף־סוף. חתן מבסוט בחתונה זה דבר טוב מאוד.

אז שיהיה להם בהצלחה, ואני מאוד מקווה שבחתונה של הזוג הצעיר לא יהיו יריבים פולי־טיים, כדי שלא יזרקו עגבניות על השימלה של הכלה ויעשו עליה כתמים שלא יורדים בכביסה.

אילנה שושן ומריק עפרון
ביצים ועגבניות

ויזה בלי תור

בהתחלה־בהתחלה היא היתה יפה. אחר־כך היא הלכה ללהקה צבאית ושוב היתה יפה. ושם היא הכירה את הבימאי **דני ליטאי**, שאימץ אותה אל ליבו ואני לא יודעת מה עוד. היה זה לפני שהוא חלה. אחר־כך היא השתחררה מהצבא והיתה שוב יפה, והקליטה כמה שירים, וכולם אמרו כמה היא יפה וכמה היא דומה ל**ירדנה ארזי** וכמה הקול שלה דומה ל**גלי עטרי**. תיכף אחרי זה היא המשיכה להיות יפה והיא הכירה את **אבנר קנר**, שנהיה המנהל המוסיקלי של המחזמר אברהם 1, והתמנה כמנהל המוסיקלי של התקליט הראשון של **הראלה בר** היפה.

עכשיו היא ממשיכה להיות יפה, ובטח בארבעה ביולי היא תהיה עוד יותר יפה, כי כל הכלות יפות ביום חתונתן.

נו, זאת החדשה. ביום שארצות־הברית תחגוג את יום־הולדתה יחגגו הראלה בר ואבנר קנר את יום חתונתם. לפי דעתי, מגיעה להם ויזה לירח־דבש באמריקה.

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גליון מס' 8 • עורכים אלכס פז ובנצי לופו

שביתת „דובק" — בגלל עישון בשבת

זאת גילה הרב שרץ, בהרצאה שנשא בכינוס להתעוררות נרדמים בישיבת „אור־עייף". עוד אמר הרב: „אני מאמין בגילגול סיגריות לאחר המוות."

גורמי האסון

נפגשו אחרי 30 שנה!

אב ובנו שלא הכירו משך 30 שנה, נפגשו אמש בבית־היולדות. אחות רחמניה ונרגשת הציגה לאב, בן ה־30, את בנו, ולאושרם לא היה קץ. הפגישה המרגשת הזילה דימעה מעינו של כתבנו הנסער, אשר תודות ליוזמתו הברוכה, בעת שרות־המילואים של האב לפני כתישעה חודשים, יצאה הפגישה לפועל.

חוקרי „בזק" עלו על עיקבותיה של כנופיה שזייפה מיספרי טלפון.

הקצבות מישרד־החינוך שיועדו לבית־ספר ברנר בפתח־תיקווה יחולקו שווה בשווה בין המוסדות של חב"ד ומוסדות ש"ס

זוהי הפשרה המתגבשת לאחר העימות החריף בחוגים החרדים. כזכור, פרץ העימות אחרי שחסידי חב"ד טענו כי אסון־האוטובוס נגרם בעטיין של מזוזות פסולות, ועל כן מחוייב מישרד־החינוך להעביר אליהם את הכסף, ואילו נציג ש"ס, הרב פרץ, טען שזה קיפוח נוסף של העדה

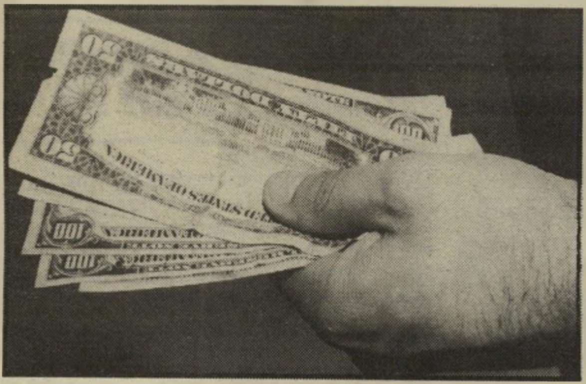

חב"דניק מקבל קלף מזוזה כשרה

הספרדית, ודרש שסיעתו תקבל הגדלה בהקצבות.

אם אכן תתקבל פשרה זו, צפוי כי הפלג הליטאי של אגודת ישראל, שאינו מקבל מאומה, יפסוק שהאסון נבע משתיית מים אחרי פירות משנת שמיטה, וידרוש מבג"ץ להעניק לישיבותיו את הכסף.

פגישה מרגשת אחרי 40 שנה

שני הקשישים, מר יוסף בירכהולץ מלודז' ומר משה אבו־טבול מרבאט, שנולדו וגרו במשך 40 שנה במקומות שונים, ולא הכירו זה את זה, נפגשו אמש לראשונה בלישכת־העבודה וסיפקו לכתבנו סקופ מרגש לעמוד הראשון.

בירכהולץ (48) מימין ואבוטבול לאחר שמצאו עבודה

יומן יקר

שלום לך יומני היקר,
זה אני, אלוהים, שאליך חזר.
כן, זה אני, אלוהים,
עושק מורשה
ומנהל־פינקסים.
אתה פתוח ואני רושם
מה היה לנו החודש הזה?
אני אוטו־טו כבר זוכר!
ראש עיריית פתח־תיקווה
לא נטל ידיים
לפני שהלך לאכול צהריים.
איזו בושה! איזו חרפה!
עשרים ושניים פעוטים
אקח לי בתשובה!
ומה עוד? מה, זה הכל?
אוהו, לא – אני צמא לעוד!
הרב פרץ, שר־הפנים
פצה את פיו שנית
את הרבנית לאלה־מרי
בתאונת־דרכים אכרית.
ומה עוד? מה, זה הכל?
אוהו לא – אני צמא לעוד!
אח... פינקס יקר, היו ימים
יפים
מאז חלפו כבר ארבעים
שניב.
התזכור? היה כל־כך נפלא
מיליון וחצי ילדים
חיסלתי במכה –
כשיהודי זקן זייף לי
בתפילה!
ומה עוד? זה הכל?
אוהו, לא – אני צמא לעוד!
פינקס חביב, יומן יקר –
אשוב אליך במוצאי־שבת.

התמוטט גשר הזהב

גשר־הזהב, שהותקן לפני 10 שנים בין שיניו של מר שוורץ מחדרה, התמוטט אמש, בזמן שמר שוורץ עסק בפיצוח אגוזים.

חישוש השבוע — עם מפכ"ל המישטרה

שאלה: בעיתונות התפרסם שנתקעתם עם טון חשיש, שייבאתם מלבנון והתכוונתם להפיץ בנגב, כדי ללכוד משתמשים בסמים – איך זה קרה?

מפכ"ל: היו לנו ידיעות מודיעיניות מוקדמות על שביתת מחלקי־הסיגריות, ולכן מיהרנו לצייד את השוטרים בתחליף.

שאלה: ומה בשלב הבא?

מפכ"ל: נשכור אנשים שיארגנו חבורות לביצוע אונס קבוצתי, וכך נוכל ללכוד אותם מייד לאחר מעשה. המישטרה המודרנית חייבת לצעוד לפני עולם הפשע!

שאלה: סליחה, אבל אני התכוונתי לשאול מה יהיה אם שביתת מחלקי־הסיגריות תסתיים מוקדם מהצפוי?

מפכ"ל: גם לזה יש לנו פיתרון מצויין.

בוא בשביל הכיף

קייטנת „כיף" לילדי שוטרים

בפארק הסמים: עם מיזרקות.

רכיבה על כלבי חשיש ועוד...

45 שנה — חיכה לפגישה!

שני הרעים שלא ראו זה את זה 45 שנה, נפגשו אמש במפתיע ברחוב. הם נפלו איש לזרועות אחיו, ובקושי ניתן היה להפריד בין הניצים.

„45 שנה אני מחפש את המניאק הזה, שחייב לי 5 לירות משנת 1940, ועוד לא החזיר!" אמר אחד הרעים, כשרוחו נסערת מעוצמת הפגישה, לכתבנו הנבוך.

ישראל שיחררה עשרות עיתונאים מכלא עתלית

התפתחות מרעישה היתה השבוע בפרשת ה־מטוס החטוף בביירות, כאשר עשרות עיתונאים מהארץ ומחו"ל, שהיו מרותקים למחנה־המע־צר בעתלית, שוחררו על־ידי ישראל, במה שהוגדר כמחווה של רצון טוב. יחד עם עשרות העיתו־נאים עזבו .את איזור הכלא עוד 31 לבנונים.

ה„חלוו" של אורי עמית — נרכשה כדין!

ראש עיריית רמת־גן הכחיש מכל וכל כי ריכבו הוברח ארצה על־ידי הכנופיה, שהתמחתה בגניבות רכב בחו"ל. הוא הראה לכתבנו, ע' בלינדר, מיסמכים המוכיחים כי המכונית נקנתה כדין בכספי תקציבים מאושרים וחוקיים, כגון תקציב סלילת כבישים וארוחות חמות לקשישים.

בראש הגליון

פשרה בפרשת האח, ש־רצה להיות מיילד: ייאסר עליו ליילד, אך יורשה לו ללדת.

■

בכפר המכביה הסתיימה הכלביאדה של הליבר־לים.

■

המישטרה תעסיק רואה־שחורות לגילוי מיסחר בלתי־חוקי בדולארים.

■

פשרה בעניין „דובק": מחירי סיגריות לא יועלו, אך יוארך הפילטר ות־צומצם כמות הטבק.

■

נתפסה כנופיה שזייפה עי־תונים עבור עטיפת דגים.

■

נתפס עיתונאי שזייף נק־ניק.

■

מסתמן פיתרון לפרשת הרכבל בחיפה — יופעל בשבת, אך ללא נוסעים.

■

„העולם הבא" רכש את הזכויות על השיר, שיכ־תוב שמעון פרס לפס־טיבל טבריה, ומתיר ל־קוראיו לקרוא את השיר, כאשר יתפרסם בעיתו־נים אחרים. השיר, לרגל קבלת תואר דייג של כבוד מאוניברסיטת טב־ריה, ייקרא: „דוקטור, דוקטור!!!"

שוופס - טעם מיוחד לאנשים מיוחדים
שוופס
hweppes

י״ד תמוז תשמ״ה, 3.7.1985 מיספר 2496 שנה 49 המחיר 1850 שקלים (כולל מע״מ)

העולם הזה

אהבה אסורה בבית שמש

איר בן־יאיר

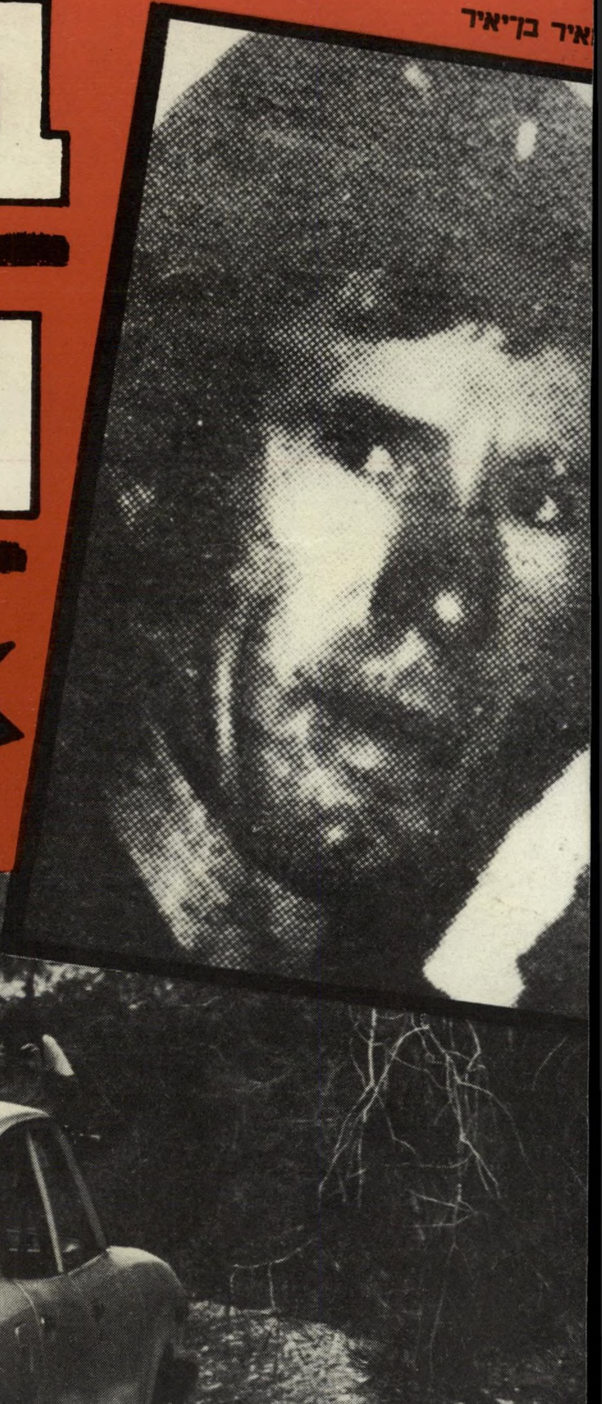

מיכל כהן

פרשת הרצח הכפול